

97. TIISTAINA 14. LOKAKUUTA 2014

kello 14.02

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Keskustelu

1) Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle valtioneuvoston jäsenten sidonnaisuuksista (Paatero, Grahn-Laasonen).....	3
Valtioneuvoston kirjelmä VN 4/2014 vp	

Lähetekeskustelu

2) Valtioneuvoston periaatepäätös 18 päivänä syyskuuta 2014 Fenno-voima Oy:n hakemukseen uuden ydinvoimalaitoksen ja voimalaitoksen toimintaan samalla laitospaikalla tarvittavien ydinlaitoksien rakentamisesta	3
Muu asia M 6/2014 vp	
3) Hallituksen esitys eduskunnalle energiatehokkuuslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi	72
Hallituksen esitys HE 182/2014 vp	
4) Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtiokonttorista annetun lain 2 §:n muuttamisesta	72
Hallituksen esitys HE 179/2014 vp	
5) Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi verontilityslain 12 ja 12 d §:n sekä tuloverolain 124 ja 124 a §:n muuttamisesta	73
Hallituksen esitys HE 180/2014 vp	
6) Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työllistymistä edistävstä monialaisesta yhteispalvelusta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi	73
Hallituksen esitys HE 183/2014 vp	

Ainoa käsittely

- 7) Yleisradion hallintoneuvoston kertomus eduskunnalle yhtiön toiminnasta vuodesta 2013 79
 Kertomus K 11/2014 vp
 Liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 9/2014 vp

Mietintöjen pöydällepano

- 8) Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa annetun lain muuttamisesta 80
 Hallituksen esitys HE 97/2014 vp
 Lakivaliokunnan mietintö LaVM 9/2014 vp
- 9) Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eläkkeiden ja eräiden muiden etuuksien vuoden 2015 indeksitarkistuksista sekä laeiksi kansaneläkeindeksistä annetun lain 2 §:n ja toimeentulotuesta annetun lain 9 §:n muuttamisesta 80
 Hallituksen esitys HE 153/2014 vp
 Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 12/2014 vp
- 10) Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Matkailun edistämiskeskusten toiminnan siirtämisestä Finpro ry:n ylläpidettäväksi 80
 Hallituksen esitys HE 147/2014 vp
 Talousvaliokunnan mietintö TaVM 16/2014 vp
- 11) Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kuluttajatutkimuskeskuksen toiminnan siirtämisestä Helsingin yliopistolle ja kuluttajatutkimuskeskuksen lakkauttamisesta..... 81
 Hallituksen esitys HE 148/2014 vp
 Talousvaliokunnan mietintö TaVM 17/2014 vp
- 12) Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi laivaväen työ- ja asuinympäristöstä sekä ruokahuollosta aluksella annetun lain muuttamisesta . 81
 Hallituksen esitys HE 90/2014 vp
 Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietintö TyVM 6/2014 vp

Puhetta johtivat puhemies Eero Heinäluoma (14.02—16.59) ja toinen varapuhemies Anssi Joutsenlahti (16.59—20.58).

Nimenhuuto

Nimenhuudossa merkittiin täysistunnosta poissa oleviksi seuraavat 26 edustajaa (e = eduskunta-

työhön liittyvä tehtävä; s = sairaus; p = perheväpää):

Mikko Alatalo /kesk
 Sirkka-Liisa Anttila /kesk
 Juho Eerola /ps
 Markku Eestilä /kok
 Maria Guzenina /sd
 Satu Haapanen /vihr (s)
 Pertti Hemmilä /kok (e)
 Rakel Hiltunen /sd

tetaan, mutta käytännössä sen rakentaminen on tehty kovin vaikeaksi, ydinvoimaa vastustetaan, hiiltä vastustetaan, kutakuinkin kaikkea vastustetaan. (Seppo Kääriäinen: Tuulta ei vastusteta!)

Aika kuvaavaa tilanteelle itse asiassa on se, että kun aikanaan Loviisaan rakennettiin ensimmäisiä ydinvoimaloita, melkein 90 prosenttia paikallisväestöstä kannatti näitten ydinvoimaloitten rakentamista, mutta kun joitakin kymmeniä vuosia myöhemmin pyrittiin rakentamaan tuulivoimaa samalle alueelle, niin melkein 90 prosenttia paikallisväestöstä vastusti tätä tuulivoimaa.

Nyt tässä käynnistytvässä Fennovoima-keskustelussa käydään selvästi rinnakkain ja osin päällekkäin kahta keskustelua, joista toinen liittyy ydinvoimaan, ydinvoiman kannatettavuuteen tai vastustettavuuteen yleisellä tasolla, ja sitten toinen Fennovoiman hankkeeseen. Nämä asiat ainakin minun mielestäni tuntuvat keskustelussa usein iloisesti sekoittuvan.

Mitä ydinvoimaan itsessään tulee, on selvää, että se on vaikea, herkkä kysymys, niitä kysymyksiä, jotka kautta aikain on koettu tässä salissa olevan niin sanottuja omantunnon kysymyksiä. Tässä päätöksentekotilanteessa, jossa nyt olemme, TEMin ja valtiovallan tulokulma on kuitenkin se, että edellinen eduskunta on tehnyt periaatepäätöksen, silloin sekä Fennovoiman että TVO:n hakemuksista, itse asiassa varsin selkeällä enemmistöllä. Tämä sali päätti vuonna 2010 äänin 121—71 siitä, että Fennovoiman hanke on yhteiskunnan kokonaisedun mukainen. Tämän jälkeen koko energiajärjestelmämme ja sen suunnittelu on viritetty tämän varaan. TEMin tulokulmasta ei ollut syytä eikä tarvetta arvioida, onko ydinvoima sinänsä kannatettava energianlähde tässä tilanteessa.

Tämän lisäksi suoritettussa energiatarvearvioinnissa VTT on selkeästi arvioinut, että se, että Suomessa on vuosikymmeniä käytetty ydinvoimaa, on olennaisesti vähentänyt päästöjä verrattuna tilanteeseen, jossa sitä ei olisi käytetty, ja että myös tulevaisuudessa rakentamalla lisää ydinvoimaa säästymme olennaiselta määrältä päästöjä.

Mitä tähän päästökysymykseen ja ilmastomuutoksen vastaiseen taisteluun tulee, on selvää, että siitä voi perustellustikin olla montaa mieltä, mutta on hyvä huomata, että sekä Kansainvälinen energiajärjestö IEA että myös Kansainvälinen ilmastopaneeli IPCC ovat molem-

mat selkeästi arvioineet, että ilmastomuutoksen vastainen menestyksenkäs taistelu ja ilmaston lämpenemisen rajoittaminen kahteen asteeseen ei tule onnistumaan ilman merkittävää ydinvoimarakentamista varsinkin lähiaikoina. Joka tapauksessa on selvää, että ongelmattomia energia-muotoja ei olekaan.

Arvoisa puhemies! Sitten tähän varsinaiseen Fennovoiman hankkeeseen.

On hyvä palauttaa mieleen, minkä takia se on tänään täällä käsittelyssä. Eduskuntahan hyväksyi asian vuonna 2010. Sen jälkeen hankkeessa on tapahtunut tiettyjä muutoksia, joista yhdessä silloin TEM ja Fennovoima arvioivat, että itse asiassa vain yhdeltä osin ne ovat niin olennaisia, että ne saattaisivat edellyttää uutta eduskunnan käsittelyä.

Viime kädessä Fennovoima itse arvioi, että heidän oikeusvarmuutensa ja oikeusturvansa kannalta olisi hyvä, että asia käsitellään uudelleen, koska muuten olisi ollut riski siitä, että kun rakentamislupahakemus sitten ensi kesänä valtioneuvostolle jätetään, siitä voitaisiin valittaa ja todeta, että rakentamislupahakemus on periaatepäätöksen vastainen. Se ainoa asia, joka tässä meidän tulkintamme mukaan oli juridisesti niin relevantti muutos, että se velvoitti tähän uuteen prosessiin, oli laitostoimittajan muuttuminen. Eli siinä yhteydessä, kun Fennovoima aikanaan haki tätä periaatepäätöstä, he hakemuksensa yhteydessä esittelivät muutamia vaihtoehtoja, jotka silloin aikanaan yvattiin, Stuk antoi niistä lausuntonsa, ja niitten pohjalta eduskunnalla oli tieto kaikista mahdollisista laitosvaihtoehtoista arvioidessaan yhteiskunnan kokonaisetua.

Kun sittemmin Fennovoima itse omilla päätöksillään päätyi toiseen laitostoimittajaan, tähän Rosatomin myllyyn, niin koettiin, että kun tätä ei ollut yvattu — tässä yhteydessä Stuk ei ollut antanut siitä lausuntoa — oli olemassa riski, että se tulkittaisiin jo tehdyn periaatepäätöksen vastaiseksi. Sen takia yhteisissä keskusteluissa päädyttiin siihen, että näin olisi parempi, ja viime kädessä Fennovoima itse päätti näin tehdä.

Ydinenergialakihan ei tunne käsitettä siitä, että jo myönnettyä periaatepäätöstä täydennetään. Olimme uudessa tilanteessa. On selvää, että kun ydinenergialakia aikanaan säädettiin, ei tullut ajatelleeksi, että tällainen tilanne ylipäänsä saattaa syntyä. Arvioimme sen TEMissä moneen kertaan ja kävimme useamman kerran asiasta keskustelua myös oikeuskanslerin kanssa. Pää-

dyimme siihen, että tätä kutsutaan täydennykseksi sen takia, että osa asioista on jo ratkaistu aiemmassa periaatepäätöksessä tavalla, johon ei ole tarvetta palata. Mutta siitä huolimatta, kutsuttiin sitä millä tavalla tahansa, päätimme käydä varsinaisen ydinenergiain mukaisen PAP-prosessin kaikilta olennaisilta osilta. Tässä tehtiin uusi yvä, sekä kansallinen että kansainvälinen, Stuk antoi omat turvallisuusarvionsa, sijaintikunnalta pyydettiin lausunto, järjestettiin julkiset kuulemiset, pyydettiin kaikki mahdolliset lausunnot ja menttiin ikään kuin kyse olisi kokonaan erillisestä PAP-prosessista jo pelkästään sen takia, ettei juridiikka ainakaan tässä muodostuisi ongelmaksi.

Arvoisa puhemies! Tämän kysymyksen osalta, joka siis varsinaisesti käynnisti tämän uuden hankkeen, eli tämän laitostoimittajavaihtoehdon osalta, Stukin arviot ja yvät johtivat siihen, että itse asiassa tämä laitostoimittajan vaihdos on varsin ongelmaton ja että se täyttää kaikki ne vaatimukset, mitkä ydinvoimahankkeelta tässä periaatepäätösvaiheessa voidaan edellyttää.

Ydinenergiain laki lähtee liikkeelle siitä, että on olemassa tiettyjä ehtoja, joitten on pakko täytyä, ja sen jälkeen voidaan arvioida yhteiskunnan kokonaisuutta, josta laki toteaa tiettyjä asioita, jotka pitää erityisesti ottaa huomioon. Mutta se antaa itse asiassa viime kädessä hallitukselle ja eduskunnalle mahdollisuudet varsin vapaasti poliittisiin perusteisiin arvioida, mikä se yhteiskunnan kokonaisuus on ja mitkä kaikki tekijät siltä osin ovat relevantteja. Kuten tiedämme, Fennovoiman hankkeessa sen jälkeen, kun eduskunta edellisen kerran tämän käsitteli, laitostoimittajan vaihdon ohella on vaihtunut myös omistajakunta varsin olennaisella tavalla. Ennen kaikkea kysymys on siitä, että venäläinen Rosatom hankki 34 prosenttia Fennovoiman osakkeista. Tämänkin oli uusi tilanne hallitukselle ja nyt eduskunnalle.

Ydinenergiain laki ei aseta minkäänlaisia ehtoja ydinlaitoksen omistuspohjalle. Tämän takia meillä ei ole myöskään minkäänlaisia ennakkotapauksia, ei minkäänlaista tulkintakäytäntöä. Mutta koska yhteiskunnan kokonaisedun pohtiminen ja harkinta mahdollistaa huomion kiinnittämisen melkein mihin tahansa asiaan, tämä oli selkeästi asia, joka haluttiin ottaa esille, ja aivan erityisesti vallitsevan kansainvälispoliittisen tilanteen takia. On selvää, että tämän kokoluokan päätös ei voi olla immuuni kansainvälispoliittiselle tilanteelle, mutta yhtä selvää on, että tässä pitää pitää pää kylmänä, pystyvä perustamaan

päätökset pysyviin kysymyksiin, pysyviin kriteereihin, kun otetaan huomioon, että laitosta rakennetaan useiksi kymmeniksi vuosiksi, jopa 60 vuodeksi eteenpäin.

Hallitus päätyi arvioinnissaan siihen, että on olemassa merkittävä kansallinen etu ydinvoimalaitoksen omistajan kotimaisuusasteelle, ja ennen kaikkea sen takia, että vain näin voidaan varmistaa maan energiapolitiikan ohjattavuutta ja huoltovarmuutta. Tämän ohella on selvää, että tähän liittyy myös hankkeen yleinen hyväksyttävyyys ja yleinen legitimitetti.

Arvoisa puhemies! Siis siitä huolimatta, että ydinenergiain laki ei edellytä mitään laitoksen omistusrakenteelta, siitä huolimatta, että koskaan aikaisemmin mitään ehtoja ei ole asetettu, siitä huolimatta, että esimerkiksi kahta ydinvoimalaitosta pyörittävä Fortum on pörssinoteerattu yhtiö, jonka osakkeista melkein puolet on vapaan vaihdannan kohteena joka päivä, hallitus tässä kansainvälispoliittisessa herkässä tilanteessa päätyi siihen, että hankkeen yleinen legitimitetti sekä kansallinen etu, joka liittyy energiapolitiikan ohjattavuuteen ja huoltovarmuuteen, edellyttävät sitä, että hankkeen kotimaiselle omistukselle pitää asettaa raja, joksi asetettiin 60 prosenttia.

Tämä kysymys kotimaisuudesta on herättänyt paljon keskustelua, aivan ymmärrettävästi, tietoisena siitä, että kaikki omistajat, muutkaan omistajat tässä vaiheessa kuin Rosatom, eivät ole suomalaisia. Eivät olleet muuten hankkeen alusta alkaenkaan. Hankkeessa on alusta alkaen ollut mukana saksalaisia ja sittemmin varsinkin ruotsalaisia osakkaita, joita kukaan käsittääkseni ei missään vaiheessa kokenut ongelmaksi, mutta nyt tietenkin tässä vaiheessa keskustelu virisi siinäkin.

Periaatteessa hallitus ja eduskunta voivat asettaa sellaisenkin ehdon, että jonkin tietyn prosenttimäärän pitää olla ihan puhtaasti suomalaista. Mutta kyllä kuitenkin on niin, että niitten ehtojen, mitä mahdollisesti asetetaan, niitten pitää olla mielekkäitä, niitten pitää olla meidän oikeusvaltioperiaatteen mukaisia, niitten pitää olla meidän oikeusjärjestelmän kanssa yhteensopivia, niitten pitää olla valvottavia, niitten pitää olla semmoisia, että niitä voidaan seurata myös jatkossa.

Nykymaailmassa, EU:n jäsenenä, meillä ei ole mitään mahdollisuutta sen päätöksentekohetken jälkeen estää suomalaisomistuksen siirtymistä

muualle EU- tai Eta-alueelle. Sen takia oli mielestä sitoa se alun perinkin EU- ja Eta-alueelta tulevaan omistukseen. Toisaalta yritystolaki antaa meille erinomaisen hyvät edellytykset seurata asiaa, valvoa.

Siinä yhteydessä, kun työ- ja elinkeinoministeriö vahvisti yritystolain nojalla sen, että Rosatom, tai Rosatomin tytäryhtiö, voi hankkia Fennovoimasta 34 prosentin osuuden, asetettiin ehdoksi, että mikä tahansa muutos tämän jälkeen edellyttää erillistä työ- ja elinkeinoministeriön hyväksyntää, työ- ja elinkeinoministeriön tai valtioneuvoston. Tässä suhteessa tätä rajaa, joka asetetaan, pystytään myös käytännössä valvoamaan.

Arvoisa puhemies! On selvää, että päätöksen tekohetki ei ainakaan kansainvälispoliittisen tilanteen kannalta ole otollisin. Me emme kuitenkaan voi valita tätä hetkeä. Edellinen eduskunta on asettanut Fennovoiman hankkeelle viiden vuoden määräajan, joka päättyy ensi kesänä. Ellei tätä sitä ennen käsitellä, ja itse asiassa hyvissä ajoin sitä ennen, tämä hanke käytännössä kariutuu. Emme ole tilanteessa, jossa asiaa esimerkiksi voisi siirtää tai lykätä. Se on pakko päättää nyt, ja itse asiassa viimeistään nyt. Tässäkin kannattaa muuten pitää pää kylmänä. Vaikka tilanne ei ole otollisin nyt, niin kyllä oikeusvaltio-Suomessa pitää pystyä tänään tekemään sama päätös kuin mikä olisi pystytty tekemään kaksi vuotta sitten tai mikä voidaan tehdä kahden vuoden päästä.

On hyvä huomata, että olemme tehneet ydinvoimayhteistyötä Neuvostoliiton ja Venäjän kanssa niin kauan kuin ydinlaitoksia on Suomessa ollut, 70-luvulta alkaen. Tämän jälkeenkin maailmassa on ollut monenlaisia kriisejä, myös rajamme itäpuolella. Onpa muun muassa kokonainen talousjärjestelmä romahtanut naapurissa tänä aikana. Tästä huolimatta kertaakaan historiamme aikana meillä ei ydinenergian rauhanomaisen käytön suhteen ole ollut pienintäkään ongelmaa.

Arvoisa puhemies! Kyse on yksityisestä hankkeesta. Kyse on yksityisestä hankkeesta, joka itse päättää omista omistajistaan. Valtio ei voi siihen vaikuttaa, muuten kuin korkeintaan asettamalla tiettyjä rajoja sille, mikä viime kädessä on mahdollista.

Sen lisäksi, että valtioneuvosto tässä periaatepäätöksessään asettaa 60 prosentin rajan kotimaiselle omistukselle, olen itse kokenut, niin kuin

vanhan suomalaisen sanonnan mukaan, että vyön lisäksi tarvittaisiin myös henkselit. Kuten yleisessä tiedossa on, niin Fennovoiman osakkaalla, Voimaosakeyhtiö Suomella, ja Rosatomilla on olemassa osakassopimus. Olen julkisesti kannustanut heitä ja kannustan tässä nyt uudelleen näitä osapuolia muuttamaan osakassopimustaan siten, että se on täysin sopusoinnussa tämän valtioneuvoston päätöksen kanssa, (Puhemies koputtaa) jonka jälkeen meillä ovat siis sekä yritystolain mahdollisuudet että osakassopimus varmistamassa sen, että hallituksen ja eduskunnan asettama ehto täyttyy.

Arvoisa puhemies! Tämä on talous-, teollisuus-, elinkeino- ja energiapoliittisesti iso kysymys. Tämä päätös vähentää Suomen Venäjä-riippuvuutta, ei lisää sitä.

Siunatuksi lopuksi, arvoisa puhemies: Itse kun voi varmaan miettiä mielessään, mitä tarkoittaisi, jos hallitus esittäisi tämän hankkeen hylkäämistä. Olisiko oikeasti niin, että siitä huolimatta, että ydinenergialaki ei aseta mitään rajoitteita omistukselle, siitä huolimatta, että koskaan aikaisemmin tämmöistä ei ole asetettu, siitä huolimatta, että esimerkiksi Fortumia voi käydä ostamassa pörssistä joka päivä, siitä huolimatta, että Suomen kansantalous on ollut äärimmäisen riippuvainen Neuvostoliiton- ja Venäjän-kaupasta ainakin toisen maailmansodan jälkeisen ajan ja itse asiassa sitä ennenkin, siitä huolimatta, että meillä on voimassa oleva varsin tuore periaatepäätös ulkomaisten suorien investointien tarpeen lisäämisestä Suomeen, jossa vielä erikseen on asetettu Venäjä yhdeksi kohdealueeksi, niin siitä huolimatta valtioneuvosto päätyisi siihen, että tämä ei ole mahdollista? Minun mielestäni näin ei voi tehdä.

Puhemies Eero Heinäluoma: Seuraavaksi edustaja Tynkkynen, ja edustaja Tynkkynen jälkeen debatti.

2 Oras Tynkkynen /vihr: Arvoisa puhemies! Nyt ei ole kyse niinkään ydinvoimasta kuin Fennovoimasta. Eduskunta ei ota kantaa ydinvoiman lisärakentamiseen yleensä. Emme nyt keskustele oikeastaan siitäkään, onko ydinvoima yleensä hyvä vai huono tapa tuottaa sähköä. Meidän on vain otettava kantaa siihen, hyväksytäänkö vai hylätäänkö Fennovoiman lupahakemus.

Fennovoima ei ole mikä tahansa ydinvoimahanke. Fennovoima lupaa tuottaa sähköä kalliim-

malla kuin useimmat tutkimuslaitokset arvioivat sähkön markkinahinnan olevan ensi vuosikymmenellä. Fennovoimalla ei vuosien yrittämisestä huolimattakaan ole riittävää kotimaista omistusta kasassa. (Ben Zyskowicz: Te siis tuette ydinvoimaa mutta ette Fennovoimaa!) Fennovoimalla ei ole esittää ratkaisua ydinjätteen loppusijoituksesta. Fennovoima haluaa rakentaa ydinreaktoria neitseelliselle paikalle, mikä lisää voimalan kustannuksia. Fennovoimalla, niin kuin hyvin tiedetään, on hyvin likeiset kytkökset Putinin hallintoon, mihin palaan vähän myöhemmin.

Näistä ja monista muista syistä Suomessa on iso joukko ihmisiä, jotka sinänsä suhtautuvat myönteisesti ydinvoimaan mutta sanovat Fennovoiman hankkeelle hyvin selvästi "ei". (Ben Zyskowicz: Kuuluttekko siihen joukkoon?) Eilen julkistetun kyselyn mukaan noin kolmannes ydinvoiman kannattajista Suomessa haluaa torpata Fennovoiman hankkeen Venäjä-kytkösten takia. Tässä salissa moni on aiemmin suhtautunut myönteisesti ydinvoimalahakemuksiin mutta on olosuhteiden muuttuessa tarkistanut kantaansa ja todennut, että Fennovoimalle kannattaa sanoa "kiitos ei". (Jouko Skinnari: Johdatteleva puheenvuoro!) Vaikka kannattaisi ydinvoimaa yleensä, Fennovoimalle kannattaa tässä tilanteessa sanoa "ei".

Nyt ei ole kyse niinkään myöskään Venäjistä kuin on kyse Putinista. Jos jokin tavallinen venäläinen yritys haluaa investoida tavalliseen suomalaiseen yritykseen, siinä ei ole kerrassaan mitään ongelmaa, tervetuloa, mutta Rosatom ei ole mikään tavallinen venäläinen yritys. Rosatom on Neuvostoliiton entinen atomienergiaministeriö, joka vastaa edelleen Venäjän ydinasehuollosta. Rosatom on suoraan Putinin hallinnassa oleva valtion liikelaitos, jonka tehtäviin kuuluvat sanata tarkasti Venäjän geopoliittiset intressit. Rosatomin hallintoneuvoston nimittää suoraan Venäjän hallitus ja presidentti. Siksi Fennovoima havittelee Suomeen itse asiassa Putinin reaktoria.

Taloussanomien Petri Korhonen kommentoi näin: "Ja juuri nyt, tässä EU-pakotetilanteessa, valloittajapresidentin hallinnassa olevan Rosatomin liikekumppaniksi meneminen näyttää kaikista näkökulmista hölmöltä ratkaisulta." Ja Aamulehden Lauri Nurmi: "Nykyisessä maailman tilanteessa on absurdia, että Suomen hallitus avaa maamme ovet sodan aloittaneen vihamielisen valtion ydinaseyhtiölle." — Suomen ei kannata

ehdoin tahdoin laskea merkittävää osaa maamme sähköhuollosta Putinin hallinnon varaan.

Arvoisa puhemies! Me emme ole tässä salissa erityisesti eri mieltä niinkään energiapolitiikan tavoitteista kuin olemme keinoista. Hallitus haluaa turvata kohtuuhintaisen sähkön saannin. Vihreät haluaa turvata kohtuuhintaisen sähkön saannin. Hallitus haluaa vähentää Suomen energiariippuvuutta. Vihreät haluaa vähentää Suomen energiariippuvuutta. Hallitus haluaa vähentää kivihiilen käyttöä, ja vihreät toden totta haluaa vähentää kivihiilen käyttöä (Välihuutoja — Ben Zyskowicz: Näkyykö myös teoissa?) niin pian kuin mahdollista ja niin paljon kuin mahdollista.

Jaamme siis pitkälle samat energiapolitiikan tavoitteet, mutta meillä tuntuu olevan eri näkemyksiä siitä, mikä on paras keino saavuttaa nuo tavoitteet: onko se kotimaiset kestävät ratkaisut, vai onko se Rosatomin reaktori? Ymmärrän itse niitä näkemyksiä, joiden mukaan ydinvoima voi olla kelvollinen tai siedettävä tai tyydyttävä ylimenokauden ratkaisu. Mutta meidän ei tarvitse tyytyä keskinkertaiseen, kun on parempaakin tarjolla.

Vihreät esitti viime viikolla yhden mahdollisen tavan kattaa Fennovoimaa vastaava määrä sähköä ja tehoa kotimaisilla ratkaisuilla. Tässä paketissa noin puolikas tarvittavasta sähköstä tulee kotimaisesta uusiutuvasta energiasta: metsäenergiasta, tuulivoimasta, aurinkovoimasta. Suunnilleen toinen puolikas saadaan käyttöpuolen ratkaisuilla korvaamalla sähkölämmitystä, parantamalla energiatehokkuutta palveluissa ja kotitalouksissa. Kotimainen energiaratkaisu vaatii toki yhteiskunnalta päätöksiä ja satsauksia, mutta sen vastineeksi saadaan merkittäviä hyötyjä: kotimaisia työpaikkoja, parempi vaihtotase, parempi energiaomavaraisuus, alempi sähkön hinta. Sen takia kotimainen energiaratkaisu on yhteiskunnan kokonaisedun mukainen. Siksi Suomen kannattaa valita kotimaiset kestävät ratkaisut Rosatomin reaktorin sijaan.

Puhemies Eero Heinäluoma: Pyydän edustajia, jotka tästä aiheesta haluavat osallistua debattiin, ilmoittautumaan nousemalla seisomaan ja painamalla V-painiketta.

³ **Marjo Matikainen-Kallström /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri esiteli erittäin hyvin hankkeen, sen hyvät puolet ja

mahdollisesti ne ongelmat, mitä vielä täytyy selvittää ja mitä asioihin tulee esiin.

Me emme olisi tässä tilanteessa, jos meidän ydinenergialakimme olisi hiukan toisenlainen eli se jo sisältäisi tällaiset periaatelupapäätökseen liittyvät täydennykset. Sen lisäksi ydinenergiailaissa on muutama muukin kohta, jotka tarvitsevat mahdollisesti täydentämistä. Niin kuin itse tulkitseen, tässä on nimenomaan vanhan periaateluvan täydentämisestä kyse, joskin ymmärrän ministerin näkemyksen siitä, että tätä täytyy valitsemissa olosuhteissa käsitellä kuin tämä olisi uusi hanke, nimenomaan valtioneuvoston käsittelyn taholta. Kysyn ministeriltä, millä aikataululla valmistellaan uutta ydinenergialakia, jotta vastaavantyyppisiä tilanteita, että eduskunta joutuu uudelleen käsittelemään käytännössä saman asian, ei enää jatkossa tule.

⁴ **Johanna Ojala-Niemelä /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ydinvoima jakaa vahvasti mielipiteitä. Ympäristövaikutukset mietittyvät: miten järjestetään ydinjätehuolto, että mahdolliset onnettomuudet ja niihin varautuminen? Ja entä miten vaikuttaa lauhdeveden lämpökuorma vesistöihin ja eliölajeihin? Mutta toisaalta meillä on Suomessa taas hyvin energia-intensiivisiä aloja, kuten metsä-, paperi- ja metalliteollisuus, ja näin ollen sähkön saatavuudella, hinnalla ja toimintavarmuudella on merkitystä työllisyyden kannalta ja tarvitsemmekin uutta kohtuuhintaista ja luotettavaa sähköä uusiutuvien energialajien rinnalle.

Mutta kysyisin ministeriltä tästä ydinjätehuollosta: Eikö tämä Posiva-ratkaisu ollut nimenomaan kansallinen ratkaisu? Ja käydäänkö nyt parhaillaan lujasti näitä neuvotteluja, jotta päädyttäisiin siihen, että myös Fennovoima voisi sijoittaa nämä ydinjätteet näihin Posivan onkaloihin?

⁵ **Kaj Turunen /ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on todettu moneen kertaan, että nyt ei päätetä yleensä suhtautumisesta ydinvoimaan vaan nimenomaan tästä Fennovoima-hankkeesta. Tämä menee kolmessa rytmissä, eli on tämä periaatepäätös, ja sitten on rakentamislupapäätös — joka on 30.6. mennessä, ja todennäköisesti siihen päivään asti mennään — ja tämän jälkeen tulee käyttöönottolupa.

Mutta, arvoisa ministeri, omalta kohdaltani voin sanoa, että ei ole käytettävissä riittäviä tie-

toja kansanedustajilla nyt tehdä tätä päätöstä. Tämä tuntuu jotenkin niin hurjalta, että tämä on niin keskeneräinen asia. Tässä on paljon erilaisia asioita vielä, jotka eivät ole tiedossa, niin kuin tämä polttoainehuolto tai se, mihin käytetyt polttoaineet sijoitetaan — jotka ovat erittäin merkityksellisiä asioita — ja lukuisia muita.

Tämä tuodaan mielestäni kansanedustajille sellaisessa tilanteessa, että ei ole käytettävissä olevia tietoja. Kysynkin ministeriltä: näettekö te itse, että kansanedustajilla on riittävästi tietoja käytettävissään, jotta näitä päätöksiä voidaan tehdä?

⁶ **Mauri Pekkarinen /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Tynkkynen sanoi, että kysymys on tästä: Rosatom vai kotimaiset vaihtoehdot.

Arvoisa puhemies! Jos me haluamme korvata todellakin hiilisähkön puhtaalla sähköllä, jos me haluamme korvata tuonkin, jos me haluamme huolehtia siitä, että sähkönkulutuksen kasvuun vastataan, se käytännössä tarkoittaa sitä, että 2030-luvulle tultaessa me tarvitsemme noin puolet lisää sähkökapasiteettia verrattuna siihen, kuinka paljon meillä tällä hetkellä on. Se on valtava lisatarve meillä Suomessa. Ja toivon, että kukaan teistä ei epäile, ettenkö kannata kaikin tavoin uusiutuvan energian käyttöä niin paljon kuin ikäpäivänä suinkin mahdollista — mutta, arvoisa puhemies, se ei kerta kaikkiaan riitä. Me tarvitsemme ylimenokauden ajaksi myöskin siten ydinvoimaa, kerta kaikkiaan, luvut puhuvat puolestaan.

No, onko sitten sen lisäydinvoiman tuottamisessa Rosatom ja Venäjä joku erityinen mörkö, niin kuin täällä tuo kuva piirrettiin? Sanon lyhyesti: Tällä hetkellä me tuomme Venäjältä noin 8 miljardin euron edestä vuodessa energiaa. Me olemme valtavan riippuvaisia nyt Venäjästä, ja jos me tänne rakennamme omaa sähkökapasiteettia, silloin emme tuo tänne venäläisistä ydinvoimalaitoksista sähköä. Parempi näin, mielestäni. Kokonaan eri asia on se, miten muutoin suhtaudutaan nimenomaan tähän Fennovoima-hankkeeseen. (Puhemies koputtaa) Periaatteessa näin.

⁷ **Jari Myllykoski /vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun Olkiluoto 4 -päätöstä ei tuotu tänne ja jos nyt eduskunta päättää, että tämä Fennovoima-hanke ei etenekään, mitenkä käy parlamentaarille ilmasto- ja energia-

poliittiselle ohjelmalle? Saammeko repiä sen saman tien, kun tavoitteisiin ei olla pääsemässä?

Tässä Turusta tarvitsee sen verran lohdutella, että asia on vielä onneksi eduskunnan käsittelyssä ja talousvaliokuntakin rakentelee mietintöjä ja tekee vielä kuulemisia, niin että toivottavasti asiat tästä selkiytyvät. Mutta tänään kuulemisessa esitettiin kysymys, että missä vaiheessa tarvitsee olla 60 prosentin omistusosuus. Pitääkö se olla rakennuslupapäätöstä harkittaessa vai niin, että siihen osakassopimuksella sitoudutaan?

⁸ **Johanna Karimäki /vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eduskunta harkitsee nyt Suomen yhteiskunnan kokonaisetua. Onko se se, että me toimimme Rosatomin teknologian mannekiinina maailmalla, vai onko se kotimaan oma vihreä kulta, bioenergia, puu, tuulivoima, aurinkoenergia ja siihen liittyvä teknologia, energiatehokkuus? Maailman megatrendit — väestönkasvu, kasvavat hiilidioksidipäästöt, mutta samalla kiihtyvä teknologian kehitys — aiheuttavat sen, että energiatehokkuuteen liittyvällä teknologialla on maailmanmarkkinoilla valtavasti potentiaalia ja kysyntää, ja tämä on se suunta, mihin Suomenkin kannattaa suunnata ja laittaa kasvupanoset.

Mutta kysyisin siitä, kun ministeri mainitsi tästä 60 prosentin kotimaisuusrajasta, joka vaaditaan, ja vetositte, että osakassopimuksia tarkistetaan. Haluaisin kuulla tarkemmin tämän vaatimuksen juridisesta pohjasta: onko se vain poliittinen päätös?

Puhemies Eero Heinäluoma (koputtaa): Edustajia pyydetään välttämään liikkumista salissa tämän keskustelun aikana.

⁹ **Mikaela Nylander /r** (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! Svenska riksdagsgruppen har traditionellt varit splittrad i fråga om kärnkraft. Vissa godkänner kärnkraft, andra föredrar andra energilösningar. Så är det också nu. Det är ändå en väsentlig skillnad i behandlingen av Fennovoimas principbeslut nu jämfört med sommaren 2010 då Fennovoima beviljades kärnkraftslov.

Flera av dem som stödde Fennovoima då gjorde det med motiveringen av Fennovoimaprojektet skulle minska beroendet av Ryssland i vår energiförsörjning. (Ben Zyskowicz: Det gör det!) I dagens läge har den faktorn ändrats. Av de åtta i

vår grupp som kommer att rösta nej till Fennovoima är det omkring hälften som är emot en utbyggnad av kärnkraft över lag medan den andra hälften accepterar en utbyggnad, men vill i dagens läge inte ha ryska Rosatom.

Arvoisa puhemies! Ruotsalaisen eduskuntaryhmän jäsenistä kahdeksan vastustaa luvan myöntämistä Fennovoimalle. Yksi ei ole vielä tehnyt päätöstään, ja yksi puoltaa. Kolme edustajaa, jotka viime kerralla puolsivat luvan myöntämistä, eivät tällä kertaa tue luvan myöntämistä Fennovoimalle, koska perustelut luvan myöntämiselle kesällä 2010 liittyivät tosiseikkaan, että haluttiin vähentää — minä korostan sanaa "vähentää" — riippuvuutta Venäjästä energiapolitiikassamme.

¹⁰ **Peter Östman /kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan niin kuin edustaja Pekkarinen totesi, puolet kaikesta Suomessa käytetystä energiasta on peräisin Venäjältä. Maakaasu tulee yksinomaan Venäjältä, öljystä ja kivihiilestä 90 prosenttia ja vielä tuodusta sähköstä jopa neljannes on peräisin itänaapurista. Eli Suomi on keskimääräistä EU-maata selvästi riippuvaisempi venäläisenergiasta. Tällä hetkellä Venäjältä tuodun sähkön osuus vastaa suurin piirtein sitä energiamäärää, jonka yksi ydinvoimala tuottaa. Kysyn ministeriltä: miten te arvioitte, lisäisikö uusi ydinvoimala venäläisten vähemmistöomistuksella Suomessa tuotetun sähkön riippuvuutta vai riippumattomuutta Venäjältä tuotavasta energiasta?

¹¹ **James Hirvisaari /m11** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Päivän kuuma peruna ei ole Rosamunda, vaan se on Rosatom. Arvoisa ministeri, venäläisen sähköveturin sisukset piti aikoinaan rakentaa uusiksi, ja vasta sitten pelitti kunnolla. Kuulemani mukaan Loviisan ydinvoimalan suhteen on ollut vähän sama juttu. Kaikki ovat aina nauraneet naapurimaan autoteollisuudelle, enkä todellakaan tarkoita Volvoa, kun itsekin sellaisella ajan. Arvoisa ministeri, oletteko tosissanne, luotateko te oikeasti venäläiseen tekniikkaan, vai lieneekö tässä nyt takana jokin syvällisempikin viisaus?

Arvoisa puhemies! Ydinvoimaan suhtaudun myönteisesti, mutta tähän joudun sanomaan vahvasti "ei".

¹² **Kimmo Sasi /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kivihiihli puolue vihreiden edustaja, edustaja Tynkkynen, käytti erittäin hyvän puheenvuoron. Hän sanoi "ydinvoimaa tarvitaan siirtymäkauden energiamuotona", ja hän asetteli tiettyjä ehtoja, jotka täsmälleen sopivat kyllä Fortumin Loviisan voimalaan. Kysynkin nyt vihreiltä, tuetteko te ryhmänä Fortumin lupaa seuraavan eduskunnan aikana tuonne Loviisaan ja saadaanko siellä käyttää venäläistä teknologiaa korvaamaan venäläinen teknologia, käytkö se teille.

No, sitten tätä Putin-argumenttia en oikein ymmärtänyt, tätä ulkopoliittista argumenttia, kun me kuitenkin Suomeen rakennamme voimalan, joka on Suomen lainsäädännön alaisuudessa, suomalaisen valvonnan alaisuudessa ja lisäksi suomalaisen enemmistöomistuksen alaisuudessa, ja sillä korvataan Venäjältä tuotavaa sähköenergiaa. Nimenomaan, jos halutaan jonkunlaisia sanktioita Venäjän suhteen, Venäjän ulkopoliitiikan suhteen, energian tuontiahan Venäjältä pitäisi vähentää, jotta se vähentää Venäjän rahoitusmahdollisuuksia omiin investointeihinsa, ja tässä suhteessahan tämä Fennovoiman hanke on juuri sanktiopolitiikan mukainen.

¹³ **Oras Tynkkynen /vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pahoittelen, jos puhuin epäselvästi, koska en tokikaan sanonut niin kuin edustaja Sasi edellä antoi ymmärtää. Mutta edustaja Sasin suoraan kysymykseen, tukevatko vihreät Loviisan uutta ydinreaktoria, vastaus on "ei".

Ydinvoimahankkeisiin voi suhtautua vähän niin kuin tässä hiljattain televisiossa uusintana näytetyssä Nuija ja tosinuija -elokuvassa: osa ydinvoimahankkeista on nuijia, ja tämä Fennovoiman hanke on tosinuija eli jopa tavalliseksi ydinvoimahankkeeksi aivan poikkeuksellisen huono.

Edustaja Pekkarinen puolusteli Rosatomin reaktoria sillä, että näin voidaan vähentää sähkön tuontia Venäjältä. Edustaja Pekkarinen, tässä vihreiden esittämässä vaihtoehdossa vähennetään sähköntuontia ihan yhtä paljon kuin hallituksen esityksessä, joka perustuu Rosatomin reaktorin rakentamiseen. Tämä tavoite on meille yhteinen. Nyt keskustelemme vain siitä, pyritäänkö siihen sillä, että rakennetaan Suomeen Rosatomin reaktori.

¹⁴ **Kimmo Sasi /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Tynkkynen, kyllä te ihan suoraan sanoitte, että teidän mielestänne ydinvoima on hyvä siirtymäkauden energiatuotannon muoto. (Vihreiden ryhmästä: Ei sanonut!) Ja sitten asetitte tiettyjä ehtoja muun muassa sille, että pitää olla sellainen sijaintipaikka, jota on aikaisemmin käytetty, ettei uutta paikkaa avata, ja tässä suhteessa tietysti olen kiinnostunut siitä, oletteko saanut koko ryhmän taakseen. Mutta ilmeisesti teillä on niin kova ryhmäkuri, että itsekkään ette uskalla seisoa omien mielipiteittenne takana.

¹⁵ **Outi Alanko-Kahiluoto /vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olisin toki toivonut, että Tynkkynen olisi itse voinut vastata tähän Sasin syytökseen.

Puhemies Eero Heinäluoma: Kyllä hän saa, mutta te nousitte ryhmänjohtajana seisomaan.

Puhuja: Näille vanhoille rosamundoille tiedoksi, että edustaja Tynkkynen ei suinkaan sanonut, että vihreät kannattavat ydinvoimaa siirtymävaiheen energiamuotona, vaan hän sanoi, että "voin kuvitella, että ne, jotka kannattavat" ja niin edelleen.

Mutta, arvoisa puhemies, kun nyt sain puheenvuoron, niin haluan todeta edustaja Sasille sen, että Rosatom on virheratkaisu, jos halutaan vähentää Venäjä-riippuvuutta, sillä polttoaine tulisi Venäjältä, teknologia tulisi Venäjältä ja laite tulisi Venäjältä ja lisäksi kyseessä todellakin on yhtiö, joka edelleen vastaa Venäjän ydinasehuollosta. Tätä me emme halua Suomeen. Ja lisäksi suuri osa ydinvoiman kannattajista ei halua nimenomaan tätä ratkaisua Suomeen.

¹⁶ **Jouni Backman /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Henkilökohtaisesti olen ääntänyt eduskunnassa ydinvoimaperiaatepäätöksiä vastaan ja niiden puolesta. En siis ole lähikohtaisesti sen enempää vastaan kuin puolesta. Tämä kanta edustaa aika hyvin eduskuntaryhmämme hajontaa tässä asiassa ja varmasti monen muunkin eduskuntaryhmän osalta.

Henkilökohtainen kantani muuttui myönteisemmäksi ydinvoiman hyväksymiselle väliaikaisena energiamuotona ilmastopoliittista syistä, ja pidän edelleen tätä argumenttia, jonka ministeriikin toi esiin, hyvin vahvana. Kun ministeri ko-

rostri ratkaisun hyvin pitkäjänteistä ulottuvuutta 50—60 vuoden ajalle, niin siitä näkökulmasta pidän hyvin erikoisena sitä keskustelua, että täällä otettaisiin kantaa periaatepäätökseen sen perusteella, kuka kulloinkin jossakin maassa on hallinnon johdossa. Epäilen, että myös naapurimaissa saattaa johto vaihtua useammankin kerran tuona aikana.

¹⁷ **Timo Soini /ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Mistä tässä on kysymys? Tässä on kysymys energiaratkaisusta, tässä on kysymys siitä, miten Suomessa sekä teollisuuden että kotitalouksien kohtuuhintainen sähkö tuotetaan, miten se hankitaan, miten saadaan talouskasvua, miten saadaan työllisyyttä, investointeja. Jos joku on valmis miljardi-investointiin Suomeen ja ei ole mitään järkevää, pätevää perustetta vastustaa sitä, niin minä henkilökohaisesti en vastusta sitä. Olen ydinvoiman kannattaja, en ilmastopoliittisista syistä vaan energiapoliittisista syistä, koska me tarvitsemme kaikkea: me tarvitsemme voimakkaan patterin, kotimaista puuta ja turvetta, me tarvitsemme ydinvoimaa, me tarvitsemme vesivoimaa, me voisimme vesivoimaa tehostaa vaihtamalla turbiineja — kaikki tämä yhdessä tarvitaan. Ja se, että tämä tulee nyt Venäjältä: Aivan kuten edustaja Sasi sanoi, sieltä se kivihiihikin monasti tulee. Onko se sen parempi? Mielestäni se on huonompi.

¹⁸ **Juha Sipilä /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä tahtoo tämä kokonaisuus hämärtyä tästä energiatuotannosta. Keskustan oman vaihtoehdon mukaan noin 10 prosenttia kokonaisenergiankulutuksesta voidaan säästää energiatehokkuutta parantamalla. Täällä pistetään vastakkain nyt esimerkiksi tämä Fennovoima-hanke ja tuulivoima. Myöskin keskustan vaihtoehdossa tehdään yhden Fennovoiman verran lisää tuulivoimaa. Siellä tehdään myöskin puulla, muulla uusiutuvalla — biokaasulla, auringolla — yhtä paljon kuin Fennovoima-hankkeessa tehdään. Mutta jos me haluamme sähkön tuotantoa, joka meidän arviomme mukaan on 20 vuoden päästä noin 99 terawattituntia, sataprosenttisesti kotimaisella energialla, niin meillä on pakko olla tänä ylimenokauden ratkaisuna ydinvoima. Muuten me tuomme 45 prosenttia sähköstä muualta. Mielelläni kuulisin muiden puolueiden vaihtoehdon myöskin tähän, millä tämä korvataan. Kivihiilestä mekin haluamme luopua.

¹⁹ **Paavo Arhinmäki /vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vasemmisto vastustaa ydinvoiman lisärakentamista ylipäättänsä, mutta tämä Fennovoiman hanke on erityisen huono. (Jouko Skinnari: Ei vasemmisto vaan vasemmistolitto!) Ydinvoimaa usein puolustetaan sillä, että pääomat tulevat yksityiseltä puolelta ja yksityiset voivat sijoittaa. Mutta jos katsoo nyt näitä Fennovoiman takana olevia omistajia, niin tällä hetkellä niistä 36 prosenttia, noin kolmasosan, muodostavat valtionyhtiö Outokumpu ja kunnalliset energiayhtiöt. Eli kysymys on siitä, että tähän erittäin epävarmaan Fennovoima-hankkeeseen ollaan laittamassa merkittävästi veronmaksajien rahoja. Jos katsoo Olkiluoto 3:a — sen hinta on kolminkertaistunut, laitos on kymmenen vuotta myöhässä — niin onko kohtuullista todella yhteiskunnallisen kokonaisedun kannalta, että meidän veronmaksajien rahoja laitetaan näin epävarmaan hankkeeseen?

²⁰ **Ville Niinistö /vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vihreät haluaa rakentaa kestävää energiataloutta ja arvioida yhteiskunnan kokonaisuutta. Pitää myös muistaa, että Suomi on osa Euroopan unionin arvoyhteisöä, joka haluaa puolustaa demokratiaa, ihmisoikeuksia, reilua kauppaa ja kansainvälistä oikeutta myös tässä maailmanpoliittisessa tilanteessa. (Timo Soini: Ja tukipaketteja!) Tässä hankkeessa, kun puhutaan Rosatomin ja Fennovoiman ydinhankkeesta, riippuvuus Venäjän poliittiseen johtoon ja Venäjään on selvä. Ajatelkaamme nyt sitä, että kunnallisten energiayhtiöitten rahoja on miljardeja euroja kiinni hankkeessa, jonka toteuttamisaikana, rakentamisaikana, seuraavat 10—15 vuotta näiden rahojen kohtalo on kiinni siitä, että tämä hanke varmasti myös menee maaliin saakka. Silloin me sidomme itseämme vahvasti siihen kohtaloon, miten maiden välisissä suhteissa ja EU:n ja Venäjän suhteissa käy, ja se rajoittaa meidän liikkumatilaamme. Ydinpolttoaineketjussa on riippuvuus myöhemminkin. Muutenkin ministeri Vapaavuori toi esille erilaisia ehtoja, mutta kaikki ne realisoituvat myöhemmin. Ydinenergiain mukaan ne ehdot pitää arvioida tässä ja nyt, eduskunnassa "joo" tai "ei".

²¹ **Jari Lindström /ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä on jo muutama kertaan mainittu tämä yhteiskunnan kokonaisuus, ja tämä on aika mielenkiintoinen määri-

telmä. STM, VM, ulkoministeriö, maa- ja metsätalousministeriö määrittelevät juuri tämän hakeuksen mukaisesti, että tämä hanke, Fennovoima-hanke, on Suomen eli yhteiskunnan kokonaisedun mukainen, ja ainoastaan ympäristöministeriö on sitä vastaan.

Me menemme jälleen kerran pelkästään se ilmastokylki, ympäristökylki edellä, kun me puhumme tästä kokonaisedusta. Varsinkin vasemmalla laidalla ja vihreissä tulee tämä aivan selkeästi. Me tarvitsemme aurinkoa, me tarvitsemme tuulta, me tarvitsemme vettä, me tarvitsemme turvetta, biokaasua, metsäenergiaa — ja ydinvoimaa, siitä ei vain pääse mihinkään. Minulle ei ole kukaan pystynyt vielä kertomaan realistista vaihtoehtoa, ja kun sen joku pystyy kertomaan, niin tämä takki pyörähtää ympäri.

Puhemies Eero Heinäluoma: Ja nyt pääministeri Stubb, 5 minuuttia puhuja-aitiosta, olkaa hyvä.

²² **Pääministeri Alexander Stubb:** Arvoisa herra puhemies! Mielenkiinnolla olen kuunnellut tätä keskustelua ja oikeastaan omassa vastauspuheenvuorossani keskittyisin enemmän ulkopoliittiseen, tässä tapauksessa Venäjä-poliittiseen, ulottuvuuteen ja haluaisin nostaa esille kolme faktaa.

Fakta numero yksi: Suomi on ollut Venäjän naapuri, Suomi on Venäjän naapuri, ja Venäjä on Suomen naapuri myös tulevaisuudessa. (Paavo Arhinmäki: Aika merkittävä naapuri!) Monessa puheenvuorossa täällä on nostettu esille Suomen riippuvuus Venäjän energiasta. Se pyörii siinä 50 prosentin hujakoilla.

Mutta fakta numero kaksi on se, että Euroopassa Euroopan unionilla ja Venäjällä on myös erittäin vahva riippuvuussuhde energiapolitiikassa. 30 prosenttia siitä energiasta, jonka me saamme Euroopan unionin alueelle eri muodoissa, tulee Venäjältä. Mutta samalla 80 prosenttia Venäjän energiaviennistä tulee vain ja ainoastaan Eurooppaan. Ja kun siihen lisää sen, että 50 prosenttia Venäjän valtiontaloudesta on energiavientiä, niin huomaa, miten vahvasti koko Eurooppa on kytköksissä Venäjän energiapolitiikkaan ja miten vahvasti Venäjän talous- ja energiapolitiikka on kytköksessä Eurooppaan. Sen takia on minun mielestäni ehkä vähän vaarallista ja harhaankinjohtavaa lietsoa pelkoa siitä, että energiayhteistyö Euroopan ja Venäjän tai vaikkapa Suomen ja

Venäjän välillä katkeaisi. Ulkomailla on paljon joutunut kertomaan meidän energiariippuvuussuhteestamme Venäjään, ja sehän perustuu pitkälti siihen, että meidän energiapalettimme on laaja. Tässä muutamassa puheenvuorossa puhuttiin meidän kaasutuonnistamme, joka on meidän kokonaispalettistamme noin 10 prosenttia, mutta 100 prosenttia siitä tulee Venäjältä. Jos kävisi niin, että kaasuhanat menevät kiinni, niin me pystymme sen aika nopeasti korvaamaan.

Viimeinen ja ehkä tärkein huomio tässä on minun mielestäni se, että nyt puhutaan koko ajan Rosatomista. Ei, Rosatom on laitevalmistaja, se, joka antaa meille sen ydinpolttoaineen. Tämä yritys, joka toimii, on nimeltään Fennovoima, ja se Fennovoima on suomalainen yritys. Tämä ydinvoimala sijaitsee Suomessa, se noudattaa Suomen lakeja, sen johto on suomalainen, ja se vähentää meidän riippuvuuttamme venäläisestä energiasta. Se, mikä minua ehkä eniten häiritsee tässä keskustelussa, on se tietty asenteellisuus, jopa russofobia, joka ilmenee muutamissa puheenvuoroissa, ja se tulee nimenomaan sitä kautta, että yritetään lietsoa Venäjä-pelkoa energiapolitiittiseen ratkaisuun. Minun mielestäni tässä kannattaa puhua energiasta energiana. Tämä hanke, siis Fennovoima, on energiapolitiittinen päätös, se on ilmastopolitiittinen päätös, se on talouspolitiittinen päätös, se on työllisyyteen liittyvä päätös, ja se on investointeihin liittyvä päätös. Ja Rosatom on varmasti erittäin hyvä toimija myös Fennovoimalle.

Puhemies Eero Heinäluoma: Ministeri Vapaavuori, olisiko 2 minuuttia paikalta, vai onko... — No niin, paljon kysymyksiä, 5 minuuttia ja puhuja-aitiosta, ja sitten saliin.

²³ **Elinkeinoministeri Jan Vapaavuori:** Arvoisa puhemies! Pyrin vastaamaan esitettyihin kysymyksiin.

Kysyttiin, luotanko venäläiseen tekniikkaan. Vastaan, että luotan Säteilyturvakeskukseen. Muistutan myös siitä, että Suomen kaksi ensimmäistä ydinvoimalaa Loviisassa 70-luvulla ovat perustuneet venäläiseen tai itse asiassa neuvostoliittolaiseen tekniikkaan.

Riippuvuutta Venäjästä on käsitelty jo monessa eri yhteydessä. Tämä vähentää meidän riippuvuuttamme tuontienergiasta eikä lisää sitä. Tämä korvaa tuontienergiaa. Tähän liittyvä erityiskysymys on ydinpolttoaine, joka todennäköisesti

tähän laitokseen tullaan tuomaan Venäjältä, mutta teknisesti se voidaan tuoda myös muualta, kuten esimerkiksi Loviisan osalta on tehty, eli siinä mielessä ei lisää.

Osakassopimus ei ole juridinen vaade. Se on minun käsitykseni siitä, että Fennovoima ja Rosatom tekisivät fiksusti, mikäli muuttaisivat myös osakassopimusta olemaan sopusoinnussa tämän hallituksen ja todennäköisesti eduskunnan asettaman 60 prosentin vaateen kanssa, joka osoittaa sen, että myös he sitoutuvat omalta osaltaan kunnioittamaan tätä ehtoa. 60 prosenttia pitää olla kasassa rakennuslupahakemusta jätettävänä.

Kun TVO:n hanke on varsin isoissa ongelmassa, heillä on toki mahdollisuus vielä kesään mennessä jättää rakennuslupahakemuksensa, mutta voi olla, että näin ei käy. On myös mahdollista, että Fennovoima ei saa omistusta kasaan ja sekään ei toteudu. On mahdollista, että meillä yksi tai kaksi ydinvoimalaitosta, joiden oli arvioitu valmistuvan, ei valmistu. On itsestään selvää, että seuraavan hallituksen aloittaessa pitää tähän pureutua erittäin vakavasti. Kysymys ei ole kuitenkaan ihan akuutista asiasta sen takia, että nämä kuitenkin on suunniteltukin siten, että ne tuottavat sähköä ehkä vasta noin 10 vuoden päästä.

Edustaja Turunen kysyi, onko meillä riittävät tiedot. Jos Turunen on sitä mieltä, että ei ole riittäviä tietoja, niin sitten ei varmaan ole. Sitten pitää parantaa juoksua. Työ- ja elinkeinoministeriö ja hallitus ovat valmiit tuottamaan kaiken mahdollisen tiedon, mitä vain kuka tahansa keksii pyytää. Olen vakuuttunut siitä, että edustaja Pekkarisen johtamassa talousvaliokunnassa tämä asia ruoditaan niin perusteellisesti kuin tämän kokoluokan asia edellyttää. Se on ihan itsestään selvä asia.

Mitä ydinjätehuoltoon tulee, niin jo vuoden 2010 periaatepäätöksessä tähän liittyen on asetettu ehto, jossa seuraava aikaraja on vuoden 2016 puolella, ja siihen mennessä Fennovoiman tämä asia pitää selvittää.

Emme ryhdy valmistelemaan ydinenergialakiin muutosta tällä aikataululla. Kuten tiedetään, tämä vaalikausi on loppumassa, ja on varmasti hyvä, että pohditaan nyt huolella sekä tämä tapaus että TVO-tapaus, ja sitten varmasti ensi vaalikauden alussa voidaan arvioida se, ryhdytäinkö lakia muuttamaan.

Täällä todettiin, että omistus ei ole kasassa. Ei olekaan, se on ihan selvä asia. Ellei se tule kasaan, niin silloin tämä hanke kaatuu.

Edustaja Niinistö väitti, että minä tulkitsin täällä väärin ydinenergialakia. Se on aika raju väite entiseltä ministeriltä siellä, että nytten pitäisi olla joittenkin ehtojen olemassa ja Vapaavuori tulkitsee sitä väärin. Entisen ympäristöministerin suusta sanottuna vaatisin pikkaisen selvennystä tähän, koska se on aika härski väite.

Arvoisa puhemies! Täällä edustaja Tynkkynen alussa puhui kustannuksista. On hyvä huomata, että tämä on yksityinen hanke. (Vasemmalta: Ei ole!) Jokainen osakas arvioi omalta osaltaan, onko tämä kannattava vai ei. Ei minulla ole edellytyksiä eikä se ole minun tehtäväni arvioida, onko se kannattavaa vai ei. Se on osakkaitten tehtävä arvioida, onko se kannattava vai ei.

Tähän liittyen keskustelu näistä kunnallisista energiayhtiöistä on minun mielestäni hieman hankalaa. (Paavo Arhinmäki: Varmasti on hankalaa!) Väitteet siitä, että täällä tehtäisiin päätöksiä veronmaksajien puolesta... — Itse asiassa, edustaja Arhinmäki, tuo on valtavaa kunnallisen demokratian halveksuntaa, että te olette täällä sitä mieltä, että te tiedätte paremmin, mitä jonkun suomalaisen kunnan energiayhtiön pitää tehdä, kuin mitä he itse haluavat tehdä. (Paavo Arhinmäki: Sehän on yksityinen hanke!)

Arvoisa puhemies! Edustaja Tynkkynen aloitti puheenvuoronsa toteamalla, että tässä ei ole kysymys ydinvoimasta vaan Fennovoimasta, ja sen jälkeen hän käytti melkein koko puheenvuoronsa perustellakseen, minkä takia hän vastustaa ydinvoimaa. Ja sitten vielä erikseen kysyttäessä kävi ilmi, että ihan varmasti vastustaa ihan kaikkia mahdollisia ydinvoimalaitoksia aina. Kyllä tämä aikamoista sumutusta tämä teidän retoriikkaanne on, kun te vastustatte joka ikistä ydinvoimahanketta aina ja kaikkialla, kaikissa olosuhteissa.

Puhemies Eero Heinäluoma: Jatketaan keskustelua.

²⁴ **Paavo Arhinmäki /vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Vapaavuori sanoi, että on kunnallisen demokratian halventamista se, että kyseenalaistaa väitteen siitä, että tämä on yksityinen hanke, kun viidesosa tästä on

kunnallisten energiayhtiöiden omistamaa eli veronmaksajien rahoilla tätä tehdään.

Mitä tulee kunnalliseen demokratiaan, te, ministeri Vapaavuori, olette Helsingin kaupunginvaltuuston jäsen niin kuin minäkin. Onko Helsingin kaupunginvaltuusto, ministeri Vapaavuori, käsitellyt sitä, että Vantaan Energia osallistuu ja kasvattaa vielä omistusosuuttaan tästä hankkeesta? Onko Vantaan kaupunginvaltuusto tätä käsitellyt? Ei ole. Se on, ministeri Vapaavuori, kunnallisen demokratian halventamista, että tehdään päätöksiä veronmaksajien rahoilla erittäin epävarmasta hankkeesta eivätkä poliittiset päättäjät edes pääse niihin kiinni.

²⁵ **Ville Niinistö /vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ydinenergiain pohjalta nyt arvioidaan periaatepäätöstä ja siinä arvioidaan yhteiskunnan kokonaisetua nyt kokonaisuudessaan. Te olette sanonut, että rakentamisluvan yhteyteen kytketään erilaisia tulevia mahdollisia ehtoja, mutta eduskunnalla on täysi oikeus arvioida nyt kaikkea eikä vain yhtä osaa päätöksestä, niin kuin te annatte ymmärtää. Päätös on kokonaisuus. Tämä eduskunta arvioi, onko tämä yhteiskunnan kokonaisedun mukainen vai ei.

Haluaisin sanoa, että esimerkiksi Suomenmaa-lehdessä arvostettu kuntatalouden asiantuntija Pentti Hakulinen toi esille, että kuntademokratian kannalta kunnallisten veronmaksajien rahojen laittaminen tähän hankkeeseen on ollut aika sulkeutunutta, ja puhutaan vuosikymmenien sitoumuksesta siihen, että Mankala-sähköä sitoudutaan ostamaan hinnalla millä tahansa, maksoi mitä maksoi, ja sinne laitetaan kuntalaisten rahoja näitten energiayhtiöiden kautta kiinni. Tämä on julkinen hanke niin Suomessa kuin Venäjällä pääosin.

Puhemies Eero Heinäluoma: Ministeri Vapaavuori, 2 minuuttia paikalta, olkaa hyvä.

²⁶ **Elinkeinoministeri Jan Vapaavuori** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei tässä ole kysymys mistään tulevista mahdollisista ehdoista. Tässä on kyse yhdestä selkeästä kirjatusta ehdosta ja sille asetetusta selkeästä aikataulusta. Tämän lisäksi tähän prosessiin liittyy muitakin aikataulukysymyksiä, kuten jo 2010-prosessin yhteydessä on asetettu tiettyjä aikatauluja ydinjätehuollon osalta.

Edustaja Niinistö on siinä oikeassa, että eduskunta yhteiskunnan kokonaisetua harkitessaan voi kiinnittää huomiota melkein mihin tahansa. Se on totta, mutta väite siitä, että tässä mentäisiin jotenkin ydinenergiain kannalta hämärällä tavalla, on suorastaan loukkaava.

²⁷ **Ben Zyskiewicz /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä vihreät heiluttelevat reippaasti Venäjä-korttia. On totta, että Venäjä on rikkonut rauhaa ja hyökännyt Ukrainaan. Sen vuoksi me olemme mukana taloudellisissa pakotteissa, joilla pyritään vaikuttamaan Venäjän politiikkaan, vaikka nämä EU:n taloudelliset pakotteet ja niiden välilliset vaikutukset vaikuttavat kielteisesti myös meihin itseemme.

Jos me nyt torjumme Fennovoima-hankkeen sen vuoksi, että tässä on tämä Venäjä-ulottuvuus, niin me itse asiassa asetamme Suomeksi ja suomalaisina erityisiä ylimääräisiä Venäjä-pakotteita, joilla tuskin on mitään vaikutusta Venäjän Ukraina-politiikkaan mutta jotka nekin pakotteet siis vaikuttaisivat hyvin kielteisesti meihin itseemme. Eli toisin sanoen, kun jo nämä yhteiset pakotteet ampuvat meitä jalkaan, niin nyt me itse ampuisimme itseämme myös toiseen jalkaan asettamalla omia pakotteita Venäjälle tässä Suomelle ja suomalaisille tärkeässä hankkeessa.

²⁸ **Jouko Skinnari /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me tarvitsemme Suomeen teollisia työpaikkoja. Tästä kaikki ovat samaa mieltä, mutta kun kuuntelee tätä keskustelua, niin käytännössä ei olla. Me tarvitsemme kohtuuhintaista sähköä, tätäkin kaikki kannattavat, mutta sitten kun tulee näitten ratkaisujen aika, niin ei ymmärretä sitä, että me tarvitsemme ydinvoimaa. Tässä mielessä tämä hallituksen esitys on hyvä ja se on perusteltu. Monessa mielessä vaikeassa tilanteessa pitää myös uskaltaa ottaa vastuuta silloin, kun on kysymys Suomen kannalta tärkeistä asioista. Tässä mielessä tämä on perusteltu työllisyyden kannalta, Suomen talouden kannalta, teollisuuden kannalta ja siinä mielessä, että meidän pitää olla energiaomavaraisia, kuten viime eduskuntakin päätti. Tässä tehdään ydinvoimasähköä Suomessa. Tehdään ydinvoimasähköä Suomessa eikä tuoda ydinvoimasähköä ulkomailta.

²⁹ **Timo Soini /ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun puhutaan aina keskit-

tämistä vastaan, niin tässähän laajennetaan ydinvoimatoimijoita. Meillä on TVO, Fortum ja Fennovoima. Kun täällä suu vaahdossa puhutaan hajauttamisesta, niin sitten kun ydinvoimariskiä hajautetaan, se onkin väärin.

Muistetaan nyt, mistä lähti tämä koko Fennovoima-ongelma. Se lähti siitä, että Saksa teki päätöksen lopettaa ydinvoiman lisärakentaminen. Sen takia E.ON vetäytyi tästä, ja sen takia toimittajana on Rosatom. Se olisi voinut olla Toshiba tai mikä tahansa. Mutta eihän meidän sen takia pidä muuttaa meidän energiapolitiikkamme, että Saksassa tehdään päätös, jolla he tuhoavat omaa talouskasvuun. Katsotaan nyt, ensimmäiset merkit ovat näkyvissä.

Energian hinta, sähkön hinta, kaikki tämä, on jatkossa erittäin tärkeää, ja jos me saamme josain vaiheessa ylijäämän kuntoon, niin miksemme voi viedä energiaa, kun kaikkea muutakin viedään. Me tarvitsemme jokaisen taloudellisen resurssin tästä, että me saamme työtä ja toimeentuloa Suomeen. (Puhemies koputtaa) Me olemme jatkuvasti velkaantumassa erittäin voimakkaasti.

³⁰ **Mauri Pekkarinen /kesk** (vastauspuheen-vuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tämä asetelma on käynyt tässä selväksi. Vihreät vastustaa kaikkea ydinvoiman käyttöä, se on tullut selväksi. He epäilevät, että pelkästään sillä perusteella, yleisellä vastustuksella, Fennovoiman kimppuun käyminen ei tuota toivottua tulosta. Siksi he haluavat hyökätä Fennovoiman kimppuun nimenomaan tällä Rosatom-ratsulla, Venäjä-vastaisuudella. Olen erittäin tyytyväinen siihen, mitä pääministeri täällä on sanonut, ja kerrankin, edustaja Zyskowicz, myös siihen, mitä te olette tästä asiasta sanonut. (Naurua — Ben Zyskowicz: Useasti!)

Arvoisa puhemies! Minusta on korkein aika kysyä vihreiltä: millä he sen täyttävät, sen sähköntuotannon tarpeen, joka Suomella edessä on? Ainoa vastaus on biosähkö. Minä kerron teille: korkeintaan neljännes siitä sähkön lisätuotannon tarpeesta, mikä meillä edessä on, pystytään tyydyttämään suomalaisella biomassalla. Ja usko-kaa, kun minä puhun biomassan puolesta, että kovin paljon enempää sillä ei voida tyydyttää. Siis kysymys vihreille: millä he aikovat tyydyttää sähköntuotannon tarpeen?

³¹ **Ville Niinistö /vihr** (vastauspuheen-vuoro): Arvoisa puhemies! Me olemme jo nähneet sen, että ne kunnalliset energiayhtiöt, jotka ovat jättäytyneet pois tästä riskihankkeesta, ovat alkaneet tekemään kotimaisia ratkaisuja. Mikkeli-läinen Etelä-Savon Energia panostaa biohiileen, joka voi olla iso tulevaisuuden näkymä, jolla voidaan korvata kivihiihi Suomesta kokonaan. Sen lisäksi otetaan käyttöön aurinkovoimaa. Ja iso ero ydinvoiman ja kotimaisten uusiutuvien energiatehokkuuden välillä on se, että ne luovat suoraan suomalaiseen teollisuuteen työpaikkoja, ne luovat kasvuyrityksiä, ne luovat vientinäkymiä. Sieltä tulee sähköä heti, vähennetään ilmasto-päästöjä nopeasti, ja ydinvoimaa vain odotellaan ja odotellaan ja odotellaan. Menkää Eurajoelle katsomaan, kuinka pitkään saa vielä odotella. Modernit ydinvoimahankkeet ovat ylikalliita, viivästyneitä, ja sähköntuotantoa ei ole tullut yhtään megawattia 2000-luvun päätöksistä.

³² **Mauri Pekkarinen /kesk** (vastauspuheen-vuoro): Arvoisa puhemies! Vielä muistutan, että vaikka Suomen metsien kokovuotuinen käyttö, siis myös se, mitä metsäteollisuudessa tällä hetkellä käytetään, tehtäisiin energiaksi, niin se riittäisi turvaamaan suurin piirtein puolet meidän Suomen kokonaisenergian kysynnästä. Ja mitä sähköön tulee, myös sähkön osalta on tilanne suurin piirtein samanlainen. Me tarvitsemme noin 40 terawattitunnin verran lisää uutta kapasiteettia vuoteen 2030 mennessä. Vihreiden viime viikolla julkistama paperi kertoo, että 10 terawattituntia voitaisiin näistä uusiutuvista, biopohjaisesta ja tuulesta ja muusta, saada. Hukassa on lähes 30 terawattituntia. Vihreitten pitää antaa vastaus siihen, miten tämä aukko täytetään.

³³ **Ville Niinistö /vihr** (vastauspuheen-vuoro): Arvoisa puhemies! Niin kuin edustaja Pekkarinen, joka on hyvin lukutaitoinen ja fiksu mies, voi vihreiden mallia lukiessaan huomata, että siinä otsikossa jo lukee "Vihreiden kotimainen energiaratkaisu — vaihtoehto Fennovoimalle". Se korvaa ne 10 terawattituntia, mitä Fennovoima tuottaisi, mutta erona on se, että sähköä ja näitä ratkaisuja saadaan nopeammin käyttöön ja kotimaisille ratkaisuille luodaan silloin kasvunäkymä pitemmällä aikavälillä. Se edellyttää joitain kotimaisia ratkaisuja, niin kuin energiara-haston kautta investointeja kotimaisiin ratkaisuihin, nettolaskutusta, sähkön pientuotantoa — asi-

oita, joita olen luullut, että keskusta kannattaa, mutta joita nykyinen hallitus on ollut hidas toteuttamaan. Tässä voisi olla, edustaja Pekkarinen, myös jotain yhteistä, jos pääsette ydinvoimarakkauteen yli.

³⁴ **Juha Sipilä /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On äärimmäisen vastenmielistä olla ydinvoiman siirtymäajankaan kannattaja, koska itse olen myöskin bioenergian intohimoinen kannattaja. Mutta kun realismi on realismia myöskin tässä vihreydessä — tässä edustaja Pekkarisen johdolla tehdyssä keskustan vaihtoehdossa on tiristeltä kaikki, mitä pystytään tiristelemään bioenergiasta — niin kuten Pekkarinen tuossa juuri sanoi, että vaikka metsien koko vuosikasvu tehtäisiin energiaksi, niin siitä energiasta saataisiin yksi kolmasosa sähköksi, noin 50 terawattituntia, ja meidän arviomme mukaan 20 vuoden päästä kulutus on noin 100.

Me voimme kyllä pistää vastakkain Fennovoiman ja sen, että me voimme korvata sen tuulivoimalla. Samaan aikaan me haluamme luopua kivihiilestä, me haluamme luopua tuontisähköstä. Tämä yhtälö ei vain muuten toimi, elleimme me hyväksy, että noin 40 prosenttia tehdään ydinvoimalla. Valitettavasti.

³⁵ **Antti Lindtman /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyse on ilmastopolitiikasta, siitä, halutaanko vähentää päästöjä. Mitä tulee energiapolitiikkaan, niin kyseessä ei ole joko — tai vaan kyseessä on sekä — että. Totta kai tarvitaan myös bioenergiaa, mutta ne, jotka usein sanovat, että tarvitaan bioenergiaa, myös vastustavat sitten samaan aikaan turvetta, jota tarvitaan seospolttoaineena. Ne, jotka kannattavat tuulivoimaa ja aurinkovoimaa, eivät kerro, mistä saadaan se säätövoima silloin, kun ei tuule tai paista. Saksan malli on tukea myös, siellä on hiilivoimaloita. Onko se myös Suomen malli — toivotavasti ei.

Mutta ennen kaikkea, arvoisa puhemies, kyse on teollisuudesta ja työpaikoista. Jos haluamme todella tähän maahan uusia teollisia investointeja, niin vähintään on, että energiahuolto laitetaan kuntoon, ja tämä kokonaisuus täytyy nähdä. Tässä ollaan tekemässä päätöstä työn puolesta, ja sen takia kannatan hanketta.

³⁶ **Mika Niikko /ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On selvää, että Suomen energia-

omavaraisuutta ei ratkaista tuulimyllyillä, aurinkosähköllä tai vesivoimalla. Siinä mielessä ymmärrän tämän ydinvoimalahankkeen, ja siten me saamme vähennettyä Venäjä-energiariippuvuutta. Kuitenkin, koska tämä Rosatomin hanke herättää niin paljon tunteita nyt, haluaisin kysyä ministereiltä siitä, kun meille paljon tulee tätä viestiä eri tahoilta, ja eräässäkin viestissä sanotaan näin: "Rosatom ei ole rakentanut yhtään länsimaaisia turvallisuuskriteereitä täyttävää hanketta Neuvostoliiton romahdettua. Kaikki Rosatomin hankkeet ovat olleet myöhässä ja ylittäneet kulunsa reippaasti." Näin mainitsee Greenpeacen maajohtaja Sini Harkki, he kovasti meille lähettävät viestiä. Pitääkö tämä paikkansa? Onko tämä riski todella näin suurta, jos me toimimme tällaisen yhtiön kanssa, joka ei saa hankkeita maaliin, ja kustannukset nousevat? Me muistamme Olkiluoto 3:sta sen, että kulut ovat kolminkertaisia ja se työpaikkaomavaraisuus on vain yksi kolmasosa suomalaisia työpaikkoja. Miten me takaamme suomalaisille töitä, jos tällainen ydinvoimalahanke tulee — ja että se onnistuu?

³⁷ **Heikki Autto /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Vihreiden ja vasemmiston argumentaatioissa vilahtelee tämä pörssisähkön hinnalla spekulointi, (Jouko Skinnari: Vasemmistoliiton, ei vasemmiston!) ja se on kieltämättä mielenkiintoista, koska tällainen pörssisähkön hinnan ennustaminen on kyllä aika mahdollon tehtävä. Ja juuri sen vuoksi on toimijoita, jotka haluavat investoida ydinvoimaan, että he saavat vakaata, takuuhintaista sähköä silloin, kun he tarvitsevat niin paljon kuin he sitä tarvitsevat. Tällä viittaan vaikkapa Outokummun teräksen tuotantoon Torniossa, joka työllistää kerrannaisvaikutuksineen tuhansia ihmisiä Meri-Lapissa. Tämä teidän linjanne, ministeri Arhinmäki, on todella kylmää kyytiä työtä tekeville lappilaisille ja suomalaiselle terästeollisuudelle. Outokumpu haluaa yhtiönä nimenomaan investoida vakaaan energiaan. He ovat sulkemassa sulattoa Bochumista Saksasta, jossa ei ole tätä samaa mahdollisuutta. Haluatteko te, että Suomessakin pannaan tehtaot kiinni?

³⁸ **Paavo Arhinmäki /vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todella seuraavassa hallituksessa olen jälleen ministeri, mutta nyt vastaan kansanedustajan roolissa. (Hälinää — Nau-

rua). Edustaja Autto, mikä Meri-Lapin kannalta olisi parasta mahdollista? Siellä on biopuolella erittäin iso ja työllistävä hanke lähdössä liikkeelle, jos saadaan riittävästi pääomia. Se tuo työtä tuotannon aikana, se tuo työtä laajasti alueelle, kun kerätään alueelta polttoainetta tähän biohankkeeseen. Se, että panostetaan Fennovoimaan, vie pääomat kaikilta tämäntyyppisiltä hankkeilta.

Arvoisa puhemies! Vasemmisto on nimenomaan kiinnostunut työstä, ja työstä nyt ja heti. Me tarvitsemme tässä taloudellisessa tilanteessa työpaikkoja, ja parhaiten niitä luo panostaminen kotimaisiin uusiutuviin referenssilaitoksiin. Sitä kautta cleantech-puolelle tulee työpaikkoja ja vientiteollisuuteen. (Mauri Pekkarinen: Sitähän te ette tehnyt!)

³⁹ **Arto Satonen /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun tätä keskustelua kuuntelee, niin ei täällä eduskunnassa ainakaan osaamisen puutetta ole, kun vasemmistoliiton ja vihreiden taholta tiedetään paljon paremmin kuin suomalaisissa vientiyrityksissä, millä tavalla heidän kannattaa energiahuoltonsa varmistaa. (Välihuutoja) Ja tiedetään myös paljon paremmin kuin kunnallisissa energiyhtiöissä, miten kohtuuhintainen sähkö suomalaisille kotitalouksille taaan. Se on hyvä, että osaamista löytyy.

Mutta eniten ihmettelen kyllä sitä keskustelua, mikä tästä Venäjä-riippuvuudesta on tullut, koska kuten täällä on jo käynyt ilmi, maakaasussa olemme täysin riippuvaisia Venäjästä, kivihiihen osalta 54 prosenttia tulee Venäjältä. (Mauri Pekkarinen: 90 prosenttia!) Onneksi sitä nyt saadaan vähän vähennettyä, kun vihreiden vastustus päättyi ja pääsimme ottamaan metsähaketta ja turvetta enemmän käyttöön. Kun sen lisäksi koko sen ajan, kun Suomessa on ydinvoimaa tuotettu, sitä on tehty yhteistyössä Venäjän kanssa, niin miten ihmeessä tämä tilanne nyt on niin paljon muuttunut, että tätä hanketta ei voitaisi eteenpäin viedä?

⁴⁰ **Antti Rantakangas /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt pitäisi katse kiinnittää niihin toimenpiteisiin, joilla talouskasvua pystyttäisiin vahvistamaan, koska kaikki me haluamme huolehtia sosiaaliturvasta ja palveluista.

Mutta tässä mielessä on täysin käsittämätöntä, että vasemmistoliitto on lähtenyt näin voimallisesti vastustamaan tätä työtä Suomeen tuovaa

hanketta. Ei voi Pohjois-Suomen kannaltakaan ajatella 8 miljardin hanketta, mikä olisi korvaava hanke työpaikkojen saannin kannalta, aluekehityksen kannalta ja näkymien kannalta kuin nyt toteutettu hanke, joka ei tarvitse valtion varoja lainkaan. Tämä linja, mitä te nyt edustatte, on todellakin pohjoisen Suomen vasemmistolaisille kannattajille kylmä suihku. (Ben Zyskowicz: Ja entisille vasemmistolaisille!)

Samalla tavalla on myöskin vihreitten linja: Te haikailette ratkaisuja, jotka eivät ole realistisia. Te ette laske, mitä se maksaa ja mistä löytyy rahoitus. Tämä kohtuullinen sähkön hinta — se on puheissa, mutta teoissa ei.

Eli tässä mielessä minä haluan antaa ministeri Vapaavuorelle täyden tunnustuksen tämän hankkeen valmistelusta. Tässä on isänmaan kokonaisuus nyt hyvin huomioitu, ja tämän talon pitää viedä se satamaan.

⁴¹ **Jukka Kärnä /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tällä hetkellä Suomeen tuodaan 2 300 megawattia sähköä. Se on pyörinyt koko päivän suurin piirtein niissä samoissa lukemissa. (Mauri Pekkarinen: 25 prosenttia!) Eli kyllä lisäenergian tarve ilman muuta on, ja biovoima ei yksinkertaisesti kerkiä tähän hätään auttamaan, sitä pitää edistää, täsmälleen samaa mieltä.

Edustaja Arhinmäki totesi tuossa, että on lähdössä hanke liikkeelle, joka työllistää siinä käynnistysaikana, rakennusaikana, sen jälkeen. Kyllä hän tässä Fennovoima-hankkeessa on ihan samasta asiasta kyse: kyllä se työllistää silloin rakennettaessa ja myöskin sen jälkeen yli 400 ihmistä pysyvästi Hanhikiveen. Se on iso juttu kaiken kaikkiaan.

Ja vielä en malta olla nyt puhumatta tästä Rosatomista. Siinä näköjään on vähän sellainenkin asetelma syntymässä, että kun Suomeen huudetaan suureen ääneen ulkolaisia investoijia mutta kun nyt tuulen suunta on kaiken kaikkiaan väärä, niin tässä on syntynyt ihan selkeästi ideologinen keskustelu siitä, että se Rosatom on hirvittävä mörkö. Ja niillä on kuitenkin kymmeniä voimaloita, (Puhemies koputtaa) jotka ne ovat vienet loppuun, ja parasta aikaa on myöskin rakenteilla. Että eihän tämä mikään Loviisa ole.

⁴² **Christina Gestrin /r** (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! Rosatom kommer att äga 40 procent av det här Fennovoima-kärnkraftverket

och ha hand om uranförsörjningen och en del av driften. Sannolikt blir Rosatom den största enskilda ägaren, och det här kan man nog inte kanske riktigt ändå bortse från. Som största möjliga ägare så har man väl nog också en del makt och inflytande. Man kan inte jämföra det här med Lovisa kärnkraftverk där enbart tekniken kom från Sovjetunionen, men där kärnkraftverken hela tiden har varit i finländska företags ägo.

Suomeen ei tällä hetkellä tuoda sähköä Venäjältä, vaikka näin tässä salissa on moneen kertaan väitetty. (Jouko Skinnari: Tuodaan — myös ruotsiksi!) Fennovoiman ydinvoimalla ei siis vähennetä Venäjän energiariippuvuutta vaan lisätään sitä. Mutta haluaisin kysyä ministeri Vapaavuorelta, kun tässä usein sanotaan, että ydinvoima on tällainen ylimenokauden energiamuoto, että kuinka kauan tämä ylimenokausi kestää.

⁴³ **Mauri Pekkarinen /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomeen tuodaan täsmälleen tällä sekunnilla 2 366 megawatin teholla Suomen rajojen ulkopuolelta sähköä. (Paa-vo Arhinmäki: Paljonko Venäjältä?) Se on yli neljännes, yli 25 prosenttia. — Venäjältä tuodaan tällä hetkellä erittäin vähän.

Arvoisat edustajat, miksi näin tapahtuu tällä hetkellä? Siitä yksinkertaisesta syystä, että Pohjolassa, Norjassa ja Ruotsissa on valtavat vesivarannot tällä hetkellä, mutta näin ei ole ollenkaan aina. Keskesivesitilanne, keskesivesivuosi on ihan jotain muuta kuin se viime aikoina on ollut. Tämä selittää juuri tällä hetkellä tilanteen. Voi olla päivä tai kaksi, niin on jo toistatuhatta megawattia se teho. Viimeisten muutaman päivän aikana tänne on tuotu 1 000—1 500 megawatin teholla Venäjältä sähköä. Näin tällä hetkellä, siis pitkän päälle vuositason normaali-voimalla me joudumme tällä hetkelläkin tukeutumaan merkittävältä osalta Venäjältä tänne tuotavaan sähköön, emmekä me yhtä hetkeä varten voi sitä kapasiteettia rakentaa tai olla rakentamatta.

⁴⁴ **Christina Gestrin /r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tällä hetkellä Suomi ei tuo sähköä Venäjältä. Suomi tuo sähköä Norjasta ja Ruotsista. (Mauri Pekkarinen: Minä kerroin just sen!) On järkevää myös jatkossa kehittää näitä pohjoismaisia sähkömarkkinoita. Suuri osa sähköstä, joka tuotetaan pohjoismaisilla sähkömarkkinoilla, tuotetaan nimenomaan vesivoimalla ja

varmasti tulevaisuudessa myös yhä enemmän uusiutuvilla energiamuodoilla.

⁴⁵ **Simo Rundgren /kesk** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Pohjoismaiden sähkömarkkina on erinomainen asia. Mutta kun puhumme tässä nyt tästä säätövoimasta, niin meidän on kylä todettava se, että tällä vesivoimalla on kysyntää muuallakin kuin Suomessa. Aivan varmasti, kun tuulivoimaa rakennetaan Keski-Euroopassa lisää, siellä tarvitaan erittäin paljon tätä vesivoiman kautta tulevaa säätövoimaa. Silloin tämä pohjoismaiden markkina kyllä tulee, se on erittäin kysytty, ja sen hinta myöskin meillä varmasti tulee nousemaan.

Arvoisa puhemies! En ole mikään erityinen ydinvoiman kannattaja, mutta edustajat Pekkarinen ja Sipilä ovat tässä erinomaisella tavalla perustelleet sen, miksi Fennovoima tulisi kuitenkin rakentaa.

Edustaja Arhinmäen kohdalla minun täytyy kyllä ihmetellä teidän kannanottoanne. Mitä Pohjois-Suomen työväki ajattelee, vastustatte Fennovoimaa, ajatte sellaista politiikkaa, jolla erittäin merkittävä jaloterästehdas Outokumpu ajetaan isoihin vaikeuksiin? Ei valitettavasti turpeella ja hakkeella toimi sekään laitos. Ne hankkeet ovat hyviä, ja niitä käytetään (Puhemies koputtaa) siellä yhteiskuntapuolella lämmitykseen ja sähköntuotantoon, mutta Outokummulle ne eivät riitä.

⁴⁶ **Rakel Hiltunen /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Fennovoimassa ovat tapahtuneet edellisen luvan myöntämisen jälkeen nämä merkittävät muutokset omistussuhteissa, organisaatiossa ja johtamisessa. Katse kääntyy siihen, onko tämä muutosmyllerrys vaikuttanut siihen laitossuunnittelun tasoon. Keskustelun ulkopuolelle jää nyt kysymys siitä, suunnitellaanko siellä turvallista laitosta, josta pystytään vakuuttamaan, että se on suomalaisten säädösten ja normien mukainen — Vapaavuorelle kysymys.

⁴⁷ **Sauli Ahvenjärvi /kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On mielestäni selvää, että me kyllä tässä maassa tarvitsemme uutta ydinvoimakapasiteettia. Olkiluoto 4 -hankkeen jatkoajan hyllyttäminen oli hyvin yllättävä ja valitettava ratkaisu. Jos nyt vielä Fennovoima-hanke menisi jäihin, niin kyllä me joutuisimme mahdollittamaan

tilanteeseen energia- ja ilmastopoliittisten tavoitteidemme kannalta.

Se, keneltä laitos tilataan, on tietysti hyvin merkittävä osa tätä ratkaisua. OL3 on osoittanut, että ranskalais-saksalainen toimittaja ei ollut ongelmaton. Rosatom on tällä hetkellä maailmassa tietävästi aktiivisin uuden ydinvoiman rakentaja, ja näin ollen laitostoimittajan teknistä osaamista ei tässä tapauksessa voida kyseenalaistaa.

Mitä tulee kauppasuhteiden vilkastuttamiseen Venäjän kanssa, pidän sitä hyvänä naapurisuhteiden ylläpitämisen muotona. Laitos tulee joka tapauksessa olemaan suomalainen, ja sen käyttäjät ja valvojat ovat suomalaisia. Toimittajan rooli laitoksen ylläpitämisessä on tietysti merkittävä, mutta on huomattava, että osa laitoksen tuottamasta sähköstä on Rosatomin omistamaa. Millä tavoin, ministeri, arvioitte tällaisen teknis-taloudellisen yhteistyön vaikuttavan (Puhemies koputtaa) Suomen ja Venäjän naapurisuhteisiin?

⁴⁸ **Martti Mölsä /ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtioneuvosto katsoo periaatepäätöksessään, että ydinjäte voidaan turvallisesti käsitellä, varastoida sekä loppusijoittaa jo käytössä olevia menetelmiä käyttäen. Samalla he toteavat, että uskottava ydinjätehuoltojärjestelmä kuitenkin edellyttää Fennovoimalta suunnitelmien merkittävää kehittämistä.

Jos tarkastelemme lähemmin Olkiluoto 3:n rakennushankkeen viivästymistä, niin suurimpana syynä on todettu suunnitelmien puutteellisuus, eli suunnitelmia on jouduttu tekemään ja täydentämään rakennusvaiheen aikana. Jos nyt tarkemmin katsomme noita valtioneuvoston perusteluja, niin on kysymys samasta asiasta. Siksi voidaan kysyä, onko opittu mitään. Miten nyt voitaisiin ydinvoimala saada valmiiksi suunnitellulla aikataululla, ministeri Vapaavuori?

⁴⁹ **Martti Korhonen /vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Vuodesta 91 ja 94 ensimmäisen kerran tässä talossa olen ollut käsittelemässä näitä ydinvoima-asioita, ja minusta tuntuu, että minä olen kuullut tämän saman liturgian joka kerta. Ne, jotka innokkaasti puolustavat, puolustavat eivätkä halua nähdä mitään ongelmaa eivätkä halua nähdä mitään uhkakuvia.

Ympäristövaliokunta on kumminkin tutustunut nyt ydinvoimaan kohtuullisen merkittävällä tavalla monesta eri näkökulmasta, muun muassa käymällä Tšernobylin alueella. Minä sanon, että

kannattaa käydä, jos on epätietoinen riskeistä, mitä siihen sisältyy. Se on melko konkreettinen esitys siitä, mitä se pahimmillaan voi olla.

Tämä riskikeskustelu jää itse asiassa kokonaan vaille, tuodaan joku kuvitteellinen työvoimapullahdus sieltä. Meillä ei pitäisi tällä hetkellä olla ollenkaan työvoimaongelmaa, jos nämä ydinvoimalat olisivat hoitaneet sen. Mutta katsokaa nyt, mitä Olkiluodossa on tapahtunut suomalaisen työvoiman osalta. Työllistäähän se kyllä, se on totta.

Sitten toinen iso asia, joka minun mielestäni pitäisi puhua ihan loppuun asti, on tämä vastuu tulevaisuuteen. Miten me vastaamme tulevaisuuteen sen riskin minimoinnista? Ei suinkaan se ongelma ole tällä hetkellä rakentaminen eikä toteutus. Energiaa (Puhemies koputtaa) saadaan kyllä kulumaan, mutta miten hallitaan se riski? Sitä ei ikävä kyllä hallita.

⁵⁰ **Jari Lindström /ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Arvostamani valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Korhonen puheenvuorossaan puhui ydinvoimakiihkoilusta. Aivan samalla tavalla minä voisin sanoa, että täällä on tätä toisen puolen kiihkoilua. Tämä keskustelu on äärilaitojen keskustelua, ja sen takia tämä ei johda mihinkään. Edelleen toistan sen saman mielipiteeni, jonka äsken sanoin: me tarvitsemme näitä kaikkia energiamuotoja, myös ydinvoimaa. Jos te olette kerta kaikkiaan sitä mieltä, että sitä ei tarvita, niin se kyllä on käynyt tässä keskustelussa täysin selväksi.

Puhemies Eero Heinäluoma: Oliko edustaja Harry Wallin pyytänyt puheenvuoroa?

⁵¹ **Harry Wallin /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On totta, että meille tuodaan tällä hetkellä Ruotsista kahden ydinvoimalaitoksen verran sähköä. Emme ole siis omavaraisia. Talvi on tulossa, ja sähköä tarvitaan lisää. Kannatan tätä ydinvoimahanketta ehdottomasti ilmasto- ja energiapoliittisista syistä.

Kysyisinkin työministeri Lauri Ihalaiselta: paljonko tämä hanke nyt työllistää mahdollisesti rakennusvaiheessa ja paljonko sitten, kun se valmistuu? (Paavo Arhinmäki: Ja minkä maalaisia?)

Ja kiitos tästä puheenvuorosta. (Naurua)

⁵² **Timo Kalli /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Allekirjoittaneelle tämä on nel-

jäs kerta, kun käsitellään tässä salissa tätä periaateluvaran tarkistamista. Kaikkina näinä kertoina al-lekirjoittanut on yrittänyt toimia niin, että voi-daan luoda edellytyksiä hyvinvointiyhteiskun-nan säilymiselle, luoda talouskasvua, ottaa huo-mioon ympäristö ja saada aikaan työpaikkoja. Niin nytkin, mutta pakko on kysyä, mitä hallitus aikoo vielä tällä vaalikaudella tehdä, jotta suo-malaisen elinkeinoelämän omistus kiinnostuisi tämänkaltaisista hankkeista ja että Suomeen elin-keinoelämä jatkossa voisi investoida entistä enemmän. Tämä asia okei, mutta mitä aiotte teh-dä sen rinnalla, niin että kiinnostus investointei-hin lisääntyy?

⁵³ **Timo Heinonen /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Energiaomavaraisuus on tär-keä tavoite maallemme. Me tuomme edelleen useamman ydinvoimalan verran sähköä ulko-mailta. Millä tavalla tästä eteenpäin voidaan mennä? Antaako se meille puhtaamman oman-tunnon, että tuotamme tai ostamme ydinsähkön Venäjältä kuin että tuottaisimme sen Suomessa? Minun mielestäni ei. Itse kannatan sitä, että ta-voittelemme energiaomavaraisuutta, ja se on tässä tärkeä tavoite. Siinä tarvitaan uusiutuvaa ener-giaa mutta myös ydinvoimaa siirtymäkauden rat-kaisuna kohti uusia ratkaisuja.

Arvoisa puhemies! Itse toivon, että tämä rat-kaisu avaa myös tien pienempien vesivoimaloi-den purkamiseen ja tätä kautta lohijokienkin en-nallistamiseen.

⁵⁴ **Riitta Myller /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta me tässä keskustelem-me energia- ja ilmastopoliittisesta päätöksestä, jolla on vaikutuksia elinkeinopolitiikkaan, työllisyysspolitiikkaan ja myöskin ilmastopoliitiikkaan. Minun mielestäni on hyvin yksioikoista sa-noa, että vain sillä, että tukeudumme lisäydinvoi-maan, voimme ratkaista tämän kahden asteen ta-voitteen. Mielestäni meillä suomalaisina pitäisi nimenomaan olla strategia, joka pohjautuu ha-jautettuun uusiutuvien energioitten malliin, mei-dän pitäisi olla sillä tavalla suunnannäyttäjiä maailmassa ja osoittaa se, että meillä on osaamis-ta käyttää se osaamisepotentiaali.

Täällä puhutaan tuulivoimasta ja sitten täällä puhutaan biovoimasta, aurinkovoimasta: mieles-täni näistä kaikista pitää puhua yhtä aikaa, myös energiatehokkuudesta ja resurssitehokkuudesta. Tästä tulee sellainen kombinaatio, jossa sekä työ-

paikat että uudet elinkeinot ja energiaomavarai-suus (Puhemies koputtaa) lyövät kättä, ja itse kannatan tätä strategiaa.

⁵⁵ **Juha Sipilä /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen täsmälleen samaa mieltä: hajautettua energiatuotantoa, bioenergiaa pitää lisätä. Keskustan vaihtoehdossa se bioenergian osuus tuplataan. Esimerkiksi tuulivoima vuoteen 2011 verrattuna 22-kertaistuu tässä meidän vaihtoehdossamme, (Ben Zyskowicz: Mitä se mak-saa?) ja puun osuus, noin 70 prosenttia tulee li-sää 17 terawattituntiin. Mutta samaan aikaan ha-luamme korvata kivihiilen ja -tuonnin, ja siihen jää se 40 prosentin aukko. Minä haluaisin kuulla, mitä se 40 prosentin aukko olisi. Minä ymmär-rän, jos se on tuontia. Jos me hyväksymme, että se on tuontia, silloin se on ok.

Tässä meidän vaihtoehdossamme myöskin muiden uusiutuvien — auringon, biokaasun ja näitten — osuus viisinkertaistuu. Siellä voi olla jotakin pientä tehtävissä enemmän, mutta niitten osuus on 2 terawattituntia, tällä hetkellä 0,4 tera-wattituntia, kun puhutaan 100 terawattitunnin kokonaisuudesta ja suuruusluokasta.

⁵⁶ **Janne Sankelo /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Talouden näkökulma: kyse on miljardien eurojen, jotka ovat liikkumassa Suomen kansantaloudessa, hankkeesta. Aika mielenkiintoista, että esimerkiksi erityisesti vas-emmistoliiton suunnalta — vihreistä toki tiede-tään — ja yllättäen myös RKP:stä esitetään näke-myksiä, jotka voi tiivistää siihen, että sähkö tu-lee töpselistä, kyllä se jotenkin hoidetaan.

Ministeri Vapaavuori tuossa totesi, että aika ei välttämättä ole otollinen, paras mahdollinen, kansainvälisen tilanteen johdosta mutta kuiten-kin on toimittava. Näitä ydinvoimaloiden toimit-tajiahan ei ole kuin autokauppiaita Tervajoella, joten Fennovoima on tässä tehnyt omat ratkai-sunsa, ja niihin on perusteet. Tällä on myös vah-va aluetaloudellinen vaikutus. Kysyisinkin tästä 60 prosentin EU—Eta-alue-säännöstä: (Puhe-mies koputtaa) mitä tapahtuu, jos se rakennus-kauden aikana muuttuu?

⁵⁷ **Raimo Piirainen /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tällä hetkellä Suomen kulu-tus on tehoissa mitattuna noin 10 000 megawat-tia, ja siitä noin 76 prosenttia on kotimaista, elik-kä jos ei olisi mistään muualta tuontia, niin meil-

lä olisi pyöreästi se 2 500 megaa vajausta tehossa. Mutta jos mennään nyt pakkasen puolelle — muistelen, että siellä on tehon tarve silloin jotain 15 000—16 000 megawattia — mistä tämä teho sitten yhtäkkiä löydetään ja millä turvataan se energiateollisuudelle? Ainakin minulla on semmoinen kuva, että tällä hetkellä teollisuus odottaa nimenomaan sitä, mitenkä turvataan energian tuotanto ja edullisuus ja teollisuuden investoinnit elikkä mitenkä investoinnit lähtevät sitten liikkeelle. Näitä odotetaan koko ajan teollisuuden piirissä. Jos me poukkoilemme tässä energia-asiassa, niin meiltähän lähtevät investoinnit kohta käpälämäkeen.

⁵⁸ **Stefan Wallin /r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meinasi äsken tulla kaksi Wallinia yhden hinnalla, mutta minäpä kiitän nyt siten omasta puolestani tästä puheenvuorosta. (Naurua)

Talman! Hur som helst är tidpunkten för behandlingen av det här principbeslutet synnerligen olycklig, och läget blev inte mindre komplicerat av att vi dessutom vet att Industrins Krafts planer på en fjärde reaktor i Olkiluoto är i motvind. Utan en enda megawatt av den klimatsmart tilläggskapacitet som vi ännu på sommaren 2010 kunde räkna med uppstår nu nya stora frågetecken kring Finlands möjligheter att tack vare kärnkraften, jämsides med satsningarna på förnyelsebar energi — som jag kraftigt också stöder — klara sina internationella klimatpolitiska förpliktelser. Man kan heller inte värja sig emot tanken att Ryssland i en viss situation genom det helägt statsägda bolaget Rosatom, som sitter i Kremls famn, kan börja syssla med maktpolitik som energipolitikens förlängda arm.

Siksi ei voi olla punnitsematta sitäkään ajatusta mielessään, että Venäjä tietyissä tilanteissa voisi laajemminkin alkaa harrastaa voimapolitiikkaa energiapolitiikan jatkeena. Kysynkin ministeri Vapaavuorelta, miten hallitus on arvioinut tätä riskiä ja skenaariota.

⁵⁹ **Anneli Kiljunen /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Käsittelyssä on nyt ydinvoimalan lupahakemushanke, joka sisältää muun muassa laitoksen reaktoripäätöksen sekä linjarajaukset myös omistuspohjaan. Siitä puuttuu kuitenkin ydinvoimalajätteen sijoituspaikka.

Arvoisa ministeri, millä perustelette sen, ettei se ole osa lupahakemusta? Fennovoima esittää nyt käytetyn ydinpolttoaineen väliaikaiseksi varastointipaikaksi kahta eri vaihtoehtoa, ja yhtiölle annetaan nyt noin puolentoista vuoden aika esittää ratkaisuesitys lopullisesta sijoituspaikasta. Millä, arvoisa ministeri, te perustelette nämä päätökset, että näitä ei voida sisällyttää osaksi ydinvoimalalupahakemusta?

⁶⁰ **Pia Kauma /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pidän Fennovoiman hanketta aika hyvänä johtuen lähinnä kahdesta syystä, muuan muassa sen takia, että puolet energiantuotannostamme on tällä hetkellä fossiilista ja tätä kautta voimme sitten vähentää riippuvuutta fossiilisista polttoaineista, ja sitten toisaalta myöskin siitä syystä, mikä täällä on tullut esiin, että voimme lisätä energiaomavaraisuutta ja vähentää riippuvuutta Venäjästä jatkossa, pitkällä aikavälillä jopa miljardin euron verran vuodessa.

Mutta tietenkin suomalaisia huolestuttaa myöskin tämä maailmanpoliittinen tilanne ja se, millä tavalla tilanne tästä kehittyä edelleen. Kysyisin ministeri Vapaavuorelta: ovatko nämä energiapoliittiset kysymykset olleet millään tavoin esillä, kun on näitä EU:n pakotteita mietitty, ja onko Suomen tilanne tullut tässä kohtaa millään tavalla keskusteluissa esille?

⁶¹ **Ari Jalonen /ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Päätöksen pitää perustua faktoihin, ei tuntemuksiin niin kuin täällä monella näyttää jo käyneen.

Fennovoimasta haluaisin tietää seuraavaa: ovatko hankkeen hyöty—kustannus-laskelmat muuttuneet, kun reaktorin teho on tippunut, ja ottaen huomioon sen, että kyseessä on aivan uusi ydinvoimapaikkakunta?

Toinen asia: Tämä ydinjätteen loppusijoitus on täysin auki, ja tämä Olkiluodon onkalo, sen laajennus, on sidottu Olkiluoto 4:ään. Aioteko tuoda vielä Olkiluoto 4:n tänne käsittelyyn, ja jos ajattelette, että kyllä sen kerkeää myöhemminkin tekemään, niin siihen jatkokysymys: voiko onkaloa laajentaa sen jälkeen, kun sinne on ensimmäiset ydinjätteet sijoitettu?

⁶² **Jukka Gustafsson /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten ryhmämme puheenjohtaja Backman, minäkin olen äänestänyt sekä ydinvoimaa vastaan että sen puolesta. Mi-

nulle Fennovoiman aluetaloudellinen työllisyysvaikutus oli merkittävä, ja myöskin ovat nämä ilmastossyt siinä, että olen Fennovoiman takana.

Sitten tästä presidentti Putinista nyt tässä: Putin on ollut röyhkeä ja arvaamaton vallankäyttäjä. Tästä huolimatta ja näistä takaiskuista huolimatta näen, että taloudellinen ja teknologinen yhteistyö Venäjän kanssa on jatkossakin tärkeää. Mielestäni se, jos mikään, on yhteiskunnan kokonaisedun mukaista. Ja kuten täällä on todettu — minäkin olisin kehunut pitkästä aikaa pääministeri Stubbia, jonka kanssa olen viime aikoina ollut myöskin vähän eri mieltä — pääministerin puheenvuoro oli hyvä, kun hän analysoi muun muassa tätä Keski-Euroopan tilannetta energian suhteen. Tämä yhteistyö Venäjän kanssa on tärkeää, sitä pitää vaalia ja kehittää ja nähdä (Puhe-mies koputtaa) tämän Putinin yli ja ohitse.

⁶³ **Anne-Mari Virolainen /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä ydinvoimapäätös luonnollisesti sisältää paljon tunteita, ja tuntuu siltä, että tunteet ovat täällä käyneet aika kuuminkin ja joissakin puheenvuoroissa on unohdettu faktat ja siirretty spekulatioon.

Tietyllä tavalla ymmärrän Venäjä-kritiikin, mutta toisaalta ihmettelen sitä, sillä tämä Fennovoima-ratkaisuhan vähentää Venäjä-riippuvuutta. Myöskään vertausta Tšernobyliin en voi allekirjoittaa, sillä Fennovoima on suomalainen hanke, suomalaisten operoima, jossa omistajina ovat Rautaruukki, Outokumpu, Myllyn Paras. Ne ovat sellaisia yrityksiä, että ne tekevät päätöksiä liikelatoudellisin perustein, joten varmasti tämä kannattavuusaspektikin on huomioitu.

Tässä taloudellisessa tilanteessa Suomi tarvitsee ulkomaisia investointeja, ja ministeri Vapaavuori hyvin perusteli, että tämä on ennen kaikkea talous-, teollisuus-, elinkeino- ja ilmastopoliittinen päätös. Jos vasemmistoliitto puhuu suomalaisen työn puolesta, niin, ministeri Ihalainen, koettakaa vakuuttaa heille, että tämä on yksi ratkaisu suomalaisen työn puolesta.

⁶⁴ **Pirkko Mattila /ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi ei ole energiaomavarainen, ja teollisuutemme todella tarvitsee kohtuuhintaista energiaa.

Edustaja Arhinmäki, te ette kyllä vastannut edustaja Auton sinänsä aivan erinomaiseen kysymykseen, kun hän kysyi Tornion terästehtaan kohtuuhintaisesta energian turvaamisesta. Pu-

huitte kyllä bioenergiահankkeista. Ne ovat hyviä, minäkin kannatan niitä. Mutta ettekö te ole huolissanne suomalaisista teollisista työpaikoista? Tämäkö on viestinne? Tämäkö on vasemmistoliiton puheenjohtajan viesti? Vienkö minä tällaisen viestin Raahen terästehtaalte, että te ette ole huolissanne siitä, että suomalainen duunari tekee huipputerästä puhtaasti Raahessa ja Torniossa?

Toinen kysymys sitten ministeri Vapaavuorelle: kun nyt siis täällä puhutaan tästä energian hinnasta ja siitä, ettemme täysin tiedä, kenen lompakolla käydään, niin voisitteko kertoa ja tarkentaa sitä, mikä vaikutus tällä voimalalla olisi nimenomaan energiakauppataaseeseen ja energian hintaan?

⁶⁵ **Paavo Arhinmäki /vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tietysti jollain tavalla liikuttavaa, miten huolestuneita kaikki puolueet ovat siitä, että kyllähän ainakin on yksi puolue, vasemmisto, joka puolustaa suomalaista duunaria, ja voin vakuuttaa teille, että on jatkossakin. (Hälinää — Jukka Gustafsson: Nyten vain demarit puolustaa työpaikkoja teoissa!)

Nimittäin jos haluamme vientityöpaikkoja, jos haluamme esimerkiksi konepajateollisuuteen työpaikkoja, mistä niitä syntyy? Niitä syntyy uusiutuvasta energiatuotannosta, (Mauri Pekkari-nen: Totta kai!) cleantechistä. Ja jos meillä ei ole referenssilaitoksia Suomessa, millä me voimme luoda näitä työpaikkoja? Tämä on se suuri kysymys. Sen sijaan, että sijoitetaan pääomat laitokseen, joka aikaisintaan 10—15 vuoden päästä on käytössä, sijoitetaan ne siihen, että ne 320 000 työtöntä ihmistä saavat työtä nyt, eikä siihen, että joskus tulevaisuudessa ehkä syntyy työpaikkoja.

⁶⁶ **Jukka Kärnä /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on osittain vastaus myöskin Arhinmäelle. Työ- ja elinkeinoministeriö, VTT ja VATT teettivät selvityksen, jossa arvioitiin sähkönkulutusta tulevaisuudessa. Kolme eri skenaariota, kaikissa vaihtoehdossa sähkönkulutus kasvaa koko ajan. Ja kyllähän tämä näin on, että ei tämä biotalous yksin riitä. Sitä pitää kehittää, ja siellä on uusia työpaikkoja, mutta kun tämä yhtälö ei vain toimi tällä hetkellä. Ei kerkiä, ei pysty, ei kykene. Näin tämä menee. Me tarvitsemme ydinenergiaa.

Ja kun edustaja Soini on poistumassa salista, niin harvoin olen — enkä läheskään aina ole —

hänen kanssaan samaa mieltä, mutta nyt pääsee sanomaan, että tehdään energiasta Suomeen vientituote, puhtaasti tuotetusta energiasta.

⁶⁷ **Antti Rantakangas /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Puheenjohtaja Arhinmäki, te menette joka puheenvuorolla entistä syvemmälle suohon tässä teollisuuspoliittisessa linjauksessa. Nyt on kyse siitä, mitä sanovat SSAB:n Raahen tehtaan työntekijät, mitä sanovat Outokummun terästehtaan työntekijät. (Hälinää) Jos te sanotte, että otetaan vain tuolta tuulta ja aurinkoa ja ilmaa, he haluavat perusvoimaa, jolla on ennustettava hintataso, he haluavat turvata työpaikat perusteellisuudessa, joka kertaantuu 4—5-kertaisena muihin elinkeinoihin Pohjois-Suomessa. Te annatte nyt sellaisen vetäytymisilmoituksen Pohjois-Suomesta.

Minä ymmärrän, herra puhemies, että te olette helsinkiläinen poliitikko, joka katselee Kehä kolmosen etäisyydelle, mutta nyt on kyse siitä, miten Pohjois-Suomi pärjää tulevaisuudessa, ja te olette tekemässä karhunpalveluksen, valitettavasti. Olen pahoillani, että joudun näin sanomaan, kun te vielä vastustatte turvettakin, joka on tärkeä pohjoisen energiamuoto. (Välihuuto) — Ja te kannatatte hiiltä Helsingin lämpölaitoksissa. Se taitaa olla ainut linjaus, mikä teillä on täällä esille tullut.

⁶⁸ **Heikki Autto /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaan meillä jäi keskustelu edustaja Arhinmäen kanssa kesken näistä Meri-Lapin teollisista hankkeista. On aivan selvää, että esimerkiksi Kemiin suunniteltu biodiesel-investointi on tärkeä. (Paavo Arhinmäki: No niin!) Mutta, edustaja Arhinmäki, sillähän korvataan öljyjälösteita, Venäjältä tuotavaa öljyä. (Kari Uotila: Eikö se ole hyvä?) Millä tavalla tämä Venäjältä tuotavan öljyn korvaaminen liikennepolttonesteenä auttaa Outokumpua turvaamaan ne suomalaisen terästeollisuuden työpaikat?

On totta, edustaja Arhinmäki, että kutsuin teitä äsken ministeriksi, ja siinä on valtava ero, kun olette nyt salissa. Nyt te ette näköjään vastaa kysymyksiin ollenkaan. Ministeri Vapaavuori on tehnyt ministerinä vastuullisen, hyvän esityksen, mutta te ette edustajana kyllä näytä olevan yhtään huolissanne pohjoissuomalaisista työpaikoista. Ja vaikka ette olisi huolissanne yhtään

pohjoissuomalaisista, niin suomalainen työ on globaalisti aina ekoteko. Kun teräs tehdään Torniossa, se vähentää päästöjä globaalisti. Jos ei sitä tehtäisi Torniossa, se tehtäisiin Kiinassa, Etelä-Afrikassa tai jossain muussa maassa, jossa päästöt olisivat moninkertaiset, ja silloin yhteinen ilmastomme häviäisi. Suomalainen työ on aina ekoteko. (Puhemies koputtaa) Toivon, että pidätte suomalaisen työn puolta nyt ja jatkossa.

⁶⁹ **Jari Lindström /ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä hakemuksessa, tai tässä kirjasessa, on Pyhäjoen kuulemistilaisuudesta, ja täällä on aika monta toimijaa, jotka puhuvat nimenomaan työpaikkojen puolesta. Ei näitä revitä, eivät perussuomalaisetkaan revi, ihan ilmasta: Ruukki Metals, Raahen seudun yrittäjäpalvelut, Suomen ElFi, Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjät, turkistarhaajat.

Kun erilaiset toimijat kannattavat tätä hanketta nimenomaan työllisyysnäkökulmasta, niin kyllä minä ihmettelen. Tunnen monta vasemmistoliittolaista, jotka ihan oikeasti puolustavat duunaria, mutta edustaja Arhinmäki kyllä haahuilee ihan kummallisissa tilassa, niin että koettakaa nyt päättää, puolustatteko te suomalaista työtä vai ette.

⁷⁰ **Johanna Ojala-Niemelä /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllä näyttää siltä, että vasemmistoliitto ja Arhinmäki ovat hylänneet tässä kohtaa duunarin.

Mutta sitten toinen asia on tämä vihreitten politiikka. Te ette hyväksy vesivoimaa, ette hyväksy turvetta, ette ydinvoimaa, ja osa teistä jopa vastustaa tuulivoimaa. Voi kyllä sanoa näin, että meillä Lapissa poltettaisiin teidän vihreiden energiapolitiikalla edelleen päreitä sen sijaan, että meillä tällä hetkellä on siellä teollisuuskeskittymä, jossa tuotetaan 9 prosenttia Suomen viennistä kaiken kaikkiaan.

Mutta sitten, ydinvoiman rakentamisessa tarvitaan monen eri alan osaajia, ja kyse ei ole ydinteknisestä osaamisesta vaan monista vaativista töistä ja tavallisesta rakentamisesta. Kysyisinkin ministeri Ihalaiselta: miten kotimaisen työvoiman osuus saataisiin mahdollisimman suureksi näissä hankkeissa? On toki selvää myös, että nämä työt tulee tehdä Suomen lakien ja työehtosopimusten mukaisesti.

⁷¹ **Paavo Arhinmäki /vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Varmaan kaksi minuuttia, kun on niin paljon kysymyksiä. (Naurua)

Puhemies Eero Heinäluoma: Sovitaanko, että yritätte saada minuuttiin ja jos menee vähän yli, niin en rankaise?

Puhuja: Arvoisa puhemies! Jos katsoo tätä Fennovoiman hanketta ja sitä, mitä tekevät meidän yksityiset yritykset, niin ne yksi kerrallaan vetäytyvät tämän takaa pois. Tällä hetkellä esimerkiksi Kesko, joka on merkittävä työllistäjä palvelualalla, on tämän hankkeen panttivankina. He haluavat pois tästä hankkeesta, mutta heitä ei päästetä pois. Tämä osoittaa sitä, että se, mikä tässä on kasvanut, on kunnallisten energialaitosten osuus ja venäläisen valtionyhtiön osuus, mutta yksityinen vetäytyy.

Arvoisa puhemies! Mitä tulee suomalaisten työpaikkojen puolustamiseen, se on ollut ja on sydämenasia vasemmistolle. (Hälinää) Tässä meidän ryhmässämme on esimerkiksi useita pääluottamusmiehiä, on rautakouria, telakan vanhoja pääluottamusmiehiä, olen tavannut paljon paperitehtaiden pääluottamusmiehiä. Heidän näkemyksensä ydinvoimasta on toinen kuin teidän näkemyksenne. (Martti Korhonen: Näin se on!)

Olen myös vieraillut Raahen terästehtaalla. Siellä on niitä, myös vasemmistolaisia, jotka puoltavat ydinvoimaa, mutta älkää sanoko niin, että jokainen suomalainen duunari olisi ydinvoiman puolella. Näin ei, hyvät ystävät, todellakaan ole. Halutaan luoda uusia työpaikkoja uudesta energiasta, duunareiden puolella myös.

⁷² **Mauri Pekkarinen /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Arhinmäki on huolissaan siitä, onko Fennovoimalla omistajia. Hyvä on: Jos ei ole, tätä hanketta ei toteuteta. Tämähän on selvä, mutta siellä on ihan riittävästi omistajia jo tällä hetkellä ja uusia suomalaisia tulee, ja ellei tule, niin tämä hanke ei saa lupaa mennä eteenpäin. Eikö tämä ole selvä? Älkää verhotko kantaanne tämän kysymyksen erittelyyn täällä.

Te puhutte kotimaisen, suomalaisen, energian puolesta, ja se on hyvä, että puhutte, mutta kun te olitte ministeri, te toimitte täsmälleen toisinpäin. Te avasitte oven kivihiilelle Venäjältä, juuri sieltä Venäjältä tulevan kivihiilen tänne Suomeen

tulla. No, onneksi nyt, kun te lähditte, tässä on pieni muutos tapahtunut.

Vielä kertaalleen: Me keskustassa kannatamme todella paljon uusiutuvien ja erityisesti bio-uusiutuvan energian rakentamista, niin paljon, että teistä kukaan ei ole vastaavaa esittänyt. Mutta me tunnustamme sen realiteetin, että sähkön tuotannon niin suureksi raaka-aineeksi, minkä verran me sähköä tarvitsemme, tuo uusiutuva ei riitä, ja siitä syystä me tarvitsemme ylimenokauden ajaksi myös ydinvoimaa.

⁷³ **Kimmo Sasi /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomessa työttömyys kasvaa, valitettavasti. Suomi tarvitsee investointeja, mielellään ulkomaisia investointeja. Nyt meillä on tässä käsillä yli 3 000 miljoonan euron investointi Suomeen, ja täällä on porukkaa, joka on sitä mieltä, että emme me tarvitse tällaisia investointeja.

Olen todellakin hämmästynyt siitä, että vasemmistoliittoa työpaikat eivät kiinnosta. (Vasemmistoliiton ryhmästä: Höpö höpö!) Kertokaa meille jokin toinen investointi Suomeen, joka olisi yli 3 000 miljoonaa euroa. Ei ole semmoista selluinvestointia, ei ole paperitehdasinvestointia, ei mitään, mikä olisi verrattavissa tähän investointiin suuruusluokaltaan. Se tuo merkittävästi työtä, ja kokoomusta työn puolueena tuo työ kiinnostaa.

⁷⁴ **Anni Sinnemäki /vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ydinvoiman kannattajat ovat liittäneet ydinvoimaan ison määrän haaveita ja tavoitteita. (Jouko Skinnari: Entä te?) Miten näille haaveille ja tavoitteille on käynyt huolimatta siitä, että tämä sali on myöntänyt kolme ydinvoimalupaa 2000-luvulla? (Kokoomuksen ryhmästä: Yksi on rakennettu!) Mitään ei ole täytetty. On ollut haaveita, jotka koskevat työllisyyttä. Ei meillä ole hyvää työllisyyttä nyt. On ollut haaveita, jotka koskevat ilmastopolitiikkaa. Ne tavoitteet eivät ole toteutuneet.

Eikö meidän nyt olisi jo aika vaihtaa tätä energiastrategiaa? Meillä on vaihtoehto, me voimme tuottaa tämän hankkeen lupaaman sähkön nopeammin, kotimaisemmin ja turvallisemmin. Tarkutetaan siihen haaveeseen.

Mihin ydinvoimapolitiikka on ajanut? Se on ajanut päin seinää. Niitä tavoitteita me emme ole saavuttaneet, ja vaikuttaa siltä, että ei ministeri

Vapaavuorikaan ihan täydestä sydäimestään usko tähän hankkeeseen.

⁷⁵ **Paavo Arhinmäki /vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olkiluoto 3:n piti olla valmis jo viisi vuotta sitten. Se on ehkä valmis viiden vuoden päästä.

Kun tässä sanotaan, että nämä luovat työtä, niin toki se rakentaminen on luonut työtä mutta ei kauhean paljon valitettavasti suomalaisille. Jos katsoo niitä tahoja, jotka ovat tämän Fennovoiman rakentamisen takana, mitä ministeri Vapaavuori ei voinut kiistää, niitä ovat entistä isommalta osalta kunnalliset yhtiöt. Jos katsoo sitä yksityisten joukkoa, niin siellä on jäljellä Outokumpu, Rautaruukki, Kestra — joka yrittää päästä karkuun tästä hankkeesta (Mauri Pekkarinen: Miksi edustaja on huolissaan tästä?) mutta on panttivankina — Mylly ja Valio. Jos sitten katsoo niitä kunnallisia yhtiöitä, kun tässä viitattiin Lappiin ja Pohjois-Suomeen, Itä-Lapin Energia, Kemin Energia ovat vetäytyneet tästä hankkeesta, koska... (Eduskunnasta: Miksi? — Martti Korhonen: Minkä takia?) — Miksi? Koska eivät näe Pohjois-Suomen kannalta ja pohjoissuomalaisten duunareiden kannalta tätä hanketta järkeväksi.

⁷⁶ **Heikki Autto /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Arhinmäki edelleen vähättelee näitä Outokummun ja Rautaruukin eli nykyisen SSAB:n metalliteollisuuden työpaikkoja. Miten te turvaisitte näille metalliteollisuuden toimijoille takuuhintaisen sähkön, jota he tästä tavoittelevat?

Kyllä täytyy sanoa, että ihmettelen, miksi vihreät vähättelevät Suomen cleantech-sektoria. Meidän cleantech-yritystemme liikevaihto on jo 25 miljardia euroa. Energia- ja ympäristöalan vienti Suomesta maailmalle on yli 9 miljardia euroa vuosittain. Miksi tämän pitää olla teidän mielestänne niin valtavan mustavalkoista? Miksei tämä ole sekä että?

Jotta voimme päästä eroon fossiilisista polttoaineista ja päästä energiaomavaraisuuteen, turvata sekä metalliteollisuutemme työpaikat että sen kasvavan cleantech-sektorimme työpaikat, tarvitsemme kaikki eri energiavaihtoehdot. Miksi te haluatte tehdä tästä niin valtavan mustavalkoista ja kieltää sen, että Suomi on jo nyt esimerkiksi bioenergiassa, energiatehokkuudessa, resurssitehokkuudessa maailman johtava maa? Siinä on

meille valtavasti positiivista kehittämistä jatkosakin.

⁷⁷ **Pirkko Mattila /ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Arhinmäki, totesitte, että kaikki vasemmistoliiton duunarijäsenet eivät kannata ydinvoimaa, ja kaikki duunarit eivät myöskään ole vasemmistoliittolaisia. (Jouko Skinnari: Ei ole!)

Mutta nyt kun energiakauppataseemme on negatiivinen, niin kyllä kai me silläkin työllistämme jotakin muuta kuin suomalaisia. Niin, mones-tako maasta me työllistämme nimenomaan niitä kivihiilikaivosten työntekijöitä? Kyllä Suomen on ilman muuta panostettava ja pyrittävä energiaomavaraisuuteen ja siihen laajaan energiapakettiin ja -palettiin, jota myös perussuomalaiset kannattavat.

Olemme puhuneet politiikkaohjelmissamme hajautetun energiatuotannon puolesta ja siitä myöskin, että ydinenergia on osa tätä laajaa energiapakettia. Kun te puhutte näistä biovoimalahankkeista, niin aivan kuten edustaja Autto väkävasti todisti, ne ovat korvaavia öljylle. Eivät ne ole takaamassa sitä kohtuuhintaista teollisuuden energiaa.

Minä en ymmärrä, mistä on Suomeen tullut tällainen teollisuusnegatiivisuus, että me emme näe, kuinka huipputeknologiaa Suomessa on ja nimenomaan tuotetaan puhtaasti ja puhtaammin kuin siinä, että se tehdas siirtyisi Kiinaan tuottamaan terästä.

Puhemies Eero Heinäluoma: Tämän jälkeen kuulemme edustaja Arhinmäen vastauksen, siten otetaan ministeri Ihalainen.

⁷⁸ **Paavo Arhinmäki /vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin tähän edustaja Auton väitteeseen: Ei ole luvattu mitään takuuhintaa. Tietenkin ydinvoimasta saa Mankala-periaatteella tuotantokustannusten mukaisesti, ja etu on tämä verottomuus. Mutta itse asiassa ei ole olemassa mitään takuuhintaa.

Tämä voi olla hyvinkin merkittävää, mitä osoittaa se, että iso osa yksityisistä yrityksistä on hakeutunut pois tämän Fennovoima-hankkeen takaa. Siihen on monia syitä: on nähty Olkiluodon kalleus, on nähty sen jälkeen tapahtunut Fukushima onnettomuus, jonka jälkeen kustannukset turvallisuudessa ovat nousseet. Ne lähte-

vät pois hankkeesta, koska tämän hinta on niin kallis.

Meidän pitää pystyä turvaamaan sähköenergia meidän teollisuudelle, (Mauri Pekkarinen: Miten?) mutta se on parasta turvata niin, että me saamme siellä mahdollisimman paljon työpaikkoja, myös siinä energiatuotannossa. Kivihiili ja ydinvoima eivät ole vaihtoehdot. Kaikki täällä haluavat, edustaja Mattila, korvata kivihiilen.

Puhemies Eero Heinäluoma: Nyt otetaan ensin ministeri Vapaavuori, ja yritettäisiinkö siinä lähemmäksi 2:tä minuuttia kuin 5:tä paikalta, vai tuntuuko vaikealta? — Lähdetäänpä kokeilemaan, ja sitten ministeri Ihalainen.

⁷⁹ **Elinkeinoministeri Jan Vapaavuori** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensimmäin muutamaan yksityiskohtaisempaan kysymykseen.

Täällä väitettiin, että Rosatomin hankkeet maailmalla olisivat kaikki joustaneet aikatauluistaan ja kustannuksistaan ja niitä ei olisi ollut länsimaissa. Käsittääksemme niitä on paljon maailmalla, käsittääksemme ne ovat kutakuinkin pyyneet aikatauluissaan.

Mitä tämän länsimaailottuvuuden osalta tulee, niin lienee niin, että Unkarin hanke tulee etenevään ennen Suomen hanketta. Mutta on sinänsä totta, että pariinkymmenen vuoteen venäläistä ydinvoimaa ei ole länsimaihin rakennettu, aikanaan toki muun muassa Suomeen.

Täällä kiinnitettiin huomiota, muun muassa edustaja Hiltunen, tähän suunnitteluun ja Kiljunen kiinnitti huomiota tähän ydinjätehuoltoon. Tässä pitää muistaa, että nämä ovat valtavan isoja hankkeita, jotka etenevät vaiheittain. On esimerkiksi täysin kohtuutonta ajatella, että kaikki laitostoitumattomat jo periaatepäättövaiheessa suunnittelisivat itse laitoksen valmiiksi. Nämä etenevät aina vaiheittain, ja näissä noudatetaan samoista kaavaa, mitä aikaisemminkin on noudatettu ja mitä ydinenergialaki edellyttää, ja vaihe vaiheelta näitä edellytyksiä täytetään.

Kysyttiin EU-pakotteista. Ei kuulu vastuualueeseen, mutta käsittääkseni nämä eivät ole olleet missään yhteydessä esillä.

Kysyttiin sitä, mitä vaikuttaa tehon putoaminen ja uusi paikkakunta. On tietenkin selvää, että tehon putoaminen tarkoittaa sitä, että on kysymys pikkasen pienemmästä hankkeesta ja sen

hyöty on pikkasen vähäisempi. Toisaalta se on saattanut johtaa myös siihen, että tämä voidaan toteuttaa halvemmalla. Uusi paikkakunta ilman muuta lisää jonkun verran kustannuksia, toisaalta kysymys on aina kokonaisuudesta.

Kauppataseeseen totta kai tämä vaikuttaa, tämä nimenomaan korvaa tuontia. Tämän kokonaistuotanto tulee olemaan noin 10 terawattituntia vuodessa, ja kun kokonaiskulutus on 90, niin siitä voi laskea, kuinka iso merkitys tällä on. Sitten jokainen voi arvioida, mikä on sähkön hinta seuraavat 60 vuotta, ja kertoa sen sillä, sen verran se parantaa kauppatasetta.

Arvoisa puhemies! Sitten täällä oli joukko muita kysymyksiä. Ehkä edustaja Kallille vielä näistä investointikysymyksistä. Erittäin hyvä kysymys, ja osana tätä talouspoliittisempaa, laajempaa keskustelua siihen voisi vasta laajemminkin, mutta minä uskon, että tämän hankkeen toteutuminen olisi parasta, mitä voisi tapahtua suomalaisen investointiaktiiviteetin kannalta. Tämä olisi viesti siitä, että tässä maassa vaikeinakin aikoina pystymme tekemään merkittäviä, isoja päätöksiä, jotka osaltaan turvaavat ennakoitavan ja kohtuuhintaisen sähkön saannin pitkälle tulevaisuuteen. Sillä olisi erittäin suuri positiivinen signaaliarvo kaikkiin suomalaisiin investointeihin. Itse asiassa voisi sanoa myös päinvastoin: mikäli tämä kaatuu, niin sillä saattaisi olla pahimmillaan lamauttava vaikutus myös muihin investointeihin.

Puhemies Eero Heinäluoma: Ministeri Ihalainen, 2 minuuttia paikalta.

⁸⁰ **Työministeri Lauri Ihalainen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ehkä kolme tammöistä yleistä havaintoa tai näkemystä.

Ensinnäkin Suomen vahvuus on siinä, että meillä on erittäin monipuolinen energiarakenne, ja ydinvoima on yksi osa sitä, ei kaikkea.

Toiseksi meidän kilpailukykyämme ja kasvumme kannalta on tärkeää, että meillä on kohtuuhintaista energiaa maassa, jonka hyvinvointi perustuu ennen kaikkea vientiin.

Kolmanneksi tämä tuo erittäin merkittävän investointihankkeen Suomeen, maahan, jossa investoinneista on parasta aikaa kova pula. Ajatellen samalla tavalla kuin ministeri Vapaavuori, että ei ole kysymys vain tämän ydinvoiman rakentamisen investoinnista vaan viestistä suomalaiselle teollisuudelle, että kannattaa investoida

tähän maahan, joka pystyy järjestämään myös kohtuuhintaista energiaa tulevaisuudessa.

Mitä tulee sitten kysymykseen, kuinka paljon tämä työllistää, se riippuu tietysti, kuinka monta vuotta tämä hankkeen rakennusvaihe kestää. On arvioitu, että se olisi 30 000—40 000 henkilötyövuotta rakennusajalle, joka on tietysti aika pitkä. Se on useampi tuhat kuitenkin per vuosi. Käynnissäoloaikana se työllistää noin 500 henkilötyövuotta suoraan. Välilliset vaikutukset — siinä tarvitaan logistiikkaa, palveluja — ovat noin 1 000 henkilötyövuotta, erittäin merkittäviä.

Sitten kysymys siitä, onko Olkiluoto 3:sta jostain opittu suhteessa henkilöstöasioihin ja työsuhteen asioitten hoitamiseen. Ovat oppineet. He ovat käyneet läpi niitä pulmia, joita siellä eittämättä oli erittäin paljon työtekijöitten kohtelusta. Tämä on johtanut siihen, että Fennovoima toimijana on käynyt jo parin vuoden aikana muun muassa ammattiliittojen kanssa neuvotteluja siitä, millä pelisäännöillä henkilöstöä rekrytoidaan, millä pelisäännöillä siellä voimallitoksella työkennellään rakennusaikana. He ovat tehneet aiesopimuksen siitä, että koettavat hoitaa asiansa paremmin kuin Olkiluoto 3:ssa koetettiin hoitaa. Minä jaksan uskoa siihen, että näitä asioita hoidetaan hyvin. Se on selvä, että siellä myös ulkomaista työvoimaa tulee olemaan. Olkiluoto 3:ssa oli yli 40:tä kansalaisuutta, kun siellä työtä tehtiin. Kyllä tulee olemaan täälläkin, mutta tavoite on se, että kotimaisen työvoiman osuus olisi suurempi kuin aikaisemmissa hankkeissa.

Puhemies Eero Heinäluoma: Ja sitten seuraavaksi salin puolelta.

⁸¹ **Pauli Kiuru /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Sen lisäksi, että Arhinmäki täällä kyykyttää työmiestä ja työnaista (Silvia Modig: Hohhoijaa!) ja yrityksiä, haluan kysyä ministeriltä, miten te tulkitsette periaatepäätöstä, kun täällä sanotaan, että VTT:n arvion mukaan sähkön hinta nousisi ilman ydinsähköä 15 prosenttia 2030-luvulla. Eikö tämä ole suomalaiselle kuluttajalle ikävä uutinen, jos näin kävisi?

Sitten ministeri Vapaavuorelta haluaisin näkemystä siitä, miten te tulkitsette tätä omistusasiasiaa, kun täällä sanotaan, että omistuksen tulisi olla vähintään 60 prosenttia niin, että yrityksen asuintai kotipaikka on EU:n tai Eftan alueella. Miten suhtaudutaan siihen, että siellä ulkomailla olevan, EU:n alueella olevan yrityksen osaomistaja

olisi venäläinen omistaja, olisiko sillä jotain merkitystä tähän prosentin täyttymiseen tai rajan tulkintaan?

⁸² **Tuula Peltonen /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen ollut 2010 täällä salissa päättämässä periaatepäätöksistä ja ollut myönteinen molemmille. Nyt esiin tullessa muuttuneessa tilanteessa ei ole sellaista, mikä saisi minua muuttamaan mieleni — Rosatom-ratsusta huolimatta, mihin täällä on viitattu. Sen sijaan toivoisin, että toinenkin eli TVO:n lupa olisi tullut tänne saliin käsittelyyn. Me tarvitsemme energiaa, edelleen meidän teollisuutemme tarvitsee energiaa, emme voi jättää teollisuuttamme pulaan. Muun muassa metsäteollisuus tarvitsee hyvät toimintaedellytykset tulevaisuudessa, ja tarvitsemme myös kaikki ne työpaikat, elikkä on tärkeää, että olemme varmistamassa energiaa tulevaisuudelle.

⁸³ **Juha Väättäinen /ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei elämä edisty vihaamalla. Minua ihmetyttää täällä tiheä Venäjä-viha, jopa henkilöviha. Ei Venäjä tuosta mihinkään häivy vihaamalla.

Olen 30 vuotta ollut tuolla Pohjois-Pohjanmaalla ja ymmärrän niitä ihmisiä: Pyhäjoen valtuusto ja ihmiset 85-prosenttisesti haluavat tämän. He ymmärtävät myöskin tämän työllisyyspointin, joka on erittäin ratkaiseva koko Pohjois-Suomelle.

Venäjä on osoittautunut luotettavaksi ydinvoiman tuottajaksi rakentamalla, siitä meillä on kokemukset. Millä muulla ratkaisulla tasapainoinen energiatuotanto saataisiin Suomessa toimivaksi? Eivät tässä auta pelkästään naapurini esittämät ratkaisumallit. Kyllä tasapainoinen ratkaisu vaatii myöskin tämän ydinvoiman mukanaoloa. Kannatan näillä tiedoilla vilpittömästi tämän rakentamista.

⁸⁴ **Markku Rossi /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Eduskunnan hyväksymän ilmasto- ja energiastrategian mukaisesti maamme oman tuotantokapasiteetin tulee kattaa huipun aikainen sähkönkulutus kaikissa tilanteissa. Herra puhemies, nyt ei ole näin. Siksi tämä arvio liittyen myös Fennovoiman hankkeeseen on tehtävä tarkastellen nimenomaan suomalaisen yhteiskunnan kokonaisuutta. Kuten on todettu, tähän kuuluu ilman muuta silloin energiapoliittikan

luotettavuus ja huoltovarmuus, ja kyllä sillä on myös merkitystä, että me itse tuotamme mahdollisimman paljon suomalaista energiaa, sähköä tässä tapauksessa, ja sitä kautta luomme myös sitten työtilaisuuksia ja -mahdollisuuksia.

Kysymys tietysti kuuluu, ollako ahdas ja puutteellinen vai puhdas ja aatteellinen. Minäkään en ole mikään ydinvoiman innokas kannattaja, mutta kyllä minä tulen menettelemään tässä asiassa samalla lailla kuin aikaisemminkin tätä päätöstä tehtäessä eli tulen kannattamaan Fennovoiman luvan myöntämistä. Näen myös, että meillä on Suomessa paljon kotimaista tuotantoa, jota tulee edustaa. Siksi voin mainita, että esimerkiksi Leppävirralla Itä-Suomen jätteenpolttolaitos (Puhemies koputtaa) tulee olemaan yksi sellainen, tuottaa kaukolämmön tulevaisuudessa Varkauteen.

⁸⁵ **Sinuhe Wallinheimo /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomalainen hanke Suomessa — näin on todennut myös presidentti Niinistö, arvostamani henkilö.

Mutta ehkä tästä suomalaisuudesta: Jos ministeriltä voisi vielä kysyä: Siis yritys sijaitsee Suomessa, yhtiö on enemmistöltään suomalainen ja johto on suomalainen, ja vihreät silti tätä hanketta haraavat vastaan, kyseessä on heidän mielestään Putinin politiikka. Jos tämä olisi se asia heille, niin heidän voisivat tuossa sitten Helsingin Jokereitakin lähteä ilmeisesti barrikadeilla hiukan kiusaamaan.

Edustaja Alanko-Kahiluodolta tuli hyvä kysymys uraanista, ja Fennovoima hankkii uraanin epäilemättä sieltä, missä se on kaupallisesti edullisinta. Eikö ole niin, ministeri Vapaavuori, että ydinpolttoainemarkkinoilla vallitsee avoin kilpailutilanne ja polttoainetoimitukset ja jopa niiden osat ovat voimayhtiöiden valittavissa?

⁸⁶ **Osmo Kokko /ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun puhutaan tietysti energiapolitiikasta, puhutaan myös meidän teollisuuden kilpailukyvyistä ja sitä kautta taloudesta ja työllisyydestä.

Sitten tähän Fennovoima-hankkeeseen. Tätähän on markkinoitu energiaomavaraisuuden lisäämisellä sekä työllisyysvaikutuksilla, mutta kun olemme kuulleet näitä viimeaikaisia tuulahduksia tuolta itärajan takaa — se on totta, että Fennovoimahan on suomalainen yhtiö ja Suomessa tämän tekee, mutta se hankkii sitten ener-

gian tuolta itäpuolelta — niin tämä laittaa vähän ajattelemaan, mikä on tämän laitoksen tulevaisuus ja tahtotila.

Myös työllisyysnäkökulma tähän asiaan: Kun tuossa ministeri Ihalainen puhuikin jo siitä, että pyritään mahdollisimman suureen suomalaiseen, kotimaiseen, työvoimaan, niin vielä uudistaisin tuon kysymyksen. Osaako ministeri tarkalukuisesti sanoa henkilötötyövuosia, mitä tämän voimalaitoksen rakentamisen aikana työllistetään suomalaisia?

⁸⁷ **Eero Suutari /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Me tarvitsemme suomalaista työtä ennen kaikkea lisää ja myös tuonne Pohjois-Suomeen. Suomalainen työ tehdään kylmissä olosuhteissa ja kaukana asiakkaista, ja siksi suomalainen työ tarvitsee edullista ja toimitusvarmaa energiaa sekä puhdasta energiaa, ei fossiilista. Suomalainen työ tarvitsee myös ulkomaalaista pääomaa, sillä ulkomaalaisen pääoman osuus suomalaisessa työssä on pienempi kuin keskimäärin Euroopassa. Olisin kysynyt ministeriltä: mikäli venäläinen toimittaja ei saa teknologisesti läpi ydinvoimalaitosta Stukista, niin onko suomalaisella osaamisella mahdollista paikata tätä asiaa?

⁸⁸ **Teuvo Hakkarainen /ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kannatan ehdottomasti tämän ydinvoimalan rakentamista.

Mutta kun täällä on tätä Venäjän-peikkoo nyt maalattu seinille, että sieltä tuodaan energiaa ja tällä lailla, niin siinä on yksi juttu vielä: Meillä metsähakevoimalat saavat sähkön tuotantotukea nykyisten lakien perusteella, ja ne käyttävät venäläistä haketta, ja samalla me tuemme sitä Venäjältä tuotavaa haketta kansallisilla rahoilla. Miksi näitä ei kohdenneta Suomessa esimerkiksi chp-laitoksiin ja tällaisiin? Kysyisinkin ministeriltä: milloinka tällaiset porsaanreiät paikaan?

⁸⁹ **Inkeri Kerola /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitos, että saan käyttää puheenvuoron, kun tuolta alueelta tulen, minne tuo ydinvoimala on sijoittumassa. Kerron vähän tuntoja siltä alueelta.

Ensinnäkin, kansalaisten mielestä ydinvoimala on sinne tervetullut, (Kari Uotila: Kaikkienko?) näin kertoo enemmistö kyselyjen mukaan. Toiseksi, yrittäjät sillä alueella odottavat kuin

kuuta nousevaa, että tämä sinne tulisi. Kysymys kuuluu: onko meillä varaa täällä eduskunnassa teillatä tällaiset isot investointipäätökset, joita ollaan suunnittelemassa?

Meidän alueella on venäläisten kanssa tehty yhteistyötä terästeollisuuden tiimoilta. He olivat aikanaan rakentamassa tuota kyseistä laitosta, ja moitteen sijaa ei voi sanoa. Näin ollen ajatusta siitä, että Venäjä olisi jotenkin epäluotettava kumppani, on vaikea allekirjoittaa.

Nyt, arvoisa puhemies, kysyisin ministeri Vaapaavuorelta tästä kotimaisuusasteesta ja lähinnä siitä, kuinka hyvät mahdollisuudet suomalaisilla yrittäjillä (Puhemies koputtaa) on osallistua tähän kyseiseen hankkeeseen.

⁹⁰ **Jukka Kopra /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä ydinvoimalahanke tarvitaan, minusta se on hyvä ja hyvin perusteltu esitys, ja meidän tulee siinä mennä eteenpäin.

Täällä salikeskustelussa on vähän sivuttu sitä asiaa, kuinka varmistetaan se, että tämä projekti sitten, kun se lähtee käyntiin, toteutuu aikataulussa ja suunnitellusti. Meillä on tuolla Olkiluodossa nyt sellainen surullinen esimerkki siitä, kuinka kaikki voi mennä pieleen, ja Olkiluodon hanke varmasti tulee päätymään rakennustekniikan oppikirjoihin sellaisena esimerkkinä, kuinka asioissa ei kuulu toimia ja kuinka asiat todellakin voivat mennä päin honkia. Huoli on tietysti suuri siitä, ettei vain nyt voisi käydä tämän Fennovoiman hankkeen kannalta samalla tavoin. Toivon, että hallitus kiinnittää erityisesti huomiota siihen, että varmistetaan, että on luotettavat sopimukset ja laatujärjestelmät ja niin edelleen, jotta hanke etenee suunnitellussa aikataulussa ja ettei sitten tule tällaisia ikäviä vastoinkäymisiä.

⁹¹ **Pirkko Ruohonen-Lerner /ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia tästä ensimmäisestä puheenvuorosta.

Fennovoimalla on kymmenvuotinen sopimus uraanin hankkimisesta Rosatomin tytäryhtiöltä. Käytännössä hanke tarkoittaa vuosikymmenen sitoutumista Venäjään. Venäjän Suomen-suurlähettilään mukaan Suomi ei saisi ydinpolttoainetta Loviisaankaan ilman tätä helmikuun sopimusta. Samalla Suomea sitoo Euratom-sopimus, jossa on yhdessä sovittu ydinpolttoaineen käytöstä.

EU:n ja Venäjän toisilleen asettamat pakotteet voivat vaikeuttaa uraanin hankintaa. EU voisi asettaa esimerkiksi rajoituksen, jonka mukaan polttoaine on rikastettava lännessä. Onko tämä riski tiedostettu ja onko siihen varauduttu jollakin tavalla?

Puhemies Eero Heinäluoma: Totean, että täällä Suomen eduskunnassa ei ole tarvetta kiittää puhemiestä saaduista puheenvuoroista. EU-parlamentissa Brysselissä tilanne on vähän toinen.

⁹² **Mikael Palola /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän keskustelun perusteella minäkin olen entistä vakuuttuneempi siitä, että tämä on tarpeellinen hanke. Yhteen asiaan haluaisin kuitenkin kiinnittää vielä huomiota. Ensi vuoden talousarviossa on suunniteltu leikkauksia tutkimus- ja kehittämistoimintaan, ja nämä kohdistuvat ja vaikuttavat myöskin Säteilyturvakeskuksen toimintaan. Minä ymmärrän oikein hyvin, että tässä taloustilanteessa sopeuttamistoimia täytyy kohdentaa kaikkiin budjetin osa-alueisiin, mutta kannan kuitenkin huolta siitä, että meillä olisi riittävät resurssit varmistaa valvonnan kautta tämänkin hankkeen onnistuminen. Siksi varmistankin hallitukselta: olemmekohan me varautuneet riittäviin valvontaresursseihin Säteilyturvakeskuksenkin osalta?

⁹³ **Eero Reijonen /kesk** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Minusta tämä hanke on kansallinen hanke, ei pelkästään Oulun ja Lapin vaali-piirin hanke, koska yrityksiä on ymmärtääkseni myös muualla. Tämä keskustelu on nyt ollut aika keskeisesti siellä alueella. Ymmärrän, että se rakentamisaikaan tuo sinne työpaikkoja, jotka ovat äärettömän tärkeitä, mutta kyllähän tämä on laajalti kansallinen hanke.

Suomen kilpailukyky on tällä hetkellä varsin huonossa hapessa, investoinnit ovat jäässä. Syyinä on hyvin pitkälti erittäin poukkoileva energia-politiikka tällä hallituksella, keskiössä vihreitten päätöksentekokyvyttömyys ratkaista asioita, ja sehän näkyy sitten tietysti investoinneissa. Minusta on äärettömän tärkeää, että me voisimme rakentaa yhteisymmärryksessä semmoisen energiapolitiikan, joka olisi myös yritysten tulevaisuuden investointeja ajatellen semmoinen, että he voisivat luottaa, että kohtuuhintaista energiaa on jatkossakin saatavissa.

⁹⁴ **Reijo Hongisto /ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Monissa puheenvuoroissa on kiinnitetty huomiota tämän hankkeen työllistävään vaikutukseen, ja edustaja Reijonen puhui tuossa, että tämä rakentamisaikana tuo työpaikkoja. Kysynkin ministeri Ihalaiselta: kun EU-aikana on työvoiman vapaa liikkuvuus, niin kuinka me voimme varmistaa taikka turvata sen, että jo rakentamisaikana siellä telineillä olisi mahdollisimman paljon suomalaisia timpureita, kirvesmiehiä, betonirautoittajia ja valajia?

⁹⁵ **Kauko Tuupainen /ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sopinee, että palaan ministeri Vapaavuoren erinomaisen alustuksen alkumetreille, kun hän totesi, että kotimaisen omistuksen tulisi tässä Fennovoimassa olla mielellään 60 prosenttia. Minä olen tottunut siihen, kun puhutaan kotimaisesta omistuksesta, suomalaisesta omistuksesta, että näiden omistajien — yritysten, yhdistysten ja yhteisöjen — kotipaikka on Suomessa. Onko näin?

Toinen asia: oletteko tietoinen, missä määrin Pyhäjoki ja lähikunnat ovat investoineet tulevan ydinvoiman toivossa ja tulevan ydinvoiman vuoksi erilaisiin paikkoihin?

Ja kun aikaa on: Edustaja Arhinmäki, te puhuitte äsken kuntien energia-yhtiöistä — minäkin olen Jyväskylässä erään yhtiön hallinnossa ollut mukana. Eikö nyt ole kuitenkin niin, että Helsingin kaupungin valtuusto ei anna ohjeita, miten nämä osakeyhtiöt käyttäytyvät, vaan omistajaohjauksesta pitäisi Helsingissäkin ymmärtääkseni vastata Helsingin kaupunginhallituksen? Onko näin?

⁹⁶ **Lauri Heikkilä /ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa on tietysti avainkohtana se, että Suomi tarvitsee lisäenergiaa. Tällä kertaa sähköenergiastamme tuotetaan noin viidennes ydinvoimalla ja loput ostetaan tai tuotetaan muilla menetelmillä. Tietysti kotimaassa valmistettu sähkö- ja ydinenergia saadaan turvallisemmaksi kuin naapurimaassa tuotettu sillä, että koulutetaan niitä työntekijöitä ja valvotaan niitä hyvin ja pidetään ne omat ydinvoimalat sitten sen valmistumisen jälkeen kunnossa ja myöskin kiinnitetään rakentamisvaiheessa huomiota siihen, että sääntöjä noudatetaan.

Monet ovat epäilleet venäläisten kykyä tuoda ydinvoimatekniikkaa. Heillä on paljon näyttöä

siitä, on myöskin epäonnistumisesta näyttöä, mutta venäläiset fyysikot ovat osaavia ja kykeneviä, niin että varmaan se osaaminen sieltä löytyy, ja ehkä se on Putinillekin kunniakysymys, naapurimaan ydinvoimalarakennuksen valmistuminen sovitussa aikataulussa. Samaa ei tietysti voi Teollisuuden Voiman viimeisestä 3-reaktorin (Puhemies koputtaa) valmistumisesta sanoa.

⁹⁷ **Annika Lapintie /vas** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Kyllä minua ihmetyttää ensinnäkin hallituksen into pitää kiinni tästä Fennovoiman ydinvoimahankkeesta, mutta myös täällä salissa monet ovat sitä kovasti puolustaneet. Kyllä se omistajarakenteen muutos eli se, että siitä on jatkuvasti lähdetty pois, kertoo aika paljon siitä hankkeesta, miten arvaamaton ja riskialtis se on.

Saksalainen E.ON on tässä mainittu — lähti pois, koska piti sitä taloudellisesti liian kannattamattomana, satsaa mieluummin energiaan, joka on uusiutuvaa. Suomalaisista esimerkiksi Kesko lähti pois, vaikka Fennovoima yritti kynsin hampain pitää sen siellä väkisin. Eli jäljellä ovat kunnat. Jos tämä hanke toteutuu ja käy kuten siinä Olkiluoto 3:ssa, minkälainen lasku tulee meidän kunnille ja meidän veronmaksajille? Sitä Olkiluoto 3:stahan pidetään ihan 8,5 miljardin euron hankkeena. Eli kalliiksi se tulee, (Mauri Pekkari: Kenelle?) ja ydinvoima on riskialtista (Puhemies koputtaa) menneen aikamuodon energiaa, pitäisi satsata uusiutuvaan.

⁹⁸ **Oras Tynkkynen /vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Sipilä muiden muassa on kysynyt sen todella tärkeän kysymyksen, voidaanko Suomen energiantarve kattaa kotimaisin kestävin ratkaisuin. Fennovoiman suhteen olemme tarkastelleet sitä tässä useaan otteeseen mainitussa mallissa. Kokonaisen energiatalouden kannalta sitä on käsitelty muun muassa edellisen hallituskauden tulevaisuusselonteossa, jota silloiset ministeri Lehtomäki ja pääministeri Vanhanen ohjasivat, ja nyt tuoreemmin muun muassa VTT:n skenaariotarkastelussa, jossa yhdessä skenaariossa ydinvoimaa ei rakenneta enää lisää ja siitä huolimatta päästötavoitteisiin päästään.

Kannattaa myös muistaa, että Suomi on ainoina länsimaita, joka vielä harkitsee lisäydinvoimaan nojaamista, ja ainoa länsimaa, joka on nimenomaan valitsemassa näillä näkymin Rosato-

min reaktorin. Tästä aika nopeasti herää se kysymys, että jos kaikki muut länsimaat valitsevat toisenlaisen strategian, niin ei kai se voi olla ihan mahdotonta myöskään Suomen kaltaiselle maalle, jota, niin kuin edustaja Zyskowicz on moneen otteeseen todennut, itse pidän maailman parhaana. Kyllä me osaamme valita sellaisen polun, jossa pärjätään myös ilman lisäydinvoimaa.

⁹⁹ **Kalle Jokinen /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä ydinvoimaratkaisussa on pitkälti kysymys myös sähkön toimintavarmuuden parantamisesta. Siinä on kysymys siitä, että saadaan kotimaista energiaa, jonka tuotanto ja hinta ovat kohtuullisesti arvioitavissa etukäteen, ja sen vuoksi tietysti tähän hankkeeseen ovat lähteneet kotimaiset yritykset, jotka näkevät järkeä tuottaa ydinvoimalla sähköä, ja sitä me tarvitsemme.

Me olemme tuoneet aivan liian paljon, kohutuuttoman määrän, tuontienergiaa tähän maahan ja maksaneet siitä kohtuuttoman paljon. Itse vauhdittaisin myös ydinvoiman korvausrakentamisen hankkeita, koska meidän olemassa olevat yksiköt vanhenevat ja tarvitaan korvausrakentamista ja sitä kautta myös turvataan sitten sitä energiaomavaraisuutta. Miksi emme voisi myydä energiaa ulkomaille, kun me kerran sitä voimme tuodakin? En ymmärrä sitä keskustelua, että ydinvoimaa ei voitaisi vientiin viedä.

¹⁰⁰ **Mauri Pekkarinen /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Tynkkyselle: Ei se nyt ole näin, kuten te tässä sanotte, valitettavasti — tai mitenkä nyt sanoisikaan. Englanti on juuri tehnyt päätöksen, että se lähtee rakentamaan ydinvoimaa, ja kaiken lisäksi se on tehnyt takuuhintapäätöksen: 117 euroa megawattitunnilta. Siis Englanti pitää niin tärkeänä, että se on valmis maksamaan noin 2,5 kertaa, lähes 3 kertaa, tällä hetkellä meillä olevan sähkön markkinahinnan. Tämä Englannista. Ranskassa on valmistumassa ydinvoimalaitos, Unkarissa ollaan puuhaamassa, ja Yhdysvalloissa on viisi ydinvoimalaitoshanketta tällä hetkellä vireillä. Maailmassa rakennetaan 50:tä ydinvoimalaitosta tällä hetkellä.

Arvoisa puhemies! Ihan viimeinen kommentti vielä edustaja Tynkkyselle: Te kerrotte, näytätte paperianne, jonka mukaan vain kymmenkunta terawattituntia voitaisiin puhdasta päästötöntä sähköä saada aikaan. Teidän yhtälössänne on lä-

hes 30 terawattitunnin aukko — se on hirveän suuri aukko, näin suuri aukko. Ette te sillä selviä, että te sanotte, että jotain tehdään. Teidän pitää sanoa, (Puhemies koputtaa) mistä se sähkö hankitaan, mitä Suomessa tarvitaan.

¹⁰¹ **Jukka Kärnä /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Lapintielle: Ehkä totesitte vähän epätarkasti sen, kun totesitte, että siellä ei ole jäljellä enää kuin kunnallisia toimijoita. Kyllähän siellä on myöskin muita jäljellä kuin kunnalliset toimijat, vaikka vähän kato on käynyt.

Mutta joka tapauksessa tämä ydinvoima on vaikea ja jokainen epäily pitää jauhaa niin pieniksi murusiksi, että ei jää mikään asia epäselväksi. Ja tämän keskustelun aikana on käynyt puheissa ilmi, että Fennovoiman organisaatio ei ole valmis. Sitten tässä periaatepäätöshakemuksessa on Stuk asettanut 14 kohtaa, joiden pitää olla kunnossa 30.6. mennessä, noin suurin piirtein — joo, kyllä pitääkin olla 30.6. mennessä kunnossa — tai sitten pitää olla kunnollinen suunnitelma, miten ne asiat hoidetaan kuntoon, ja siellä on iso perehdytys tällä hetkellä myöskin Fennovoimalla menossa.

Ennen kaikkea tässä takana on Stuk, joka katsoo, ovatko asiat kunnossa, ja jos eivät ole kunnossa, niin silloin homma menee poikki. Kyllä minä luotan suomalaisen ydinturvallisuusvirastoon tässä kuin niin sanotusti pukki suuriin sarviin. (Puhemies koputtaa) Näissä kuulemisissa se on käynyt (Puhemies: Aika!) oikein selvästi esille.

¹⁰² **Vesa-Matti Saarakkala /ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me saatamme olla Venäjän kanssa läheisessä riippuvuussuhteessa tuontienergian takia, mutta kyllä me Fennovoiman Rosatomin-hankkeen myötä joutuisimme Venäjän kanssa naimisiin, ja se jos mikä kaventaisi meidän poliittista liikkumatilaamme.

Venäjä käyttää tarvittaessa kaikkia keinoja poliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Esimerkiksi maanoston kieltäminen Suomessa venäläisiltä, mahdollinen kaksoiskansalaisuuskielto, Nato-optiot ynnä monet muut asiat, joita eduskunnassa harkitaan, taitavat näyttäytyä aika eri valossa, mikäli meillä olisi Suomessa tällainen jättiläismäinen venäläisinvestointi, johon olisi sidottu valtavat määrät suomalaistakin rahaa. Ollisimme naimisissa Venäjän kanssa. Rosatom oli-

si suurin yksittäinen omistaja Fennovoimassa, ja sillä on poliittista merkitystä tässä asiassa. Lisäksi hankkeeseen kohdennetut suomalaisrahat olisivat pois muista kotimaisista energiainvestoinneista.

¹⁰³ **Eeva-Maria Maijala /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun tähän on tultu, niin ei kai tässä auta mikään muu kuin äänestää tämän asian puolesta, jos se vain asiallisesti hoidetaan eteenpäin.

Meitä tässä salissa on useampi, joka äänestää ensimmäisen kerran. Miten te, ministeri, voitte vakuuttaa, että tämä ei ole kierrettä vain eteenpäin ja eteenpäin, ettei ole jatkossa tulossa lisää ydinvoimalaitospäätöksiä? Minä haluaisin kyllä varmuuden siitä, ettei tämä tarkoita sitä, että kun antaa pikkusormen, niin menee koko käsi tässä sitten matkassa.

Kysynkin teiltä, ministeri: Onko teillä tarkoitus nytten satsata todella paljon energiatehokkuuden kehittämiseen ja uusien energianlähteiden kehittämiseen? Ihan vain siksi, kun viime viikolla fysiikan Nobel-palkinto annettiin japanilaisille LED-valon kehittäjille. Onko meillä osaamisen maassa kehitteillä mitään vastaavia asioita?

¹⁰⁴ **Arja Juvonen /ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä asiassa ovat mukana järki ja tunteet. Järki on sitä, että ydinvoima on päästötöntä ja Suomen tulee olla omavarainen. Tunteet taas liittyvät siihen, kuinka käy ydinjätehuollon, voimalaitosjätteen ja radioaktiivisten aineiden kuljetuksen, muun muassa.

Täällä mainittiin sana "Tšernobyl", ja ymmärsin hieman, että edustaja vähätteli tätä mennyttä onnettomuutta tai uhkaa siitä. Meillä on sadan kilometrin päässä vanha ydinvoimala, venäläinen ydinvoimala, Sosnovyi Bor, elikkä meillä on uhka myös lähellä. Venäläiset tutkijat ovat sitä mieltä, että tällainen Tšernobylin onnettomuus voisi uusiutua myös tulevaisuudessa, ja tämä jos joku on se asia, mikä ihmetyttää, pelottaa ja hämmästyttää suomalaisia. Ihmiset ottavat yhteyttä ja pelkäävät sitä, onko ydinvoima turvallista ja millaisia uhkakuvia siihen todellisuudessa liittyy.

Kysyisinkin teiltä nyt, hyvä ministeri: Millä tavalla te nyt lisäätte suomalaisten turvallisuudentunnetta siinä, että me uskaltaisimme tehdä tällaisen päätöksen lisäydinvoimasta? Siitähän tässä on myös hyvin paljon kysymys, ja niin kuin

sanoin, järki ja tunteet molemmat johtavat sitä äänestyspäätöstä varmasti niin meillä kuin myös ihmisillä, jotka sitten hyväksyvät tämän päätöksen.

¹⁰⁵ **Arto Pirttilahti /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tarvitsemme energian koko paletin, ja toivon, että hallitus pääsee aikapian päätökseen turpeen veron alennuksesta ja hakkeen tuen nostosta. Miten on, ministeri Vapaavuori, joko olette päässyt neuvotteluissa ministeri Rinteen kanssa eteenpäin, että päästään vuoden 12 tasolle näissä asioissa?

Tarvitsemme myös ydinvoimaa ja Fennovoiman luvan. Siitä me saamme vakaampaa sähköä. Meidän maariski alenee, ja saamme Suomeen uusia investointeja. Jotta bioenergiatavoitteet tulisivat toteen, tarvitsemme myös yhtä vahvaa puusektoria, puuelinkeinosektoria, metsäteollisuutta, ja jotta se voisi olla yhtä vahva, tarvitsemme lisää investointeja, ja investointien kautta me tarvitsemme turvallisempaa energiapohjaa tähän asiaan.

Arvoisa puhemies! Tuossa oli Euroopan sähkömarkkinoista. Meillä on muuttuva ympäristö, Pohjoismailla on hyvät sähkömarkkinat, mutta Euroopan suuntaan ne tulevat laajentumaan. Yhtä lailla siirtolinjat tulevat parantumaan muun muassa Britannian suuntaan ja myös Keski-Eurooppaan ja Saksaan. Todennäköistä on, että Suomen sähkön hinta ei ole näin vakaata kuin mitä se tällä hetkellä on ja se tulee jossain määrin nousemaan. Eli tarvitsemme omaa tuotantoa tällä hetkellä lisää, ja se on noin 25 prosenttia tällä hetkellä meidän käytön alapuolella.

¹⁰⁶ **Kari Uotila /vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on käytetty paljon sellaisia argumentteja, joita olin kuuntelemassa ja itsekin käyttämässä 2010, ja sen vuoksi nimeni on siellä Linnunlaulun "itsekkyyden monumentissa". Nyt olen tullut vähän toisiin ajatuksiin, ja siihen on monta syytä, eivät pelkästään tämän Fennovoima-hankkeen ympärillä olevat epämääräisyydet ja heikkous monelta osin, vaan muitakin.

Täytyy asettaa se kysymys, että kun energia-politiikkaa tarkastellaan monen kymmenen vuoden päähän, satsaammeko me siihen ja kiinnitämmekö huomion sellaisiin teknologioihin, sellaisiin energiantuottamistapoihin, joiden hinta monista syistä, Fukushimaa ja niin edelleen,

johtuen edelleen nousee, vaikeudet jatkuvat, vai satsaammeko sellaisiin teknologioihin, jotka globaalisti koko ajan suhteessa tulevat edullisemmaksi ja ovat sekä eettisesti että myöskin ympäristön kannalta kestävämpiä ratkaisuja. Se on se iso valinta, ja sen lisäksi siihen isoon valintaan tietenkin liittyy tämä yksittäinen tapaus, johon liittyy erittäin monta epävarmuutta. Ministeri Vapaavuori itsekin tunnusti, että tähän vaikuttaa tämä ulkopoliittinen tilanne ja turvallisuuspoliittinen tilanne. (Puhemies koputtaa) Turha sitä on kiistää.

¹⁰⁷ **Kimmo Kivelä /ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On äärimmäistä älyllistä epärehellisyyttä väittää, että pärjäisimme ilman ydinvoimaa. Valitettavasti näin on, emme tule toimeen haavevoimaloilla. Tiedämme kaikki, että ydinvoima ei ole ongelmaton, ja tämä hanke on kaikkea muuta kuin ongelmaton. Sen vuoksi minun oma pääni tällä hetkellä on jaa-ei-tyhjiä-poissa tämän hankkeen suhteen.

Saksassa on tällä hetkellä käynnissä äärimäinen itsepetos, kun ydinvoimaloita ajetaan siellä alas. Tilanne tulee väistämättä johtamaan Saksassa siihen, että Saksa joutuu vastaisuudessa tuomaan maahansa ydinvoimalla tuotettua sähköä rajojensa ulkopuolelta.

¹⁰⁸ **Katja Hänninen /vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on käyty todella mielenkiintoista keskustelua tästä Fennovoiman periaatepäätöshakemuksesta, ja itsekin kun tulen tuolta ydinvoimalapaikkakunnan naapurikaupungista Raahesta, teräskaupungista, ihmettelen kyllä edustaja Kerolan näkemystä siitä, että paikalliset ihmiset olisivat tämän hankkeen takana suurimmalta osin. Tähän ei ole koskaan mitattu missään, vaikkakin valtuustoaloitteita neuvottavan kansanäänestyksen tekemiseksi on tehty sekä Pyhäjoella että Raahessa. Mutta esimerkiksi keskustapuolue ei ole halunnut mitata tätä kuntalaisten mielipidettä, (Kari Uotila: Ei demokratiaa!) ja se on todella harmi, demokratiaa kun itsekin kuitenkin kannatan.

Tähän Fennovoima-hankkeeseen liittyy useita kysymyksiä ja paljon riskejä. Me olemme puhuneet täällä työllisyydestä ja sen työllistävistä vaikutuksista, ja ne ovat kiistattomia. Minäkin kyllä tiedän, että sinne odotetaan kieli pitkällä työvoimaa ja saataisiin palvelusektorille uusia työpaikkoja, yrittäjiä, ja se on se positiivinen

puoli, se ainoa rusina tässä pullassa. (Puhemies koputtaa) Mutta meidän pitäisi ratkaista myös...

Puhemies Eero Heinäluoma: Jaha, taitaa olla aika täynnä.

Puhuja: ...se käytetty radioaktiivinen ydinpoltoaine, ja minä toivoisin, että...

Puhemies Eero Heinäluoma: Ja nyt se aika on täynnä.

Puhuja: ...saisin tähän vastauksen.

¹⁰⁹ **Anna Kontula /vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä en oikein pidä sellaisesta keskustelusta, jossa toista mieltä olevat ihmiset leimataan jotenkin tunneperäisiksi epärationaalisiksi keskustelijoiksi. Minun mielestäni se ei ole tämän salin arvon mukaista.

Jos me katsomme, mitä faktoja me tiedämme viimeaikaisista Suomessa toteutuneista ydinvoimahankkeista, niin me tiedämme ainakin sen, että minun pyöräni dynamo tuottaa enemmän sähköä kuin se Olkiluoto 3, jonka piti käynnistyä jo viisi vuotta sitten. Me tiedämme sen, että Olkiluoto 3:n työllisyysvaikutuksista tosiasiallisesti on toteutunut pari siivoojaa ja pari Siwan kasaa siellä paikallisesti — muut ovat käytännössä tulleet jostakin Suomen rajojen ulkopuolelta. Me tiedämme, että nyt suunnitteilla olevista hankkeista vetäytyy elinkeinoelämä. Näillä faktoilla minun on hirveän vaikea ymmärtää, mikä kohtuuhintainen sähkö, mikä toimintavarmuus. Pikemminkin tässä on epävarmuutta ja kalliita kustannuksia. Niillä kustannuksilla, joilla tässä on ydinvoimaa rakennettu, oltaisiin peitetty koko Raahen jo aurinkopaneeleilla ja muutama (Puhemies koputtaa) muukin paikkakunta.

Puhemies Eero Heinäluoma: Nyt on vielä mahdollisuus ottaa muutama puheenvuoro, ja sen jälkeen ministerin puheenvuoro.

¹¹⁰ **Heikki Autto /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edelleen kyllä ihmettelen sitä kehää, joka tässä kiertää sen suhteen, että aina puhutaan niistä yhtiöistä, mitkä eivät ole mukana. Välillä kaivataan saksalaisia tähän mukaan ja välillä kaivataan lisää kuntia tähän mukaan ja välillä kaivataan uusia yhtiöitä tähän mukaan. Täsähän meillä on periaatepäätöksessä selvä koti-

maisusehto, 60 prosenttia, ja mielestäni meidän tulee puhua siitä, mitkä yhtiöt siellä ovat mukana. Siellä ovat mukana suomalaiset metalliteollisuuden lippulaivat, jotka tuottavat maailman puhtainta terästä. Kysyn edelleen, mikä on se vasemmistoliiiton vaihtoehto turvata sille suomalaiselle työlle se voima, energia, millä se työ maailman puhtaimmalla, resurssitehokkaimmalla tavalla täällä Suomessa tehdään: Raahessa, Torniossa. Jos ei sitä tehdä täällä, se tehdään esimerkiksi Kiinassa, Intiassa, Etelä-Afrikassa, missä se tehdään moninkertaisilla päästöillä.

Ja vielä: kun vetoatte näihin Euroopan maihin, Länsi-Euroopan maihin, niin kuin Oras Tynkkynen sanoi, niin ainoastaan Ruotsissa, Ranskassa, Latviassa, Liettuassa ja Itävallassa on pienemmät päästöt kuin Suomessa. Mikä näitä maita yhdistää? Ydinvoiman suurempi osuus kuin Suomessa. No, Itävallassa on Alpit, mutta Alpeja me emme ehkä ihan nopeasti tänne saa.

¹¹¹ **Raimo Piirainen /sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Komppaan tässä edustaja Auttoa hyvin pitkälle, ja kun edustaja Kontula väitti, että elinkeinoelämä olisi poistumassa, vetäytymässä hankkeesta, tämä ei kyllä pidä paikkaansa. Ainakin minulla on semmoinen tieto, että elinkeinoelämä on mukana.

E.ONiin on viitattu. E.ON lähti kokonaan Suomesta. Meillä oli Kainuussa E.ON Kainuu olemassa. Sekin on myyty, ja kunnat ovat ostaneet sen, ja näin se lähti Suomesta kertaheitolla. Ei se perustu tähän Fennovoima-hankkeesta vetäytymiseen. Sitten siellä on kaupparyhmiä ollut, jotka ovat varmaan oman taloutensa perusteella lähteneet. Talous on heikentynyt, kun kauppa on käynyt heikommin. Mutta kysyisin tässä ministeriltä: Meillä on semmoinen osakeyhtiö kuin Talvivaara, mihin valtiokin on sijoittanut, ja siellä on puhuttu uraanista. Voisiko sitä uraania ajatella rikastettavan myös tähän ydinvoimakäyttöön?

¹¹² **Paavo Arhinmäki /vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Autto kysyi vielä kerran terästeollisuudesta. Olemme samaa mieltä kuin te Outokummun terästehtaan osalta, että terästä tarvitaan ja se on parempi, että se tuotetaan Suomessa ja mahdollisimman puhtaasti. Olemme myös sitä mieltä, että Rautaruukki olisi pitänyt säilyttää suomalaisomistuksessa, mutta, edustaja Autto, teidän puolueenne myi sen

SSAB:lle Ruotsiin. Mutta siitä huolimatta toivomme, että ne petetyt raahelaiset terästyöläiset, jotka kokoomus petti, sosialidemokraatit petti tällä kaupalla, saavat kuitenkin jatkossa työtä siitä huolimatta, että pelkona on, että työpaikkoja siirretään Ruotsiin.

Mutta mikä on se tulevaisuus, kun Fennovoima-hanke on aikaisintaan 10 vuoden päästä, ja jos katsoo Outokumpua, todennäköisesti 20—25 vuoden päästä? Tärkeintä on energiansäästö. Me voisimme olla esimerkiksi taajuusmuuntajien ykkösmaa, biotalous — sieltä rakennetaan, työllistävästä kotimaisista ratkaisuista, sitä tietä, jolla saadaan meidän sähkönkulutusta ja energiankulutusta vähenemään, jolloin sitä riittää (Puhemies koputtaa) aivan tarpeeksi sinne Raahen ja sinne Tornioon.

¹¹³ **Oras Tynkkynen /vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Joissakin puheenvuoroissa on väitetty, että on jopa äärimmäistä älyllistä epärehellisyyttä ajatella, että Suomi pystyy samaan kuin lähes kaikki muut läntiset teollisuusmaat. Suomi on todella, edustaja Pekkari, ainoita läntisiä teollisuusmaita, jotka satsaavat lisäydinvoimaan. Ne muut maat ovat Iso-Britannia, Ranska ja Yhdysvallat.

Katsotaan näitä muita maita. Isossa-Britanniassa ydinvoimaa saadaan pystyyn vain veronmaksajien massiivisilla tuilla. Ranskassa ydinvoimahanke on pahasti myöhässä niin kuin myös Olkiluoto 3 meillä täällä Suomessa. Yhdysvalloissa hankkeet toteutuvat ainoastaan valtion takauksen eli veronmaksajien tuen ansiosta.

Kaikki muut läntiset teollisuusmaat ovat valinneet toisenlaisen strategian. Mitä se käytännössä tarkoittaa? Voidaan katsoa vaikka naapurimaa Ruotsia. Ruotsissa uuden hallituksen ilmoituksen mukaan tarkoitus on lisätä uusiutuvilla energianlähteillä tuotetun sähkön määrää 30 terawattituntia tämän vuosikymmenen loppuun mennessä. Se on yli kolme kertaa Fennovoiman vuotuisen tuotannon verran pelkästään uusiutuvista energianlähteistä.

¹¹⁴ **Mika Niikko /ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On aika paljon sähköä ilmassa, oikein säteilyä, vaikuttaa puolesta ja vastaan. Itse koen olevani vielä keskellä enkä tiedä, millaiseen päätökseen päädyn tässä. Mutta sellaisen haluaisin edustaja Tynkkyselle sanoa, että ei ydinvoimaa rakenneta kuitenkaan loppuelämää

varten tai historiaa pitkällä aikavälillä katsottuna pitkäksi aikaa, koska se on 40—60 vuoden aika. Nythän me haemme sitä siirtymäaikaa, mistä täällä on puhuttu.

Arvoisa puhemies! Itse asiassa se, mistä haluaisin sanoa: Edustaja Arhinmäki, sanoitte, että moni vetäytyy hankkeesta pois, mutta esimerkiksi Vantaan Energia lisäsi omaa osuuttaan prosentilla syyskuussa hallituksen kokouksessa. (Paavo Arhinmäki: Tätä minä kritisoin!) Helsinki omistaa siitä yhtiöstä 40 prosenttia ja Vantaa 60 prosenttia. Me olemme ja te olette valinneet edustajat sinne hallitukseen päättämään, miksi tällaisia päätöksiä tehdään. (Paavo Arhinmäki: Tätä olen kritisoinut!) Yksi syy, edustaja Arhinmäki, miksi näin tehdään, on se, että Vantaan Energia tähtää hiilidioksidittomiin päästöihin ja fossiilisten tuotantojen vähentämiseen, ja tämä on nimenomaan vihreiden ja vasemmiston vaatimuksesta. Vantaan Energia kulkee sitä suuntaa pitkin, mitä politiikkaa te olette pääkaupungissa ajaneet koko ajan, eliikkä tällaisista hiilineutraalia yhteiskuntaa rakentaen, ja muuta emme voi, koska tuulimyllyjä ei ole.

¹¹⁵ **Mikaela Nylander /r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En ymmärrä, miten edustaja Pekkarinen voi käyttää tätä Ison-Britannian tekemää päätöstä myönteisenä esimerkkinä siitä, miten maailmalla rakennetaan ydinvoimaa. De facto tähän tarkoittaa sitä, että Isossa-Britanniassa ollaan tukemassa ydinvoimaa 60 vuotta, 60 vuotta maksetaan takuuhintaa. Eikö tämä ole merkki siitä, että markkinat pitävät tätä hyvin riskialttiina investointina?

Jag förstår inte, herr talman, varför ledamot Pekkarinen använder det beslut som Storbritannien har fattat om att stöda kärnkraften via inmatningstariffer i 60 år, det betyder att man betalar en garantisumma för kärnkraften i 60 års tid. Är inte det här ett tecken på att marknaden inte litar på den här investeringen, utan tvärtom så måste man stöda det för att man inser att det egentligen handlar om en ganska riskfylld investering?

¹¹⁶ **Mauri Pekkarinen /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vielä kertaalleen: Maailmaan rakennetaan tällä hetkellä 50:tä ydinvoimalaitosta. Maailmassa on noin 450 ydinlaitosta tällä hetkellä, ja niitten rakentajien joukossa on kolme maailman suurimpiin ja merkittä-

vimpiin kuuluvaa talousmahtia eliikkä USA, Englanti ja Ranska. Ja juuri näinhän se on: Englannissakin on todettu, että se uusiutuvan energian käyttöönotto, uusiutuvan sähkön käyttöönotto on niin kallista, että heidän kannattaa maksaa takuuhintaa 117 euroa 50 senttiä megawattituntia kohti. Se on niin kallista.

Mitä vielä tähän meidän tilanteeseemme tulee ja Ruotsin tilanteeseen, ensinnäkin Ruotsihan on lisännyt ydinvoimakapasiteettia, edustaja Tynkkynen, viimeisten aikojen kuluessa. Ja kun Ruotsi lupaa, että sinne tulee lisää 30 terawattituntia, vielä toistan: keskusta on esittänyt omissa kannatoissaan, että meidän mielestämme Suomessa on mahdollista lisätä 60 terawattitunnilla uusiutuvaa energiaa, erityisesti bioenergiaa. Mutta mihinkä se uusiutuva voidaan käyttää? Sitä ei voida käyttää sähköntuotantoon nyt sattuneesta syystä. Ei kai kukaan täällä vakavasti ole sitä mieltä, että lauhdesähköä alettaisiin puusta rakentamaan? Kerta kaikkiaan näin se ei käy. (Puhemies koputtaa) Ja kun tuulivoima (Puhemies: Jaha!) on aika kallista ja aurinkovoimakin on aika kallista, niin kerta kaikkiaan tässä tarvitaan...

Puhemies Eero Heinäluoma: Nyt, edustaja Pekkarinen, taitaa olla aika täynnä.

Puhuja: ...nyt sitten myös ylimenokauden aikaan ydinvoimaa.

¹¹⁷ **Heikki Autto /kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Nylander paheksui tätä Britannian tilannetta, ja näinhän se on: monissa länsimaissa energiamarkkinat on saatu niin sekaisin, että mitään markkinaehtoisia ratkaisuja ei enää ole, vaan veronmaksajat joutuvat tukemaan kaikkia energiamuotoja. Kun nyt Suomessa olisi markkinaehtoinen ratkaisu, jossa yksityisoikeudelliset toimijat haluavat tuoda miljardi-investoinnin Suomeen, tuhansia rakentamiskäisä työpaikkoja, tuhansiin kohoavan käytönäkaisen määrän työpaikkoja ja varmistaa sitten meidän metalliteollisuuden, meidän muitten teollisuudenalojen tulevaisuuden, niin te sitten vastustatte tätä.

Siis kun täällä edustaja Tynkkynen esimerkiksi kysyi, mihin tämä energiapolitiikan murros länsimaissa on johtanut, se on johtanut siihen, että työpaikat ovat karanneet Kiinaan. Jos olette joskus siellä käynyt, niin siellä ilman laatu on ai-

van kauhistuttava. Siellä saasteet, jotka hiilidioksidin mukana leviävät yhteiseen ilmakehäämme, ovat juuri aiheuttamassa sitä ilmastonmuutosta, jota yhdessä haluamme torjua. Tähän se politiikan muutos on johtanut, ja nyt me haluamme torjua sitä. Meillä tämä homma on vielä omissa käsissä, (Puhemies koputtaa) kun meidän markkinamme toimivat. Toteutetaan tämä hanke.

Puhemies Eero Heinäluoma: Joko annetaan ministeri Vapaavuorelle puheenvuoro, vai onko vielä halua? — Kerta kiellon päälle ilmeisesti, ja on kuulemma sitten vielä edustaja Pekkarisella yksi kysymys ministerille.

¹¹⁸ **Anni Sinnemäki /vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Pekkarinen on täällä ainakin useissa välihuudoissaan kysellyt sitä, miksi ylipäättensä on kysymys, että tämän Fennovoiman hankkeen tilanne on hyvin epävarma, ja se olisi hyvin epävarma, vaikka tämä salituli myöntämään sille luvan. Mitä merkitystä tällä on?

Toimijat suomalaisilla sähkömarkkinoilla ja erilaiset investoijat ovat eläneet nyt koko 2000-luvun näiden toteutumattomien ydinvoimahankkeiden luomassa epävarmuudessa. Mielestäni tälle tilanteelle olisi aika eduskunnassa nyt tänä syksynä sanoa "ei" ja laittaa edes joku signaali markkinoille, että tosiasiallisesti Suomessa kannattaa investoida tehokkuuteen, Suomessa kannattaa investoida uusiin uusiutuviin, Suomessa kannattaa investoida uusiutuviin. Mielestäni tämä olisi se suurin merkitys, joka eduskunnan päätöksellä nyt olisi, ja se tosiasiallisesti loisi meille investointeja, ja se soisi meille suomalaista työtä.

¹¹⁹ **Lauri Heikkilä /ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt kun on kaksi ministeriä paikalla ja tästä työllisyydestä on paljon ollut puhe, niin ovatko ministerit miettineet keinoja, millä sinne ydinvoimalatyömaalle sitten saataisiin näitä suomalaisia työntekijöitä töihin? Varmaan löytyy kilpailulainsäädännöstä pykälä, ja kielitaito voisi olla semmoinen yksi hyvä vaatimus, millä saadaan, jos se rajataan esimerkiksi venäjän ja suomen kielen taitoon, aika paljon kansallisuksia vähennettyä sieltä. Ilmeisesti tuolla Olkiluoto 3:ssa on ollut yli 40 eri kansallisuutta, ja siellä tällaiset väärinymmärrykset näissä työtehtävien annoissa ja muissa varmaan johtuvat kielivaikeuksista, ja menee vuosia helposti, ja ra-

haa menee hukkaan. Jos tehokkuutta tavoitellaan, niin eikö nyt olisi asiallista sitten rajoittaa vähän ja vaatia kielitaitoa myöskin työntekijöiltä?

¹²⁰ **Kari Uotila /vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Pekkarinen totesi, että aurinkoenergia on kallista. Voihan se vähän vielä kallista olla, mutta joka tapauksessa sen hintakehitys on viimeisen kymmenen vuoden ajan ollut minun saamieni tietojen mukaan 8 prosenttia vuodessa laskeva, kymmenen vuoden ajan tasaisesti. Ja kansainvälinen energiajärjestö IEA on arvioinut, että vuonna 2050 aurinkoenergia saatetaan olla itse asiassa yksittäisistä energiantuottamistavoista sähköntuotannossa kaikista suurin.

Kysymys kuuluu: Kannattaako meidän, vaikka onkin vähän hämärä päivä ja sateinen, pilvinen päivä täällä, kuitenkin Suomessakin satsata sekä tutkimuksessa että tuotekehityksessä investointina siihen teknologiaan, joka todellisuudessa todennäköisesti onkin yksi keskeisistä valateknologioista energiantuotannossa tulevina vuosikymmeninä? Vai katsotaanko vain taaksepäin ja eletään tätä saman toistamista, mitä on jo monta tuntia täällä jauhettu tänään?

¹²¹ **Mauri Pekkarinen /kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Myöhemmin omassa puheenvuorossani käsittelem tätä Fennovoimahanketta. Se ei ole hankkeena kaikin osin pulmaton. Se on ilman muuta selvä. Mutta uskon, että sillä on mahdollisuus selviytyä kaikkien niitten rimojen yli, jotka se joutuu vielä tässä ylittämään.

Mitä tulee siihen, jos ei voitaisi myöntää tätä lupaa, niin mikä signaali, edustaja Sinnemäki, se olisi? Kyllä se olisi selvä signaali suomalaiselle teollisuudelle, niille investoreille, jotka katsovat, kannattaako Suomeen investoida vai ei. Ja sen signaalin etumerkin edustaja Sinnemäki toivon mukaan tietää, mitä se käytännössä on.

Vielä, edustaja Uotila: Minua on syytetty jopa silloin tällöin aina, että Pekkarinen suosii liikaa tuulta ja liikaa aurinkovoimaa. Ei minulla ole mitään tuulivoiman lisärakentamista vastaan, mutta minä en usko kerta kaikkiaan, edustaja Uotila, että suomalaiset ovat valmiita panemaan niin paljon rahaa esimerkiksi tuulivoiman tai aurinkovoiman lisärakentamiseen, että sillä voidaan tämä Suomen homma hoitaa. Koko maailman asennettu aurinkoteho on tällä hetkellä noin kak-

si kertaa (Puhemies koputtaa) koko Suomen sähköteho. Ne ovat ihan eri maailman lukuja.

Puhemies Eero Heinäluoma: Tämän jälkeen ensin ministeri Ihalainen, 2 minuuttia.

¹²² **Työministeri Lauri Ihalainen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on palattu useammankin kerran siihen kysymykseen, mikä tämän hankkeen työllisyysvaikutus on. Siitä tuli jo tässä kerrottua, mutta ehkä lyhyesti vielä, että rakennusaikainen henkilötyövuosien määrä riippuen rakennusajan pituudesta vaihtelee kuitenkin 30 000—40 000 ihmisen välillä, ja se on iso vuositasonlaskettuna, ja itse toiminnan aikana noin 500 ihmistä. Ja sitten kun siihen kuitenkin aina liittyy logistiikkaa, siis kuljetuksia, palveluja, niin sen on arvioitu olevan noin 1 000 henkilötyövuotta. Kyllä se on aika iso työllistävä vaikutus.

No, sitten se, saadaanko sinne suomalaisia työntekijöitä.

Ensinnäkin, suomalaisten työntekijöiden pitää lähteä sinne duuniin, ja se on nyt yksi asia. Ja toiseksi nämä toimijat ovat nyt yhdessä pohtineet, miten ne pelisäännöt voisivat olla paremmat kuin Olkiluoto 3:ssa niin työturvallisuuden kannalta kuin työehtojenkin kannalta ja että myös suomalaista työvoimaa saataisiin, koska se on myös Fennovoiman tavoite enempi kuin aikaisemmissa hankkeissa.

Toiseksi, kuitenkin ulkomaista työvoimaa tänne tulee alihankintaketjujen myötä. Silloin on olennaista, että pelisäännöt ovat sellaisia, ettei sinne tule toisen luokan työmarkkinoille ihmisiä, joiden palkkatasoa ja muita poljetaan. Siinä on vahtimista ja valvomista ihan riittämiin tälläkin tulevalle työmaalla, ja siihen pitää tietysti keskittyä, että ne pelisäännöt ovat oikeudenmukaiset.

Puhemies Eero Heinäluoma: Ja sitten ministeri Vapaavuori, 5 minuuttia puhuja-aitiosta, olkaa hyvä.

¹²³ **Elinkeinoministeri Jan Vapaavuori:** Arvoisa puhemies! Kutakuinkin aina, kun täällä sallissa käydään näin napakka keskustelu, olen edustajien Soini, Sipilä ja Pekkarinen kanssa eri mieltä. Tänään olen edustajien Soini, Sipilä ja Pekkarinen kanssa samaa mieltä ja vielä edustaja Rantakankaankin kanssa.

Ensin muutama erilliskysymys.

Tämä 60 prosentin vaatimus pitää täyttää rakentamislupahakemusta jätettäessä, ja sen jälkeen on tarkoitus, että se on voimassa pysyvästi sen jälkeen. Nimenomaan tässä tarkoituksessa osakassopimuksen virittäminen saman prosenttiluvun ympärille olisi tärkeää, koska se antaisi viestin siitä, ettei kellään olisi edes tarvetta yrittää tätä kiertää.

Vaikuttaa sähkön hintaan, ilman muuta. Sähköntuotantokapasiteetin ja tarjonnan lisääntyessä se vaikuttaa hintaan ennen kaikkea kulutus- huippujen osalta, joilla on kaikkein suurin merkitys.

Polttoainehuolto tultaneen hoitamaan Venäjältä. Riippuvuuden kannalta olennaisinta on se, että on tekniset edellytykset tehdä se myös muualta, minkä Loviisa on opettanut.

Olkiluoto 3:sta on puhuttu täällä paljon. Se on kiistatta surullinen episodi suomalaisessa teollisuus- ja energiapolitiisessa historiassa, josta varmaan ei ole ylpeydenaihetta kenellekään. Todelakin toivon ja uskon, että tästä kaikki alan toimijat ovat ottaneet opikseen ja ymmärtävät sen, että Suomen ja Suomessa pitää toimia kaikkien sääntöjen mukaan pilkulleen.

Talvivaaran uraanihakemusta ei tulla käsittelemään ennen kuin yhtiön tilanne on vakiintunut.

Ruotsista on puhuttu täällä paljon. Ruotsi on käytännössä kaksinkertaistanut ydinvoimakapasiteettinsa sen jälkeen, kun se suurieleisesti monta kymmentä vuotta sitten ilmoitti luopuvansa ydinvoimasta.

Niitten maitten ohella, jotka täällä on mainittu, ainakin seuraavissa EU-maissa tehdään ydinvoimahankkeita: Puola, Tšekki, Slovakia, Slovenia, Bulgaria, Romania ja Unkari.

Arvoisa puhemies! Energiapolitiikan kolmesta keskeisestä periaatteesta uusi ydinvoimala tulee kaikkea. Se parantaa kansantaloutemme kilpailukykyä, se parantaa toimitusvarmuutta ja omavaraisuutta, ja se vähentää päästöjä. Toki on samalla selvää, että se on vain osa kokonaisuutta, eikä se ole ristiriidassa sen kanssa, että meidän pitää ennen kaikkea panostaa kotimaiseen, ennen kaikkea metsäbiomassan vahvaan hyödyntämiseen myös jatkossa. On hyvä huomata, että Suomi on uusiutuvan energian ja metsäbiomassan käytön mallimaita maailmassa ja on onnistunut luomaan tämän aseman siitä huolimatta, että meillä on 70-luvulta saakka käytetty myös ydinvoimaa.

Arvoisa puhemies! Kunnioitan ja ymmärrän niitä ihmisiä, jotka lähtökohtaisesti suhtautuvat kielteisesti ydinvoimaan. Se on ihan rationaalinen tulokulma, ja uskon, että ihmiset ovat siinä hyvin aitoja. Ydinvoima on herkkä, vaikea kysymys ja ilman muuta kaikkea muuta kuin ongelmaton. Tämä on ihan selvä asia. En itsekään ole mikään ydinvoimauskovainen, mutta silti koen, että ne vaihtoehdot, jotka käytännössä meillä on tarjolla, ovat vielä huonompia. Tämä vihreitten niin sanottu vaihtoehto Fennovoimalle ei minun mielestäni ole vaihtoehto, koska me tarvitsemme ne molemmat. On selvää, että me tarvitsemme tämän lisäksi myös erittäin merkittävää energiansäästöä, energiatehokkuuden parantamista ja erittäin merkittävää panostusta uusiutuviin energialähteisiin.

Tämä Venäjä-ulottuvuus on monella tapaa mielenkiintoinen. Itse asiassa, jos Fennovoima olisi alkuperäisessä lupahakemuksessaan laittanut Rosatomin vaihtoehdon sinne hakemusasiakirjaan, me emme olisi tässä tänään. Pelkästään nämä omistumuutokset eivät olisi mahdollistaneet asian tuomista uudelleen eduskuntaan. Jos he olisivat toimineet samalla lailla kuin Fortum toimi aikanaan, niin me emme olisi tässä. Siitä huolimatta käymme tästä nyt erittäin vahvaa keskustelua.

On tärkeää asettaa nämä mittasuhteisiin. Minä ymmärrän huolen ja herkkyyden, joka liittyy Venäjään, mutta mittasuhteet on hyvä huomata. On hyvä huomata, että olemme huomattavan paljon riippuvaisempia venäläisestä kaasusta kuin tulemme tämän jälkeen olemaan millään lailla ydinvoimaloitteiden osalta. On hyvä huomata, että tämän jälkeenkin kysymys olisi siitä, että venäläiset omistaisivat kolmasosan yhdestä ydinvoimalaitoksesta, joita Suomessa tämän jälkeen olisi todennäköisesti ainakin kuusi. (Mauri Pekkarinen: Se omistaa puolet telakastakin!) On hyvä huomata, että tämä valmistunee aikaisintaan noin 10 vuoden päästä, ja vaikka Venäjän nykyinen presidentti on moneen pystynyt, en ole kovin varma, että hän on silloin enää näissä asemissa, eikä ainakaan ole 60 tai 70 vuoden päästä, kun tämä on edelleen olemassa.

Arvoisa puhemies! Olen erityisen surullinen siitä, että vihreät, jotka johdonmukaisimmin ovat vastustaneet ydinvoimaa ja joilla on varmaan myös parhaimmat ja jalostuneimmat perusteet vastustaa sitä, ovat eniten täällä tähän Venäjä-korttiin tarttuneet. Se on minun mielestäni halpa-

maista, minusta siihen ei olisi ollut aiheutta eikä tarvetta. Se on ikävä tuulahdus menneiltä vuosikymmeniltä, että tällainen ulkopoliittinen kortti tuodaan sisäpolitiikan näyttämölle 2010-luvun Suomessa.

Arvoisa puhemies! Jos vielä sallitte pienen hetken.

Elämme epätäydellisessä maailmassa. Ei meillä ole täydellisiä vaihtoehtoja olemassa. Emme me ole Norja, jonka maantiede johtaa siihen, että se voi tuottaa 100 prosenttia sähköstään omalla vesivoimalla. Meillä ei ole tällaista vaihtoehtoa. Kaikissa on ongelmansa, kaikissa on puutteensa. Ehkä kaikkein olennaisinta olisi oman haavoittuvuuden vähentämiseksi panostaa niin moniin ennen kaikkea päästöttömiin vaihtoehtoihin kuin mahdollista. Viime kädessä valtio ei voi näistä kaikista asioista päättää. Emme me ole suunnitelmatalous, jossa me päätämme, minne rakennetaan, kuka rakentaa, kuka omistaa. Viime kädessä yksityinen sektori päättää. He päättävät laitoksista, he päättävät omistajista, he päättävät siitä, onko se kannattavaa vai ei.

On totta, että tästä hankkeesta on lähtenyt paljon tahoja, ja se on kiistatta hankkeen kannalta ollut haaste. Ellei olisi lähtenyt, tämä hanke olisi paljon vahvemmalla pohjalla. Nyt me olemme asettamassa selkeätä rajaa: nyt pitää tulla joko takaisin tai uusia tilalle, jotta tämä hanke oikeasti saadaan loppujen lopuksi maaliin.

Arvoisa puhemies! Tämä on suomalainen hanke monessa eri tulokulmassa. Ennen kaikkea tämän hyöty tulee Suomeen, ja toisin kuin Ison-Britannian tapauksessa, tätä ei tueta valtion varoilla.

Arvoisa puhemies! Suomi on poikkeuksellisen riippuvainen energiasta monista eri syistä. Yksi suurimmista haasteistamme on sähköntuotantokapasiteetin vaje.

Puhemies! Lopuksi ajattelin siteerata edustaja Auttoa toteamalla, että suomalainen työ on globaali ekoteko ja tämän hankkeen tehtävänä on edistää nimenomaan suomalaista työtä.

Puhemies Eero Heinäluoma: Koska tässä vielä keskustelu laveni, niin myönnän vastauspuheenpuheen edustaja Tynkkyselle. — Olkaa hyvä.

¹²⁴ **Oras Tynkkynen /vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Vapaavuori sanoi, että on halpamaista käyttää Venäjää tässä Fennovoimaa koskevassa keskustelussa.

Nyt, ministeri Vapaavuori, te ette ole aivan johdonmukainen. Te olette itse tässä salissa todennut, että tähän Fennovoima-ratkaisuun liittyy

myös ulkopoliittisia herkkyyksiä. Pääministeri Stubb on todennut tässä salissa, että tähän hankkeeseen liittyy ulkopoliittisia herkkyyksiä. Eivät vihreät ole ainoita, jotka näitä herkkyyksiä tässä salissa esiin tuovat; niitä ovat tuoneet perussuomalaiset edustajat, niitä ovat tuoneet muiden puolueiden edustajat.

Toivon, että te otatte vakavasti sen huolen, joka on monilla kansanedustajilla ja monilla suomalaisilla sen suhteen, että Rosatom ei ole mikään tavallinen venäläinen yhtiö, joka tässä Fennovoima-hankkeessa on mukana. Sen rooli on poikkeuksellisen merkittävä, ja näinä poikkeuksellaisina aikoina myös se on näissä keskusteluissa tärkeä pitää mukana.

Puhemies Eero Heinäluoma: Ja vielä vastauspuheenvuoro, edustaja Niinistö.

¹²⁵ **Ville Niinistö /vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin toivoisin, että ministeri Vapaavuori ei laita sanoja toisten suuhun ja sen jälkeen lähde arvioimaan muiden lausuntoja kielteisesti niitten omien arvioidensa pohjalta, vaan käytäisiin vastuullista keskustelua siitä, mikä on yhteiskunnan kokonaisuus.

Pääministeri Stubbkin toi esille, että tässä keskustelussa olisi hänen mielestään russofobisia piirteitä. Onko hänen mielestään ja teidän mielestänne, ministeri Vapaavuori, europarlamentti silloin jotenkin väärillä linjoilla, kun he sanovat, että tässä tilanteessa pitäisi pidättäytyä suurista energiahankkeista Venäjän kanssa? Että Eurooppa pyrkii vahvistamaan energiaomavaraisuuttaan, panostaa kestävään energiatalouteen ja että me näemme, että energiakytköksillään on roolinsa siinä, että me mietimme, minkälainen arvo yhteisö me olemme. Että me ajamme reilua kauppaa, kansainvälisiä oikeuksia, oikeusvaltiota ja demokratiaa ja että nämä ovat meille tärkeitä arvoja eikä näitä sivuuteta silloin, kun tehdään isoja energiaratkaisuja, joissa puhutaan vuosikymmenien sidoksesta, ennen kaikkea rakentamisaikana, siihen, että hankkeen on pakko silloin käytännössä toteutua niin, että Rosatom ja Venäjän valtionjohto on siihen koko rakentamisen ajan sitoutunut. Minä näen, (Puhemies: Ja nyt aika!) että tässä on selvä kytkös, ja toivon, että te myönnätte sen.

Puhemies Eero Heinäluoma: Ministeri Vapaavuori, 2 minuuttia paikalta.

¹²⁶ **Elinkeinoministeri Jan Vapaavuori** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten olen yrittänyt ainakin useamman kerran todeta, ymmärrän tähän Venäjä-ulottuvuuteen liittyvän herkkyyden ja ymmärrän sen, että se huolettaa monia ihmisiä.

Edellisessä puheenvuorossani pyrin kiinnittämään huomiota siihen, että vihreät, jotka ovat johdonmukaisimmin vastustaneet ydinvoimaa kaikissa tapauksissa ja joilla todennäköisesti on jalostuneimmat periaatteet siihen, tästä huolimatta käyttävät kaikkein eniten Venäjä-korttia täällä. Ja se ei minun mielestäni ole asianmukaista.

Mitä, edustaja Niinistö, vastuullisiin ja vastuuttomiin lausuntoihin tulee, niin uskallan väittää, että tämän episodin ylivoimaisesti vastuuttomin lausunto oli se, kun te silloisena ympäristöministerinä kansainväliselle medialle annoitte lausuntoja Suomen suomettumisesta. Se ei ole 2010-luvun kielenkäyttöä, ei ainakaan istuvalta ministeriltä.

Puhemies Eero Heinäluoma: Seuraavaksi mennään puhujalistaan.

¹²⁷ **Paavo Arhinmäki /vas:** Arvoisa puhemies! Kiitos puheenvuorosta.

Vasemmisto vastustaa ylipäättänsä ydinvoiman lisärakentamista. Ydinvoima ei ole saasteeton tai päästötön energiamuoto. Louhinta aiheuttaa ympäristöongelmia, ja esimerkiksi Itä-Uralilla Majakissa, josta todennäköisesti Fennovoima uraaninsa tuo, voidaan nähdä, mitä ongelmia se aiheuttaa ihmisille. Uusimmassa Seurassa esimerkiksi on tästä järkyttäviä kuvia.

Ydinvoimaan liittyy aina onnettomuusriski. Korvaustaso ei ole edelleenkään lainsäädännön kautta kunnossa. Kysymys ei ole vain Tšernobylista tai Harrisburgista. Viimeisenä Fukushima on osoitus siitä, että ydinvoimaan liittyy onnettomuusriski. Ja ennen muuta vielä kukaan ei ole ratkaisua säteilevälle jätteelle, jonka jätämme kymmeniksituhansiksi vuosiksi tuleville sukupolville. Fennovoiman osalta edes ei ole loppusijoitusta — vaikka emme pidä sitä kestäväenä ratkaisuna, niin Fennovoimalla ei ole edes tätä ratkaisua.

Arvoisa puhemies! Yleisellä tasolla nämä ovat syitä, miksi vastustamme ydinvoimaa, mutta Fennovoiman hanke on erityisen heikko hanke, tavallistakin huonompi hanke.

Tämän hankkeen takaa on yksi kerrallaan yksityisiä yrityksiä poistunut, ja tätä on korvattu

toisaalta Venäjän valtion omistamalla yhtiöllä, mutta ennen muuta, mikä meidän näkökulmasta on suuri kysymys, kunnallisten sähköyhtiöiden kautta. Tämä tarkoittaa sitä, että veronmaksajat siis maksavat viulut, jos tämä hanke epäonnistuu, ja ne eivät ole aivan pienet viulut. Miksi näin voi käydä? Jos katsoo, mitä Olkiluoto 3:ssa on tapahtunut, sen hinta on kolminkertaistunut odotetusta, joidenkin arvioiden mukaan se on maailman neljänneksi kallein rakennushanke. Se on arviolta vähintään 10 vuotta myöhässä valmistumisesta.

Jos katsoo niitä työllisyysvaikutuksia, joita ydinvoima tuo, se tuo kiistämättä rakentamisaikana työllisyysvaikutuksia rakentamisessa. Olen vierailut Olkiluodon työmaalla, pyrin tapamaan myös suomalaisia rakennustyöläisiä, mutta siitä huolimatta, että siellä oli satoja ellei tuhansia ihmisiä töissä samaan aikaan, yhtään ei sillä hetkellä löytynyt. Ongelma on se, että Olkiluoto 3:n työmaalla on poljettu suomalaisia työehtoja, suomalaisia työehtosopimuksia, siellä on saattanut olla jopa harmaata taloutta. Miten tämä on ratkaistavissa? Ministeri Ihalainen on poistunut, mutta tilaajavastuulaki on isoin kysymys.

Mutta rakentamisen jälkeen ydinvoimala ei suoranaisesti työllistä suurta joukkoa, sen pyörittäminen. Ja jos vertaillaan ydinvoimalaa ja siihen käytettäviä pääomia toisaalta siihen, että nämä käytettäisiin uusiutuviin kotimaisiin, niin tuotannosta tulisi jo huomattavasti enemmän työtä ja aluetaloudellinen merkitys olisi huomattavasti suurempi. Se olisi erityisen tärkeää Pohjois-Suomelle ja Itä-Suomelle, että panostettaisiin uusiutuviin kotimaisiin energiamuotoihin.

Näistä syistä, kun katsoo Olkiluoto 3:a ja tietää, että Fukushima on onnettomuuden jälkeen turvallisuuskriteerit ovat kiristyneet ja kustannukset entisestään kasvaneet, tätä hanketta voi hyvällä syyllä epäillä, että se ei ole, ei tule koskaan olemaan kannattava. Tästä on varmasti osoitukseksi se, että yksityinen raha pakenee tämän hankkeen takaa. Ja mitä kritisoin, oli se, että kunnallinen raha on tullut tilalle, veronmaksajien raha. Itse asiassa ministeri Vapaavuori ei pystynyt vastaamaan, hiljeni tästä kysymyksestä, koska se vain on valitettava fakta. Toki kunnallisiakin yrityksiä on lähtenyt takaa, erityisesti Pohjois-Suomesta. Esimerkiksi Lapin alueelta kolme kunnallista energiayhtiötä on lähtenyt tämän takaa.

Arvoisa puhemies! Vasemmisto on aito työväenpuolue. Me puolustamme duunareita, olivat

he sitten palvelualoilla, tehtailla, rakennuksilla, kaikkia pienipalkkaisia, keskipalkkaisia, tavallisia työntekijöitä. Meidän näkökulmastamme työllisyyden kannalta olisi parempi panostaa uusiutuviin, kotimaisiin energiamuotoihin. Nyt si-dotaan pääomat 10—15 vuoden päästä mahdollisesti valmistuvaan ydinvoimalaan. Nämä pääomat tässä tilanteessa, kun meillä on huutava pula työstä ja toimeentulosta, pitäisi käyttää kotimaisiin, uusiutuviin hankkeisiin. Näitä tarvitaan niiden työllistävän vaikutuksen vuoksi mutta ennen muuta myös sen vuoksi, että meillä on mahdollisuudet cleantech-alalla maailmanlaajuisesti luoda vientituotteita, luoda työllisyyttä, nimenomaan vientiteollisuuden duunareille. Mutta näitä hankkeita ei saada eteenpäin, jos meillä ei ole Suomessa referenssilaitoksia.

Kun yhdistää nämä kaikki asiat, jotka tässä toin esille — ydinvoiman ylipäättänsä ongelmia, Fennovoiman erityisiä taloudellisia ongelmia ja sitä, että me haluamme työllisyyttä tässä vaikeassa työllisyystilanteessa — niin voi todeta, että yhteiskunnallinen kokonaisuus ei täyty. Sen vuoksi en kannata emmekä me kannata Fennovoiman uutta ydinvoiman rakentamista.

Puhetta oli ryhtynyt johtamaan toinen varapuhemies Anssi Joutsenlahti.

¹²⁸ **Ville Niinistö /vihr:** Arvoisa puhemies! Vihreät haluaa, että Suomi on ratkomassa maailman ympäristöongelmia ja näyttämässä tietä kestävästä energiatalouden tulevaisuuteen. Me haluamme, että maailman energiamurroksessa Suomi on ratkaisijana viemässä aurinkoa, tuulta, bioenergiaa, älykkäitä sähköverkkoja ja energiatehokkuutta eteenpäin ja siten ollaan luomassa kestäväää taloutta ja ratkomassa ilmastonmuutosta. Tämä linja tuo suomalaiselle teollisuudelle työtä, avaa vientinäkymiä alan yrityksille ja lisää energiaomavaraisuuttamme. Yksinkertaisesti keskustelu vanhojen, huonojen siirtymäkauden ratkaisujen osalta on historiaa, ja sitä ei enää pitäisi käydä. Tuulivoima ja aurinkovoima esimerkiksi ovat parantaneet kannattavuuttaan, ja niiden hinta on laskenut noin viidennekseen siitä, mitä se oli silloin, kun viimeksi Fennovoiman periaatepäätöstä käsiteltiin. Yhteiskunnan kokonaisedun kan-

nalta asetelma on muuttunut vaihtoehdolle huomattavasti suotuisammaksi samalla, kun Fennovoiman ja Rosatomin hanke on muuttunut huomattavasti hankalammaksi. Vihreiden kotimainen energiaratkaisu onkin riskialtista Fennovoiman ja Rosatomin ydinhanketta parempi vaihtoehto Suomen kansantaloudelle ja ilmastopäästöjen vähentämiselle.

Ydinvoimahaikailu on lykännyt jo nyt vuosikymmeniä Suomen mahdollisuuksia panostaa pääomia tulevaisuuden energiamuotoihin. Ruotsissa ja Tanskassa on viimeisen viiden vuoden aikana otettu yhtä paljon tuulivoimaa käyttöön kuin Rosatomin voimala ehkä joskus 2030-luvun taitteessa alkaisi tuottaa. Olkiluodon 3-reaktori, joka on ollut kesken jo 12 vuotta periaatepäätöksestä, on monumentti ydinvoiman taloudelliselle päättömyydelle nykyaikana länsimaiden kehittyneillä energiamarkkinoilla. Sen piti auttaa Suomea Kioton sopimuksen ilmastavoitteissa vuoteen 2012 mennessä, mutta se valmistuu ehkä vasta vuonna 2020. Paljon hukattuja vuosia takana, nyt on aika siirtyä tulevaisuuteen ja panostaa kotimaisiin uusiutuviin.

Arvoisa puhemies! Ydinvoimahankkeiden välilläkin on eroa. Fennovoiman ja Rosatomin hanke on poikkeuksellisen huono ja riskialtis, ja nyt on kyse siitä, kuinka huonoja hankkeita ydinvoiman periaatteelliset kannattajat ovat valmiita hyväksymään. Suomalaisten enemmistö on jo ilmaissut mielipidekyselyissä, että tämä hanke ei ole Suomen edun mukainen. Fennovoima on pääosin julkisen sektorin veronmaksajien rahoilla riskiä ottava kallis hanke kustannustasoltaan, joka lisää Suomen riippuvuutta Venäjästä, vaikka Fennovoiman alkuperäisen luvan piti sitä vähentää. Fennovoimassa otetaan siis riskiä kunnallisten energiayhtiöiden kautta veronmaksajien rahoilla. Ne sitoutuvat ostamaan sähköä kaikissa tilanteissa Fennovoimalta, maksoi mitä maksoi. Tämä voi tulla Suomen kunnille kalliiksi, koska sähköä voi jo nyt suojata halvemmalla hinnalla Pohjoismaiden sähkömarkkinoilla yli kymmeneksi vuodeksi. Yksityiset toimijat ovat pääosin jääneet hankkeesta pois, teollisuus ei siis sitä kaipaakaan.

Ydinvoiman ympäristöriskit ovat tunnetut. Fennovoiman laitoksen riskiä lisää se, että ydinjätteen loppusijoitusta ei ole ratkaistu. Myös Rosatomin näytöt yritys vastuusta ovat huonot. Fennovoimalle on suunniteltu ydinkierrätyspolttoainetta, jonka tuotantolaitos Majakissa on osa alu-

een surullista säteilypäästöjen historiaa. Rosatomin hankkeet ovat viivästyneet ja ylittäneet kustannuksensa, viimeksi Sosnovyi Borin korvauksessa, uudessa ydinlaitoksessa.

Arvoisa puhemies! Suomi on osa Euroopan unionin arvoyhteisöä, joka puolustaa demokratiaa, oikeusvaltiota, reilua kauppaa ja kansainvälistä oikeutta. Tänä päivänä meidän on mietittävä kaikkien meidän toimiemme vaikutusta ja merkitystä asemallemme maailmassa ja sille, miten me voimme varmistaa omien arvojemme toteutumisen kansainvälisissä suhteissa.

Rosatomin suuri rooli hankkeessa merkitsee syvää riippuvuutta Venäjästä. Rosatom on liikeloudueltaan salainen valtionyhtiö, joka on suoraan Venäjän poliittisen johdon alaisuudessa ja toimii myös ydinaseteollisuudessa. Me olisimme itse liittämässä itseämme yhä syvempään energiariippuvuuteen suhteessa Venäjään, samalla kun muut EU-maat pyrkivät lisäämään energiaomavaraisuuttaan ja panostamaan uusiutuviin ja energiatehokkuuteen. Tämä hanke antaisi toteutuessaan omituisen kuvan Suomesta länteen, samalla kun Venäjä käyttää hanketta omassa propagandassa hyväkseen. Riippuvuus toteutuu jo muun muassa sitä kautta, että kuntien energiayhtiöiden rahoja olisi miljardien eurojen edestä kiinni seuraavat 10—15 vuotta tässä hankkeessa eikä reaktoritoimittajaa voi vaihtaa kesken rakentamisen. Sen jälkeen riippuvuus jatkuisi ydinpolttoaineketjun myötä, ja Rosatom voi halutessaan viedä verotonta Mankala-sähköä Venäjälle myös hankkeen omistajana. Hanke on siis täysin riippuvainen Rosatomin ja Venäjän valtionjohdon myötämielisyydestä. Itse vanhana Venäjän-tutkijana ja paljon Venäjän kanssa asiointeena pidän Venäjän-suhteita (Puhemies koputtaa) tärkeinä, mutta faktat on pystyttävä puhumaan avoimesti.

Arvoisa puhemies! Lopuksi: Fennovoiman ja Rosatomin kannattajat ovat koko ajan muuttaneet sanomisiaan. Nyt meillä on käsiteltävänä periaatepäätös, jonka alun perin piti vähentää riippuvuutta Venäjästä — se muuttui. Omistajapohjan piti olla vankka ja koostua teollisuusyrityksistä — se muuttui. Kotimaisesta omistajuudesta piti pitää kiinni — se muuttui. Sitten sanottiin, että eurooppalainen omistus on turvattava päätöksenteon yhteydessä — nyt sitäkin on lykätty rakentamisluvan yhteyteen. Eli olemme kovin hyllyvällä suolla, ja vastuullinen tapa eduskunnalle käsitellä asiaa on se, että ydinenergia-

lain pohjalta yhteiskunnan kokonaisetua arvioitaessa näin epävarmalle hankkeelle ei tule myöntää periaatepäätöstä. Voimmeko tehdä sen lapsillemme, (Puhemies koputtaa) että sidomme kohtalomme tähän Rosatomin hankkeeseen ehkä vuosikymmeniksi? Tämä on se kysymys, joka eduskunnan on ratkaistava.

¹²⁹ **Antti Rantakangas /kesk:** Arvoisa herra puhemies! Keskustan poliittisena tavoitteena on kautta vuosikymmenten ollut bioenergian, puun ja turpeen käytön lisääminen. Muistan 2000-luvun vaihteessa, kun silloinen ydinvoimalupa myönnettiin, että siihen yhteyteen kytkettiin tällainen kotimaisen energian edistämispaketti. Silloin tätä pakettia vähätellen nimitettiin risupaketiksi ja sille naureskeltiin vasemmalta ja oikealta. Mutta tänä päivänä kaikki puolueet haluavat olla edistämässä bioenergian käyttöä, ja jopa hallitus myönsi virheen ja korjasi väärät päätökset turpeen ja metsähakkeen kilpailukyyn osalta. Voikin sanoa, että keskusta on saavuttanut yhden tärkeän poliittisen tavoitteen, koska bioenergian hyväksyttävyys on nyt kautta linjan selvä.

Puhemies! Fennovoiman Pyhäjoen ydinvoimalahanke on Suomen kokonaisedun mukainen. Se lisää kilpailua sähkömarkkinoilla, turvaa käyttäjien kilpailukykyä ja toimintaedellytyksiä Suomessa, parantaa Suomen energiaomavaraisuutta, tukee Suomen energia- ja ilmastopolitiikan päästövähennystavoitteita ja on tasapainottamassa alueellista kehitystä. Tämä on kova sana, 7—8 miljardin investointi Pohjois-Suomeen, ja pitää olla todella Pohjois-Suomen näkökulmasta alueen etua vastaan, jos voi vastustaa tällaista hanketta, joka ei tarvitse valtion resursseja taikka veroeuroja. Kun hallitus on muutoin keskittänyt toimintaa pääasiassa Kehä kolmosen sisäpuolelle, niin tämä Fennovoima-hanke on eräällä tavalla maakuntien, teollisuuden ja sähköyhtiöitten vastaisku.

Mikäli me haluamme ajaa kivihiiltä alas, luopua tuonnista ja mikäli me haluamme kantaa huolta hyvinvointiyhteiskunnan tulevaisuudesta, niin me tarvitsemme uutta perusvoimaa ja ydinvoimaa tässä tapauksessa, ennustettavuutta sähkön hintaan ja tehokkuutta tällä tavalla perusvoiman tuotantoon. Vain talouskasvun varmistamisella, arvoisa puhemies, me pystymme varmistamaan sen, että me pystymme huolehtimaan sosiaaliturvasta, palveluitten rahoituksesta ja siitä, että kansakuntamme ei lähde näivetyскиerteelle.

Puhemies! Luotan siihen, että kun hanke toteutetaan Suomen lainsäädännön ja Säteilyturvakeskuksen valvonnassa, joka on maailman tiukinta normien osalta, ainakin korkeaa tasoa, tämä hanke täyttää myöskin — ja sen pitää täyttää — nämä turvallisuuskriteerit, ja se on totta kai kaikille itsestään selvä asia. On myös tärkeää ja välttämätöntä, että jotta lopullinen rakentamislupa myönnetään, Fennovoima täyttää kaikki ne vaatimukset, mitä valtioneuvosto ja eduskunta hyväksyessään tämän hankkeen asettavat, myöskin tämän omistajuuteen liittyvät asiat.

Ilmottelen syvästi vasemmistoliiton ja vihreiden kritiikkiä liittyen tähän kunnallisten sähköyhtiöitten osallistumiseen tähän Fennovoima-hankkeeseen. Minä ja Suomen Keskusta luotamme siihen, että kunnallisessa demokratiassa osataan tehdä oikeita ratkaisuja eikä tässä salissa tai yksittäisellä edustajalla voi olla enempää viisautta kuin niitten energiayhtiöitten hallituksilla ja toimivilla johdoilla, jotka tekevät näitä päätöksiä.

Puhemies! Me tarvitsemme ydinvoiman lisäksi myöskin muita ratkaisuja. Täällä keskustan taholla todettiin nämä bioenergiaratkaisut ja niitten lisääminen merkittävässä määrin, mutta me tarvitsemme myöskin tuulivoimalle säätövoimaa. Tässä yhteydessä vesivoima on paras vaihtoehto. Se on puhdasta, kustannustehokasta energiaa. Hallituksen tulisi käynnistää nyt valmistelu kolmikantaisesti alueen kuntien, energiayhtiön, valtion toimesta, edellytysten rakentaminen Kollajan ja Vuotoksen altaitten toteuttamiselle seuraavalla kaudella, ja siinä lähtökohtana pitäisi olla, että näille kunnille jäisi suurempi hyöty siitä loppuhyödystä erilaisten sopimusten kautta. Tiedän sen, että jo nyt ympäristöviranomaisten kanssa esimerkiksi Pohjois-Pohjanmaalla on hyvässä yhteistyössä laadittu ympäristövaikutusten arviointi ja muokattu tätä Kollaja-hanketta entistä paremmin myöskin ympäristön vaatimuksia täyttäen.

Ehkä lopuksi, puhemies, voin sanoa sen, että mielestäni eduskunnan ei missään tapauksessa pidä estää 7—8 miljardin euron investointeja Suomeen ja Pohjois-Suomeen. Sen negatiiviset vaikutukset olisivat suuret talouden kehitykseen, energiapolitiikkaan, ilmastopolitiikkaan ja myöskin teollisuuden tulevaisuudennäkymiin. Totta kai Fennovoiman pitää hoitaa oma roolinsa niitten edellytysten puitteissa, mitä tämä talo ja myöskin hallitus ovat asettaneet. Minä luotan, siis vielä kerran, siihen, että kun lupa tääl-

tä annetaan, niin kaikki toteutuvat suunnitelmien mukaan, ja se on tietysti viranomaisten valvon-
nassa tärkeä asia.

¹³⁰ **Johanna Karimäki /vihr:** Arvoisa puhemies! Mikä on Suomen kokonaisuus, on eduskunnan punnittavana. Onko se Rosatomin teknologian mannekiinina toimiminen maailmalla vai oman maan vihreä kulta, bioenergia, oman maan tuulivoima, aurinkoenergiasovellukset, huipputeknologia ja energiatehokkuus?

Minusta vastaus on ilmeinen: nyt tarvitaan uudistumista, uutta energiapolitiikkaa, myyntivaltteja tukemaan työllisyyttä, aluetaloutta ja cleantech-vientiä. Suomessa uusiutuvan energian osuus energian kokonaiskulutuksesta on nyt noin 32 prosenttia. Hyvä niin, mutta olemme kaukana Ruotsin 47 prosentista. Tanskassa taas on tavoite tuottaa puolet sähköstä tuulivoimalla vuoteen 2020 mennessä. Suomessa uusiutuva energia on ennen kaikkea metsäteollisuuden jäteliemiä, puun polttamista ja vesivoimaa. Muut uusiutuvat energianlähteet ovat näihin verrattuna marginaalisesti käytössä.

Kotimainen vihreä vaihtoehto perustuu puuenergian käytön lisäämiseen sähkön ja lämmön yhteistuotannossa sekä tuuli- ja aurinkoenergian lisäämiseen ja energiatehokkuuden parantamiseen. Kotimainen uusiutuva energia työllistää ja tuo huoltovarmuutta sekä elävöittää maaseutua. Vaasan yliopiston tuore väitöstutkimus on selvittänyt, että Suomi voi olla energiaomavarainen jo pelkästään bioenergian, puun, oljen ja lannan turvin. Meillä Suomessa on kaikki edellytykset huipputeknologian kehittämiseksi, jos vain kotimarkkinaympäristö sen sallii. Teknologian innovaatioilla ja älykkäillä sähköverkoilla parannetaan energiatehokkuutta ja säädetään sähköntuotantoa kulutushuippujen mukaan. Kun annetaan tilaa kotimaisille uusiutuville ja innovaatioille, luodaan mahdollisuuksia teollisuuden puhtaan teknologian viennille.

Hajautetussa energiajärjestelmässä myös kullattujen tuottama lähienergia kasvaa. Kiinnostus pientuulimyllyjen ja aurinkopaneelien asentamiseen lisääntyy. Tällä hetkellä pientuottajat ovat sähkömarkkinoilla keskenään eriarvoisessa asemassa, koska sähköyhtiön ei tarvitse korvata pientuottajan verkkoon syöttämästä sähköstä mitään. Tuntinetotus on otettava käyttöön.

Arvoisa puhemies! Energiatilannettamme on pitkään leimannut ydinvoiman odotus ja sitä

kautta energiainvestointien lamaannus. Olkiluoto 3:n reaktorin piti olla toiminnassa vuonna 2009, mutta käynnistys on siirtynyt arviolta 10 vuodelle. Hinnaksi arvioidaan 8 miljardia euroa. Jos Suomen teollisuus olisi sijoittanut tällaisen summan uusiutuvien energianlähteiden kehittämiseen, työllisyyden hyöty olisi ollut melkoinen. Olisi edistytty kohti kestäväää energiajärjestelmää, ja ulkomaisen energian ostosta päästäisiin eroon. Ruotsi ja Tanska ovat viimeisen viiden vuoden aikana rakentaneet käyttöön enemmän tuulivoimaa kuin Olkiluoto 3 tulee tuottamaan sähköä.

Arvoisa puhemies! Fennovoiman ydinvoimahankkeeseen liittyy joukko riskejä. Fennovoiman hanke on siinä mukana oleville yrityksille ja kunnille taloudellinen riski. Investointi on suuri, eikä Fennovoiman lupaama takuuhinta osakkaille vaikuta edulliselta vertailtaessa arvioihin sähkön markkinahinnan kehityksestä. 100 000 vuotta korkea-aktiivisena säilyvä ydinjäte on ympäristöriski. Fennovoima ei ole ympäristövaikutusten arviossa tai periaateluvin hakemuksessa eritelty ydinjätteen loppusijoitusratkaisuaan. Päätöksellä on myös ulko- ja turvallisuuspoliittisia ulottuvuuksia. Rosatom on Venäjän valtion alainen yritys, jonka yhtenä tehtävänä on ydinaseiden hankkiminen ja kehittäminen.

Arvoisa puhemies! Professoriryhmän helmi-kuinen julkaisu "Kasvua ja työllisyyttä uudella energiapolitiikalla" avaa kiinnostavia näkökulmia. Maailmassa on kolme vahvaa energiaan vaikuttavaa trendiä: väestönkasvu, kiihtyvä teknologinen kehitys ja kasvavat hiilidioksidipäästöt. Nämä luovat energiatehokkuusteknologialle kasvumarkkinat. Hyvin menestyvissä maissa moderni energiapolitiikka nähdään kilpailuetuna ja talouskasvun ja työllisyyden lähteenä. Minusta Fennovoiman ydinvoimahanke ei ole Suomen yhteiskunnan kokonaisedun mukainen eikä kannatettava.

¹³¹ **Katja Hänninen /vas:** Arvoisa puhemies! Pyhäjoelle suunnitteilla oleva Fennovoiman ja Rosatomin ydinvoimala edustaa vanhaa, uusiutumaton energiantuotantoa. Useat länsimaat ovat jo linjanneet, ettei tulevaisuuden sähköntuotantoa voida rakentaa ydinvoiman varaan. Onkin surullista, että korkean teknologian ja osaamisen maa Suomi nojaa yhä vain vanhentuneeseen ydinvoimaan.

Ensinnäkin hanke on vaarassa kaatua kannattamattomuuteen. Yksityinen raha on jo paennut, ja tilalle on tullut Venäjän valtion korporaatio. Riskisijoituksen kotimainen omistus on pääasiassa kuntien ja niiden energiayhtiöiden veroeuroja. Kuntia houkutellaan mukaan halvalla sähköllä, mutta pörssin hinnankehityssennusteet osoittavat, että Fennovoimaan sitoutuneet kunnat tulevat pulittamaan sähköstään ylihintaa.

Toinen ongelma on voimalan käyttämä uraani. Uraanin voimalaan todennäköisesti toimittava Majakin ydinpolttoaineen käsittelylaitos ei kestä minkäänlaista eettistä tai ekologista tarkastelua. Ydinenergialaki kieltää ydinjätteen tuonnin Suomeen ja viennin täältä pois. Kuinka tähän sopii se, että Fennovoiman hankkeessa Venäjältä tuotava polttoaine on todennäköisesti kuitenkin kierrätettyä ydinjätettä? Tuhansia vuosia säteilevälle ydinjätteelle ei ole vielä kukaan loppusijoitussuunnitelmaa. Lisäksi, haluaako Suomi todella olla Fennovoiman voimalan kautta suorassa yhteydessä Venäjän ydinaseohjelmaan ja antaa etujaan aggressiivisesti suojelevalle turvallalle suoran pääsyn maamme sisäpolitiikkaan?

Kolmanneksi, Pyhäjoen ydinvoimalahanke muiden rakenteilla olevien ydinvoimaloiden tavoin vie investointeja uusiutuvilta energianlähteiltä. Suomen ei kannata sitoutua sadaksi vuodeksi riskialttiiseen ydinvoimaan samaan aikaan, kun teknologian kehitys tuo tehokkaita ja ekologisia sähköntuotantotapoja markkinoille. Olemmeko valmiita sijoittamaan kuntien veroeurot tulevaisuuteen, aalto-, aurinko-, tuuli- ja bioenergiaan sekä energian säästämiseen, jatkuvasti kehittyvillä teknisillä uudistuksilla?

Vaikka Fennovoiman voimala tuottaisi joskus energiaa ja toisi alueelleen rahaa, ydinvoiman lisärakentaminen ei ole yhteiskunnan kokonaisedun mukaista. Energiaa ja työpaikkoja tarvitaan nyt. Teollisuudella ei ole aikaa odottaa kymmeniä vuosia ydinvoimalan rakentumista. Samalla on turvattava energiaomavaraisuus. Fennovoima on kaukana kotimaisesta energiasta, kun kaikki polttoaineesta omistajuuteen ja työhön tulee suurimmaksi osaksi ulkomailta. Hanke kiistatta työllistää, mutta työllisyysvaikutukset keskittyvät lähinnä rakentamisaikaan, ja suurin osa työntekijöistä tulee muiden voimaloiden tapaan siis ulkomailta. Toki rakentamisaika voi olla hyvin pitkään, kuten Olkiluoto 3:n työmaalla on huomattu — josta siis koskaan ei välttämättä saada sitä ydinenergiaa. Jos sama raha ja aika olisi käytetty

uusiutuvan energian kehittämiseen, meidän tuskin tarvitsisi nyt keskustella ydinvoimasta.

Toivoisin, että olisimme valmiita kääntämään vihdoin uuden lehden Suomen historiassa ja olisimme valmiita luomaan todellisia ja kestäviä työpaikkoja hajautetulla ja uusiutuvalla energiantuotannolla.

¹³² **Anna Kontula /vas:** Arvoisa puhemies! Kansainvälisesti katsoenhan ydinvoima on jo vintagea. Ydinvoima on historiallinen vaihe, joka toki antoi lisää aikaa vihreän teknologian kehitykselle mutta josta aika on ajanut jo ohi. Ydinvoima on kallista, riskialtista ja kestävätyöntä, eikä sen vuoksi tulisi olla meidän energiavalikoimassa. Lisäksi Suomella on erityinen syy olla varovainen ydinvoiman kanssa, sillä Suomen lähihistorian suurin floppi liittyy ydinvoimaan. Tällä tietysti tarkoitan Olkiluoto 3:a, joka meni niin monella tasolla pieleen, että edes pahimmat pessimistit eivät osanneet sitä aikanaan ennakoita.

Minä itse kannatan ydinvoimasta luopumista, mutta vähintä, mitä tässä tilanteessa tulisi tehdä, on pidättäytyä uusista ydinvoimahankkeista niin kauan, kunnes Olkiluoto on viety maaliin ja siinä tehdyt virheet asianmukaisesti analysoitu.

Minä muistutan mieleen joitakin seikkoja Olkiluodon historiasta. Kysehän oli Arevan ylpeydestä. Sen piti olla kolmannen polven reaktori, prototyyppi, jolla sitten markkinoidaan urakoita ympäri maailmaa. Syksyllä 2008 keskusteltiin puutteista hitsaustöiden ohjeistuksessa. Marraskuussa 2009 Suomen, Ranskan ja Britannian säteilyturvaviranomaiset antoivat poikkeuksellisen yhteislausunnon, jossa he huolehtivat tulevan reaktorin turvallisuudesta. Jatkuvat myöhästelyt ja oikeudenkäynnit, rakentajina siirtolaisia, joiden työehdoissa toistuvia ongelmia.

Minä vietin joitakin vuosia sitten kuukauden Olkiluodossa parakkikylässä. Asuin yhdessä parakissa 20 puolalaisen raksamiehen kanssa ja tutkin heidän elämäänsä. Joitakin havaintoja noista viikoista:

Siellä kylässä eli siis ihmisiä kymmenistä eri maista, yhteensä satojen eri yritysten palveluksessa Suomeen tulleita ihmisiä. Alipalkkaus oli normaalia. Harmaa työ oli normaalia. Miehet asuivat 9 neliön huoneissa, kaksi kussakin, ja kukin maksoi omasta huoneen puolikkaastaan 500 euroa kuussa, keskellä metsää, ilman palveluja.

Erityisen silmiinpistävää Olkiluodossa oli suomalaisten viranomaisten ja ay-liikkeen kykenemättömyys tarttua kaikkiin niihin epäkohtiin, jotka olivat siellä kenen tahansa nähtävissä, joka vain vaivautui paikalle katsomaan, ja osittain tämä kykenemättömyys liittyi työmaan kokoon. Kun myllyn sulkeminen maksaa miljoonia, ei sitä hevin tehdä. Ei löydy niin rohkeaa virkamiestä, joka siihen ryhtyisi, eikä löydy sellaista ay-toimijaa, joka pystyisi käynnistämään siellä tosiasiallisen muutoksen.

Toistaiseksi minä en ole kuullut Fennovoimasta vielä mitään sellaista, joka antaisi olettaa, että nämä ongelmat eivät toistuisi myöskään tulevaisuudessa seuraavassa ydinvoimahankkeessa, jos me siihen lähdemme.

Loppuun pieni patkä kirjasta, jonka sieltä Olkiluodosta kirjoitin: "Me oletamme Puolan ja Kosovon kaltaisten köyhempien maiden tuottavan ammattitaitoista työvoimaa, jolla voimme teettää halpatuotantona ydinvoimalan. Samalla oletamme näiden miesten kustantavan verotuloillaan meille hyvinvointipalveluja, joita he itse eivät saa edes käyttää. Työn sitten valmistuttua saatamme heidät lentokoneeseen, huolehtikoon kotimaa eläkkeistä ja sen sellaisista. Näin ei voi jatkua."

Meillä on muitakin vaihtoehtoja.

¹³³ **Jukka Kärnä /sd:** Arvoisa puhemies! Edustaja Kontulan loppupuheessaan esiin nostamat ongelmat TVO 3:n voimalatyömaalla ovat kaikki totta, ja ne eivät missään nimessä saa toistua, kun tämä Fennovoima-lupa tulee. Ja hyvä on niin, että Fennovoima on lähtenytkin jo ihan toisella tavalla liikkeelle tässä kuin lähdettiin tuolla TVO 3:n työmaalla liikkeelle. Ne erittäin ikävät kokemukset TVO 3:n työmaalla, — sehän oli työehtosopimusten koelaboratorio monta monta kertaa — eivät silti saa minun mieltäni muuttamaan ydinvoiman tarpeellisuudesta. Viittaan tässä ensimmäisenä kansalliseen energia- ja ilmastostrategiaan, ja näissä aiemmissa strategioissa sähkönhankinnan tavoitteeksi asetettiin omavaraisuuden turvaaminen, ja samalla myöskin todetaan sitten se, että Suomi on voimakkaasti tuontiriippuvainen kylminä talvikuukausina, ja strategian mukaan omavaraisuus olisi mahdollista saavuttaa vasta 2020-luvulla, kun rakenteilla ja suunnitteilla olevat yksiköt käynnistyvät ja pienimuotoinen tai muuten hajautettu sähköntuotanto yleistyy. Eli nämä kaksi ydinvoimalaa, TVO 4 ja

Fennovoima, eivät riitä omavaraisuuden takaimiseen, pitää tulla kaikkea muuta siihen lisää. Ja on hyvä, että tulee. Biovoima vain ei kerkeä tähän hätään tähän matkaan mukaan.

Sitten ihan muutama sana tämän hankkeen yhteiskunnan kokonaisedunmukaisuudesta. Tämä investointihan lisää kilpailua sähkömarkkinoilla, parantaa Suomen energiaomavaraisuutta, tukee Suomen ja ilmastopolitiikan päästövähennystavoitteita ja edesauttaa Suomen tasapainoista kehittämistä ilman yhteiskunnan taloudellista tukea — merkittäviä asioita kaikki. Suomihan on yksi harvoja Euroopan unionin maita, joilla on sähkön suhteen rakenteellinen tuontiriippuvuus. Suomen sähkönkäytöstä noin 20 prosenttia on viime vuosina katettu tuonnilla. Suomi tuo vuosittain energiaa peräti 7—8 miljardilla eurolla, ja voimakas tuontiriippuvuus heikentää vaihtotasetta, vähentää työpaikkoja Suomessa ja huonontaa myöskin tietenkin huoltovarmuutta.

Ihan siunatuksi lopuksi: Suomesta poistuu, arvoisat kollegat, myös lähes 5 000 megawattia — yli kolmen suuren ydinvoimalan verran — sähköntuotantokapasiteettia vuoteen 2030 mennessä.

¹³⁴ **Anni Sinnemäki /vihr:** Arvoisa puhemies! Suomen ja suomalaisten kokonaisedun kannalta meillä on tälle Fennovoiman hankkeelle olemassa parempi vaihtoehto. Tuo vaihtoehto perustuu uusiutuviin — bioenergiaan, tuuleen, aurinkoon — energiatehokkuuteen ja kulutushuippujen tasaamiseen. Suomessa meillä on itse asiassa se upea tilanne, että tämä vaihtoehto on aidosti saatavettavissamme. Sen toteuttaminen luo suomalaista työtä ja vahvistaa suomalaisia yrityksiä niillä markkinoilla, jotka maailmalla kasvavat.

Arvoisa puhemies! Ydinvoimaan liitetyt odotukset ja lupaukset ovat petettyjä ja toteutumattomia. Tämä koskee Olkiluoto 3:a, joka ei ole valmis vielääkään, vaikka lupausten mukaan sen olisi pitänyt olla valmis jo viisi vuotta sitten. Tämän prosessin yhteydessä Olkiluoto 4 -hanke on käytännössä kuopattu, se jää toteutumatta. Fennovoiman osalta se hanke, joka neljä vuotta sitten, vuonna 2010, tuotiin eduskuntaan, on kokenut täydellisen muodonmuutoksen: siitä hankkeesta ei ole jäljellä juuri mitään, mitä silloin väitettiin.

Minua itseäni ehkä kaikkein eniten tässä keskustelussa hämmentää se, että tämän epäonnistuneen ydinvoimapolitiikan kylmät faktat eivät

tunnu tässä salissa liikuttavan juuri ketään. Haluaisin uskoa, että se, mitä maailmassa todella tapahtuu, se, mitä todellisuus meille opettaa, vaikuttaisi ainakin joidenkin pohdintaan siitä, mitä ydinvoimasta kannattaisi ajatella. Täällä aiemmin on pohdittu salissa sitä, kuuluuko tähän päätökseen tunne vai järki. Täytyy sanoa, että tämä keskustelu tuntui minun mielestäni erikoiselta. Itselläni tähän ei oikeastaan mitään erityistä tunnetta liity, kylmää järkeä sitäkin enemmän, ja ainakin tuntuu hyvin erikoiselta väittää, että ydinvoiman vastustaminen, näiden faktojen kanssa, liittyisi joihinkin tunteisiin. Faktathan puhuvat sen puolesta, että mikään, mikä näistä hankkeista on sanottu, ei itse asiassa pidä paikkaansa: ne ovat kalliimpia kuin on väitetty, ne ovat hitaampia kuin on väitetty, ja ilmastopolitiikassa ne eivät ole auttaneet lainkaan.

Olen myös huolissani Suomesta, suomalaisista yrityksistä ja suomalaisesta työstä. Energiapoliittisissa keskusteluissa otetaan esiin usein se, että Suomessa sinänsä on aika korkea määrä uusiutuvaa energiaa. Mutta se, mitä usein ei huomata, on se, että Suomessa muutos energiantuotannossa on ollut huomattavasti hitaampi kuin monissa muissa maissa erityisesti Euroopassa. Tämä muutoksen hitaus on se asia, joka saattaa viedä meiltä mahdollisuuksia ja saattaa tarkoittaa sitä, että me jäämme kehityksen junasta, että suomalaiset yritykset eivät tule pärjäämään niillä markkinoilla, jotka kasvavat.

Arvoisa puhemies! Tämän asian käsittelyn yhteydessä niin virkamiehistö kuin ministeri Vaapaavuori ovat hyvin selkeästi, ehkä selkeämmin kuin aikaisemmin, tuoneet esille sen tosiasian, että ydinvoimaluvat myönnetään määräaikaikaisesti sen tähden, että ne vaikuttavat muihin toimijoihin sähkömarkkinoilla, että se odottaminen — se, että suomalaisilla sähkömarkkinoilla odotetaan näitä investointeja ja kuvitellaan, että ne joskus tuottaisivat sähköä — hidastaa muita investointeja. Se hidastaa investointeja uusiutuvaan energiaan, energiatehokkuuteen, älykkäisiin järjestelmiin, uusiin, toimiviin konsepteihin säädelä tuotantoa ja kulutusta. Ja tämän takia pelkään, että jos tässä eduskunnassa tänä syksynä annetaan myönteinen lupa tälle Fennovoiman hankkeelle, niin se tulee vaikeuttamaan suomalaisten, mahdollisesti kasvavien yritysten mahdollisuuksia pärjätä maailmalla, että se tulee vaikeuttamaan ja hidastamaan investointeja, jotka tosiasia-

assa loisivat suomalaista työtä ja olisivat maalemme hyödyllisiä.

¹³⁵ **Mirja Vehkaperä /kesk:** Arvoisa puhemies! Suomi ja perusteollisuutemme tarvitsevat kohtuuhintaista sähköä. Uusiutuvat energiamahdollisuudet ja ydinvoima eivät ole vastakkain. Tarvitsemme niitä molempia: ydinvoimaa siirtymäajan, jolloin fossiilisista polttoaineista voidaan luopua ja niitä ajaa alas ja uusiutuvia lisätä. Vierailin viime viikolla Outokummun terästehtaalla ja Stora Enson paperitehtaalla, ja molemmissa todettiin, että nyt tarvitaan pitkän linjan ratkaisua energiapolitiikkaan ja kohtuuhintainen sähkö on osa sitä. Tuulivoimaloilla tämä perusteollisuus ei käy.

Olemme liikaa riippuvaisia tuontienergiasta. Energiaomavaraisuudessa meidän on tavoiteltava nykyisen 32 prosentin sijaan 60:tä prosenttia, sähköntuotannossa jopa 100:aa prosenttia. Tarvitsemme laajan energiapaketin. Kyllä, minä kannatan tuuli- ja vesivoiman lisärakentamista, aurinkoenergiaa, energiapuun ja turpeen käytön lisäämistä. Meidän tulee hyödyntää kaikki energia, jonka saamme metsästä, soilta, pelloilta, ilmasta ja vedestä.

En lukeudu itse ydinvoiman innokkaimpiin kannattajiin. Fennovoiman periaatepäätöksen uudelleen käsittelyssä olen kuitenkin edellisen, vuoden 2010 mielipiteeni kannalla. Ydinvoima on välttämätön siirtymävaiheen energiamuoto. Fennovoiman on täytettävä lupaehdot, kun rakennuslupa aikanaan myönnetään — tai sitä ensinnäkin haetaan. Kotimaisen omistuksen, tuon 60 prosentin, pitää täytyä, ydinjätteen loppusijoituksesta pitää olla selvitys vuoteen 2016 mennessä, ja Stukin vaatimuksien sekä johtamisjärjestelmien pitää olla tiedossa.

Ydinvoimalan rakentaminen on merkittävä pirstysruiske pohjoisen ja Oulun seudun elinkeinoelämälle. Rakennusvaiheessa voimala työllistää enimmillään noin 4 000 ihmistä useiksi vuosiksi. Puhutaan siis useiden miljardien eurojen investoinneista, joista me saamme valtion toimesta vain unelmoida. Rakennusvaiheessa voimalaan tarvitaan tavaraa sekä palveluita monilta eri aloilta. Paikallisten yritysten kannattaa nyt olla todellakin hereillä. Todennäköisesti hankkeeseen liittyvät toimijat avaavat myös Ouluun omia toimistoja.

Kun rakennustyö on saatu valmiiksi, voimala voi työllistää parhaimmillaan satoja henkilöitä,

siellä voi olla neljäsataakin pysyvää työpaikkaa. Ydinvoimala tarvitsee osajia useilta eri alueilta ja aloilta. Kaikkia näitä voidaan myöskin pohjoisessa kouluttaa. Esimerkiksi Oulun yliopistossa on ydinvoimatekniikan täydennyskoulutusta jo nyt tällä hetkellä saatavilla. Pohjoisessa on tarjolla osaavia tekijöitä. Kun tulen kaupungista nimiteltä Oulu, jossa työttömyysprosentit huitelevat pian jo 20 prosentin hujakoilla, niin me tarvitsemme työpaikkoja kipeästi meidän alueelle. Raahan seutukunnasta on puolestaan hävinnyt viime vuosien aikana erityisesti teollisuuden työpaikkoja, ja uusia tarvitaan tilalle.

Monen tuhannen rakennustyöntekijän asettautuminen ydinvoimalan läheisyyteen tuo kunnille lisää verotuloja sekä yrittäjille uusia potentiaalisia asiakkaita. Kiinnostus alueen asuntoihin kasvaa varmastikin kohisten, jolloin myös asunton arvo ja maan arvo nousevat. Uusien asukkaiden myötä tarvitaan lisää palveluja — ne siis työllistävät — joista pääsevät nauttimaan myös kunnan nykyiset asukkaat.

Arvoisa puhemies! Aluetaloudellisia ja työllistäviä vaikutuksia ei kannata energiapolitiikassa vähätellä. Kivihiihi ei työllistä kuin satamiamme, ja ostoenergia heikentää kauppatasettamme pakkasen puolelle. Pohjois-Pohjanmaalla on tavoitteena alueellinen energiaomavaraisuus lämmön, sähkön ja osittain liikennepolttoaineenkin osalta. Lähien energiaa tullaan hyödyntämään entistä voimakkaammin, kuten myös turvetta sekä puuta. Uusiutuvan energian osuutta tullaan myös lisäämään. Uusiutuva energia ja ydinvoima eivät ole vastakkain.

¹³⁶ **Stefan Wallin /r:** Ärade talman! Det nu aktuella principbeslutet om Fennovoima är ett av de mera komplicerade ärendena som på länge har hämtats för avgörande till riksdagen. Frågan utgör i dagens läge ett motstridigt möte mellan flera vitala intressen. Med i bilden finns energipolitiska, klimatpolitiska, arbetskraftspolitiska, maktpolitiska, säkerhetspolitiska och geopolitiska aspekter. Att i dag entydigt preferera en av de här aspekterna är åtminstone för mig en näst intill omöjlig ekvation.

Sommaren 2010 hörde jag till den majoritet i både regering och riksdag som röstade för det dåvarande Fennovoimakonceptet. Motivet då var min långvariga uppfattning att kärnkraften, trots sina brister, tillsammans med de massiva satsningarna på förnyelsebar energi är en energiform

som är klimatsmart, som minskar vårt energiimportberoende från Ryssland och som skapar arbetsplatser både på kort och lång sikt. I min tankevärld uppfyller kärnkraften än i dag dessa kriterier.

Vuoden 2010 kesän jälkeen on kuitenkin tapahtunut muutoksia sekä Fennovoima-konseptin sisällössä että varsinkin maamme turvallisuuspoliittisessa ympäristössä. Geopolitiikka on valitettavasti tehnyt vahvan paluun. Venäjän suorastaan häikäilemätön tapa harjoittaa poliittista ja sotilaallista voimapolitiikkaa erästä itsenäistä naapurimaataan kohtaan on syystäkin herättänyt runsaasti ajatuksia myös meillä.

Arvoisa puhemies! On täysin luonnollista, että Venäjä nousee esille myös — tai ehkä varsinkin — tässä keskustelussa. Sehän vasta olisi paluuta 70-luvun henkeen, jos Venäjästä ei saisi puhua kriittisesti eduskunnan suuressa salissa ilman pelkoa siitä, että tulee myllykirjeitä niskaan. Siksi ei voi olla myöskään punnitsematta sitäkään ajatusta mielessään, että Venäjä tietyissä tilanteissa voisi laajemminkin alkaa harrastaa voimapolitiikkaa energiapolitiikan jatkeena.

Mikäli tämä käytännössä voisi onnistua sellaisen energiayhtiön kautta, jossa Rosatom omistaa vain vähemmistöosuuden, jossa enemmistö on selkeästi suomalais- tai Eta-omistuksessa ja jossa itse voimalaitos sijaitsee suomalaisella maapöydällä, tämä on tietysti tuhannen taalan, tai tuhannen ruplan, kysymys. Tosiasia on kuitenkin se, että emoyhtiö Rosatom on Venäjän valtion täysin kontrolloima ja omistama yhtiö ja näin ollen Kremlin vallanpitäjien käsikassara.

Samtidigt är det också lite genomskinligt då en del av dem som i alla händelser alltid och i alla sammanhang motsätter sig kärnkraft som energiform nu ivrigt viftar med Rysslandskortet för att det råkar passa in i stämningarna och väcker rätt slags emotioner. Hade vi inte en Ukrainakris eller en Rosatom som största ägare skulle man självfallet på motståndarsidan använda andra, mera traditionella argument i sitt principiella motstånd mot kärnkraft, och i det här fallet Fennovoima.

Ärade talman! Tidpunkten för behandlingen av det här principbeslutet är hur som helst synnerligen olycklig. Läget blir inte mindre komplicerat då vi dessutom vet att Industrins Krafts planer på en fjärde reaktor i Olkiluoto är minst sagt i

motvind. Utan en enda megawatt av den klimatsmarta tilläggskapacitet som vi ännu sommaren 2010 trodde oss kunna räkna med uppstår nu stora frågetecken kring Finlands möjligheter att tack vare kärnkraften, jämsides med de massiva satsningarna på förnyelsebar energi, som jag också kraftigt stöder, klara sina internationella klimatpolitiska förpliktelser.

Pöydällä on siis hyvin monimutkainen yhtälö, jossa hyvin erilaiset intressit kohtaavat tai suorastaan törmäävät. Toivon, että kaikki me epäröivät vielä punnitsisimme tässäkin keskustelussa ja tulevassa käsittelyprosessissa kaikki esille tulevat seikat, mahdollisuudet ja riskit hyvin tarkkaan omalla henkilökohtaisella kulta- tai, pitäisi-kö sanoa, uraanivaa'alla ennen kuin olemme valmiit tekemään asiassa lopullisen päätöksen.

¹³⁷ **Aino-Kaisa Pekonen /vas:** Arvoisa puhemies! Keväällä 2011 Kataisen hallitusohjelmassa linjattiin, että hallitus ei myönnä periaatelupia uusille ydinvoimaloille. Nyt käsittelyssä on Fennovoiman hakemus uuteen ydinvoimalaan. Puolueissa on toki eriäviä näkemyksiä siitä, onko kyseessä uusi vai täydennetty lupahakemus. Toki tästäkin voi keskustelua käydä, mutta minä tulkitSEN, että lupahakemus käsitellään nyt kokonaan uudelleen ja kyseessä on siten uusi lupahakemus.

Ydinvoimaa perustellaan usein energiantarpeen kasvulla ja sillä, että tarvitaan nopeasti lisää energiaa. Todellisuudessa tilastot osoittavat toista ja energiantarve on vähentynyt. Ydinvoima ei missään nimessä myöskään ole nopea ratkaisu, koska nopeimmillaankin laitosten rakentaminen kestää kymmenen vuotta. Täällä on monessa puheenvuorossa tänään puhuttu siirtymäajasta, mutta jos uusi ydinvoimala toteutuu, haurautuvat sen myötä hankkeet uusiutuvan energian osalta suurelta osin. Uusiutuvaan energiaan ei riitä haluja satsata, koska ydinvoimalaitokset sitovat rahoja vähintään 15–20 vuotta.

Arvoisa puhemies! Ydinvoiman tuotanto on riskialtista ja haitallista. Uraanikaivokset saastuttavat ympäristöä, eikä ydinjätteen loppusijoitusta ole ratkaistu uskottavasti. Ydinvoimaonnettomuudet esimerkiksi Fukushimaa ja Tšernobylistä muistuttavat siitä, että ydinvoimassa on aina risksinä.

Ydinvoima ei ole kotimaista. Yhteistyö Rosatomin kanssa, jonka osaamiseen kuuluu kaikki

ydinosaaminen, ydinaseet mukaan luettuna, heikentäisi Suomen energiaomavaraisuutta ja lisäksi tuontiriippuvuutta, vaikka tavoite on ollut päinvastainen. Fennovoiman omistukselle asetettiin 60 prosentin kotimaisuusvaatimus, joka tulee saavuttaa ensi kesään mennessä. Kotimaana tässä tapauksessa ei kuitenkaan tarkoiteta Suomea, vaan EU- ja Eta-maita, jotka sisältävät siis valtaosan Euroopan maista. Tämän perusteella vaikuttaa siltä, että Fennovoima ja sen ydinvoimalan sähkö päättyy suurelta osin ulkomaiseen omistukseen. Suomalaisen yhteiskunnan kokonaisedun kannalta kotimaisuusvaatimuksen asettamisessa tällaisessa etamaisuusvaatimuksessa ei ole järkeä. Rosatom ehkä myy sähkösuutensa Suomen ulkopuolelle tai vie sen Venäjälle, ja samoin saattavat tehdä mahdolliset uudet euroopalaiset osakkaatkin. Tällöin ydinvoimalassa tuotettu sähkö vietäisiin osittain pois Suomesta, mutta tuotannon haitat ja riskit jäävät meille Suomeen. Ei kuulosta kovin reilulta kaupalta.

Arvoisa puhemies! Fennovoiman loppusijoitus on arvoitus, sillä mitään esityksiä siitä ei ole vielä nähty eikä kuultu. Olisi järjetöntä antaa nyt lupa vaarallisen ydinjätteen tuottamiseksi, varsinkin kun ei tiedetä, miten se aiotaan tulevaisuudessa loppusijoittaa. Olkiluotoon suunnitteilla oleva ydinjätehauta ei ole riskitön, vaikka toisin todistellaan. Kestävätkö kapselit, joihin ydinjäte pakataan, kymmeniä- tai satojatuhansia vuosia? Entä eristeet, joilla kapselit vuorataan? Jos ydinjätehauta alkaa vuotaa tai päättyy maanpinnalle jonkinlaisista ilmastollisista syistä, olemme todella pulassa.

Ydinvoima sisältää paljon riskejä, arveluttavia ja epävarmoja tekijöitä. Onneksi meillä on olemassa kestäviä, ekologisia ja turvallisia, uusiutuvia energiamuotoja. Niihin perustuvat hankkeet ovat myös kustannusarvioiltaan luotettavampia kuin ydinvoimahankkeet, eikä niillä ole ydinvoiman haittoja. Uusiutuva energia onkin avaintekijä tulevaisuuden energiaratkaisuissa, jos vain poliittinen tahto siihen venyy.

Arvoisa puhemies! En kannata Fennovoiman lupaa. On kyse ennen kaikkea arvoalinnoista. Millaisen maapallon haluamme tuleville polville jättää? Emme varmaankaan sellaista, joka tikittää kuin aikapommi.

¹³⁸ **Harry Wallin /sd:** Ärade talman! Oma kantani perustuu tietysti pitkään historiaan, täällä eduskunnassa käsiteltyihin ydinvoimahankkei-

siin eli ilmastopolitiikkaan, energiantarpeeseen. Olin vielä tässä välillä, kun olin eduskunnasta politiikan vuorotteluvapaalla, veturinkuljettajana ja sitä työtä tein 30 vuotta. Tiedän, etteivät junat kulje ilman sähköä ja että risuja polttamalla sitä sähköä ei saada. Kun katsoin tuossa, paljonko Suomeen tuodaan juuri tällä hetkellä sähköä — 2 366 megawattia eli kahden Fennovoiman ydinvoimalaitoksen verran — niin kyllä täytyy ihmetellä hieman kansanedustaja Pekosen kantaa siitä, että Ruotsista voidaan tuoda kahden ydinvoimalaitoksen verran sähköä, kun se tuotetaan Ruotsissa ydinvoimalla, mutta sitä ei voi siis Suomessa tuottaa itse ja olla silloin varmoja, että se on turvallista. Te otatte mieluummin ruotsalaista ydinvoimasähköä ja annatte ruotsalaisten pitää jätteet ja vastuun ja vaarat.

Kun Ruotsista valmistuvat siirtoyhteydet Saksaan, niin voi olla varmaa se, että emme enää tule saamaan Ruotsista sitä sähköä tällä hinnalla, millä tällä hetkellä saadaan, koska Saksan hintataso on kaksi kertaa Suomen hintataso ja — ruotsalaiset liikemiehet tietäen — se kyllä sinne viedään, mistä hintaa tulee.

Kun nyt on vielä talvi tulossa ja tällä hetkellä tosiaan, edustaja Pekkarinen, tarkistin juuri, kahden Fennovoiman verran tuodaan — tällä hetkellä, nyt on ilta, teollisuus ei enää pyöri täysillä — niin kyllä tulevaisuus ilman ydinvoimaa on kovin hatara. Teollisuus tarvitsee edullista sähköä. Kun olin liikenne- ja viestintävaliokunnassa, monta kertaa asiantuntijat sanoivat, että meidän vientiteollisuuden logistiikkakulut ovat puoli-toistakertaiset verrattuna meidän kilpailijamaihin, koska kaikki tuotteet viedään laivalla täältä Suomesta sinne markkinoille. On siis paljon helpompaa tuottaa nämä tuotteet Saksassa, jossa on markkinat, kuin täältä lähteä viemään, jos meillä on epäedullinen energian hintataso.

Hieman ihmettelin myöskin edustaja Arhinmäen huolta kunnista ja kunnallisista osakeyhtiöistä. Vaikka olen nyt jäävännyt itseni Seinäjoen Energian hallituksen toiminnasta tämän eduskuntakäsittelyn ajaksi, olen toiminut pitkään Seinäjoen Energian hallituksen jäsenenä. Olemme mukana Olkiluoto 2:ssa, 3:ssa ja nyt tässä Fennovoimassa prosentin osuudella. Ja miksi me olemme mukana? Me haluamme tuottaa Seinäjoen kaupungin asukkaille edullista sähköenergiaa, ja voin sanoa, että me tällä hetkellä olemme sähköenergian kaikissa myyntitasoissa kymmenen halvimman yhtiön joukossa koko maassa. Se johtuu

siitä, että me olemme mukana ydinvoimahankkeessa, että meillä on edullista energiaa tarjota kuntalaisillemme. Ja kaukolämmössä, jota tarjoamme, joka on myöskin monopoli Seinäjoella, meillä on taas yhteiskäyttö. Meillä on turpeen, biohakkeen yhteiskäyttö, josta tulee sähköä ja kaukolämpöä, joka on erittäin edullista myöskin kuntalaisille.

En hyväksy sitä arvostelua, mitä täällä on ollut näitä kunnallisia päättäjiä kohtaan. Kyllä siellä mietitään liiketaloudellisesti jokaista hanketta ja ollaan iloisia, että nyt kunnat ja kunnalliset yhtiöt ovat päässeet mukaan tähän Fennovoimaan näin voimallisesti. Sehän on uusi avaus ja takaa sen, että kunnille ja kuntien asukkaille saadaan edullista sähköä.

Myöskin ihmettelin tätä logiikkaa tässä Rosatomin, laitetoimittajan, osassa, kun sanottiin, että Kreml säätelee Suomen energiapolitiikkaa. Laitte ei toimi ilman polttoainetta, ja polttoainetta taas Fennovoima voi ostaa mistäpäin se haluaa. Se on saanut edullisen sopimuksen kytkettyä tähän hankkeeseen, mutta sitä ei ole pakko sieltä ottaa, eli polttoaineen hankinta on vapaata. Minä kerron tässä esimerkin, kun James Hirvisaari, kansanedustaja, kertoi venäläisestä sähköveturista. Minä olen itse ajanut niitä 30 vuotta, ne ovat nyt 40 vuoden ikäisiä, ja voisi sanoa tällä logiikalla, että kun vuonna 72 ensimmäinen sähköveturi, joka tuli Suomeen, oli Venäjältä, niin Venäjän valtio on hallinnut ja johtanut Suomen juna-liikennettä 40 vuoden ajan. Ei toki, me olemme sähköllä sitä ajaneet, ja laitetoimittaja on ollut venäläinen, joka on sitä huoltanut ja korjannut, ja suomalaisten kanssa yhteistyö on toiminut hyvin. Kannatan ehdottomasti tätä hanketta.

¹³⁹ **Aino-Kaisa Pekonen /vas** (vastauspuheen-vuoro): Arvoisa puhemies! Ehkä tässä on syytä edustaja Wallinille sen verran sanoa ja selvittää omia kantoja, että minä vastustan ydinvoimaa kategorisesti, tulee se sitten Venäjältä tai tulee se sitten Ruotsista. Minä vastustan ydinvoimaa, ja sillä ei todella ole merkitystä, mistä se tulee. Minusta pitää ennen kaikkea satsata uusiutuvaan energiaan, mutta niin kauan kuin kaikki paukut ja eurot laitetaan ydinvoimaan, ei riitä haluja eikä niitä euroja kehittää uusiutuvaa energiaa, jossa meillä olisi todella mahdollisuus.

¹⁴⁰ **Martti Mölsä /ps**: Arvoisa puhemies! Tämän päivän keskustelun aiheena on valtioneu-

voston periaatepäätös ydinvoimalaitoksen rakentamisesta, ja se hän on annettu 18. päivä syyskuuta tänä vuonna.

Otetaan tähän alkuun poiminta periaatepäätöksestä: "Valtioneuvosto katsoo, että ydinjäte voidaan turvallisesti käsitellä, varastoida sekä loppusijoittaa jo käytössä olevia menetelmiä käyttäen." Samalla valtioneuvosto toteaa: "Uskottava ydinjätehuoltojärjestelmä kuitenkin edellyttää Fennovoima Oy:n suunnitelmien merkittävää kehittämistä."

Jos tarkastelemme lähemmin Olkiluoto 3:n rakennushankkeen valmistumista, niin tällä hetkellä olemme jäljessä tavoitteesta noin viisi vuotta ja voimala on edelleen kesken. Suurimpana syynä, olen kuullut, pidetään suunnitelmien puutteellisuutta, eli suunnitelmia on jouduttu tekemään ja täydentämään rakennusvaiheen aikana. Kun tarkemmin katsomme tuota valtioneuvoston perustelua, on kysymys samasta asiasta. Siksi voidaan kysyä, onko opittu mitään vuosien varrella, miten nyt voitaisiin ydinvoimala saada valmiiksi suunnitellussa ajassa ja tavoitehinnalla.

Ja sitten: "Ympäristöministeriö ei ole pitänyt hanketta yhteiskunnan kokonaisedun mukaisena. Se on perustellut tätä sillä, että ydinenergian lisärakentaminen saattaa käytännössä estää, hidastaa tai lykätä kotimaisia investointeja uusiutuvaan energiaan, ympäristövaikutuksiin liittyvillä syillä sekä hakijan ydinjätehuollon puutteilla."

Mielestäni suurena tekijänä pitäisi nyt olla olemassa olevan kotimaisen energian hyödyntäminen, jolla luotaisiin erään selvityksen mukaan jopa 50 000 pysyvää työpaikkaa vuoteen 2020. Eikä ole kyse varsin mitättömän ryhmän käsityksestä, kun on professorien työryhmästä kysymys. Ei se, että voimalahanke työllistäisi rakentamisen aikana 5 000 työntekijää, ole vaihtoehto.

En pidä venäläistä polttoainetta kotimaisena. Lisäksi uraani on loppumassa maapallolta. Voimassa olevat ydinvoimalat ovat puolustettavissa sillä, että korvaavat järjestelmät ovat vasta kehityksen alla. Siis kannatan ydinvoimaa siltä osin. Mutta kun samaan aikaan kyseenalaistetaan tällä ulkomaalaisella hankkeella kotimainen bioenergia, joudun olemaan toista mieltä. Nyt on uuden teknologian aika.

nähdä kauas ja ennakoida tulevaisuuden tarpeita hyvissä ajoin. Energiapolitiikkamme, jos jonkin, pitää olla pitkäjänteistä ja johdonmukaista. Tässä talossa voidaan kysyä, onko se sitä ollut.

Voimakas panostaminen ydinvoimaan tarkoittaa sitä, että resurssit muiden energiamuotojen kehittämiseen ovat rajalliset. Uusiutuvien energiamuotojen kehittäminen ja asennemuutos energian säästämiseen eri tavoin ovat ne kehityslinjat, joille energiapolitiikkamme tulisi entistä voimakkaammin lähteä. Täytyy kiittää hallituksen tuoreimpia linjauksia siitä, että turpeen verotusta kevennetään ja puuhakkeen tukea tullaan lisäämään. Tämä on tässä tilanteessa ehdottoman tärkeää ja järkevää politiikkaa. Toivoa sopii, että hallituksen päätökset ovat riittävällä tavalla mitoitettuja niin, että turve ja puuhake aidosti korvaavat tuontikivihiiltä. Epäilen kuitenkin, että tähänkin asiaan joudumme vielä palaamaan.

Arvoisa herra puhemies! Viime vaalikaudella eduskunnan linjatessa uusista ydinvoimaluvista äänestin vain yhden luvan puolesta. Ydinvoima on ylimenokauden energiamuoto, josta on mahdollisuuksien mukaan myös pystyttävä luopumaan. Viimeksi vedin lisäydinvoiman tarpeelle rajan tuohon yhteen voimalaan ja tällä kannalla olen johdonmukaisesti tietysti edelleen.

Fennovoima-lupaan liittyy tällä kertaa jopa poikkeuksellisen paljon merkittäviä kyseenalaisia puolia, joista vähäisin ei ole venäläisen kumppanin rooli tässä maailmanpolitiikan tilanteessa. Ydinvoimarakentaminen ei ole millään muotoa helppoa, sen on osoittanut pahasti ontunut Olkiluoto 4 -projektin toteutus, jota olen myös itse pystynyt seuraamaan niin, että olen käynyt siellä paikan päällä.

Vaikka ydinvoiman myötä seuraa positiivisia asioita, kuten sähkön hinnan halpeneminen, parempi energiaomavaraisuus ja positiiviset alueelliset työllisyysvaikutukset, liittyy näihin myös merkittäviä negatiivisiakin puolia ja kysymysmerkkejä. Kun arvioidaan ydinvoimaloiden työllisyysvaikutuksia ja verotuloja, on syytä huomioida realistisesti ne ongelmat, joita muun muassa ydinvoimarakentamiseen on liittynyt. Suomalaisen työehtojen polkeminen ja työ sopimuslakien rikkominen eivät ole tätä päivää, toivottavasti ei niillekään edustajille, jotka äänestävät Fennovoiman puolesta vedoten työllisyysvaikutuksiin.

Kaiken kaikkiaan, kun miettii ydinvoiman lisärakentamisen vaikutusten aikajännettä, kysy-

¹⁴¹ **Katja Taimela /sd:** Arvoisa puhemies! Hyvät kollegat! Suomen energiapolitiikka on yksi keskeisistä aloista, joilla meillä tulisi olla kykyä

mys on käsittämättömän kauaskantoisesta päätöksestä. Lisäydinvoiman hyödyt tulevat vielä suhteellisen nopealla aikataululla, kun verrataan siihen, että haittojen kanssa painivat vielä useat tulevat sukupolvet. Tällä tietoa hankkeelle olisi todella vaikea näyttää vihreää valoa, vaikka ydinvoiman lisärakentamiseen suhtautuisikin vähemmänkin varauksellisesti.

Arvoisa herra puhemies! Aivan lopuksi täytyy edelleen ihmetellä sitä, ettei TVO:n luvan täydentäminen tule eduskunnan käsittelyyn. TVO:n lisäaikahakemuksessa on kysymys samaan tapaan tietyistä hankkeeseen liittyvistä epävarmuustekijöistä kuin tässä Fennovoiman luvassakin. Olisi ollut hankkeiden tasapuolisen kohtelun nimissä hyvä käsitellä molemmat hankkeet samalla tavalla, samalta viivalta.

¹⁴² **Pirkko Ruohonen-Lerner /ps:** Arvoisa puhemies! Suomen energiapolitiittinen linja poikkeaa selvästi useiden hyvin menestyvien maiden, kuten Ruotsin, Tanskan, Itävallan ja Saksan, linjasta. Tämän pitäisi herättää keskustelua siitä, miksi me toimimme eri tavalla kuin muut. Suomessa tuntuu olevan vallalla käsitys, että vertailumaat olisivat tehneet energiapolitiittiset ratkaisunsa puhtaasti ympäristönäkökohtiin nojaten. Vaikka ympäristönäkökulma on ollut yksi päätösten taustatekijöistä, on selvää, että vertailumaiden energiapolitiikan takana ovat vahvasti elinkeino- ja talouspolitiittiset pyrkimykset.

Esimerkiksi vuonna 2012 Suomessa käytettiin 8,5 miljardilla eurolla ulkomailta tuotuja energiatuotteita. Tämä vuosittainen miljardikysyntä ulkomailta olisi oikeilla poliittisilla päätöksillä mahdollista suunnata Suomeen. Kärskiikö Suomen energiapolitiikka uskottavuusvajeesta? Vertailumaissa on tehty selkeät poliittiset päätökset suunnanmuutoksesta kohti uusia energiateknologioita, kuten hajautettu energijärjestelmä ja uudet tuotantoteknologiat.

Arvoisa puhemies! Vertailumaissa moderni energiapolitiikka nähdään kokonaisvaltaisesti kilpailuetuna sekä talouskasvun ja työpaikkojen lähteenä, kun taas Suomessa moderni energiapolitiikka on totuttu näkemään kilpailukykyä heikentävänä kustannustekijänä. Huomionarvoista on, että vertailumaiden vaihtotase on positiivinen, kun Suomen vaihtotase on negatiivinen. Vertailumaiden työttömyysaste on myös Suomea alempi. Vuoden 2012 talousarvion mukaan valtio tuki yritysten energiankäyttöä suorasti tai

epäsuorasti yhteensä 2,7 miljardilla eurolla vuodessa. Valtaosa näistä tuista vaikeuttaa siirtymistä moderniin energijärjestelmään.

Arvoisa puhemies! Aalto-yliopiston teknillisen fysiikan professori Peter Lund on todennut julkisuudessa, kuinka Suomessa ei satsata aurinkoenergiaan eikä sitä hyödynnetä. Täällä luullaan, että kylmän ilmaston vuoksi ei kannata sijoittaa aurinkoenergiaan. Tosiasiassa aurinkolosuhteet täällä ovat vuositasolla samat kuin Keski-Euroopassa. Puoli Suomea kylpee yöttömässä yössä kuukausia. Lundin mielestä on sääli, että kaiken mittarina on edelleen, melkein puolueesta riippumatta, kilowattitunti ja sen hinta raskaalle teollisuudelle. Samaan aikaan kuluttajat on ulkoistettu markkinoilta eikä kukaan pidä heidän puoltaan. Saksassa kuluttaja on pömo, Suomessa kuluttaja alistuu, Lund toteaa. (Mauri Pekkarinen: Saksassa kuluttaja maksaa kaksi kertaa enemmän sähköstä!) Iso osa kotitalouksistamme maksaa koko ajan mittavia summia suurten sähköyhtiöiden pussiin sen sijaan, että heidät otettaisiin osaksi energian tuotantoketjuja ja markkinoita kuten Saksassa, hän toteaa. Saksassa on lähes 40 000 megawattia aurinkosähköä ja ala työllistää noin 100 000 ihmistä. Suomessa aurinkosähköä on asennettu 6 megawattia eikä työpaikkojen määrällä voi kehuskella. Aurinkoenergian globaali liikevaihto on noin 100 miljardia, ja sen määrä kasvaa koko ajan. Toivottavasti suomalaiset yritykset saavat edes pienen siivun tästä valtaisasta aurinkoenergiakustasta.

Arvoisa puhemies! Helmikuussa julkaistiin "Kasvua ja työllisyyttä uudella energiapolitiikalla", niin sanottu professorityöryhmän raportti, jossa lasketaan työllisyysmahdollisuuksia Suomellekin. Meillähän on yli 300 000 työtöntä työnhakijaa, sen lisäksi meillä on hyvin paljon yhteiskunnan tuilla työllistettyjä ja lisäksi on työvoiman ulkopuolella merkittävä määrä ihmisiä. Työttömyys on meillä hyvin korkealla tasolla, ja sen takia me tarvitsemme kipeästi uusia työpaikkoja.

Professorityöryhmän raportissa on laskettu, nojaten kansainvälisiin esimerkkeihin, että Suomeen olisi oikealla energiapolitiikalla luotavissa vuoteen 2020 mennessä jopa 30 000 uutta työpaikkaa. Työpaikat syntyisivät alkuvaiheessa ennen kaikkea energiatehokkuushankkeisiin. Niitä syntyisi myös uusiutuvan energian tuotantoon. Vuoteen 2030 mennessä Suomeen olisi mahdol-

lista luoda yhteensä 50 000 uutta työpaikkaa. Energiatieteiden hankkeiden lisäksi työpaikkojen määrä kasvaisi vuosien 2020 ja 2030 välillä ennen kaikkea uusien energiamuotojen ympärille. Vuoteen 2050 mennessä työpaikkoja olisi mahdollista luoda yhteensä 90 000 kappaletta. Suurin osa työpaikoista olisi tässä vaiheessa (Puhemies koputtaa) syntynyt yrityksiin, joiden päämarkkina-alue on Suomen ulkopuolella.

Arvoisa puhemies! Toivon, että myös täällä paikalla oleva työministeri ottaa tämän onkeensa ja huolehtii siitä, että saamme nämä kymmenentuhannet uudet työpaikat Suomeen uusiutuvilla energiamuodoilla.

¹⁴³ **Mauri Pekkarinen /kesk:** Arvoisa puhemies! Suomen energiaomavaraisuus, runsaat 30 prosenttia, on yksi koko Euroopan pienimmistä. Tärkeimmässä eli sähkössä olemme viidenneksen verran vieraan virran varassa. Tuottamattamme sähköstä lähes puolet teemme tällä hetkellä kasvihuonekaasupäästöjä aiheuttaen, vaikka muulle maailmalle olemme luvanneet aivan muuta. Kaiken lisäksi, vaikka energian kokonaiskulutus kääntyisikin laskuun, nimenomaan sähkön kulutus kaikesta päättäen kasvaa kaiken aikaa.

Arvoisa puhemies! Tämä yhtälö — sähkön omavaraisuuden kohentamisen, päästöjen vähentämisen välttämättömyyden ja sähkönkulutuksen kasvun yhtälö — on ratkaistava, ja me pystymme sen ratkaisemaan ja vielä kestäväällä tavalla. Jo viime vaalikaudella haettiin asiaan perusratkaisu. Se oli ja on uusiutuvan energian lisääminen niin paljon kuin suinkin mahdollista energiaraaka-aineet huomioon ottaen ja myöskin sähkön ja energian hinta, kohtuullinen hinta, huomioon ottaen.

Kun noilla ehdoin tuotettu uusiutuva ei riitä sanottuihin kolmeen haasteeseen, varauduimme myös ydinvoiman lisärakentamiseen. Valtioneuvosto teki tunnetun päätöksen 6.5., ja sittemmin eduskunta sen hyväksyi. Saksalaisen E.ONin vetäytyttyä alkuperäisestä hankkeesta käsissämme on nyt siis Fennovoima Oy:n täydennetty hakemus. Uusi suuromistaja on venäläinen Rosatom. Vaihtunut on myös laitostyyppi ja sen kaavailtu koko. Laitoksen toimittaisi nyt Rosatom. Samoin vaihtuisi polttoaineen toimittaja ainakin kymmenen ensimmäisen vuoden osalta. Siinäkin asialla olisi sama Rosatom.

Muutokset vuoden 2010 periaatepäätökseen ovat monessa erittäin merkittäviä. Pohdin pitkään, voidaanko puhua edes samasta hankkeesta vuoden 2010 hakemuksen kanssa. Siksikin hakemuksen kaikkien keskeisten asioiden uudelleenarviointi on ollut perusteltua valtioneuvoston piirissä ja nyt täällä eduskunnassa.

Asiakirjat osoittavat, että suunnitellun laitoksen sijaintikunta, monet naapurikunnat ja Pohjois-Pohjanmaan liitto puoltavat hanketta ja sen sijaintipaikkaa. Esille ei asiantuntijalausunnoissa ole liioin tullut seikkoja, jotka osoittaisivat, ettei hakijalla olisi edellytyksiä täyttää kaikkia ydinenergialain 6 §:n mukaisia turvallisuus- ja ympäristövaatimuksia. Vähäisin huomautuksin kunnossa on myös ydinpolttoaine- ja jätehuolto. Stukin lausunnossa on kuitenkin monta selväsanasta huomiota ja huomautusta, kuten "hanke on mahdollista saada suunnittelumuutoksin sekä lisäanalyysin sekä kelpoistusten avulla täyttämään suomalaiset ydin- ja säteilyturvavaatimukset".

Työtä on siis vielä tehtävä, niin kuin yleensäkin PAPin vaiheessa, ennen kuin lopullinen rakennuslupa voidaan myöntää. Pohdinnan paikka kuitenkin on, venyykö rakennuslupan käsittely sanottujen kotitöiden vuoksi niin pitkään, että potentiaalisten muiden luvanhakijoiden oikeusturva tavalla taikka toisella siitä loukkaantuu. Jos nämä periaatepäätöksen saamisen kannalta aivan ehdottomat edellytykset täyttyvät, niin kuin näyttäisi, periaatepäätöstä on harkittava muiden yhteiskunnan kokonaisuuteen vaikuttavien seikkojen perusteella. Otan niistä tässä esille kaksi: Ensinnäkin, onko Rosatom sopiva Fennovoiman omistaja, reaktorin ja ydinpolttoaineen toimittaja? Ja toiseksi, tarvitaanko ydinlaitosta Suomen energiahuollon kannalta?

Rosatomin referenssit osoittavat, että se on yksi alan suurimmista ja menestyneimmistä toimijoista koko maailmassa, että sen voi odottaa osaavan selviytyä hankkeesta. Maailman toimivimpiin kuuluvat saman organisaatiotaustan laitokset Loviisa 1 ja 2 puhuvat puolestaan Suomesa. Tavanomaista ei kuitenkaan ole, että sama ulkomainen taho, tuli se mistä ilmiansuunnasta tahansa, on samaan aikaan osaomistaja, reaktorin ja polttoaineen toimittaja. Toisaalta sekin on syytä muistaa, että tuomme maakaasusta 100 prosenttia ja muustakin energiasta aivan valtaosan Venäjältä tällä hetkellä.

Arvoisa puhemies! Näkemykseni on, että periaatepäätöksen ehto, vähintään 60 prosenttia suomalaista omistusta, on välttämätön. 60 prosentin osuuden tulisi olla mielestäni koossa jo siihen mennessä, kun eduskunta lopullisesti mahdollisesti hyväksyy periaatepäätöksen.

Alussa kuvaamani Suomen sähköhuollon tilan kannalta ydinvoiman lisärakentaminen siirtymäkauden yli on mielestäni tarpeen, jos kerran olemme sitä mieltä, että nousemme sähkössä omavaraiseksi, että ajamme hiilisähkön alas ja että varaudumme sähkönkulutuksen hallittuun kasvuunkin. Tällä hetkellä käytämme 85 terawattituntia sähköä nykyisiin tarpeisiin. Nykyisiin tarpeisiin tarvitsemme lähes 35—40 terawattituntia uutta sähköä. Bioraaka-aineen valtavat mahdollisuudet ovat lämmön, nestemäisten polttoaineiden ja biokaasun tuotannossa. Sähkön lisäkapasiteetista bioraaka-aine voi hoitaa vain osan, ehkä runsaat 10 terawattituntia. Olkiluoto 3:n valmistuminen lisää kapasiteettia joskus, mutta Loviisa 1 ja 2 vähentävät sitä liki yhtä paljon vuosina 27 ja 30. Tuuli- ja aurinkosähköllä jäljelle jäävän kysyntäaukon, 20—30 terawattituntia, täyttäminen on Suomen oloissa järjestelmällisin kustannuksin mahdollon tehtävä. (Puhemies koputtaa) Se edellyttäisi jo päätetyn 6 terawattituntin suuruista tuuli- ja aurinkosähkön määrän 4—5-kertaistamista seuraavan 20—30 vuoden aikaan.

Arvoisa puhemies! Suomalaisen energiapolitiikan suuri sana on uusiutuva energia, erityisesti bioenergia. Sähköhuoltomme tarpeisiin uusiutuvat vaihtoehdot eivät siis yksin riitä. Siksi lähtökohtaisesti ei Suomessa tule mielestäni sulkea pois myöskään ydinvoiman rakentamista ja sen käyttöä.

¹⁴⁴ **Esko Kiviranta /kesk:** Arvoisa puhemies! Viime vuonna Suomi toi 19 prosenttia käyttämästään sähköstä ulkomailta. Suomen energia-kauppatase oli noin 8 miljardia euroa miinuksella. Sähkönkulutuksen on arvioitu nousevan seuraavan 20 vuoden aikana viime vuosien noin 84—86 terawattituntin tasosta ainakin noin 94—98 terawattituntiin.

Energiatohokkuuteen tulee pyrkiä määrätietoisesti uusia teknologioita kehittämällä ja niiden käyttöön kannustamalla. Uusiutuvan energian käyttömahdollisuudet ovat keskeinen osa suomalaista energia-agendaa. Pääpaino tulee pitää kotimaisessa uusiutuvassa energiassa. Silti ta-

voitteemme energiantuonnin ja fossiilisten polttoaineiden käytön vähentämisestä vaativat kotimaisten uusiutuvien energialähteiden lisäksi muita päästöttömiä energialähteitä nimenomaan riittävän sähköntarjonnan varmistamiseksi.

Suomi ei voi hylätä ydinvoimaa, jos vaihtotasetta halutaan parantaa ja hiilidioksidipäästöjä vähentää. Suomalainen teollisuus ja suomalaiset kuluttajat tarvitsevat sähköä nyt ja tulevat tarvitsemaan myös tulevaisuudessa.

¹⁴⁵ **Kalle Jokinen /kok:** Arvoisa herra puhemies! Käsitellään siis ydinvoima-asiaa, Fennovoima-kysymystä, ja keskustelu on ollut hyvin vilkasta, myös laajalti energiapolitiikkaa valottavaa.

Viime viikolla pääministeri antoi eduskunnalle tiedonannon Suomen energiapolitiikasta, ja asiasta keskusteltiin silloinkin vilkkaasti. Mielestäni pelkkä keskustelu ei nyt enää riitä, vaan pitää ryhtyä tekoihin.

Hallitus teki myönteisen päätöksen turpeen ja metsähakkeen veroratkaisulla. Se edistää viime aikoina lisääntyneen kivihiilen korvaamista kotimaisella energialla. Hyvä niin.

Energiainvestointeja voidaan nopeasti edistää myös energiainvestointien lupakäytäntöjä parantamalla. Lupien käsittely pitää keskittää niin, ettei lupien hakijan tarvitse tehdä useampia anomuksia eri viranomaisille, vaan lupakäytännön pitää olla joustavampaa tai nopeampaa käsiteltyä kuin tällä hetkellä.

Myös sähkön pientuotanto on vihdoinkin saatava verkkoon, on mahdollistettava vapaa pääsy osaksi sähköverkkoja. Tämä edellyttää joko nettomittarointia tai euroihin perustuvaa tuntimittausta. Sähkön pientuottajille tulee taata kiinteät sähkön kuukausisiirtohinnat, vähän samaan tapaan kuin meillä on käytössä datayhteyksissä dataoperaattoreiden kanssa.

Meidän on pyrittävä ponnekkaasti energiantuotannon omavaraisuuteen. Kansantalouden kannalta on täysin kestäväntöntä ja käsittämätöntä, että vuodesta toiseen ostamme ulkomailta energiaa 7—8 miljardin arvosta ja sähköä ostamme lähes neljänneksen tarvitsemastamme. Sallimalla ja edistämällä energiainvestointeja, mukaan lukien ydinvoimainvestoinnit, voimme säävuttaa energiaomavaraisuuden. Omavaraisempi energiapolitiikka voisi luoda jopa 100 000 työpaikkaa Suomeen ja parantaisi parhaimmillaan kauppatasetta lähes 7 miljardia euroa vuodessa.

Uusiutuvan ja lähiennergian tuotantoa on edistettävä siis kaikin keinoin. Energiatehokkuuden kehittäminen on resurssiviisautta, ja myös siinä tulee ponnistella eteenpäin. Uusiutuva energia ei valitettavasti kuitenkaan riitä niihin tarpeisiin, joita meillä on. Olemme kuulleet täällä, että energiankulutuksemme kasvaa edelleen. Ihmiset ovat riippuvaisia sähköstä ja niillä toimivista laitteista. Tästä tullaan siihen lopputulemaan, että ydinvoimaa tarvitaan matkalla uusiutuvan energian omavaraisuuteen, ja tuo matka tulee olemaan pitkä ja sirpaleinen matka. Olemassa olevan ydinvoimakapasiteetin korvausinvestointeja tulee edistää ja myös nopeuttaa, ja myöskin näitä uusiinvestointeja on vietävä eteenpäin.

En myöskään ymmärrä sitä, miksei energiateollisuus voisi olla yksi Suomen vientiteollisuuden haara ja myöskin menestyksekkäs sellainen. Eli tulisi myös harkita sitä, että meillä energiakapasiteettia olisi yli oman tarpeen ja sitä kautta pystyisimme myös kääntämään tuon kauppataseen sitten vientiin tuonnin sijasta.

Täällä on hyvin paljon puhuttu myös aurinkoenergiasta, esimerkiksi edustaja Ruohonen-Lerner viittasi yöttömän yön aurinkoon ja sen mahdollisuuksiin. Aurinkoenergiaa pitää kehittää ja viedä eteenpäin. Se on kuitenkin tapa pientuotannolla lähiennergiaa tuottaa. Valitettavasti aurinkoenergiaa on eniten tarjolla silloin, kun sitä vähiten Suomessa tarvitaan, ja siinä on vielä teknisiä ongelmia sen hyödyntämisessä.

Samoin tuulivoimalla ei pystytä kattamaan niitä tarpeita, joita teollisuudellamme on, joten tällä matkalla kohti uusiutuvan energian myötä saavutettavaa omavaraisuutta tarvitaan ydinvoimaratkaisuja vielä kymmeniä vuosia, ja olen näiden kannalla.

¹⁴⁶ **Pauli Kiuru /kok:** Arvoisa herra puhemies! Kaikki energiaan liittyvä herättää voimakkaita tunteita. Ydinvoimaan liittyvät asiat herättävät erittäin voimakkaita tunteita. Ympäristönäkökulma on yksi lähestymistapa. Suomi on sitoutunut ilmasto- ja päästötavoitteisiin. Näiden tavoitteiden saavuttaminen on vaikeaa ilman ydinvoimaa. Ydinvoimaa puolustetaan ja vastustetaan voimakkaasti ympäristönäkökulmilla. Tavoitteet ympäristön suhteen ovat yhteisiä, mutta keinojen osalta mielipiteet jakautuvat.

Eduskunta voi nyt hyväksyä tai hylätä valtioneuvoston periaatepäätöksen Fennovoiman täydennyshakemuksesta. Debatin aikana muun mu-

assa edustaja Turunen sanoi, ettei edustajilla ole riittäviä tietoja päätöksen tekemiseen. Näin varmasti on, mutta juuri sen takia valiokunnat kuulevat asiantuntijoita, ja ainakin ympäristövaliokunnan osalta kuuleminen alkoi tänään, ja erittäin arvokasta tietoa oli mahdollista saada ja tehdä kysymyksiä asiantuntijoille.

Suomi on merkittävä energian maahantuoja. Tarvitsemme lisää työpaikkoja, tarvitsemme parempaa energiaomavaraisuutta. Yritykset tarvitsevat kohtuuhintaista sähköä. Nykytilanteessa Fennovoiman suomalaiset osakkaat ovat sähkönhankinnassaan aliomavaraisia. Pörssisähkön hintavaihtelut ovat suuria ja hinta vaikeasti ennakoitavissa. Tämä kaikki vaikeuttaa kansainvälistä kilpailukykyä ja suomalaisten yritysten kykyä työllistää suomalaisia.

Fennovoiman hankkeen taloudellista kannattavuutta meidän ei tarvitse pohtia. Avoimilla sähkömarkkinoilla voimalaitoksen osakkaat arvioivat itse, onko hanke kannattava vai ei. Ydinvoiman tuotantokustannukset eivät vaikuta valtiontalouteen, ja jos vaikuttavat, niin vain positiivisesti lisääntyneiden työpaikkojen ja edullisemmän sähkön kautta. Rakentamisen kiivaimmassa vaiheessa pelkästään työmaalla työskentelee 3 000—4 000 ihmistä.

VTT:n arvion mukaan sähkön hinta nousisi vuodesta 2030 alkaen noin 15 prosenttia nykyistä korkeammalle ilman lisäydinvoimaa. Jos ajatellaan, että sähkölämmitteinen talo kuluttaa sähköä 300 euron edestä kuukaudessa, niin sähkölaskuksi muodostuu vuodessa 3 600 euroa. 15 prosenttia siitä on 540 euroa, ja tämän sähkölaskun nousun eteen suomalaiset kuluttajat joutuisivat varautumaan ilman ydinvoimaa. Tämä kaikki perustuu tähän valtioneuvoston periaatepäätökseen ja siitä noukkimiini tietoihin. — Kiitos.

¹⁴⁷ **Elsi Katainen /kesk:** Arvoisa puhemies! Tämä keskustelu, jota käydään tämän asian lähettämiseksi valiokuntaan ja valiokuntakäsittelyn evästämiseksi, on kyllä poikkeuksellisen hankala. Asiassa ei ole kyse pelkästään suhtautumisesta ydinvoimaan, eli sillä tavalla tapauksessa ei ole edellisen periaatepäätöskäsittelyn toisinto tai sen päivittäminen. Vuoden 2010 periaatepäätöskäsittelyn jälkeen asia on saanut omistaja- ja turvallisuuspoliittisia ulottuvuuksia. Muun muassa kotimaisen energiatuotannon ympäristö on hallituksen huonojen päätösten vuoksi tällä

välin heikentynyt, ja työllisyystilannekin on tämän neljän vuoden aikana aivan erilainen.

Arvoisa puhemies! Tavoite 60 prosentin kotimaisesta omistajuusasteesta on hyvä, ja sen on täyttyvä. Elinkeinoelämän sitoutuminen omistajuuteen määrittelee myös ydinvoimahankkeiden todellisen tarpeen. Jos tarvetta on, omistajia löytyy varmasti. Eduskunnan kannalta hankkeen käsittely tässä vaiheessa, kun kotimaisen omistajuusasteen saavuttamisesta ei ole varmuutta eikä tietoja asian edistymisestä ole julkisesti saatavilla, on hieman erikoista. Toki valiokuntakäsittely vie aikaa, mikä on Fennovoiman omistajien keräyskampanjan näkökulmasta myös positiivistaakin. Asian käsittelyn aloittaminen eduskunnassa nyt ei kuitenkaan saa antaa millään muodoin sitä viestiä, että tyytyisimme yhtään vähempään kotimaiseen omistajuuteen kuin tuo 60 prosenttia. Kotimainen omistajuus on myös turvallisuuspoliittinen asia.

Kun puhutaan kansainvälisistä energia- ja ilmastotavoitteista, ydinvoima sijoitetaan uusiutuvien energiamuotojen kanssa päästöttömien luokkaan. Niitä pitää tästä näkökulmasta pystyä käsittelemään yhdessä, eivätkä ne sulje pois toisiaan. Peruslähtökohdan pitää kuitenkin olla se, että kotimaisten uusiutuvien energiamuodot kulkevat aina päätöksissä ydinvoimaa edellä ja uusiutuvan energian edistämisen pitää olla aina tavoitteiltaan kunnianhimoista, kun ydinvoimakäytöksissä voidaan pysytellä lähellä nykytason säilyttämistä.

Tätä silmällä pitäen kannustan hallitusta tekemään bioenergian edistämistä tukevia päätöksiä. Viimeviikkoinen lupaus metsähakkeen aseman edistämisestä turpeen rinnalla ei todellakaan ole riittävä. Sähköntarve kasvaa jatkuvasti, ja biotuotannolla pystymme vastaamaan siihen nykyisellä tuotantotasolla vain noin neljänneksellä. Ydinenergiaa siis tarvitaan.

Fennovoiman kotimaisesta omistajuudesta puhuttaessa meidän pitäisi ensisijaisesti muistaa, että koko energiatuotannon kokonaisuuden kotimaisuudesta on huolehdittava. Tämän vuoksi uusiutuvien energiamuotojen pitää olla energiapolitiikan keskiössä. Uusiutuvan energian avulla saisimme nostettua kotimaista omistajuutta merkittävästi ja samalla energiaomavaraisuuttamme.

Arvoisa puhemies! On arvattavissa, että puhumme tänään myös erilaisten energiamuotojen puhtaudesta juuri noihin ilmastotavoitteisiin liittyen. Tärkeintä olisi se, että kivihiili poistuisi ko-

konaan energiapaletistamme. Kivihiilen poistamisella olisi myös kansantaloudellinen vaikutus. Kokonaisuudessaan kotimaisen energian hyödyntäminen voisi paikata koko 8,5 miljardin euron kestävyysvajeen. Voisimme siis omilla toimillamme ja pelkästään energia-alan toimilla kääntää koko talouden suuntaa.

Puhemies! Suhtaudun itse lähtökohtaisesti myönteisesti periaatepäätökseen, jos ehdot täyttyvät. Tästä huolimatta suhtaudun kansalaisten huoleen säteilyturvariskeistä myös erittäin vakavasti, ja avoin keskustelu on tässä otettava myös vakavasti.

Energia-ala on merkittävä työllistäjä, ja sitä Fennovoiman hankkeeltakin odotetaan erityisesti sijoituspaikkakunnalla ja ylipäätään pohjoisemmassa Suomessa. Toivon, että nähtäisiin myös vertaileva arvio päästöttömien energialähteiden työllistävyydestä. Käytännössä siis selvitettäisiin huolellisesti, kuinka paljon uusiutuvat energiamuodot työllistäisivät ja kuinka paljon ydinvoima. Rakennusaikana ydinvoiman työllisyys on tietysti korkea, mutta entäpä sen jälkeen? Veikkaan, että pitkän aikavälin vertailuna meidän kannattaa pitää tästäkin näkökulmasta uusiutuvan energian lippua korkealla.

¹⁴⁸ **Markus Lohi /kesk:** Arvoisa puhemies! Sähköä tulee olla verkossa kaiken aikaa yhtä paljon kuin kulutamme sitä. Olemmekin ratkaisseet tämän ongelman tuomalla vuosikaudet lähes 20 prosenttia sähkönkulutuksesta ulkomailta. Olemme riippuvaisia ulkomaan tuonnista, sähkön tuonnista, sekä itse energian suhteen että myös hinnan suhteen. Elämme yhteisillä pohjoismaisilla sähkömarkkinoilla, ja silloin kun tulee kulutuspikkejä, on hinta, joka ennen muuta joustaa. Tämä on aiheuttanut markkinoilla sen ilmiön, että kulutushuipussa sähkön hinta voi olla jopa kymmeniä kertoja suurempi kuin keskihinta, tukkuhinta sähköpörssissä.

Suunnitelmamme energian säästämiseksi ja energiatehokkuuden parantamiseksi tulevaisuudessa tarkoittavat sitä, että voimme kokonaisenergiankulutustamme vähentää tulevaisuudessa. Uskon myös itse tähän, mutta samalla tämä tarkoittaa sitä, että sähkönkulutus tulee tulevana vuosikymmeninä selvästi lisääntymään. Joudumme siis ratkaisemaan, miten tuotamme kuluttamamme sähkön.

Nyt hallitus on esittämässä sitä, että me täällä eduskunnassa käsittelemme ja antaisimme jat-

koluvan Fennovoima-hankkeelle, joka keskeisiltä osin on muuttunut alkuperäisestä periaatepäätöksestä. Täällä keskusteluissa on esitetty monia erilaisia ratkaisuja ydinvoimalla tuotetulle sähkölle Suomessa. On esitetty, että meidän tulee ratkaista tämä sähköntuotanto ennen muuta tuulivoimalla tai aurinkoenergialla, ja on vannottu bioenergian nimeen.

Itse myös olen, voisi sanoa, erittäin voimakas paikallisen energiatuotannon ja paikallisten energialähteitten kannattaja. Meidän tuleekin käyttää sähköntuotannossa niin paljon kuin mahdollista paikallisia energialähteitä ja bioenergiaa, mutta jossakin menevät myös rajat. On tunnustettava, että emme pysty esimerkiksi metsäenergiaa lisäämään niin paljon, että siitä olisi meidän sähköntuotannon ratkaisijaksi. Myöskään tuulivoimaa emme voi, eikä meillä ole siihen kansakuntana varaa, lisätäköön niin paljoa näköpiirissä olevassa tulevaisuudessa, että se voisi ratkaista meidän perusvoiman tuotannon.

Aurinkoenergian osalta on tunnustettava se, että niin kauan kuin me emme ole ratkaisseet energian varastointikysymystä, on hankala ratkaista perusvoiman tuotantoa aurinkoenergialla. Tuulivoiman osalta voi sanoa myös sen ongelman, että vaikka meillä siirtoyhteydet Eurooppaan lisääntyisivätkin — niin kuin ne koko ajan lisääntyvät — on valitettavasti tuulien osalta sellainen ilmiö, että silloin kun Suomessa tuulee suurella mittakaavassa, tuulee koko Euroopan alueella, ja silloin kun Suomessa ei tuule, ei tuule myöskään isossa mittakaavassa koko Euroopan alueella. Siksi tuulivoima ja sen lisärakentaminen tulevat vaatimaan lisääntyvää säätövoiman tarvetta, ja tämä aiheuttaa myös ongelmia nimenomaan meidän sähköverkkoomme ja sähkönkulutukseen.

Olen itse sitä mieltä, että meidän tulee hyödyntää meidän käytössä olevat, jo valjastetut vesistömme maksimaalisesti rakentamalla vesivoimaa säätövoimaksi niin paljon kuin se on mahdollista jo rakennetuissa vesistöissä. Ymmärrän, että tämäkin aiheuttaa vastustusta, niin kuin aiheuttavat kaikki muutkin energiantuotantomuodot. Jotenkin kuitenkin kulutuksemme kasvu on ratkaistava.

Kun tätä kokonaisuutta ajattelee, olen päätenyt siihen, että vaikka Fennovoiman ydinvoimalapaperiaatepäätöksen myöntäminen onkin ongelmallinen — kiistatta se sisältää omistuspohjan osalta hankalia kysymyksiä, eikä ydin-

voima ratkaisunakaan ole yksinkertainen — pidän tätä esitystä kuitenkin nyt käytettävissä olevilla tiedoilla yhteiskunnan kokonaisedun mukaisena.

¹⁴⁹ **Johanna Ojala-Niemelä /sd:** Arvoisa herra puhemies! Energiakysymys on paitsi kansallinen myös vahvasti kansainvälinen kysymys. Meidän on täytettävä EU:n meille määrittämät sitoumukset, ja samalla meidän on ratkaistava, kuinka omavaraisia aiomme tarvitsemassamme energiantuotannossa olla. Sähkön omavaraisuuden lisääminen kuuluu Suomen pitkän aikavälin ilmasto- ja energiastrategian tavoitteisiin.

Energiakysymys on erittäin keskeinen pohjoisen Suomen menestyksen ja kukoistuksen kannalta. Lapissa meillä on isoja teollisuuslaitoksia, kuten muun muassa Outokumpu, Metsä Fibre ja Stora Enso, joiden energiansaanti on tulevaisuudessakin turvattava. Lapille elintärkeitä metsä-, metalli- ja paperiteollisuus ovat hyvin energiaintensiivisiä aloja. Lisäksi kasvava energiantarve tulee olemaan kaivannaisteollisuudella ja matkailulla.

Ennen kaikkea meidän tulee kuitenkin panostaa uusiutuvaan energiaan. Voisin mainita esimerkiksi hakkeen käytön, aurinko-, vesi- ja tuulivoiman. Meillä on vireillä monia merkittäviä hankkeita, kuten Rovaniemen Energian lauhdevoimalaitos, jolla tuotettaisiin sähköä paikallisista puupolttoaineista ja turpeesta, sekä lisäksi merkittävät tuulivoimahankkeet sekä merellä että sisämaassa. Valitettavasti Kemini—Tornion alueelle suunnitella ollut biopolttonesteiden tuotantolaitoksen toteuttaminen on tällä hetkellä jäissä, mutta toivottavasti vain väliaikaisesti. Luonnollisesti bioenergiayrittäjyyttä on lisättävä koko maakunnassa vesivoimaa unohtamatta.

Tänään olemme koolla keskustelemassa ydinvoiman lisärakentamisesta Suomeen. En itse ole ydinvoiman intohimoinen kannattaja, mutta olen pyrkinyt arvioimaan asiaa mahdollisimman tasapuolisesti osana koko energiaratkaisuumme ja energiantarvettamme. Toisaalta vaakakupissa painavat ydinvoimat haittapuolet, kuten kysymys jätteiden loppusijoituspaikasta tai uraanin etsinnästä, joka soveltuu huonosti yhteen lappilaisen matkailuimagon kanssa.

Siitä huolimatta, että Fennovoiman hankkeen sijoituspaikaksi valikoitui Simon sijasta Pyhäjoki, näen, että ydinvoimalan kaltainen suurhanke on työpaikkoineen, verotuloineen ja välillisine

vaikutuksineen piristysruiske koko Pohjois-Suomelle. Rakennusvaihe kestää 6—8 vuotta ja työlistää vilkkaimpien vuosien aikana tuhansia ihmisiä. Monet työntekijät asuvat seutukunnassa useita vuosia. Hankkeen mukana tuleva erilaisen palvelujen tarve on erinomainen mahdollisuus alueen tunteville paikallisille yrityksille.

Ydinvoimalan rakentamisessa tarvitaan monen eri alan osaajia. Alkuvaiheessa täytyy rakentaa teitä, satamaa, laitureita, asuntoja, tehdä lounhintatöitä ynnä muuta sellaista. Kyse ei ole ydinteknistä osaamista vaativista töistä, vaan tavallisesta rakentamisesta, johon tarvittavaa osaamista on alueella runsaasti tarjolla. Näistä urakoista soisi mahdollisimman monen lankeavan suomalaisille ja paikallisille urakoitsijoille. On selvää, että ydinvoimalaa ei rakenneta yksin kotimaisin voimin, mutta yritysten valmentamisella ja aktiivisella tiedottamisella kotimaisen työvoiman osuus saadaan mahdollisimman suureksi. On myös selvää, että työt tulee tehdä Suomen lakien ja työehtosopimusten mukaisesti.

Rakennusalan ammattilaisten lisäksi kysyntää suuressa hankkeessa on muun muassa kiinteistö-, ravintola-, majoitus- ja kuljetuspalveluiden, vartiointin sekä hallinnon henkilöstölle. Arvioitavanamme olevissa suunnitelmissa varsinainen ydinvoimalan rakentaminen pohjoisessa alkaisi 2017, jolloin edellisten lisäksi tarvitaan monenlaista erityisosaamista. Kun voimala olisi käytössä, tarjoaisi se välittömästi 400—500 työpaikkaa.

Koen, että tarvitsemme ydinvoimaa yhdessä uusiutuvien energialähteiden kanssa. Suomi on nykyään liian riippuvainen sähköntuonnista, ja tästä meidän tulee päästä eroon. Emme myöskään saavuta ilmastotavoitteitamme ilman hiili-dioksidipäästötöntä ydinvoimaa. Näitä pohtiesani olen päättänyt puoltamaan lupaa ydinvoimalle ja Fennovoiman hanketta perustelen kotimaisella energiantarpeella.

¹⁵⁰ **Teuvo Hakkarainen /ps:** Arvoisa puhemies! Ensimmäiseksi: minä olen tämän hankkeen kannalla viimeistä piirtoa myöten.

Täällä on tullut esille Venäjän pelko ja tämäinen, että miten se toimii tuolla Ukrainassa ja muualla. Otetaanpa tuolta historiasta pikkusen esimerkkiä, miten ennen toimittiin. Silloin kun oli Neuvostoliitto ja oli noottikriisejä ja muita, ei täällä pelätty ruveta yhteistyöhön venäläisten yritysten tai valtion kanssa. Minä luen tuosta pikkukätkän. "Rautaruukin perustaminen venäläiseen

tekniikkaan perustuen 1950-luvun lopulla on hyvä esimerkki, jota korostaa esimerkiksi noottikriisi 1961, jolloin naapurimme esitti kovinkin vakavia konsultaatioita. Tuolloin laitetoimitukset olivat kiivaimmillaan, 1960—1963, eikä poliittinen tilanne sotkenut mitenkään hyvää yhteistyötä." Ihmettelen, että nyt täällä vapistaan kuin haavanlehdet tuommoisen asian edessä, mikä on tuolla Ukrainassa. Se ei vaikuta millään tavalla Suomen kauppasuhteisiin.

Sitten toinen juttu, josta on puhuttu: korvaavat energianlähteet, esimerkiksi aurinko. No, meillä on neljä vuodenaikaa, jotka täällä vaikuttavat paljon enemmän kuin Keski-Euroopassa ja Etelä-Euroopassa. Joulukuussa sitä aurinkoa näkyy hyvin vähän, varsinkin Pohjois-Pohjanmaalla: pikkuisen hipaisee taivaanranta. Ei sieltä tule yhtään mitään. Nimenomaan silloin tarvitaan energiaa, ja silloin ne ovat piilossa. Sama on tuulivoiman suhteen. Silloin kun on kovat pakkaset ja muuta, eivät ne rullat pyöri. Päinvastoin, niihin joudutaan syöttämään sitä sähköä, että ne pysyvät lämpöisinä. Ja mistä se sitten otetaan, kun ei ole ydinvoimaa?

Mutta mennään tähän työllisyyspuoleen. Fennovoiman rakentamishanke merkitsisi töitä paikallisille tekijöille ja talouden piristysruisketta Pohjois-Pohjanmaalle. Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjät, johon kuuluu yli neljä ja puoli tuhatta jäsenyrittäjää, on mukana edistämässä hanketta ja paikallisten yrittäjien aktiivista roolia siinä. Järjestön tekemän suurhankeselvityksen mukaan alueen yrityksistä liki 70 prosenttia uskoo oman yrityksensä hyötävän hankkeesta joko suoraan tai välillisesti. Kyselytutkimus oli laaja, siihen vastasi 705 yritystä. Fennovoima puolestaan haluaa, että paikalliset ja muut suomalaiset yritykset hyötyvät hankkeesta mahdollisimman paljon.

Hanke on tärkeä myös Oululle, joka liittyi Fennovoiman osakkaaksi kesäkuussa. Oulu on kärsinyt huomattavan paljon talouden laskusuhdanteesta, ja siksi Fennovoiman työllistävä vaikutus on seudulle erityisen tärkeä. Kesäkuussa Oulun kaupunginvaltuusto päätti, että kaupunki lähtee mukaan Fennovoiman ydinvoimahankkeeseen hankkimalla Fennovoiman pääomistajan, Voimaosakeyhtiö SF:n, osakkeita 16—17 miljoonan euron edestä. Kaupunginjohtaja Matti Pennanen kertoi Ylelle: "Me haluamme, että tämä investointi toteutuu, ja toivomme myös elinkeinoelämän osallistumista siihen. Tämä

alue ja koko Suomi tarvitsee työtä. Oulun perimäinen syy lähteä mukaan oli se, että me saamme tämän viestin perille. Sitä kautta myös Pohjois-Suomen teollisuus saisi jatkuvuutta."

Myös Raahan seutukunnalle hanke on tärkeä, sillä työllisyysaste on korkea, erityisesti kun suurin työnantaja Ruukin terästehdas siirtyi SSAB:n omistukseen. SSAB aikoo vähentää väkeään Suomessa ja Ruotsissa noin 900 työntekijän verran kolmen vuoden aikana.

Teollisuus tarvitsee ehdottoman varmaa energiansaantia. Mikäli rakennusluvan hakemisen ehtona oleva 60 prosentin kotimainen omistus täyttyy, voidaan katsoa, että hanke on omissa käsissämme. Näin vaarat olisivat ennakoitavissa ja torjuttavissa. Ydinvoimaa tarvitsee paitsi teollisuus myös kuntien omistamat sähköyhtiöt, jotta ne voivat myydä sähköä kotitalouksille kohtuuhinnalla.

Vielä toistan: kannatan hanketta.

¹⁵¹ **Anne-Mari Virolainen /kok:** Arvoisa herra puhemies! Aiemmin iltapäivällä kuulumme, että ministeri Vapaavuoren Fennovoima-esitys on syntynyt perusteellisen ja kokonaisvaltaisen harkinnan seurauksena. Juuri sellaista harkintaa lainsäädäntömme edellyttää erityisesti ydinvoiman osalta.

Fennovoiman kohdalla hyväksyttiin reaktori-toimittajan vaihtaminen, mutta samalla asetettiin tiukat raamit venäläisomistukselle, tarkemmin sanottuna kotimaiselle omistajuudelle. Tehdyt päätökset ovat olleet linjakkaita. Kysymys ei ole ollut uusista luvista, vaan jo aiemmin myönnettyjen lupien tarkentamisesta. Ydinjätteen loppusijoittamisesta edellytetään lisäksi kunnan selvitystä ennen kuin hankkeet voivat toteutua.

Arvoisa puhemies! YK:n parlamenttienvälisen ilmastopaneeli IPCC julkaisi vastikään tuoreen arviointiraportin. Siinä todetaan hyvin selväsanaisesti, että ilmastomuutoksen torjunta tarvitsee kokonaisvaltaista tarkastelua. Samainen arviointiraportti toteaa ydinennergian koeteluksi ja tuotantokäyttöön valmiiksi energiantuotantomuodoksi, joka on hyvin vähäpäästöistä.

Meidän on todellakin otettava vakavasti hiili-dioksidipäästöjen vähennystavoite. Puolet ihmiskunnan toiminnasta peräisin olevista hiilidioksidipäästöistä viimeiseltä 300 vuodelta on nimittäin peräisin neljältä viimeiseltä vuosikymmeneltä. Suomessakin on osattava kantaa vastuuta päästöjen vähentämisestä, ja kaikki energiapää-

tökset on nähtävä osana kansainvälistä ilmastomuutoksen torjuntaan tähtäävää työtä.

Tänään iltapäivällä aiemmassa debatissa Fennovoiman ydinvoimalahanketta kritisoitiin venäläisomistuksesta. Tosiasiassa Fennovoiman ydinvoimala vähentäisi Suomen riippuvuutta juuri tästä venäläisestä energiasta. Nyt 98 prosenttia Suomen kaasusta tulee Venäjältä, samoin yli puolet kivihiilestä. Ostamme sataprosenttisesti venäläisomisteisista, venäläisten operoimista voimaloista Venäjältä 1—2 ydinvoimalan vuosituotannon verran sähköä.

Fennovoima olisikin suomalaisomisteinen, suomalaisten operoima laitos Suomessa. Se vähentäisi näin tarvetta kaikkiin edellä mainittuihin. Se siis vähentäisi energiariippuvuuttamme Venäjästä. Suomi on yksi harvoja EU-maita, joilla on sähkön suhteen rakenteellinen tuontiriippuvuus. Uskoisin, että siitä olemme samaa mieltä, että sitä on tärkeää kaventaa.

Venäläisten investointikiinnostusta kritisoivien on myös muistettava, että olemme varta vasten toivoneet ulkomaisia investointeja Suomeen. Tässä taloudellisessa tilanteessa on sinänsä hieno asia, jos Suomeen tehtävien investointien kannattavuuteen uskotaan. Toisaalta Suomi ei ole ainoa länsimaa, joka on tekemisissä Rosatomin kanssa. Sillä on toimintaa ja asiakkaita yli 40 maassa ympäri maailmaa. Yhtiölle kuuluu noin 40 prosenttia maailman uraanin rikastamiseen liittyvien palveluiden markkinoista, lähes 20 prosenttia maailman ydinpolttoainetoimituksista ja noin 15 prosenttia rakenteilla olevista reaktoreista.

Arvoisa puhemies! Energiaomavaraisuuden kasvattaminen, ympäristöystävällisyys, talouden kehitys ja energiamarkkinoiden kehittäminen ovat Suomea ja koko Eurooppaa koskevia haasteita, joilla on myös globaali ulottuvuus.

Arvoisa puhemies! Kun me puhumme isosta kuvasta, globaalista ulottuvuudesta, niin silti meidän on syytä pitää mielessä tämän hankkeen aluetaloudelliset vaikutukset, alueelle syntyvät työpaikat, alueelle tuleva kiinteistövero-tuotto, jossa edellinen puhuja viittasi muun muassa Oulun kaupunginjohtajan lausuntoihin.

Työtä ja toimeliaisuutta me tähän maahan tarvitsemme, ja tämä on yksi keino saada sitä lisää.

¹⁵² **Anneli Kiljunen /sd:** Arvoisa herra puhemies! Käsittelyssämme on nyt Fennovoima Oy:n ydinvoimalaitoksen rakentamista koskevan val-

tioneuvoston periaatepäätöksen täydentäminen muun muassa yhtiön uudistetun omistusrakenteen ja ydinjätteen käsittelyn osalta. Valtioneuvosto teki Fennovoiman hankkeesta periaatepäätöksen toukokuussa 2010, ja eduskunta vahvisti päätöksen äänestyksen jälkeen saman vuoden heinäkuussa.

Suomi on sähkönhankinnan osalta riippuvainen tuonnista alle viidenneksen tuontisuudella. Selvitysten mukaan uudet ydinvoimalat korvaisivat sähköntuontia, kuitenkin niin, että ylimmän kysyntäskenaarion mukaan Suomi säilyisi sähkön netto-ostajana ydinvoimainvestoinneista huolimatta ja alempien skenaarioiden mukaan olisimme vuoteen 2030 omavaraisia mutta sen jälkeen jälleen netto-ostajia.

Kasvihuonepäästöjen määrä vähenisi lisäydinvoiman myötä noin 4 prosenttia vuosina 2030–2035 verrattuna päästöihin ilman ydinvoimaa. VTT:n laskelmien mukaan lisäydinvoiman rakentaminen hillitsisi sähköhinnan nousupainetta. Alhaisempi sähköhinta heikentäisi muun sähköntuotannon kannattavuutta ja voi vaikuttaa kielteisesti erityisesti kaukolämpöön liittyvien sähköhinta- ja lämmön yhteistuotantolaitosten korvausinvestointien toteuttamiseen.

Arvoisa puhemies! Ydinvoiman valitseminen energiatuotantomuodoksi oli valinta, jonka me poliitikot, kansanedustajat, teimme. Sitä perusteltiin päästöjen vähentämisellä ja sähköhinnan saannin turvaamisella. Minä en halunnut valita ydinvoimaa, en kannattanut sitä neljä vuotta sitten äänestyksessä enkä kannata sitä tänäänkään. Tärkein peruste kielteiseen ydinvoimakantaani on se, että energiapolitiikassa minulle ylivoimaisesti tärkein tavoite on energiatehokkuuden ja -teknologian kehittäminen ja vahvistaminen.

Ydinvoiman lisärakentaminen kannustaa vain kuluttamaan lisää sähköä, ja energiansäästöön tähtäävät toimet unohtuvat. Sitomalla niin fyysisiä kuin henkisiäkin voimavaroja ja teknologiresursseja ydinvoiman lisärakentamiseen vaihtoehtojen kehittäminen hidastuu. En hyväksy sitä, että lukitsemme energiatuotannon kehittämisen kymmeniksi vuosiksi eteenpäin yhdenlaiseen teknologiaan, jonka tulevaisuuden kehitysnäkymät maailmanlaajuisesti ovat heikot.

Ympäristöministeriö toteaa omassa lausunnossaan, että valtioneuvoston strategiassa cleantech-liiketoiminnan edistämisestä linjataan, että kasvutavoitteiden edistäminen edellyttää kannustavaa kotimaista toimintaympäristöä ja toimi-

vaa kotimarkkinaa. Ydinenergian lisärakentaminen saattaa siis käytännössä estää, hidastaa tai lykätä kotimaisia investointeja uusiutuvaan energiaan.

Meidän menettelymme on todella ristiriitaista, kun maailmalla panostetaan tosissaan uusiutuvaan energiaan, energiateknologian ja -tehokkuuden kehittämiseen. Näin tulisi tehdä myös täällä meillä Suomessa. Suomi voisi olla energian ja ainakin energiaosaamisen vahva vientimaa, jos satsaisimme uusiutuvan energian ja energiatehokkuuden tutkimukseen ja kehittämiseen.

Esimerkkinä haluan mainita minulle läheisen Lappeenrannan teknillisen yliopiston vahvan energiaosaamiskeskittymän, jossa todella satsataan tulevaisuuden osaamiseen. Yliopisto on maailman 300 parhaan yliopiston joukossa ja erityisen hyvä siirtäessään osaamistaan yhteiskunnan käyttöön. He ovat onnistuneet juuri siinä, missä mielestäni Suomi on ainakin energiapolitiikassa osittain epäonnistunut. Heidän strategiansa on merkityksellinen ja toimintatapansa ajanmukainen ja kansainvälinen.

Arvoisa puhemies! Ilmastomuutoksen suurten riskien vuoksi energiapolitiikan on tavoiteltava kasvihuonekaasujen merkittävää vähentämistä. Ydinvoima voi sinänsä olla ilmastopolitiikan näkökulmasta positiivinen ratkaisu. Se kuitenkin sisältää itsessään muita riskejä, joista vähäisin ei ole ydinjätteen loppusijoittaminen. Sitä ei ole vielä maailmassa missään tehty. Myös uraanin louhimiseen ja käsittelyyn liittyy riskejä, jotka kannetaan tällä hetkellä kokonaan läntisen Euroopan ulkopuolella.

Sinänsä nämä asiat eivät ole neljän vuoden aikana muuttuneet mihinkään. Nostan asian kuitenkin vielä esiin, koska Fennovoiman täydennyksessäkin nämä ovat esillä. Käytetyn ydinpolttoaineen välivarastoinnin osalta Fennovoima esittää kahta vaihtoehtoista ratkaisua. Ympäristöministeriö on omassa lausunnossaan huomauttanut, että yhtiön olisi pitänyt esittää arvio välivarastointiratkaisujen eroista. Ministeriön mielestä on myös huolestuttavaa, ettei Fennovoima esitä tarkempaa suunnitelmaa ydinpolttoaineen loppusijoittamiseksi. Yhtiön on noin puolentoista vuoden sisällä esitettävä tähän ratkaisu, eli tässä taas yksi iso ratkaistava asia on edessä.

Arvoisa puhemies! Kerta toisensa jälkeen ydinvoiman lisärakentamista on myös perusteltu sen talouskasvua ja hyvinvointia lisäävillä vaikutuksilla. Mutta minulle on jäänyt hyvin hämäräk-

si se, mitä näillä vaikutuksilla todella tarkoitetaan, tai jos vaikutuksia onkin, ovatko ne kestäviä ja voisiko ne helpommin saavuttaa aivan toisenlaisella, tulevaisuuteen ja kestävään elämäntapaan perustuvalla energia- ja ilmastopolitiikalla.

¹⁵³ **Oras Tynkkynen /vihr:** Arvoisa puhemies! Keskityn tässä puheenvuorossa vaihtoehtoihin Fennovoimalle.

Monessa puheenvuorossa on peräänkuulutettu vihreiden vaihtoehtoa, ja se vaihtoehtohan julistettiin viikko sitten. Kotimaisissa energiaratkaisuissa satsataan kotimaiseen ja uusiutuvaan energiaan, energiatehokkuuteen ja kysyntäjouston enemmän kuin näissä hallituksen nyt pohjalla olevissa suunnitelmissa. Olen kuvannut lyhyesti tätä mallia useissa puheenvuoroissa tässä salissa ja olen tarjoutunut tulemaan eduskuntaryhmiin sitä esittelemään, jos siitä halutaan käydä lähempää keskustelua.

Muun muassa edustajat Rantakangas, Sanke-
lo ja Väättäinen arvostelivat tätä vihreiden esittämää vaihtoehtoa. Harmillista kyllä, he eivät puheenvuoroissaan esittäneet mitään perusteita tälle arvostelulle, mikä tässä vaihtoehdossa ei heidän mielestään ole järkevää, ja sen takia tähän arvosteluun on kauhean vaikea vastata. On varmasti niin, että vihreiden vaihtoehto ei ole täydellinen, siinä on varmasti monia piirteitä, joita on syytä kehittää eteenpäin, ja me mielellämme niin teemme. (Teuvo Hakkarainen: Kivihii-
li!) Mutta jotta näin voidaan tehdä, se edellyttää, että esimerkiksi edustaja Hakkarainen yksilöi sen kritiikkinsä vihreiden mallia kohtaan. — Ja toivon, että kun edustaja Hakkaraisella pian on uusi puheenvuoro, niin hän voi ehkä esittää vaikka kolme kärkiperustetta, minkä takia hän ei allekirjoita tätä vihreiden vaihtoehtoista mallia.

Muun muassa edustaja Sipilä ja moni muu kollega pohtivat puheenvuoroissaan sitä, ovatko Fennovoima ja kotimaiset kestävät energiaratkaisut toisilleen vastakkaisia tai vaihtoehtoisia. Lyhyin vastaus on varmasti, että ovat osittain, eivät kokonaan mutta ovat osittain. Ja minkä takia näin, se käy ilmi jo periaatepäätöksestä.

Edustaja Kiljunen edellä jo totesi, että periaatepäätöksessä avoimesti myönnetään, että Fennovoima heikentää muun sähköntuotannon, mukaan lukien uusiutuvilla tehdyn sähköntuotannon, kannattavuutta ja myös sähkön ja lämmön yhteistuotantoa.

Ministeri Vapaavuori on tässä salissa puolestaan todennut, että kun valtioneuvosto antaa myönteisen ydinvoimaluvan, markkinoille tulee viesti siitä, että erittäin merkittävä ydinvoimalaitos on tulossa markkinoille, joka käytännössä blokkaa monia muita sähköntuottajia tekemästä omia investointeja, myös uusiutuvan energian puolella toimivia.

Fennovoima siis, jos se hyväksytään ja todella toteutuu, osittain ainakin jarruttaa näitä kotimaisia kestäviä vaihtoehtoja. Toki ei niin, että jos Fennovoima etenee, niin sen jälkeen mitään ei voi enää tehdä näillä muilla uusiutuvilla energialähteillä, energiatehokkuudella. Toki voi, mutta osittain ne ovat keskenään ristiriidassa.

Ministeri Vapaavuori väitti, että vihreiden vaihtoehto ei itse asiassa olekaan vaihtoehto Fennovoimalle, koska ne tarvitaan molemmat. Kuitenkaan hallitus ei ole tuonut tänne eduskuntaan esityksiä, jotka sisältäisivät ne toimenpiteet, joita vihreät vaihtoehdossaan esittää. Olen toki iloisesti yllättynyt, jos ministeri Vapaavuori tämän Fennovoima-käsittelyn jälkeen tällaisen paketin eduskunnan käsittelyyn tuo. Eli erittäin hyvä, jos ministeri Vapaavuorikin kannattaa tätä vihreiden mallia ja eduskunta pääsee siihen ottamaan kantaa.

Edustaja Katainen omassa puheenvuorossaan painotti sitä, että olisi syytä selvittää työllisyysvaikutuksia eri vaihtoehdoista, siis tässä tapauksessa Fennovoimasta ja toisaalta mahdollisesti sille vaihtoehtoista kotimaisista uusiutuvista energianlähteistä. Sepä onkin nyt tämän meidän päätöksentekomme yksi ongelma: meillä on käsitellyssä hallituksen esitys Fennovoiman periaatepäätöksestä, mutta tästä esityksestä puuttuu vaihtoehto, jossa olisi ilman Fennovoiman lupaa pyritty vastaamaan niihin yhteisesti jaettuihin energiapolitiikan tavoitteisiin ja sitten vertailtu näiden kahden vaihtoehdon hyviä ja huonoja puolia ja muun muassa niitä työllisyysvaikutuksia, joita edustaja Katainen edellä peräsi. Eli eduskunnalta tässä mielessä puuttuu jonkin verran päätöksenteon pohjaksi tarvittavaa tietoa. Jos syystä tai toisesta Fennovoiman lupaa ei haluta hyväksyä, niin mitä sitten, mitä siitä seuraa? Tällaista tarkastelua ei hallitus eduskunnan käsitte-
lyyn valitettavasti ole tuonut.

Edustaja Soini arveli, että Saksan taloudella menee huonosti, koska Saksassa on satsattu uusiutuvaan energiaan. Kun katsoo Suomen talouslukuja tänään, niin ottaisin Saksan talouden mil-

loin tahansa, milloin tahansa ottaisın Saksan nykyisen taloudellisen tilanteen, Suomen tilanteen sijaan. Eli ei siellä Saksassa ehkä nyt aivan niin huonosti mene. (Mauri Pekkarinen: Suomessa on enemmän uusiutuvaa kuin Saksassa!)

Edustaja Autto puolestaan kantoi huolta siitä, että teollista tuotantoa on valunut muualle. Minä jaan tämän huolen: on suuri ongelma Suomelle, jos teollista tuotantoa valuu muualle. Mutta jälleen, jos vertaillaan vaikkapa Ruotsia, Saksaa ja Tanskaa, jotka eivät rakenna lisää ydinvoimaa, Suomeen, joka lisäydinvoimaa rakentaa, voidaan väittää, että Ruotsilla, Saksalla ja Tanskalla menee taloudellisesti huonommin sen takia, että siellä lisäydinvoimaa ei ole rakennettu?

Ja edustaja Kärnä lopuksi totesi, että bioenergia ei ehdi auttamaan. Fennovoimaa joudutaan odottamaan vähintään kymmenen vuotta, kun taas bioenergiaa, siinä määrin kuin sitä halutaan edistää, voidaan rakentaa tänä vuonna, ensi vuonna ja sitä seuraavana vuonna eli paljon nopeammin kuin Fennovoimaa.

¹⁵⁴ **Lauri Heikkilä /ps:** Arvoisa puhemies! Tässä edustaja Tynkkynen kritisoi, että ydinvoimala blokkaa muuta sähköntuotantoa. Jos näitä nopeita menetelmiä on, niin nehan varmaan ehtivät sähköntuotantoon jo paljon ennen tätä nyt päätettävää ydinvoimalaa. Tekniikka kehittyy jatkuvasti, ja myöskin nämä muut mahdollisuudet tuottaa sähköenergiaa toivottavasti paranevat ihan samalla vauhdilla tai jopa nopeammin kuin viimeisen 20 vuoden aikana.

Suomen sähkönkulutus on 83 897 gigawattituntia, mistä ydinvoimalla tuotetaan neljäsosa suurin piirtein, 22 698 gigawattituntia. Vuonna 2013 tuulivoimalla tuotettiin sähköä 774 gigawattituntia eli 0,77 prosenttia Suomen sähkönkulutuksesta. Venäjältä tuotiin energiaa viime vuonna 4 713 gigawattituntia eli kuusinkertainen määrä verrattuna tuulivoimalla tuotettuun energiaan. On todennäköisesti parempi vaihtoehto tuottaa energiaa Suomessa Fennovoiman ja Rosatomin yhteistyönä rakennettavassa voimalassa kuin luottaa koti- tai naapurimaassa vanhelevilla voimaloilla tuotettuun sähköön.

Arvoisa puhemies! Energiantuotanto vaatii huolellista toimintaa, etenkin ydinennergian kohdalla, että vältetään radioaktiivisilta päästöiltä. Käytetyn ydinpolttoaineen jälleenkäsittely ja turvallinen varastointi lisäävät myös osaltaan ydinsähkön hintaa nyt ja tulevaisuudessa. Tietysti

ydinteknologiaa kun kehitetään, toivotaan, että tiede ratkaisisi tulevaisuudessa fuusioenergian tai jotkut muut systeemit, että voitaisiin käyttää jopa tuota käytettyä polttoainetta uudelleen, muuhunkin kuin ydinaseisiin, mitä sitten taas rikastamalla käytettyä ydinpolttoainetta voidaan kyllä tehdä, mutta se ei tietenkään ole toivottavaa.

Ydinvoimalan lisärakentamisen ohella myös uusiutuvien energiamuotojen käyttöä, tutkimusta ja kehittämistä tulee lisätä. Tekniikan kehittyessä myös aurinkoenergiasta saattaa tulla jopa Suomen oloissa ihan kannattava moniin pieniin elektroniikkalaitteisiin, varsinkin koska kennojen tehokkuus paranee, niin että jo päivänvalo riittää tuottamaan sähköä elektronisiin laitteisiin, joissa nykyään käytetään akkuja ja muita. On noin 20 vuotta aikaa siitä, kun olen aurinkotekniikan kursseilla ensimmäistä kertaa yliopistolla istunut, ja silloin hyötysuhteet parhaimmillaan olivat siellä 5 ja 10 prosentin välissä aurinkokennoilla. Nyt teknologian kehittymisen myötä laboratoriossa on saavutettu jopa yli 50 prosentin hyötysuhteita, kun auringonvaloa muutetaan energiaksi — tosin käytännön tasolla semmoisia kennoja ei vielä ole käytettävissä. Joskus aikaisemmin sanottiin, että 30 prosenttia on teoreettinen maksimi, mitä voidaan saada, ja se on jo toki ylitetty. Siten energiantuotannossa on paha sanoa, mikä se tilanne on tulevaisuudessa eri mahdollisuuksien osalta, mutta tietysti jos päästötöntä energiaa voidaan tuottaa, niin se on aina hyvästä ja tekniikkaan kannattaa panostaa.

Mutta tässä tilanteessa tuntuu, että tämä ydinvoimalan rakentaminen takaa parhaiten semmoisen sähkön hinnan, minkä kuluttaja pystyy maksamaan ja millä käyttämään sitä energiaa.

Sitten Suomen sähkönjakelun kannalta lienee myös hyvä, että Pohjois-Pohjanmaalle saadaan oma voimala ja ehkä myös energiaa tarvitsevaa teollisuutta syntyy alueelle lisää.

¹⁵⁵ **Mauri Pekkarinen /kesk:** Arvoisa puhemies! Vielä 94, kun eduskunta päätti silloin Olkiluoto 3:n periaatepäätöksestä, minä äänestin sitä hanketta vastaan. Kaiken lisäksi minä olin ministeri silloin, talouspoliittisen ministerivaliokunnan ministerijäsen. Minä äänestin sitä hanketta vastaan.

Mitä on tapahtunut sen jälkeen, koska olin jo viime vaalikaudella esittämässä uusia lupia ja nyt tässäkin periaatteessa suhtaudun tähän positiivi-

sesti? Yksinkertaisesti minun ydinvoimavastaisen kantani nujersi se totuus, että jos me haluamme vastata maailmanlaajuiseen ilmastokysymykseen täällä Suomessa, meidän on silloin kerta kaikkiaan ajettava alas omaa päästöllistä energiatuotantoa erityisesti sähkön osalta ja sen lisäksi vielä toimittava niin, että me emme tänne tuo muista maista siellä joko ydinraaka-aineilla tai päästöllisillä raaka-aineilla tuotettua sähköä. Ja kun omat eväät eivät tähän riitä Suomesta, niin oli pakko sitten taittaa aikaisempi kanta ja suhtautua positiivisesti nyt siihen mahdollisuuteen, että tiukoin ehdoin ydinvoimaakin voitaisiin rakentaa.

Toinen huomio, minkä haluaisin sanoa: Tässä on puhuttu Saksasta aika paljon. Minäkin olen seurannut aika tarkkaan, mitä Saksassa on tapahtunut, ja olen saanut Saksan hallitukselta kutsun. Marraskuun 16., 17. ja 18. päivä matkustan Saksaan sitä varten, että tutustun siellä tähän systeemiin. Olin edellisen kerran viisi vuotta sitten vastaavan tyypisellä matkalla, silloin ministerinä, nyt menen heidän jostain syystä kutsumana tutustumaan tämänhetkiseen tilanteeseen.

Sanon vain pari asiaa siitä, miten tiedän nyt jo siellä asioitten olevan, kaksi asiaa.

Ensinnäkin kun täällä kävi ilmi, edustaja Lerner täällä sanoi, että Saksassa on halpa sähkö — ei ole. Saksassa kuluttajat maksavat lähes kaksinkertaisen hinnan siitä sähköstä, mitä siellä kuluttavat, Suomeen verrattuna. Teollisuudelle Saksa on kyllä kieltämättä subventoinut sähköä aika hyvin, mutta kansalaisten kohdalla tilanne on tämän tapainen.

Mitä Saksa maksaa uusiutuvasta energiasta? Saksa maksoi 2013 noin 21 miljardia euroa uusiutuvan energian tukea, ja tänä vuonna arvio on, että he maksavat 30 miljardia euroa yhdessä vuodessa uusiutuvan energian tukea. Onko meillä vastaavaan, suhteessa samanlaisiin satsauksiin, edellytyksiä Suomen kansantaloudella ottaen kansantalouden rakenne huomioon? Minun käsitykseni on, että kerta kaikkiaan ei ole.

Näistään syistä se linja, mitä tässä kerron — mielestäni keskustan ja näköjään hallituksen kannat aika lähellä ovat toisiaan tässä asiassa — puhuu sen puolesta, että periaatteessa ovi pitää pitää auki myös ydinvoimalle.

Edustaja Tynkkynen, arvostan ihan teidän peirehtyneisyyttänne asiaan, mutta kyllä nyt tässä yhtälössä on kuitenkin puutteita. Minusta on tärkeää yhteisesti todeta, mihin me tarvitsemme

seuraavan 20—30 vuoden aikaan lisää sähköä. Minun laskelmissani tarvitaan kolmeen asiaan ylitse muiden: kivihiilisähkön korvaamiseen, se on noin 11—15 terawattituntia vuodessa; tuonin korvaamiseen, joka on noin 15 terawattituntia vuodessa; ja sen lisäksi sähkönkulutuksen kasvuun, sanotaan nyt edes 5—10 terawattituntia vuodessa. Näistä yhteensä tulee 30—40 terawattituntia. Se on noin puolet tällä hetkellä Suomessa olevasta sähköntuotannon kansallisesta kapasiteetista.

Jos emme noita asioita hyväksy, jos olemme sitä mieltä, ettei muuta kuin tuodaan ulkomailta, Venäjältä tai muualta, sähköä tai että me tuprutamme edelleenkin täällä kivihiiltä ja vastaavaa, silloin, edustaja Tynkkynen, teidän yhtälönne toimii. Mutta jos se aukko on tuo 30—40 terawattituntia, siis lähemmäksi oikeastaan 40 terawattituntia, mistä puhun, niin kerta kaikkiaan nämä värmeet, mistä te puhutte, eivät riitä.

Jos bioenergiaa, bioraaka-ainetta voitaisiin käyttää sähkön raaka-aineena, niin minäkin kannattaisin sitä juttua. Mutta eihän se niin onnistu. Ei sitä sähkölauhdetta kukaan järjellinen ala rakentamaan, ja tämä on tavallaan lisäpointti siihen, että vaikka muussa energian kansallisessa kulutuksessa voidaan valtavasti lisätä bioenergiaa eli lämmityksessä, nestemäisissä polttoaineissa ja biokaasussa, siihen biomassaa kelpaa, mutta nimenomaan tähän sähköntuotantoon se ei ole sellainen avain, jolla 30—40 terawattituntia avautuisi, vaan valtavasti paljon pienempi määrä.

Ja mitä tuuleen ja aurinkoon tulee taas, kun äsken Saksan laskusta puhuin ja kerroin, kuinka suuri se Saksan lasku on, se laskuhan tulee nimenomaan valtavasta tuulienergian tuesta. Kun meidän syöttötariffitasoja on moitittu, Saksassahan syöttötariffitaso on ihan eri maailmasta. Se on kymmeniä prosentteja ja merelle rakennettuna melkein kaksi kertaa suurempi kuin meillä ja niin pois päin. Se tulee näistä, se Saksan korkea kustannus, mitä siellä kansalaiset ja koko kansantalous maksavat.

Arvoisa puhemies! Vielä siis kaikesta tästä vihreitten sinänsä positiivisesta lähestymisestä: Minusta on hyvä se, että te kannatatte uusiutuvaa, ette niin paljon kannata uusiutuvaa kuin keskustasta, mutta aika paljon kuitenkin. Mutta sähkössä teidän yhtälönne ei kerta kaikkiaan toimi. Pidän sitä hivenen ikävänä ja valitettavana asiana, että me emme tästä kohdasta löydä yhteisymmärrystä.

¹⁵⁶ **Teuvo Hakkarainen /ps:** Arvoisa puhe-mies! Edustaja Tynkkyselle sen verran, että minä nyt muutaman esimerkin tästä vetäisen.

Suurin syy siinä, että tämä homma ei toimi, on siinä, että tämä eduskunta on normaalielämästä niin kaukana kuin itä on lännestä. Täällä kyllä tehdään hienoja puheita, että mitä pitäisi tehdä, mutta se on vähän niin kuin Arhinmäellä, että hyvin puhuu työnteosta, mutta on tainnut olla kädet taskussa silloin, kun niitä on tehty.

Minä annan tällaisen esimerkin. Suomessa on voimassa tukijärjestelmä, puuhakevoimalan syöttötariffi — tämä on varmasti Tynkkysen aluetta — jonka tavoitteena oli aikaansaada investointeja, jotka mahdollistaisivat hajautettua lämmön ja sähkön tuotantoa esimerkiksi sahoilla. Tukijärjestelmä, mistä on niin loistavasti täällä puhuttu, miten hieno se on, ei toimi. Yhtäkään chp-laitosta ei ole tehty, ja se johtuu ainoastaan siitä, kun ei tunneta sitä käytäntöä, mikä se tuolla elämässä on. Täällä kyllä siitä osataan puhua hyvin, mutta kannattaisi joskus laittaa käsi työhön ja katsoa ja ruveta tekemään sitä. Puhuminen on hirmuisen helppoa. Minä olen sen huomannut, nimittäin minä olen kumpaakin tehnyt.

Sitten tämä tukijärjestelmä, joka on nyt tullut tänne, niin me tuemme tällä hetkelläkin... No, minä luen tuosta suoraan: sähköntuotantotuki EU:n ulkopuolelle — tarkoitetaan varmaan Venäjää — sille metsähakkeelle, mitä siellä tuotetaan, suomalaiset veronmaksajat maksavat tukea. Sen seuraus on, että metsähakkeen ja turpeen hinta laskee Suomessa ja luo edellytyksiä kivihiilelle. Tämä on käytäntöä, sitä ei vain ymmärretä näissä penkeissä. Nyt kun vihreät oli hallituksessa, he näyttivät todella hyvin, miten se kivihiili tänne Suomeen alkaa tulemaan. Nämä ovat ratkaisuja, joiden seurauksena näin on tapahtunut. Näihin pitää pystyä puuttumaan, silloin alkaa tämä homma pyörimään.

Annan esimerkin, miten lähdetäisiin tekemään tätä puuhakevoimalaitoksen syöttötariffituesta. Se on nostettava nykyisestä 750 000 eurosta 1 500 000 euroon vuodessa. Näin puupolttoainetoimialoitosten investoinnit käynnistyvät. Sillä tavalla me rupeamme saamaan biotaloutta kuntoon täällä maaseudulla ja muualla eikä puhumalla vain jotakin höpötystä. — Kiitos.

¹⁵⁷ **Christina Gestrin /r:** Värderade talman! Jag beklagar att den här regeringen beslutat att aktualisera kärnkraften genom att bevilja det här prin-

ciptillståndet till Fennovoima Rosatom. Många finländare känner en djup oro för att Finland i den geopolitiska situation vi befinner oss i väljer att föra det här projektet vidare. Olyckligt är också att utsläppsfria alternativ till kärnkraften fortfarande den här dagen inte tas på allvar.

Ofta möts man av kommentarer om att Tysklands satsningar på förnybar energi aldrig kommer att lyckas. Intressant just nu är att Sveriges nya regering har skrivit in i sitt regeringsprogram att man satsar på en övergång till 100 procent förnyelsebar energi, och att man tar ett steg bort från sitt kärnkraftsberoende. Sverige och Norge har båda gått in för gröna certifikat som har haft en bättre styrande effekt än våra inmatningstariffer.

Uusiutuvat energianlähteet ovat maailman voimakkaimmin kasvava energiatekniikan sektori. Sekä aurinko- että tuulienergia tulevat viimeisimpien ennusteiden mukaan olemaan kilpailukykyisiä ilman lisätukia jo vuonna 2020. Suomi on jäänyt kehityksestä jälkeen muihin Pohjoismaihin verrattuna. Ruotsi on lisännyt voimakkaasti tuulivoimatuotantoaan ja on vuonna 2020 se Pohjoismaa, jolla tulee olemaan eniten tuulivoimatuotantoa, 20 terawattituntia. Tanska tulee toiseksi 17 terawattitunnin tuotannollaan. Norja ja Suomi tulevat ennusteen mukaan tuottamaan vain 6 terawattituntia tuulivoimalla. Norja on jo nyt vesivoiman ansiosta omavarainen sähköntuotannossa.

Suomella olisi erinomaiset mahdollisuudet kehittää bioenergian ohella tuulivoimaa ja myös aurinkovoimaa. (Mauri Pekkarinen: Kyllä se on nähty tässä!) Uusien uusiutuvien energiamuotojen osuuden lisäämiseen on tarvetta, niin myös edustaja Pekkarinen on todennut, mutta siitä huolimatta kehitys on erittäin hidasta verrattuna moneen muuhun maahan. (Mauri Pekkarinen: Totta!) Hälyttävää tässä on myös se, että Suomi tulee menettämään mahdollisuuden kehittyä cleantech-sektorin johtavaksi maaksi energia-alalla, mikäli muutosta nykyiseen kehitykseen ei saada.

Vi har en stor kunskap om både första, andra och tredje generationens biobränslen och våra andelar förnybar energi bygger nästan helt och hållet på skogsbaserat biobränsle i dag. Tyvärr finns det fortfarande en förhärskande uppfattning att det inte lönar sig för Finland att bredda på paletten då det gäller förnybara energiformer.

Är det rent av så att man har en agenda om att hellre ge utrymme för alla de planerade kärnkraftverken, Olkiluoto 3 och eventuellt 4, Fennovoima och snart även Fortum 3?

Det har många gånger sagts att kärnkraften behövs för en övergångstid. Ingen har preciserat hur lång den här övergångstiden kommer att vara. Därför är det ett vilseledande argument. Om Fennovoima byggs binder sig Finland vid kärnkraftverket för minst 60 år i operativt bruk. Det sägs också att vi behöver kärnkraft för att öka självförsörjningsgraden. Samtidigt föreslår regeringen att kärnkraft — som till 40 procent skulle ägas av ett ryskt bolag — och råvaran, uranet, importeras från Ryssland. Man säger att kärnkraft behövs för att slippa beroendet av att importera el. Samtidigt vet vi att handeln av el från Ryssland för tillfället just nu är mycket obetydlig, men att den här handeln sannolikt kommer att öka i takt med att elöverföringskapaciteten byggs ut mellan Finland och Ryssland.

Vi är en del av den nordiska elmarknaden och vi har elöverföringskablar förutom till de övriga nordiska länderna både till Ryssland och Estland. Det sägs att kärnkraftverk i Finland inte byggs för export av el men samtidigt visar prognoserna då Fennovoima- och TVO-kärnkraftstillstånden behandlades under förra riksdagsperioden att Finland får ett överskott av kärnkraftsel om alla de planerade kärnkraftverken förverkligas.

Ydinvoimalat ovat mittavia rakennushankkeita, jotka vaativat suuren infrastruktuurin ympärilleen. Uuden ydinvoimapaikkakunnan avaaminen Fennovoiman ydinvoimalalle ei ole kokonaistaloudellisesti suotavaa eikä Suomen edun mukaista. Se, että Suomen kaltainen 5 miljoonan asukkaan maa tarvitsisi kolme ydinvoiman tuotantopaikkakuntaa, on selvästi ylimitoitettua. Tällaisen infrastruktuurin ylläpito ydinvoimaloita varten tarvittavine turvallisuusjärjestelyineen on yhteiskunnalle kallista. Meidän ei myöskään pidä sulkea silmiä naapureidemme Ruotsissa tuntemalta huolelta. Kysymys ydinjätteen loppusijoittamisesta on edelleen ratkaisematta.

Tidpunkten för att bygga ett kärnkraftverk som till stor del ska ägas av ett ryskt bolag är problematiskt ur en geopolitisk synvinkel. För Rosatom är det viktigt att få etablera sig i Västeuropa. Kärnkraftsindustrin är ett av de områden som

Ryssland har satsat starkt på. Många finländare känner en djup oro för det som pågår just nu.

Fennovoima Rosatom har uppgett att priset på el blir 50 euro per kilowattimme. Hur är det möjligt då priset på el vid de andra kärnkraftverk som är under planering just nu är över 100 euro per kilowattimme?

Utbyggnaden av kärnkraften förbinder Finland vid kärnkraftverket för all överskådlig framtid. På kort sikt bromsar den upp utvecklandet av förnybara energiformer och en ökad energieffektivitet i samhället. Incitamentet att investera i förnybar energi finns inte om Finland går in för en utbyggnad av kärnkraften.

¹⁵⁸ **Esko Kurvinen /kok:** Arvoisa herra puheemies! Keskustelussa on valtioneuvoston periaatepäätös 18. syyskuuta 2014 Fennovoima Oy:n hakemukseen ydinvoimalaitoksen rakentamises- ta Pyhäjoelle.

Tämä käsittely johtuu siitä, että Fennovoima Oy:n aikaisempaan eduskunnassa hyväksyttyyn valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaiseen laitokseen, yhtiön omistukseen ja laitostoimittajaan on tullut muutoksia. Yhtiön ulkomaalainen osaomistaja on vaihtunut saksalaisesta venäläiseen. Laitoskoko on pienentynyt, ja laitetoimittaja ei ollut aikaisemmin toimittajaluettelossa mukana.

On hyvä, että ydinvoimaloiden rakentamisessa noudatetaan tarkasti suomalaista lakia ja turvallisuusmääräyksiä eikä mennä siitä, mistä rima on matalin. Tätä puoltaa se, että Suomessa turvallisuusvaatimukset ovat maailman huippuluokkaa. Lainsäädäntö huomioi erinomaisesti länsimaisen demokratiakäsityksen. On hyvä, että valtioneuvosto on selvittänyt perusteellisesti muutokset sekä asettanut muutoksen aiheuttamat uudet vaatimukset tarkkaan syyniin ja asettanut vielä lisävaatimuksia yhtiön täytettäväksi ennen rakentamisluvan lopullista myöntämistä. Näin voimme olla varmoja, että saamme uuden, toimivan ja turvallisen voimalaitoksen kymmeniksi vuosiksi eteenpäin. Suomessa on kokemusta pitkälti ajalta samaan konserniin kuuluvan laitetoimittajan laitteista ja osaamisesta Loviisassa ilman suurempia ongelmia.

Arvoisa puheemies! Perämerenkaaren alueella Kokkolasta Raahen, Oulun ja Kemi—Tornion kautta Ruotsin puolelle aina Luulajaan saakka muodostuu koko Euroopan mittakaavassakin merkittävä raskaan teollisuuden ja osaamisen

keskittymä. Tämä Perämerenkaaren energiain-tensiivinen rauta-, teräs-, sellu-, paperi- ja kemi-anteollisuus tarvitsee suuren määrän energiaa. Energia on tälle teollisuudelle raaka-aine. Tämän vuoksi Perämerenkaaren teollisuus on ollut perustamassa Fennovoima Oy:tä, ja tämän vuoksi sijoituspaikka Pyhäjoella on paras mahdollinen.

Lämmitykseen, normaaliin taloussähköön ja pk-yritysten sähkönkäyttöön voi ja pitää tuottaa oman alueen vesi-, turve- ja biopolttoaineilla, mutta raskaan teollisuuden tarvitsemaan sähkömäärään nämä eivät riitä. Tämän vuoksi on lähes ratkaisevassa roolissa Fennovoiman ydinvoimalan valmistuminen nopeasti poistamaan energiansaannin epävarmuutta suurteollisuudelta.

Äskettäin hallituksen tekemä päätös Tornion kaasutermiinalin rakentamisesta varmistaa omalta osaltaan energiapaletin laajentamisen ja varmistaa myös kaasua käyttävien laivojen tulon Perämerenkaarelle. Hallituksen niin ikään äskettäin päätös kotimaisen turve- ja bioenergian kilpailukyvyyn lisäämiseksi kivihiilen suhteen nähdään myös erinomaisena asiana. Se tukee niin ikään hajautetun energiantuotannon periaatetta.

Näin ollen hallitus on tehnyt tänä syksynä useita hyviä päätöksiä energian suhteen koko maan osalta ja erityisesti pohjoisen Suomen osalta. Näin on pitänytkin toimia, kun katsoo Suomen energiariippuvuutta tuontien energiasta ja sen määrää. Tälläkin hetkellä Suomeen tuodaan sähköä noin kahden Fennovoiman ydinvoimalakapasiteetin verran.

Arvoisa puhemies! Suomen valtio on vuosia tehnyt töitä ja käyttänyt paljon rahaa sen eteen, että tänne saataisiin tuottavia investointeja. Nyt on tulossa miljardisijoituksia, mutta kaikki eivät halua ottaa näitä vastaan. Onkohan ilmansuunta näille sijoituksille väärä?

Sähkö on siitä ihmeellinen tuote, että yhteiskunnan taholta samaa lopputuotetta sekä tuetaan että verotetaan. Nyt olisi tarjolla sähköntuottaja, joka ei kaipaa yhteiskunnan tukea, päinvastoin maksaa tuotteestaan veroa. Näitäkin veroeuroja vastustetaan, mutta ollaan toisaalta samoja veroeuroja työntämässä erinäköisiin tukiin.

Arvoisa puhemies! Aivan oman puheensa väärtejä olisivat Fennovoiman voimalan rakentamisen aikaiset vaikutukset aluetaloudelle, eritoten taloudelle Oulun seudulla sekä muualla Pohjois-Suomessa. Jokainen voimme vain kuvitella, mikä valtava ruiske elinkeinoelämälle ja sitä

kautta yhteiskunnan hyvinvoinnille on 6 miljardin euron rakennustyömaa.

¹⁵⁹ **Oras Tynkkynen /vihr:** Arvoisa puhemies! Tässä puheenvuorossa keskityn kahteen kokonaisuuteen, Venäjän rooliin Fennovoimassa ja toisaalta edustaja Pekkarisen esittämiin hyviin kysymyksiin ja huomioihin.

Pääministeri Stubb ja muun muassa edustaja Väättäinen sanoivat, että keskustelussa on russofobian makua, ja haluan tässä yhteydessä selvittää, että on kaksi eri asiaa nyt kyseessä. Se, että arvostele Venäjän valtion johtoa, ei ole sama asia kuin suhtautuisi jotenkin vihamielisesti Venäjään tai venäläisiin, samalla tavalla kuin se, että arvostele Suomen hallitusta ja sen tekemää politiikkaa, ei ole sama asia kuin suhtautuisi Suomeen tai suomalaisiin vihamielisesti. Omassa avauspuheenvuorossani painotin, että ei oikeastaan ole kyse Venäjästä vaan pikemminkin siitä, että Rosatomilla on hyvin likeiset kytkökset Putinin hallintoon monella tavalla, mitä silloin siinä puheenvuorossa kuvasin.

Edustaja Östman esitti kysymyksen, lisääkö vai vähentääkö Fennovoima riippuvuutta Venäjästä. Sen punninnassa kannattaa muistaa, että Rosatomhan ei pelkästään toimi laitostekniikan toimittajana eikä pelkästään Fennovoiman suurimpana yksittäisenä osakkaana eikä pelkästään toimita, ainakin näköpiirissä olevassa tulevaisuudessa, Fennovoimaan ydinpolttoainetta eikä pelkästään ole merkittävä rahoittaja ja lainoittaja tälle hankkeelle. Nämä kaikki yhdessä tekevät Rosatomin roolista hyvin merkittävän Fennovoiman punninnassa.

Ministeri Vapaavuori ja muun muassa edustaja Stefan Wallin kysyivät, miksi vihreät puhuvat nyt Venäjästä, vaikka vihreät eivät kannata ydinvoiman lisärakentamista yleensä. No, miksi vihreät eivät arvostelleet Rosatomin roolia Olkiluoto 4:ssä? Syy on se, että Rosatomilla ei ole roolia Olkiluoto 4:ssä. Meillä on erilaisia ydinvoimahankkeita, joissa kaikissa on omat hyvät ja huonot puolensa, vahvuutensa ja heikkoutensa, ja Fennovoiman yksi merkittävimpiä heikkouksia on kiistämättä Rosatomin keskeinen rooli.

Sitten edustaja Pekkarisen hyvään puheenvuoroon, jota hyvin pitkälle tuen ja kannatan monessa suhteessa.

Edustaja Pekkarinen toi esiin, että lisää sähköä tarvitaan ensinnäkin kivihiilen korvaamiseen, mistä olen samaa mieltä, toiseksi tuonnin

korvaamiseen, mistä olen samaa mieltä, ja kolmanneksi sähkönkulutuksen kasvun kattamiseen, mistä olen samaa mieltä. (Mauri Pekkarinen: Hyvä!) Näistä kolmesta kokonaisuudesta edustaja Pekkarinen päätyi arvioon, että tarvitaan suuruusluokkaa 30–40 terawattituntia. (Mauri Pekkarinen: Kyllä!)

Ensinnäkin, jos oikein kuulin tämän edustaja Pekkarisen puheenvuoron, niin siinä arvio fossiililauhteen suuruudesta oli aika suuri. Käsittäakseni viiden viime vuoden aikana se ei ole suinkaan ollut 15 terawattituntia vaan pikemminkin puolet siitä.

On toki hyvä muistaa, että ensi vuosikymmenen puoliväliin mennessä meillä on joka tapauksessa tulossa merkittäviä määriä uutta sähkön tuotantokapasiteettia käyttöön, olletikin Olkiluoto 3 tuottaa silloin sen 13 terawattituntia sähköä vuodessa. Pelkästään tuulivoimaa hallituksen nykyisten tavoitteiden mukaan on tarkoitus tuottaa noin 8 terawattituntia enemmän kuin nykyään vuodessa, ja tämän päälle tosiaan vihreät on esittänyt pakettia, joka kokonaisuudessaan kattaa 10 terawattituntia vuositasolla. Näistä tulee yhteensä siis rapiat 30 terawattituntia, joka on itse asiassa suunnilleen sama luku, mitä edustaja Pekkarinen omassa puheenvuorossaan käsitteli, jos otetaan huomioon, että fossiililauhdetta ei ole viime vuosina käytetty ihan niin paljon kuin mitä tuossa haarukan yläpäässä oli oletettu.

Edustaja Pekkarinen esitti myös perustellun kysymyksen, että kun Saksassa uusiutuvan energian edistäminen on ollut kiistattoman kallista, onko Suomella samaan varaa. Oikeastaan ottamatta kantaa siihen, onko Suomella siihen varaa, sanon, että siihen ei ole tarvetta. Minkä takia näin? Kun katsotaan, minkä takia Saksassa maksetaan niin kovaa hintaa uusiutuvan energian edistämisestä, syy on se, että siellä maksetaan menneiden investointipäätösten kustannuksista tänään, huomenna ja ylihuomenna. Esimerkkinä aurinkosähkö: aurinkopaneelien hinta on pudonnut noin 80 prosenttia nyt viimeksi kuluneen 5–6 vuoden aikana. Jos nyt tänään tai huomenna investoidaan uuteen aurinkovoimatuotantoon, se ei tokikaan edellytä likimainkaan niin paljon tukia kuin mitä Saksa on aurinkovoimaan viime vuosina ja vuosikymmeninä lappanut. Eli Suomessa on mahdollista lisätä uusiutuvan energian tuotanto huomattavasti edullisemmin, ja hyvä niin.

Toinen esimerkki tuulivoimasta: Lappeenrannan teknillinen yliopisto arvioi jokin aika sitten,

että ensi vuosikymmenellä maalle rakennettavalla tuulivoimalla voidaan jo tuottaa sähköä samaan hintaan kuin mitä Fennovoiman kaltainen greenfield-investointi ydinvoimassa voisi tuottaa. Eli tämän ansiosta uusiutuvan energian edistäminen onneksi tulee Suomelle huomattavasti edullisemmaksi kuin Saksalle, ja kun meillä on vielä käytössä niinkin fiksusti rakennettu syöttötariffi kuin minkä edustaja Pekkarinen ministeri-kaudellaan onnistui rakentamaan, niin kustannukset jäävät selvästi edullisemmiksi kuin Saksassa.

¹⁶⁰ **Tapani Tölli /kesk:** Arvoisa puhemies! Tässä käsittelemme periaatepäätöstä ydinvoimalaitoksen rakentamisesta ja sijoittamisesta Pyhäjölle Fennovoiman hakemuksen perusteella ja valtioneuvoston esityksen perusteella. Tässä keskustelussa ovat jonkun verran menneet sekaisin periaatepäätös ja rakentamislupa. Monissa puheenvuoroissa on otettu kantaa sellaisiin yksityiskohtiin, jotka tulevat sitten päätettäväksi siinä yhteydessä, kun on varsinaisesta rakentamisluvasta kysymys.

Arvoisa puhemies! Pidän perusteltuna tämän periaatepäätöksen hyväksymistä monestakin syystä. Tässä keskustelussa on tullut esille, että Suomen energiaomavaraisuus on vain noin 30 prosenttia. Me olemme erittäin tuontiriippuvainen maa. Sähköntuonti on hyvin haavoittuvaa. Esimerkiksi viime talvena, kun oli se muutaman viikon pakkaskausi, oli tilanne se, että sähkön tuonti oli maksimissaan ja oli aika lähellä se, että joudumme säännöstelemään sähköä. Tämä kaikki tapahtui, kun me elämme taantumaa. Kyllä meidän täytyy pystyä ratkaisemaan meidän energiahuoltomme ja riittävä energiaomavaraisuutemme. On aivan selvää, että meidän tulee vahvistaa bioenergiaa. Sen osuutta tulee lisätä, ja sen kehittämiseen pitää panostaa vahvasti. Mutta tässä tilanteessa, missä me elämme, tämän periaatepäätöksen hyväksyminen on perusteltua. (Arto Satonen: Kyllä!)

Me tuomme energiaa monella tavalla. Tässä keskustelussa on tullut esille se, että esimerkiksi kivihiili tuodaan melkein sataprosenttisesti Venäjältä. Raakaöljystä valtaosa, maakaasusta kaikki, mitä maakaasua käytetään, ja sähköä tuomme valtaosan Venäjältä. Joka tapauksessa tämä asia täytyy nyt ratkaista, ja yksi ratkaisu siihen on tämä.

Arvoisa puhemies! Sitten Pohjois-Suomen näkökulmasta tämä on ensiarvoisen tärkeää. Tässä keskustelussa on tullut esille se, että Pohjois-Suomessa on merkittävää teollisuutta, energiain-tensiivistä teollisuutta. Jos ajattelee sen teollisuuden tulevaisuutta, mahdollisia investointeja, niin kyllä niihin ratkaisuihin vaikuttaa se, onko energiahuolto turvattu vai ei.

Tämän koko ratkaisun täytyy perustua faktoihin. Tässä keskustelussa välillä näyttää, että melkoinen idealismi saa sijaa. Jos me olisimme panostaneet jo kauan aiemmin bioenergiaan riittävästi, niin olisimme toisenlaisessa tilanteessa, vaan kussakin tilanteessa pitää tehdä niiden faktojen perusteella päätöksiä, mitkä ovat käytettävissä.

Kun me ajattelemme Pohjois-Suomen näkökulmaa, tässä on tullut esille Perämerenkaari ja se, mitä kaikkea sillä alueella on ja mitä mahdollisesti tulevaisuudessa on, mitä kaikkea aiheuttaakaan kaivosteollisuus, sen potentiaali, joka siinä on, niin jos ei meillä ole turvattu energiahuolto, niin tämä on erittäin haavoittuvainen. Pohjoissuomalaisena pidän perusteltuna tätä ratkaisua. Eihän tämä ole mustavalkoinen. Kyllä ydinvoimalassa on ne heikkoudet ja riskit, jotka ovat nousseet esille. Mutta on huomattava se, että asiantuntijalausunnat, jotka tässä on kuultu, tukevat sitä, että tämän periaatepäätöksen mukaisesti pystytään turvaamaan Suomen lainsäädännön vaatimat ydin- ja säteilyturvavaatimukset. Säteilyturvakeskus, joka on erityisen tarkka, kansainvälisesti erittäin arvostettu laitos, on oman arvionsa esittänyt, ja nämä yksityiskohdat tulevat sitten aikanaan rakentamislupapäätöksen yhteydessä käsitteilyyn.

Arvoisa puhemies! Lopuksi totean sen, että on ollut vähän surullista seurata sitä, millä tavalla tässä keskustelussa on käytetty Venäjä-korttia. En tarkoita sitä, ettei siitä voi puhua, mutta se sävy ja tapa ei ole oikein asianmukaista.

Arvoisa puhemies! Pidän tässä tilanteessa perusteltuna tämän periaatepäätöksen hyväksymistä.

¹⁶¹ **Jari Leppä /kesk:** Herra puhemies! Energiapolitiikan kaksi päälinjaa ovat pitkäjänteisyys ja johdonmukaisuus. Energiapolitiikka jos mikä vaatii poikkeuksellisen isoja investointeja, oli kysymyksessä sitten laitospää tai oli kysymyksessä se raaka-aineen tuotanto. Kummassakin joudutaan laskemaan pitkälle tu-

levaisuuteen niitä reunaehtoja, millä nuo investoinnit pystytään rahoittamaan ja tekemään. Siksi, kun sitä pitkäjänteisyyttä ei ole nyt riittävästi ollut, on Suomessa moni investointi kääntynyt kotimaisista energialähteistä fossiilisiin tuontien energialähteisiin. Tämä on, puhemies, täysin vastoin sitä meidän johdonmukaisen politiikan tarveitamme ja yhteisiä tavoitteita, mitä olemme asettaneet, eli omaenergiavaraisuutemme kohentamista, tuontien energian vähentämistä, siirtymistä fossiilisista energialähteistä uusiutuviin ja uuden tekniikan käyttöönottoon. Nämähän ovat ne perusasiat, joissa johdonmukaisuutta ja pitkäjänteisyyttä joudutaan viemään eteenpäin, muuten eivät nuo tavoitteet toteudu, se on aivan päivänselvä asia.

Viime tiistain energiakeskustelu oli yhdellä kohdalla aivan erinomainen. Ensimmäisen kerran tällä vaalikaudella siinä tunnustettiin ja tunnistettiin kauppataase- ja vaihtotasevaikutukset, joita energia aiheuttaa. Se 8,5 miljardin euron nettolasku, jota Suomi on näinä vuosina joka vuosi maksanut tuontien energiasta, on järkyttävän suuri summa. Viime tiistain keskustelu oli ensimmäinen, jossa se vakavasti otettiin esille, ja pidän sitä erittäin hyvänä asiana, että silmät ovat auenneet tältä osin.

Energiaomavaraisuuden osalta me tarvitsemme monia toimia, ja yksi toimi on siinä, että kun me haluamme päästä tuontisähköstä eroon, meillä on pakko olla omaa sähköntuotantoa, ja siinä me tarvitsemme myös isoja tuotantolaitoksia, mikä tämä keskustelu tuon Fennovoima-laitoksen osalta myöskin on, mutta sen lisäksi me tarvitsemme lukuisan joukon muita toimenpiteitä, jotta me pääsemme noihin tavoitteisiimme.

Kun hallitus tänään on ilmoittanut nyt, että Ruotsin ex-valtiovarainministeri Anders Borg tulee hallituksen talouspoliittiseksi neuvonantajaksi, niin voisiko nyt samaan kauppaan liittää myöskin vaikkapa sen, että Helsinkiin energia-neuvonantajaksi, hyvä hallitus ja vihreillä täydennettynä, voisi tulla vaikka Tukholman expormestari? Kyllähän Tukholmassa on tehty erittäin merkittäviä ratkaisuja suurkaupungin osalta, millä se on pystynyt sekä uusiutuvia energioita vahvasti lisäämään että osallistumaan ilmastotal-koihin. Kyllä meidän myöskin Helsingiltä pitää edellyttää ihan sitä samaa.

Täällä edustaja Tynkkynen nosti hyvin esille sen, vai olisiko ollut edustaja Ville Niinistö, että eilen esimerkiksi vihittiin Mikkeliissä biohiililai-

tos käyttöön, ensimmäinen laatuaan Suomessa. Se on uuden teknologian laitos, joka tuottaa biohiiltä, joka on puuraaka-aineesta tehtyä, ja tuo biohiili käy sellaisenaan vaikkapa tänne Helsingin moniin kivihiililaitoksiin — sellaisenaan. Tämä on esimerkki juuri siitä uudesta teknologiasta, jota meidän tulee käyttöön ottaa, jotta me näihin tavoitteisiin pääsemme.

Puhemies! Biokaasuasia on kysymys, joka meillä on aivan lapsenkengissä tässä maassa vielä tällä hetkellä. Se potentiaali siellä on olemassa iso, ei ainoastaan energian osalta, joka siinä on erittäin mittavasti, nimenomaan energia, mutta myöskin niiden ravinteiden osalta, joita noista raaka-aineista on saatavana vaikkapa yhdyskuntalietteistä, -jätteistä. Kun me saamme teknologian tässäkin asiassa kuntoon, me pystymme puhdistamaan meidän yhdyskuntajätevetemme paljon nykyistä tehokkaammin ja paremmin, saamaan talteen siitä energian ja sen lisäksi saamaan siitä talteen puhdistetut lannoitteet, joilla voimme korvata tällä hetkellä sekä fossiilisella tavalla että tuonnilla tuotavat ja valmistettavat lannoitevalmisteemme. Tämä on todella megaluokan asia, mutta tämäkään ei tapahdu, jos ei meillä teknologia ole sellaisella tasolla, että pystymme sen tekemään ja tuottamaan. Yhtään tällaista laitosta ei vielä maailmalla ole, ei yhtään.

Ne kehityskulut, joita Suomessakin tällä hetkellä on, ovat erinomaisella uralla tähän suuntaan, mutta läheskään vielä ne eivät ole valmiita, ja siksi me tarvitsemme vahvaa tutkimus- ja kehitystyötä niin energiantuotannossa kuin kaikissa muissakin niissä jakeissa, joita me voimme uusiutuvien energioiden ja uusiutuvien luonnonvarojemme osalta aikaansaada. Se on sitä energiatehokkuutta parhaimmillaan, ja se on sitä resurssitehokkuutta parhaimmillaan, ja sillä voidaan myöskin vaikuttaa siihen kauppaa- ja vaihtotaseeseen ja siihen, että me saamme ne myönteiset ilmastovaikutukset ja ympäristövaikutukset aikaiseksi ja näin menetellen elinkeinojen kautta, ei kieltämällä eikä rajoittamalla vaan talouden mekanismeja hyväksi käyttäen. Se on paljon paljon järkevämpää kuin se nykyinen linja, joka meillä on ollut, että me kiellämme ja rajoitamme erilaisia asioita.

¹⁶² **Kalle Jokinen /kok:** Arvoisa herra puhemies! Mielenkiintoista energiapolitiittista lähetekeskustelua tämän Fennovoima-kysymyksen äärellä.

Muutamia kommentteja, joita täällä on tuotu esille, kommentoin, esimerkiksi tätä ydinjäteky-symystä. Tämä loppusijoituskysymys on vielä auki, mutta Fennovoimallahan on velvollisuus esittää vaihtoehto rakennuslupahakemuksen yhteydessä, ja se vaihtoehto tulee tietysti silloin arvioitavaksi. Tämän Fennovoiman ydinvoimalan loppusijoitus alkaa aikaisintaan 2070-luvulla. Kuten tiedetään, tällä hetkellä maailmassa tiedemiehet tekevät kovasti työtä sen eteen, miten tuo käytetty ydinpolttoaine voidaan jatkossa hyödyntää. Kymmeniä vuosia on aikaa kehittää sitä hyödyntämistapaa, ja uskon, että siinä edetään kymmenien vuosien aikana.

Täällä on tuotu esille onnettomuusriskiä. Se on tietysti ydinvoiman kyseessä ollessa aina olemassa, mutta meidän on myös tiedostettava se, että Stuk on maailman tiukimpia valvojia ja meidän määräykset ovat tiukkoja. Voimaloissa on useita turvajärjestelmiä toisin kuin esimerkiksi näissä onnettomuuksia kohdanneissa ydinvoimaloissa.

Sitten väite siitä, että ydinvoimainvestointi syrjäyttää uusiutuvan energian käyttöä tai se estäisi sitä: Itse ajattelen sillä lailla, että niin kauan kuin puolet meidän energiatuotannosta tuotetaan fossiilisilla polttoaineilla, ydinvoima päästöttömänä energiamuotona korvaamassa fossiilista energiaa on kannatettava ratkaisu yhtä lailla kuin uusiutuva energia on.

Sitten tämä kustannusvaikutus. Hiukan on häirinyt tässä keskustelussa se, että on tuotu esille argumentteja, että tämä sama rahasumma, millä ydinvoimalaa rakennetaan, käytettäisiin johonkin muuhun energiatuotannon kehittämiseen. Se rahasummahan ei ole tämän salin ohjattavissa, koska tähän hankkeeseen ei käytetä valtion rahaa, vaan se on yksittäisten sijoittajien, niiden yritysten, jotka tässä hankkeessa haluavat turvata omaa energiankäyttöään, ohjattavissa. Heidän arviointinsa tällä hetkellä on, että tämä ydinvoimaratkaisu on kannattava sijoitus ja sillä turvataan pitkäksi aikaa kohtuuhintainen energiatuotanto Suomen teollisuudelle.

Liikenne- ja viestintävaliokunta kävi vierailulla viime viikolla Lapissa, ja tutustuttiin myös Perämerenkaaren teollisuustilanteeseen ja kuultiin siellä heidän energiatarpeistaan. Ja niin kuin täällä on puheenvuoroissa viitattu, tämä raskas teollisuuskeskittymä tarvitsee vakaata, ennustettavaa energiaa, ja sitä ei pystytäkään uusiutuvan energian keinoin kattamaan.

Tuosta liikennesektorista vielä haluan nostaa esille sen, että kun meillä puhutaan tässä, että sähköä pitäisi säästää, energiaa pitäisi säästää, niin totta kai pitää pyrkiä energiatehokkuuteen kaikessa mahdollisessa, mutta ennusteet sanovat, että sähkönkulutus meillä kasvaa. Liikennesektorilla tällä hetkellä on erittäin mielenkiintoisia sähköistyshankkeita, muun muassa kotimainen sähköbussihanke, jossa kehitetään joukkoliikenteeseen sähköbusseja. (Arto Satonen: Ne on Sastamalassa!) Se on erittäin hyvä hanke, koska tietysti siinäkin päästäisiin joukkoliikenteessä irti tuontien energiasta ja voitaisiin kotimaisella sähköntuotannolla liikuttaa joukkoliikennettä ja myös sitten sen saman järjestelmän myötä vaikkapa jätekuljetuksia tai muuta tällaista säännöllistä suht lyhyttä reittiä käyttävää kalustoa.

Sähkönkulutus tulee meillä kasvamaan, me tarvitsemme vakaahintaisen ja luotettavan sähkön-, energiantuotannon, ja sellainen on ydinvoima. Sen vuoksi tätä periaatepäätöstä on helppo kannattaa.

¹⁶³ **Mauri Pekkarinen /kesk:** Arvoisa puhemies! Vielä muutama sana edustaja Tynkkysen hyvän puheenvuoron johdosta. Me olemme kuitenkin edelleen hänen kanssaan vähän eri lukemissa sen suhteen, mikä on mahdollista, mikä ei näillä uusiutuvilla päästöttömillä.

Vuonna 2011 Suomessa energiatarjonta, siis sähkön tarjonta, oli 84,2 terawattituntia. Siitä tuonnin osuus oli 13,9, siis noin 14 terawattituntia, ja ydinvoiman osuus 22 terawattituntia. Siinä oli kivihiiltä runsaat 9 terawattituntia, maakaasua tasan 9, öljyä 0,2, turvetta 5,1, puuta 10 ja muita uusiutuvia 0,4 terawattituntia.

Arvoisa puhemies! Minä olen yrittänyt käydä läpi, minkä verran mitään uusiutuvaa voitaisiin lisätä. Käyn läpi järjestään muutaman kommentin jokaisesta uusiutuvasta vaihtoehdosta.

Vesivoima: Tällä hetkellä siis noin runsas 12—12,5 terawattituntia tuotetaan. Me olemme lähteneet siitä, että vesivoimaa voitaisiin rakentaa vähän lisää, mitä en ole huomannut ollenkaan vihreitten esityksessä, ei paljon, mutta 14 terawattituntia olisi silloin se vuositarjonta vuosisähkössä mitaten.

Kun vuonna 2011 puun käyttö oli 10 terawattituntia, me arvioimme, että se voisi olla 17 terawattituntia, joka on kova lisäys nimenomaan puun käytön osalta sähköntuotantoon ja niin poispäin. Me olemme pitäneet turpeen käytön,

vakioineet sen, että se ei muutu minnekään. Me olemme laskeneet hivenen maakaasun käyttöä, koska maakaasu on päästöllinen energiaraaka-aine, 7 terawattituntiin ja arvioineet, että aurinkovoima voisi olla jopa 2 terawattituntia, niin suuri osuus.

Kysyin muuten ABB:n aurinkovoiman vastuulliselta johtajalta Suomessa, onko mahdollista Suomessa käytännössä enemmän kuin 2 terawattituntia vuoteen 2034 mennessä. Vastaus oli, että tämä on hyvin kunnianhimoinen tavoite saada 2 terawattituntia aurinkovoimaa 2034 mennessä, siis seuraavan 20 vuoden aikaan.

Arvoisa puhemies! Mikä tavoitteeni tässä on? Minä löydän noin 55—56 terawattituntia sellaista uusiutuvaa energiaa, mihin Suomessa tarjolla oleva sähkökapasiteetti voisi ylittää. Jos siihen lisätään täällä tällä hetkellä pyörivät ydinvoimalliset ja Olkiluoto 3, niin päästäisiin ydinvoiman osalta siinä vähän yli 30 terawattituntiin. Mutta kun myöhemmin Loviisa 1 ja 2 poistuvat, niin se käytännössä vie sen saman kapasiteetin likipitään, mitä Olkiluoto 3 tullessaan toisi. Tästä kaikesta seuraa se, että kerta kaikkiaan tähän jää niin iso aukko, että se aukko on vaikea täyttää.

Nyt tulen viimeisenä sitten tuulivoimaan. Tässä minun laskelmassani on lähdetty siitä, että tuulivoimaa voisi 2034 olla 11 tai 12 terawattituntia, kun tavoitteeksi 2020 on asetettu 6 terawattituntia. Tässä lähdetään siitä, että se jopa lähes kaksinkertaistuisi. Vaikka olen aika positiivisesti tuulivoimaan suhtautuva, minä en jaksa uskoa, että Suomi voisi kahdessa vuosikymmenessä nostaa tuon tuulivoiman tarjonnan kerta kaikkiaan noista lukemista kovin suureksi. Siihen on ihan tällaisia syitä: Monet vastustavat, tiedän sanomatta nyt poliittista väriä, minkälaisilla väreillä tätä vastustetaan. Hyvin monilla väreillä vastustetaan. Sitten on lentoteknisiä esteitä, sotilaspoliittisia esteitä, siis tutkajärjestelmään liittyviä esteitä ja niin poispäin, monia käytännön esteitäkin. Sen lisäksi sitten vielä, jos kovin moninkertaiseksi tuota tuulivoimaa lisätään, ei ole niitä, jotka ovat valmiita maksamaan sen laskun.

Minäkin uskon, että tuulivoimankin hinta jatkossa halpenee. Vaikka Suomen syöttötariffijärjestelmä tällä hetkellä on ymmärtääkseni yksi koko Euroopan edullisimmista, se on kuitenkin 83,50 euroa megawattitunti, kun markkinahinta nyt — äsken katsoin — oli 44,60, Elspot-hinta. Siihen ei pidä oikeastaan verrata ihan tarkkaan,

rehellisesti sanottuna, mutta kuitenkin se on kuitenkin aika iso ero.

Arvoisa puhemies! Yritän sanoa, että niillä laskentametoodeilla, joilla olemme yrittäneet katsoa, kuinka paljon voidaan kotimaista uusiutuvaa energiaa, sähkökapasiteettia lisätä, me emme kerta kaikkiaan löydä eväitä sellaiseen noin 95—100 terawattitunnin suuruiseen vuositarjontaan, mikä Suomessa pitäisi olla 2034, lähestyttäessä 2030-lukua pitkin ihan sinne 2040-luvulle asti. Tässä on niin iso aukko, että vähintään tämä hanke, mikä nyt on tässä pöydällä, pitäisi voida viedä ratkaisuun.

No, miten tässä käytännössä käy, lopetan vielä sanomani siihen. Minä toistan sen, minkä sainoin tuossa aikaisemmin päivällä varsinaisessa puheenvuorossani. Tässä on monta sellaista seikkaa, ennen kaikkea Stukin lausunnossa, jotka asettavat tuon hakijan vielä tiukkaan paikkaan. Sen on näytettävä, että se pystyy selviytymään niistä vaateista ja velvoitteista, mitä sille on esitetty. Aina ennenkin, kun on periaatepäätöstä käsitelty, siinä vaiheessa hakijalle on esitetty monia korjattavia ja kohennettavia asioita. Niin tälläkin kertaa. Ero aiempaan nyt on siinä, että kun aiemmin on myönnetty periaatepäätös, sen jälkeen aikaikkuna rakennuslupapäätökseen on ollut yleensä kolme tai viisi vuotta. Nyt on aikaa yhdeksän kuukautta siihen rakennuslupan jättämishetkeen. Siitä alkaa juoksemaan kuitenkin se aika, jonka kuluessa pitää lopullisesti laittaa kaikki se, mitä vaadittu on, kuntoon. Jos ei Fennovoima siitä selviä, on selvää, että rakennuslupa ei kerta kaikkiaan voi myöntää.

Jos taas käy niin, että selvitäkseen tästä Fennovoima tarvitsee ei kahta vuotta vaan neljä tai viisi vuotta aikaa, näkymä on tällainen, silloin mielestäni on kysymys siitä, tehdäänkö tässä oikeutta muille potentiaalisille ydinvoimalupien hakijoille. Tämä punninta täytyy talousvaliokunnassa nyt tarkkaan arvioida: pystyykö Fennovoima järjestetyn ajassa selviytymään niistä vaateista, mitä sille on asetettu, niin että se tekee oikeutta myös muille, toistamiseen sanottuna, potentiaalisille luvan hakijoille? Tällä hetkellä minä uskon, Stukin lausuntoihin nojautuen, että voisi pystyä, mutta tämä pitää vielä tarkkaan tuolla valiokunnassa katsoa.

giapalettia. Oma näkökulmani tähän kysymykseen on sellainen, että koen, että meidän tehtävämme on olla mahdollistaja. Eli silloin kun on edessä tarjolla hanke, joka toteutuu yksityisellä rahalla, jos se täyttää Stukin kriteerit, jotka ovat, kuten täällä tiedetään, varmaan yhdet tiukimmista koko maailmassa, ja jos sen taakse, kuten tässä edellytetään, sitoutuu 60 prosentin kotimaisen omistus, niin kyllä minä olen sen ratkaisun takana, koska oma perusteeni on pitkälti se, että tässä on takana merkittävää suomalaista teollisuutta.

Me olemme viime vuosina tämän talouskriisin aikana menettäneet 73 000 työpaikkaa teollisuudesta, ja oikeastaan sen mukana ovat syntyneet meidän kaikki taloudelliset ongelmamme. Jos niitä työpaikkoja ei olisi menetetty, meillä ei olisi myöskään tätä talouskriisiä, koska jokainen menetetty teollinen työpaikka vie aina useamman työpaikan myös palvelusektorilta mukanaan, ja pidemmässä juoksussa se vie myös julkiselta sektorilta, kun verotulot eivät riitä niiden työpaikkojen saamiseen. Jos me nyt sanoisimme tälle hankkeelle "ei", niin se olisi kyllä todella kova viesti meidän raskaalle teollisuudellemme, että Suomeen ei kannata investoida, ja tällaista viestiä ainakaan itse en halua olla antamassa.

Täällä on puhuttu paljon cleantechistä. Haluan olla itse tukemassa myös cleantechiä. Uskon, että se on sellainen toimiala ja sen sisällä on monia sellaisia suomalaisia yrityksiä, on isoja kasvumahdollisuuksia, isoja potentiaaleja myös maailmalla. Ymmärrän jossain määrin myös sen ajatuksen, että kannattaa olla kotimarkkinoita, jotta he pääsevät alkuun. Toki Suomen kotimarkkinat ovat sen verran pienet, että harvoin ne kovin pitkälle kantavat, mutta joissakin tapauksissa kyllä, kuten aikoinaan matkapuhelinliiketoiminnassa.

Mutta hieman ihmettelen sitä, että tämä tuulivoima, josta täällä moni puhuja on jo todistanut, että sitä on maailmalla huomattavasti enemmän kuin meillä, olisi nyt sellainen ala, että jos me siihen nyt voimakkaasti lähdemme, niin meillä olisi siinä kilpailuvaltti myydä maailmalle meidän osaamistamme. Hiukan ihmettelen sitä, koska muualla ollaan tällä alalla päästy pidemmälle. Mitä sitten tuulivoimaan muuten tulee, niin tällä hetkellä se tuottaa 1 prosentin sähköstä ja ensi vuoden budjetissa syöttötariffiin käytetään 138 miljoonaa. Se on iso raha. Jatkossa tuulivoimaa varmaan on jonkun verran enemmän, mutta se on

¹⁶⁴ **Arto Satonen /kok:** Arvoisa puhemies! Edellisessä puheenvuorossa varsin ansiokkaasti käytiin läpi energian tulevia tarpeita ja sitä ener-

pakko mitoittaa meidän kapasiteettimme mukaan, ja tarkoitan nyt tässä nimenomaan taloudellista realiteettia.

Täällä on jo aiemmin viitattu myös siihen päättökseen, joka viime viikolla tehtiin koskien metsähake- ja turveratkaisua. Pidän sitä erittäin hyvänä, että kotimaisuutta vahvistetaan ja kivihiilen käyttöä saadaan vähennettyä. Sivumennen sanottuna en voi olla mainitsematta, että myöskin tämä kivihiili tulee Venäjältä, 54 prosenttia käytettävästä kivihiilestä tulee Venäjältä. Se tästä Venäjä-riippuvuudesta, vaikka en siihen asiaan nyt enempää halua mennäkään, kun siihen jo debatissa puutu.

Mutta kuten totean, pidän hyvin tärkeänä sitä, että tätä bioenergiaa viedään eteenpäin. Pidän myös tärkeänä sitä, että Suomi on sitoutunut tähän 38 prosentin uusiutuvan tavoitteeseen vuonna 2020. Olemme sitoutuneet myös siihen, että vuoteen 2050 mennessä meidän päästöjämme vähennetään vähintään 80 prosenttia, joka minun mielestäni nykytekniikalla toteutettuna tarkoittaa sekun ydinvoimaa, ydinvoiman käyttämistä, ja puolustaa osaltaan sitä.

Uusiutuvan energian puolelta täytyy vielä todeta, että niin hyviä kuin nämä biopohjaiset uusiutuvat energiamuodot ovatkin ja tuovat työtä suomalaiselle maaseudulle, missä sitä työtä kipeästi kaivataan, on kuitenkin todettava, että uusiutuvista energiamuodoista ainoastaan vesivoima on itse itsellään kannattavaa tällä hetkellä. Ihmettelen myös sitä keskustelua, että vaikka tästä tuulivoimasta puhutaan ja ainakin nykytekniikalla se tarvitsee rinnalleen säätövoimaa, siitä huolimatta samaan aikaan vastustetaan myös uusia vesivoimahankkeita. Viime aikoina ainakin Kollaja-hanke on mennyt eteenpäin, ja henkilökohdaisesti pidän kyllä tärkeänä sitä, että näitäkin hankkeita voidaan katsoa ihan järkiperusteisesti ilman, että siitä nousee valtava tunnekuuhu, koska osana suomalaista energiapalettia tarvitaan myös vesivoimaa.

Arvoisa puheenjohtaja! Näillä perusteilla olen tämän periaatepäätöksen takana.

¹⁶⁵ **Oras Tynkkynen /vihr:** Arvoisa puhemies! Viimeisessä puheenvuorossani keskityn Fennovoiman talouteen.

Edustaja Pauli Kiuru esitti ajatuksen, että Fennovoiman taloudellista kannattavuutta ei meidän kansanedustajien tarvitse pohtia, se on sijoittajien pulma. Kyllä itse ajattelen, että himpun ver-

ran sitä kannattavuutta kannattaa myös tässä talossa pohtia sen takia, että jos tämän maan energia- ja ilmastostrategia rakennetaan Fennovoiman varaan ja jos se Fennovoima syystä tai toisesta lykkääntyy tai kallistuu tai jää toteuttamatta kokonaan, niin kyllä silloin myös meidän energiapolitiikkamme jää vähän tyhjän päälle. Sen takia on myös meidän kansanedustajien syytä pohtia, onko Fennovoima todella taloudellisesti niin houkutteleva kuin väitetään.

Edustaja Harry Wallin muiden muassa esitti, että ydinvoimalla saadaan kohtuuhintaista sähköä ja se on vankka peruste tämän Fennovoimahankkeen puolesta, ja näinhän se menee — teoriassa. Olkiluoto 3:lla piti saada kohtuuhintaista sähköä. Mutta tässä matkan varrella sen kustannusarvio on kasvanut sieltä jostain noin 2 miljardista eurosta: tuorein arvio on suuruusluokkaa 8,5 miljardia euroa. Siis jos Olkiluoto 3 olisi toteutunut alkuperäisten suunnitelmien ja kustannusarvion mukaan, sillä olisi saatu kohtuuhintaista sähköä. Mutta todellisten, toteutuneiden kustannusten perusteella Olkiluoto 3, silloin kun se joskus aikanaan toivottavasti valmistuu, ei tule tuottamaan mitenkään erityisen kohtuuhintaista sähköä. Siis teoriassa, haaveiden mukaan ja perusteella, ydinvoimalla voidaan saada kohtuuhintaista sähköä. Käytäntö näyttää toistaiseksi vähän toisenlaiselta.

Aika nopeasti herää myös sellainen kysymys, että jos Fennovoima-hanke todella on taloudellisesti niin järkevä, jos se on houkutteleva tapa tuottaa kohtuuhintaista sähköä, niin minkä takia Fennovoiman ovella ei ole jonoksi asti yksityisiä sijoittajia. Kyllähän kohtuuhintaiselle sähkölle on kova kysyntä. Minkä takia ne yksityiset sijoittajat eivät kisaa siitä, kuka pääsee laittamaan rahansa Fennovoimaan? Vastaus on todennäköisesti se, että se ei ehkä olekaan ihan niin kannattavaa kuin näissä keskusteluissa yleensä annetaan ymmärtää.

Ministeri Vapaavuorikin esitti sellaisen ajatuksen, että Fennovoima on yksityinen hanke. Jos katsotaan Fennovoiman omistajakuntaa, niin suurin yksittäinen omistaja on siis Venäjän valtion liikelaitos Rosatom. Sen ohella merkittäviä omistajia ovat kunnalliset energialaitokset, siis kuntalaisten omistamat energialaitokset. Valtion osaomisteisilla yhtiöillä on myös kohtuullinen siivu. Sellaisilla ihan puhtaasti yksityisillä yrityksillä, jotka eivät ole tekemisissä kuntien tai valtion kanssa, on joittenkin prosenttien suurui-

nen osuus Fennovoimasta. Eli hanke, joka alkoi kieltämättä pitkälle yksityisenä, on matkan varrella muuttunut pääosin julkiseksi hankkeeksi.

Edustaja Satonen edellisessä puheenvuorossa esitti, että jos Fennovoima hylätään, niin minkälaisen viestin se tarjoaa, tarjoaako se sellaisen viestin, että Suomeen ei kannata investoida, ja ministeri Vapaavuorella oli hyvin samankaltainen ajatuksenjuoksu aiemmissa puheenvuoroissaan. Oikeastaan palaan vain siihen kysymykseen, että kun Suomi on ainoa Pohjoismaa — ainoa Pohjoismaa — joka nojaa lisäydinvoimaan, niin mitenhan niille muille Pohjoismaille käy. Saadaankohan sinne enää teollisia investointeja ollenkaan? Kun Suomi on ainoita läntisiä teollisuusmaita, joka nojaa lisäydinvoimaan, mitenhan ne muut läntiset teollisuusmaat meinaavat pärjätä ilman lisäydinvoimaa ja miten sinne saadaan teollisia investointeja?

Minä edelleen uskon, että koska Suomi on mielestäni maailman paras maa, niin me jos jotkut osaamme ratkaista tämän ongelman niin, että kotimaisilla, kestäväillä ratkaisilla huolehditaan kohtuuhintaisen sähkön saannista ja huolehditaan siitä, että Suomi on houkutteleva maa teollisille investoinneille myös tulevaisuudessa.

Toinen varapuhemies Anssi Joutsenlahti: Edustaja Leppä käyttää viimeisen puheenvuoron, vai?

¹⁶⁶ **Jari Leppä /kesk:** Herra puhemies! Katsootaan, näinkin voi käydä. — Kun me tavoittelemme ja tiedämme sen, että haluamme kivihiilisähköstä eroon, kun me tiedämme ja haluamme sen, että me haluamme tuontisähköstä eroon, kun me tiedämme sen, että Loviisan laitokset putoavat 2020-luvun loppupuolella pois pelistä sähköntuotannossa, meille syntyy, niin kuin täällä on moneen kertaan sanottu, aikamoinen aukko meidän sähköntuotannossamme. Se aukko on jotenkin paikattava, ja se tarvitsee kahta asiaa: se tarvitsee uusiutuvien luonnonvarojen tehokkaampaa ja parempaa käyttöä, ja se tarvitsee perusvoimaratkaisun. Ei ole mitään muuta vaihtoehtoa, jolla tuo aukko paikattaisiin. Se on sitä johdonmukaisuutta, jota edellisessä puheenvuorossani myöskin peräänkuulutin.

Puhemies! Palaan vielä viikon takaiseen keskusteluun, jossa hallitus silloin esitti, että luopuu

siitä korotetusta turpeen verosta ja sitä kautta nostetaan metsähakkeen veroa. Se oli aivan erinomainen päätös. Mutta ei se hirvittävän sankarillinen päätös ollut, kun tämä samainen hallitus on tehnyt sen samaisen päätöksen toisinpäin alkaessaan oman kautensa. Eli olemme plus miinus nolla -tilanteessa, ja jos tämä kuvastaa hallituksen kunnianhimon tasoa uusiutuvien energiavarojemme käytössä, niin se kunnianhimon taso on kovin kovin matala. (Kalle Jokinen: Mutta suunta on oikea!) — Suunta on oikea, se on ihan totta, (Arto Satonen: Kivihiihden hinta on muuttunut!) mutta kunnianhimon taso on olemattoman alhainen.

Siksi toivonkin, tai oikeastaan edellytän, sitä, että hallitus nyt pikaisesti katsoo niitä muita toimia — siis tämän toimen lisäksi, joka on hyvä — joilla se pystyy edistämään kotimaisia uusiutuvia energiavaroja ja niiden käyttöä. Sitä me tarvitsemme, ja sitä me edellytämme. Se on hyvää ja sellaista kokonaisvaltaista energiapaletin tarkastelua, mitä Suomi tarvitsee.

Keskustelu päättyi.

Päätökset

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan, jolle sosiaali- ja terveysvaliokunnan ja ympäristövaliokunnan on annettava lausunto.

3) Hallituksen esitys eduskunnalle energiatehokkuuslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lähetekeskustelu

Hallituksen esitys HE 182/2014 vp

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan, jolle ympäristövaliokunnan on annettava lausunto.

4) Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtiokonttorista annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Lähetekeskustelu

Hallituksen esitys HE 179/2014 vp

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

5) Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi verontilityslain 12 ja 12 d §:n sekä tuloverolain 124 ja 124 a §:n muuttamisesta

Lähetekeskustelu

Hallituksen esitys HE 180/2014 vp

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

6) Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lähetekeskustelu

Hallituksen esitys HE 183/2014 vp

Toinen varapuhemies Anssi Joutsenlahti: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja hallintovaliokunnan on annettava lausunto.

Keskustelu

¹ **Työministeri Lauri Ihalainen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on ollut pitkä työpäivä ja tärkeä energiapoliittinen keskustelu eduskunnassa, ja ajattelin kuitenkin, että on tärkeää tulla esittelemään tärkeä lainsäädäntöhanke, jonka tarkoituksena on ennen kaikkea pitkäaikaistyöttömyyden vähentäminen ja palvelujen parantaminen näiden ihmisten osalta.

Hallitus esittää, että eduskunta hyväksyisi sekä hallitusohjelman että hallituksen rakennepoliittisen ohjelman mukaisen esityksen laiksi työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Tässä on kysymys siitä, että te-toimistojen, kuntien, Kansaneläkelaitoksen yhteinen työvoimapalvelukeskusten toimintamalli ulotetaan nyt koko maahan ja se lakisääteistetään. Esitys on keskeinen osa nimenomaan pitkäaikaistyöttömyyden vähentämistä tai muiden heikossa työmarkkina-asemassa olevien palvelujärjestelmän kehittämistä.

Eduskunta tulee saamaan piakkoin käsiteltäväkseen tähän kokonaisuuteen liittyvän toisenkin esityskokonaisuuden, nimittäin palkkatukijärjestelmän uudistamisen ja työsopimuslain eräiden muutosten tekemisen. Tämän meidän

haasteen takana on ikäviä lukuja. Meillä on yli 90 000 yli vuoden työttömänä ollutta kansalaista.

Esityksen keskeisenä tavoitteena on siis vähentää pitkäaikaistyöttömyyttä. Esityksen tavoitteena on tehostaa nykyisten pirstaleisten palvelujärjestelmien toimivuutta, parantaa pitkäaikaistyöttömien yhdenvertaisuutta, selkeyttää kuntien ja valtion työnjakoa, kehittää kunta—valtioyhteistyötä ja lisätä kuntien mahdollisuuksia vaikuttaa pitkään työttömänä olleiden palvelujen järjestämiseen ja työllistämiseen.

Tämä esitys on valmisteltu erittäin laajalla yhteistyöpohjalla eri ministeriöiden kesken, Suomen Kuntaliiton ja Kansaneläkelaitoksen kanssa ja kuultu kuntia ja luonnollisesti myöskin järjestöjä.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi siis laki työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta. Kysymys on siis siitä, että te-toimisto, kunta ja Kansaneläkelaitos yhdessä arvioivat yhteispalveluja tarvitsevien työttömien palvelutarpeen, suunnittelevat heidän tarvitsemansa palvelut työllistymisen kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tämä monialaisen yhteispalvelun tarve arvioidaan, kun työtön on saanut työmarkkinatukea työttömyyden perusteella vähintään 300 päivältä tai hän on ollut työttömänä yhtäjaksoisesti vähintään 6 kuukautta, jos on alle 25-vuotias, ja 12 kuukautta, jos on yli 25-vuotias, siis vuoden työttömänä ollut.

Yhteispalveluun ohjataan ne työttömät, jotka tarvitsevat erityistä tukea, ei välttämättä siis kaikki työttömät, mutta ne, jotka tarvitsevat joko te-toimiston, Kansaneläkelaitoksen tai kunnan sosiaalipalvelujen tukea työllistyäkseen.

Tämän monialaisen yhteispalvelun alussa on tammoinen kolmen kuukauden kartoitusjakso, jonka aikana selvitetään tämän työttömän ammatillinen osaaminen, työttömyyteen liittyvä sosiaalinen tilanne, terveydentila, työ- ja toimintakyky. Siis tehdään perusteellinen arvio, mitkä ovat ne oikeat toimenpiteet, joita tämä ihminen tarvitsee päästäkseen tulevaisuudessa sitten työpolun päähän.

Te-toimistojen, joita on siis 15, alueella perustetaan yhteistyöverkosto, ja jokaisella alueella on vähintään yksi tällainen yhteispalvelupiste. Käytännössä näitä tulee olemaan useampiakin, tämä on meidän arviomme, ja näitä tarpeita toki tulee olemaan.

Tässä esityksessä ehdotetaan, että laki työllistymistä edistävistä monialapalvelusta tulisi voimaan nyt ensi vuoden alusta, mutta säädökset toimeenpanosta tulisivat vuoden 2016 alusta sen vuoksi, että uudistus viedään portaittain, koska meillä on nyt noin 124 kuntaa, jotka ovat nyt työvoimapalvelukeskusverkoston piirissä, mutta 180 kuntaa ei ole, ja nyt tämä laki tulee kosemaan kaikkia kuntia, ja on tärkeätä, että heillä on aikaa vuonna 2015 nämä ratkaisut tehdä ja liittyä johonkin työvoimapalvelu-, monipalvelukeskusverkostoon.

Työmarkkinatuen rahoitusvastuuta koskevaa työttömyysturvalainsäädäntöä ehdotetaan tässä yhteydessä muutettavaksi siten, että kunnat maksaisivat työttömyysaikaisesta työmarkkinatuesta puolet niiden henkilöitten osalta, jotka ovat saaneet työmarkkinatukea työttömyyden perusteella vähintään 300 päivää, ja 70 prosenttia niiden henkilöitten osalta, joitten työttömyys on ylittänyt 1 000 päivää. Nykyisinhän valtio ja kunnat maksavat puolet yli 500 päivää työttömänä olleiden toimenpiteistä ja työmarkkinatuesta. Nyt se raja pudotetaan 300 päivään, ja nyt valtio maksaa puolet ja kunnat puolet niistä kustannuksista.

Valtio kompensoi 75 miljoonalla eurolla kuntien menojen lisäyksiä tämän muutoksen myötä yhteisöveroa koskevan jako-osuuden kautta, ja se jaetaan myös oikeudenmukaisesti niille kunnille, joissa on paljon pitkäaikaistyöttömiä. Tämän lisäksi valtio tulee kohdentamaan työllisyysmäärärahoja siten, että nykyistä useammalle kuntien rahoitusvastuun piirissä olevalle järjestetään työvoimakoulutusta tai muita toimenpiteitä. Me laitamme siihen 48,6 miljoonaa nyt alkuunsa, ja me varaamme 124 miljoonaa euroa korvamerkittyä rahaa näiden palvelupisteiden työvoimapolitiittisten toimenpiteitten toteuttamiseksi. Tässä suhteessa kunnille ja tälle yhteiselle hankkeelle tulee korvamerkittyä rahaa työ- ja elinkeinoministeriön toimesta.

Lopuksi haluaisin sanoa, että arviomme on, että tällaisen yhteispalvelupisteen tarvetta askas- mielessä tai tukimielessä on noin 40 000—50 000 ihmisellä, joten me puhumme isosta joukosta. Tässä mielessä, kun sitten ajatellaan näitä kustannuksia yhteiskunnassa, jos me oletamme, että vuonna 2015 pitkäaikaistyöttömiä, jotka ovat olleet siis yli vuoden työttöminä, olisi 95 000 — nyt on 90 000 — niin tämä määrä on 800 miljoonaa työttömyysturvamenoja valtiolle ja kunnille. Kaikilla niillä toimenpiteillä, joilla me helpotam-

me pitkäaikaistyöttömyyttä ja saamme sen poikki ja kääntymään laskuun, on erittäin suuria taloudellisia vaikutuksia julkiseen talouteen. Nämä kustannukset ovat siis 2 miljoonaa per päivä.

Arvoisa puhemies! Tämä on esityskokonaisuus, jota on huolella valmisteltu. Ajattelen, että nyt tässä ministeriurani aikana tämä on ollut se erityisen tärkeä asia, jonka olen halunnut tänne tulla esittelemään, koska meidän pitää koettaa pitää tässä yhteiskunnassa huolta niistä, jotka ovat tippumassa työllisyydestä ja ovat myöskin vaarassa yhteiskunnassa syrjäytyä, ja nyt me teemme sellaisen teon, jolla yritetään auttaa näitä ihmisiä.

² **Katja Taimela /sd:** Arvoisa herra puhemies! Hyvät kollegat! Tällä hallituksen esityksellä todellakin kehitetään työvoiman moniammatillisia palvelukeskuksia ja ne tehdään lakisääteisiksi. Tarkoitus on viimein saada asiakkaat yhdenvertaisemmin palvelun piiriin. Te-toimistojen, Kellan ja kuntien yhteinen työvoiman palvelukeskus ulotetaan koko maahan. On oikeudenmukaisuuskysymys saada samanlaiset palvelut asuinpaikasta riippumatta.

Keskeinen huoli meillä on pitkittyvä työttömyys: 180 000 työtöntä kuuluu jo vaikeammin työllistyvien ryhmään. Tämän lain ja uudistuksen kärki on pitkäaikaistyöttömyyden vähentäminen. Kuntien ja valtion työnjakoa selkeytetään, minkä johdosta yhteistyön arvioidaan myös parantuvan. Pirstaleinen palvelujärjestelmä koetaan yhteen, jotta työtön saa nopeammin ja tarkoituksenmukaisempaan kokonaisuutena eri viranomaisten palvelut, joita hän tarvitsee työllistykseen. Koskaan ei voi olla myöskään liikaa kasvokkain tapahtuvaa henkilökohtaista palvelua. Myös sen mahdollistuminen laadukkaammin on tämän lain tavoite.

Arvoisa herra puhemies! Monialaisen yhteis- palvelun arvioitavaksi tulee työttömien palvelutarpeet, työllistymisen kannalta tarkoituksenmukaiset palvelukokonaisuudet sekä vastuu työllistymisprosessin etenemisestä ja seurannasta — tietysti se on myös työttömän itsensä vastuu. Tutkimusten mukaan pitkittynyt työttömyys vaikuttaa haitallisesti henkilön terveyteen, työkykyyn ja hyvinvointiin. Työttömän terveystarkastuksen tarve arvioidaan säännönmukaisesti kartoitusjakson aikana ja hänet ohjataan tarvittaessa tarkastukseen sekä tarpeenmukaiseen hoitoon ja kun-

toutukseen. Monialainen yhteispalvelu voi siten kaventaa myös terveyseroja.

Työ tämän hallituksen esityksen kanssa jatkuu omassa valiokuntatyössäni työelämä- ja tasa-arvovaliokunnassa.

3 Kristiina Salonen /sd: Arvoisa puhemies! Tämän hetken yksi huolestuttavimmista ilmiöistä nyky-yhteiskunnassa on pitkittyneen rakenteellisen työttömyyden lisääntyminen. Suomi on keskellä suurta teollisuuden rakennemuutosta, ja samanaikaisesti edessämme on taloudellinen taantuma, jota olemme jo jonkin aikaa eläneet. Näistä syistä johtuen edessämme on myöskin lisääntyvää työttömyyttä, johon on pystyttävä jatkossa tarttumaan entistä tiukemmin.

Moniammatillisia työvoiman palvelukeskuksia on jo ollut ympäri Suomea. Niistä saadut kokemukset ovat erittäin hyviä, ja nyt olenkin erittäin mielissäni siitä, että tätä verkkoa laajennetaan.

Ongelmia on ollut aikaisemmin esimerkiksi siinä, että vaikka Kela on ollut mukana työvoiman palvelukeskuksessa, useissa tapauksissa näin ei ole ollut. Kuitenkin Kelan valtuustossa olen asiaa tiedustellut, ja käsittääkseni Kela on nyt myöskin sitoutunut olemaan läsnä näissä työvoiman palvelukeskuksissa, ja se on erittäin hyvä asia.

Työvoiman palvelukeskuksen osalta myöskin johtaminen on ollut yksi kysymys, jota on tässä sitten aikaisemmin pohdittu: pitäisikö kunnan johtaa työvoiman palvelukeskusta, pitäisikö työvoimahallinnon johtaa sitä, vai pitäisikö TYP:issä olla aivan oma johtajansa? Tähänkin nyt tässä lakiesityksessä ollaan ratkaisuja pohdittu.

Mielestäni kuitenkin vielä on mietittävä kaikessa hyvässä myöskin näitä kriteereitä, joiden pohjalta sitten työvoiman palvelukeskuksen asiakkaaksi tullaan. Ymmärrän, että jonkunlaiset kriteerit on tehtävä, mutta on olemassa näiden kriteereiden ulkopuolellakin henkilöitä, jotka tästä moniammatillisesta yhteistyöstä voisivat hyötyä. Toivonkin, että tätä pohditaan sitten tuolla valiokunnassa, kun tätä lakiesitystä työstetään.

4 Arto Satonen /kok: Arvoisa puhemies! Oikeastaan vain pari näkökohtaa tähän esitykseen — sinänsä pidän hyvänä, että hallitus tällaisen esityksen on tuonut.

Ensimmäinen on se, mihin täällä edustaja Taimela viittasi ja varmaan myöskin ministeri Iha-

lainen taisi viitata, eli kansalaisten keskinäinen yhdenvertaisuus: riippumatta siitä, missä asuu, on näiden palveluiden piirissä ja tämän järjestelmän piirissä samalla tavalla. Tähän asti tämän tyyppinen palvelu — toki työvoimapaalvelut ovat olleet kaikkien saatavilla — ei ole kaikkiin ulottunut, joten sitä pidän hyvänä.

Vieläkin tärkeämpi asia on kuitenkin se, että mitä yksilökohtaisemmin voidaan tämä palvelutarve ja työllistämisen polku kartoittaa, sen parempiin tuloksiin päästään. Se on tietysti myös resurssikysymys, mutta sitä pidän lähtökohtaisesti hyvänä. Samaan liittyy se, että varsinkin pienemmissä kunnissa, mistä itsellenikin on kokemusta näiden asioiden hoitamisesta, mitä paremmin siellä ihmiset toisensa tuntevat ja ne, jotka ovat tässä moniammatillisessa avun antamisessa mukana, tuntevat toisalta sillä paikkakunnalla olevat mahdollisuudet ja tuntevat myös asiakkaansa, sen parempaan lopputulokseen siinä päästään. Ja senkin takia on mielestäni hyvä suunta se, että vaikeimmin työllistyvien osalta kuntien roolia kasvatetaan, toki muistaen se, että he tarvitsevat siihen myöskin resursseja.

5 Kalle Jokinen /kok: Arvoisa herra puhemies! Nyt on käsittelyssä, lähetekeskustelussa, hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työllistymistä edistävistä monialaisesta yhteispalvelusta, jonka tarkoituksena on siis parantaa pitkäaikaistyöttömyyden vähentämistä ja edistää pitkäaikaistyöttömien työllistymistä — erittäin hyvä lakiesitys ja tavoite mitä kannatettavin tässä ajassa.

Tässähän on esityksenä, että tämä sisältää sen, että 300 päivän työttömyysjakson jälkeen yhteispalvelun tarvetta selvitetäisiin monialaisella ammattiosaamisella ja sitä kautta yksilölliset mahdollisuudet työllistyä sitten selvitetäisiin. Tietysti kuntien tehtäviä ja kuntien vastuuta tässä lisätään, mutta sitten taas voi ajatella sitä, mitä valtion puolelta voitaisiin tehdä, jotta työllistymistä lisättäisiin. Tällä hetkellä on noin 320 000 työttöntä, noin 35 000 avointa työpaikkaa, jotka on ilmoitettu järjestelmään. Arvioidaan, että 60 000—70 000 työpaikkaa oikeasti on auki, mutta kaikkia ei edes ilmoiteta.

Vierailin eilen parilla investointeja tehneellä karjatilalla, maitotilalla, ja sielläkin työvoiman tarve on kova, mutta viesti oli selkeä: suomalaisia ei saa maataloustöihin, vaikka työtä olisi tarjolla. Tässä herääkin kysymys, mitä tulisi tehdä.

Pitäisikö tarkistaa esimerkiksi näitä työn vastaanottovelvoitteita, vai mikä on se avain, millä saataisiin nämä kohtaamaan, 320 000 työttömän osalta saataisiin vaikka 10 000 työpaikkaa täytettyä niistä, jotka ovat nyt avoinna? Se olisi jo aivan valtava määrä työllisiä ihmisiä ja parantaisi tätä tilannetta. Mikä on se avain, jolla nämä avoinna olevat työpaikat ja työttömät ihmiset saadaan kohtaamaan?

6 Terhi Peltokorpi /kesk: Arvoisa puhemies! Tämän lakiesityksen tavoitteet ovat erinomaisen hyviä ja tärkeitä. Kuten edustaja Satonen toi tuossa edellä puheenvuorossaan esille, eri puolilla maata tällä hetkellä on hyvin erilainen tilanne siinä, minkälaisia palveluja pitempään työttömänä olleet, joita tämä lakiesitys pääasiassa koskee, saavat. Heillä pitäisi olla oikeus, ja tämän lain jälkeen on oikeus, tasa-arvoisesti saada samantyyppisiä palveluita.

Tähän lakiin liittyy kaksi huolta ja ongelma-kohtaa, joita varmasti myös valiokuntakäsittelyssä työelämä- ja tasa-arvovaliokunnassa tulemme tarkastelemaan.

Ensinnäkin on se, että tämä tulee lisäämään kuntien kustannuksia, ja täällä eduskunnassa meillä on ollut käsitteillä useita lakiesityksiä, jotka kuntien kustannuksia tulevat lisäämään. Siinä kustannusten kohdistuminen siinä mielessä on järkevää, että jokainen työtön, hänen työttömänä pitämisensä, maksaa, ja se ei ole missään mielessä järkevää resurssien käyttöä. Olisi tärkeää, että jokainen heistä pääsisi kiinni työn syrjään.

Toinen ongelmakohta on se, mistä löydetään ammattitaitoista henkilöstöä näihin tehtäviin palvelemaan monialaisessa yhteispalvelussa ja ammatillisesti oikein arvioimaan ja toimimaan siten, että mahdollisimman moni työtön kuntoutuisi ja työllistyisi.

Tämän lakiesityksen perusteluissa myös nousee esille yksi tärkeä näkökohta. Iso osa pitkään työttömänä olleista on miehiä, ja toivon, että tämä laki tosiaan toimisi niin kuin täällä todetaan, että tällä olisi myös terveyseroja kaventava vaikutus.

7 Kristiina Salonen /sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Peltokorpi kysyi, mistä löydetään osavia työntekijöitä. Minun käsitykseni mukaan juuri työvoiman palvelukeskus on ollut erittäin hokutteleva työpaikka, koska siellä tapa tehdä

työtä on monen ammattilaisen mielestä ollut inhimillinen: on pystytty perehtymään henkilön asioihin esimerkiksi sosiaalityötä tai työvoimatyöskentelyä paremmin. Tähän asti ainakin se on ollut hyvin vetovoimainen työpaikka.

Mutta itsekin myönnän kantavani huolta niistä resursseista juuri sen takia, että tällainen työ, jossa selvitetään juurta jaksaa henkilön taustat, katsotaan henkilön kokonaistilannetta, ei ainoastaan työllistymistä vaan koko muuta elämäntilannetta, työllisyyttä estäviä asioita, sosiaalista puolta, osaamispuolta, vaatii aikaa.

Ministeri Ihalainen kertoi täällä, että resurssien halutaan tähän työhön kohdistaa, mutta samanaikaisesti tietenkin tiedämme, että koska työttömyys pitkittyy tällä hetkellä, niin asiakasvirtakin tulevaisuudessa varmasti tulee työvoiman palvelukeskuksiin kasvamaan. Onkin itse asiassa arvioitu, että lain voimaan tullessa näitä yhteispalvelua tarvitsevia henkilöitä olisi jopa 40 000—50 000, joka tietenkin on iso määrä. Joten toivon, että kun tätä asiaa nyt sitten eduskunnassa ja valiokunnissa käsitellään, niin mietitään myöskin resurssien riittävyttä ihan juurta jaksuen.

8 Terhi Peltokorpi /kesk: Arvoisa puhemies! Edustaja Salonen nosti puheenvuorossaan tärkeän näkökulman esille. Kyse on monesti hyvin monipuolisesta ja varsin laaja-alaisesta tehtävänkuvasta, mitä näissä yhteispalvelupisteissä sitten henkilöstöltä vaaditaan ja tarvitaan.

Kun me mietimme sitä, mistä pitkäaikaistyöttömyys johtuu, siinä on varmasti monenlaisia syitä, mutta siellä todellakin voi olla ongelmia arjen hallinnassa, siellä voi olla terveydessä ongelmia, siellä voi olla sosiaalista syrjäytymistä, siellä voi olla mielenterveysongelmia, siellä voi olla monenlaista tekijää, ja ei auta, että me tarjoamme näille ihmisille pelkästään työpaikkaa, että hae tätä työtä, vaan meidän pitää hyvinkin monipuolisesti analysoida ja tarkastella hänen elämänsä, ja se vaatii aikaa, se vaatii resursseja, mutta se on myös inhimillistä. Se on todettava.

9 Kristiina Salonen /sd: Arvoisa puhemies! Juuri näin. Sillä, että käytämme näihin henkilöihin aikaa hieman enemmän tässä vaiheessa, on tietenkin sitten inhimillisesti nähden henkilön elämään iso parantava vaikutus ja tietenkin työttömien määrän vähentämiseen.

Yksi asia, mistä vielä oikeastaan haluaisin ministeriltä kysyä, tai oikeastaan ehkä muistuttaa-kin siitä, on se, että työvoiman palvelukeskuksissa on todella ollut nyt erilaisesti resursseja kuin esimerkiksi kuntien perussosiaalityössä tai työvoimapalveluissa muuten. Esimerkiksi juuri erikoislääkäreitä on ollut mahdollisuus käyttää, asiakkaita on ollut mahdollista käyttää erikoislääkäreillä, ja nämä ovat voineet olla hyvinkin ratkaisuvia siinä tilanteessa, että on päästy kiinni työttömän terveydelliseen tilanteeseen. On minun mielestäni erittäin tärkeää, että terveydenhuolto tuodaan, kunnat todella tuovat terveydenhuollon, terveydenhoitajan, sairaanhoitajan työvoiman palvelukeskuksen yhteyteen, koska työttömien terveydentila on usein jäänyt aika retuperälle ja sitä on lähdettävä heti kohentamaan.

Mutta nämä erikoislääkärit, joita usein tarvitaan — täytyisi nyt varmistaa se, että tähän olisi jatkossakin mahdollisuus, koska se voi myöskin avata sitten silmiä esimerkiksi sille, että työtehtävät, joita henkilölle on tarjottu, ovat täysin mahdollisia. Ja ehkä sitten myöskin löytyy perusteita esimerkiksi eläkeselvittelyjen tekemiseen jatkossa.

¹⁰ **Kalle Jokinen /kok:** Arvoisa herra puhemies! Pitkäaikaistyöttömyyden vähentäminen on erittäin tärkeä asia. Myös pitkäaikaistyöttömyyden estäminen on tärkeä asia, se, että se työttömyysjakso ei veny yhtään pidemmäksi kuin on välttämätöntä.

Ymmärrän tietysti, että kysymys on resursseista. Tämä on erittäin vaativaa työtä silloin, kun tehdään moniammatillista yhteispalvelua ja selvitetään henkilön omaa tilannetta ja työllistymismahdollisuuksia. Se vaatii resursseja, ja siinä mielessä ymmärrän tuon 300 päivän rajan tuossa, mutta tietysti lähtökohdan täytyy olla niin, että heti työttömyyden alkuvaiheessa tehdään kaikki, mitä voidaan tehdä, ja haetaan niitä mahdollisuuksia työllistyä.

Juuri tänä aamuna olin tilaisuudessa, jossa käytiin läpi työllisyystilannetta ja sitä -kehitystä ja puhuttiin myös pitkäaikaistyöttömyydestä. Siinä tilaisuudessa tuli esille, että vaikka nuorisotyöttömyys on korkea, niin nuoret kuitenkin työllistyvät, sitten kohtuunopeastikin löytyy osalle heistä työtä, mutta sitten suuri huoli on ikääntyvästä väestöstä, joka joutuu töistä pois, ja sitten siellä helposti jäädaan työttömäksi ihan lopuksi aikaa.

Kysynkin oikeastaan ministeriltä: Onko nyt tähän ikääntyvän väestön työllistymiseen tai pitkäaikaistyöttömyyden katkaisuun joitain keinoja ja ratkaisuja? Esimerkiksi tämä nuorten Sanssikorttihan on ollut ihan menestystarina. Onko joitain vastaavanlaista tukimuotoa ikääntyvien työllistämisen edistämiseksi?

¹¹ **Terhi Peltokorpi /kesk:** Arvoisa puhemies! Tässä lakiesityksessähän ehdotetaan, että alle 25-vuotiailta edellytettäisiin vähintään kuuden kuukauden työttömyysjaksoa, eli se on lyhyempi aika kuin edustaja Jokisen äsken esille tuoma 300 päivää. Mutta kuusi kuukautta on nuorella, alle 25-vuotiaalla, varsin pitkä aika sekin.

Kun tämä lakiesitys oli lausuntokierroksella, niin lausuntokierroksella useat lausunnon antajat kiinnittivät huomiota tähän puolen vuoden aikaan ja pitivät sitä nuorten kohdalla pitkänä. Jos me mietimme, kuinka iso osa se on nuoren elämästä, esimerkiksi kaksikymppisen elämästä, niin se on siitä prosentuaalisestikin suhteellisen pitkä aika. Ja kun me tiedämme sen, että mitä pidemmäksi työttömyys venyy, sen monimutkaisemmaksi yleensä ongelmat menevät ja sitä enemmän tulee niitä ongelmatekijöitä, jotka estävät työllistymistä, niin olisin halunnut tosiaan ministeriltä vielä kysyä tähän tarkennusta, onko tässä nimenomaan resursseista kysymys vai mistä, että arvioitiin, että nuorilla tämä kuusi kuukautta on tähän lakiesitykseen sopivaksi katsottu aika.

¹² **Kristiina Salonen /sd:** Arvoisa puhemies! Edustaja Peltokorpi itse asiassa nosti saman asian esille, jonka itsekin vielä haluaisin nostaa. Ymmärrän, että työvoiman palvelukeskuksiin ei haluta muodostaa niin sanotusti tulppia, eli työvoiman palvelukeskuksen pitäisi olla paikka, josta sitten myöskin poistuu sinne työllisyyteen ihmisiä, jotta sitten voidaan ottaa uusia tilalle, ja sen takia on ollut tarkoituksenmukaista tehdä tällaista kriteeristöä, jotka sitten ovat työvoiman palvelukeskukseen kuuluvat asiakkaat. Ajatuksena on tietenkin, että te-toimistoissa pystyttäisiin sitten jo näissä aikaisemmissa linjoissa palvelemaan työttömiksi jääneitä.

Itse omasta työkokemuksestani tiedän, että joskus esimerkiksi sosiaalitoimistossakin on nähtävissä henkilöitä, jotka eivät täytä esimerkiksi tätä työmarkkinatuen 300:aa päivää tai sitten näiden nuorten osalta, mitä nyt tässä esityk-

sessä on, tätä kuuden kuukauden yhdenjaksoista työttömyyttä. Voi olla siis henkilöitä, jotka eivät täyty näitä kriteereitä mutta jotka ihan selkeästi eivät saa tarvitsemaansa palvelua te-toimistolta ja joita myöskään sosiaalitoimintakäytäntö ei pysty auttamaan siinä tilanteessa. Siksi mietin, että jonkinlaisista harkintaa voisi miettiä, että olisi esimerkiksi vaikka sosiaalitoimiston lähete. Ei tietenkään niin, että ajatellaan, että siirretään työvoiman palvelukeskukseen henkilöitä, jotka sinne eivät selkeästikään kuulu, mutta kyllähän nämä kriteerit väkisin jättävät ulkopuolelle sellaisiakin henkilöitä, joita pystyttäisiin hyvin nopeasti tällaisella moniammatillisella yhteistyöllä auttamaan.

13 Työministeri Lauri Ihalainen: Arvoisa puhemies! Tästä nuorten asiasta ensin. Se on totta, että tähän yhteispalvelun piiriin tulisivat siis kuuden kuukauden jälkeen alle 25-vuotiaat. Mutta nyt täytyy muistaa, että nuorisotakuuhan lähtee siitä, että me pystyisimme katkaisemaan nuorten työttömyyden kolmen kuukauden kohdalla. Nythän se tilanne on se, että 70 prosenttia nuorista saa työn tai muun toimenpiteen ennen sitä kolmea kuukautta mutta 30 prosenttia näistä nuorista vielä valuu yli kolmen kuukauden työttömyyteen. Keskimäärin nuorten työttömyys on tällä hetkellä noin 14 viikkoa, se on kuitenkin hyvin lyhytkestoista, ja sitten kun tullaan tänne 55 plus-vuotiaisiin, niin se on 84 viikkoa, että tavallaan saat sen työpaikan, jos jäät työttömäksi. Nuorten työttömyys on kestoiltaan lyhytkestoista, suhdannesidonnaista, ja Suomessa on EU-maiden vähiten nuoria pitkäaikaistyöttömiä, siitä voidaan olla ihan ylpeitä. Tavallaan tämä nuorisotakuu tarttuu jo aikaisemmin, joka liittyy koulutukseen ja työmahdollisuuksiin, ja näin se pitää tietysti ollakin.

Se on totta, että tämä konsepti merkitsee kuntavastuun lisäämistä, ei vain rahoituksessa vaan toimenpiteissäkin koskien pitkittyvää työttömyyttä. Tämän monipalvelupisteen johtajan valitsee kunta, mikä myöskin kielii vähän sitä, että se vastuu ja johtamistyö tulee siinä. Se on kuitenkin yhteistyöverkostoon perustuva, mutta kunnat nimeävät sen toimipisteen johtajan. Näitä kriteereitä ja sitä hienosäätöä varmaan kannattaa täällä valiokunnassa pohtia, niin kuin edustaja Salonen ja moni muukin teistä tässä sitä kuvaili, missä ne rajat kulkevat. Mutta joittenkin pelisääntöjenhän tässä täytyy tietysti olla.

Sitten tämä kysymys: Edustaja Jokinen pohti tätä, että meillä on 320 000 työtöntä mutta kuitenkin 32 000 avointa työpaikkaa, miten nämä saadaan kohtaamaan. Siinä on monia syitä, mitä haasteita siinä on. Ne liittyvät koulutukseen, etäisyyksiin, pendelöintiin, kaikkeen siihen, mutta totta kai me olemme nyt yrittäneet sitäkin tehdä, ja nyt lainsäädäntö on muuttunut niin, että myös vähän etäämmältä kuin sen 80 kilometrin säteeltä pitää ottaa työtä vastaan, jos ei ole mitään perusteltua syytä kieltäytyä. Kolmen tunnin työmatka per vuorokausi edellyttää, että julkiset kulkuvälineet ovat käytettävissä. Työssäkäyntialue katsotaan nyt laajemmaksi ja siinä innostetaan ihmisiä hakemaan myöskin laajemmalta alueelta töitä.

Täällä sitten ehkä on vielä hyvä todeta sekin, että tämä ammattimaisen henkilökunnan haaste on varmaan suuri. Kukin näistä toimijoista tuo sen oman henkilöstöresurssinsa siihen: kunnat, te-toimisto ja sitten Kela. Kela on erittäin hyvin sitoutunut tähän hankkeeseen, mikä on hieno asia. Varmaan sitten tämmöistä erityisosaamista liittyen lääkäripalveluihin siinä halutaan järjestää, mutta en tietenkään pysty nyt sanomaan, miten se käytännössä tässä suhteessa nyt toimii tai tulee käytännössä toimimaan.

Sitten on vielä hyvä sekin seikka todeta, että todella on arvioitu, että tämän monitoimipalveluverkoston asiakkaana voisi olla jopa 40 000—50 000 ihmistä, ja meillä on nyt tästä vuoden työttömänä olleitten joukosta 31 prosenttia 60—64-vuotiaita, 30 prosenttia 50—59-vuotiaita ja 40 prosenttia alle 50-vuotiaita. Se painottuu hyvin tänne varttuneempaan päähän. Nyt tähän seuraavaan uudistukseen, joka tulee palkkatukijärjestelmän uudistamiseksi, tulee yksi asia, ja se on se, että palkkatuki tulee pysyväksi yli kuusi-kymppisille ihmisille, että se ei katkea. Se on viesti myöskin yrityksille, että pitääkö tai palkata myös varttuneempia ihmisiä työelämään.

Sitten yhden asian vielä sanoisin lopuksi, ja se on se, että tässähän te-toimistolle, kunnalle ja Kelalle tulee oikeus salassapitosäännöksiensä muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä saada toisiltaan, luovuttaa toisilleen ja käyttää työtöntä koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tämän monialaisen yhteispalvelun järjestämiseksi työttömälle. Tässä avataan nyt näitä tietoja, ja sehän on ollut paljon keskustelun kohteena, että toiset viranomaiset eivät tiedä toisistaan riittävän ajoissa, jotta me voimme sitten

aidosti sitä yhteistä palvelukonseptia kehittää. Nyt tätäkin puolta avataan.

Minä haluan kiittää erittäin asiantuntevasta keskustelusta iltamyöhään tämän asian merkeissä. Se kertoo edustajista, että he ovat tähän asiaan erittäin hyvin sitoutuneita.

Keskustelu päättyi.

Päätökset

Asia lähetettiin työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja hallintovaliokunnan on annettava lausunto.

7) Yleisradion hallintoneuvoston kertomus eduskunnalle yhtiön toiminnasta vuodesta 2013

Ainoa käsittely

Kertomus K 11/2014 vp

Liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 9/2014 vp

Toinen varapuhemies Anssi Joutsenlahti: Käsittelyn pohjana on liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö.

Keskustelu

¹ **Kalle Jokinen /kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Käsittelyssä oleva Yleisradion hallintoneuvoston kertomus on ensimmäinen kertomus, joka käsittelee Yleisradio Oy:n toimintaa vuonna 2012 hyväksytyn Yleisradion rahoitusuudistuksen ja Yleisradion toimintaa ohjaavan Yleisradio Oy:stä annetun lain muuttamisen jälkeen. Liikenne- ja viestintävaliokunta on mietinnössään pitänyt tärkeänä, että eduskunta nyt pystyy ottamaan vuosittain kantaa Yleisradion toimintaan hallintoneuvoston kertomuksen kautta.

Eduskunnan valitsema hallintoneuvosto ei toteuttanut vielä vuonna 2013 yhtään Yleisradiosta annetun lain 6 a §:n mukaista toiminnan ennakkoarviointia. Valiokunta on pitänyt kuitenkin erittäin hyvänä, että hallintoneuvosto on maaliskuussa 2013 valinnut tulevista ennakkoarvioinneissa avustavan riippumattoman asiantuntijan sekä tahon, joka arvioi Yleisradion uusien palvelujen markkinavaikutuksia. Tämä tuo omalta osaltaan uskottavuutta koko ennakkoarviointijär-

jestelmään ja hallintoneuvoston työhön. Ensimmäinen Yleisradion toimintaa erältä osin koskeva ennakkoarviointi on tehty vuonna 2014.

Valiokunta on pitänyt tärkeänä, että hallintoneuvosto jatkossa arvioi ennakkoarvioinnottomasti tarvetta ja mahdollisuuksia toteuttaa ennakkoarviointeja, jotta hallintoneuvosto voi analyttisesti ja avoimesti linjata niiden kautta Yleisradion julkisen palvelun sisältöä ja sen rajanvetoa suhteessa kaupallisiin toimijoihin. Valiokunta ei tässä mietinnössään ota kantaa Yleisradion rahoituksen indeksisidonnaisuuteen vuonna 2015, sillä asia ratkaistaan vuoden 2015 talousarvioesityksen käsittelyn yhteydessä. Valiokunta on kuitenkin aiemmissa mietinnöissään katsonut, että säännöllisin väliajoin tulee tarkastella muun muassa mahdollisista markkinoiden tai palvelutarpeiden muutoksista aiheutuvia vaikutuksia Yleisradion rahoituksen indeksisidonnaisuuteen sekä verotuksen tasapuolisuuden ja oikeudenmukaisuuden toteutumista.

Yleisradion julkisen palvelun sisällöstä ja alasta. Valiokunta on pitänyt aiempienkin kannanottojensa mukaisesti tärkeänä, että Yleisradion julkinen palvelutehtävä säilyy laajana kattaen ohjelmatoiminnan kaikki osa-alueet uutisista ja asiaohjelmista aina kulttuuriin, urheiluun ja viihteeseen. Yleisradion ohjelmistojen monipuolisuus mahdollistaa edelleen sen, että yhtiö tavoittaa merkittävän osan katsojista ja kuulijoista. Hallintoneuvoston kertomuksessa esitetyt katsojien tyytyväisyys- ja luottamusmittaukset sekä eri kanavien katsojaluvut osoittavat valiokunnan arvion mukaan, että Yleisradio on täyttänyt julkisen palvelun velvoitteensa varsin hyvin.

Toiminnan erät painotukset ja kehittämistarpeet.

Valiokunta on pitänyt tärkeänä, että Yleisradio vakaan tulopohjan avulla kehittää toimintaansa vastaamaan yleisön yhä monipuolistuvia palvelutarpeita ja toiveita. Yleisradio on siitä annetun lain mukaisesti panostanut myös nuorille suunnattuun ohjelmistoon. Kyseistä linjausta on tämän kertomuksen käsittelyn yhteydessä kyseenalaistettu valiokunnan asiantuntijakuulemisessa muun muassa sillä perusteella, että kaupalliset kanavat tarjoavat tälle yleisryhmälle runsaasti ohjelmistoa ja että verovaroin kustannettu Yleisradio kilpailee erityisesti tältä osin kaupallisten toimijoiden kanssa. On erittäin tärkeää, että Yleisradio tavoittaa ohjelmistollaan myös lapset ja nuoret jo sen takia, että positiiviset ko-

kemukset Yleisradion tarjonnasta nuorella iällä kannustavat Ylen tarjonnan seuraamiseen myös aikuisiällä. Valiokunta on kuitenkin korostanut myös, että Ylen nuorille suuntaaman ohjelmatarjonnan tulisi erottua kaupallisesta kilpailevasta ohjelmatarjonnasta esimerkiksi sisällöltään, esittämistavaltaan tai laadullisin kriteerein siten, että sen esittämistä voidaan kilpailutilanne huomioidenkin perustella osana Yleisradion julkista palvelua.

Valiokunta on korostanut, että Ylen on turvattava molempien kansallisten kieliryhmien tarvitsemat palvelut yhtäläisin perustein. Esimerkkinä valiokunta mainitsee viranomaistiedotteet, erityisesti vaaratiedotteet, joiden osalta on ilmenyt puutteita. Valiokunta on pitänyt tärkeänä, että viranomaistiedotteet tavoittavat ymmärrettävällä tavalla kaikki kohdealueella olevat kansalaiset. Valiokunta on korostanut myös Yleisradion osuutta saamenkielisten uutis- ja ohjelmapalvelujen järjestämisessä ja tämän merkitystä saamen kielen elinvoimaisuuden varmistamiselle.

Hallintoneuvoston kertomuksen mukaan erityisryhmien tarvitsemia palveluja on pystytty lisäämään vuonna 2013 ja niitä kehitetään edelleen kattavammiksi ja monipuolisemmiksi. Eri-laiset tekstityspalvelut, viittomakieliset tulkkaukset ja kuvatulkkaus sekä selkokielinen ohjelmisto ovat elintärkeitä näitä palveluja tarvitseville kansalaisille.

Valiokunta on korostanut, että Yleisradiolla on suuri merkitys suomalaisen luovan sisältöliiketoiminnan kehittämiseksi ja kasvattamiselle. Yleisradion suunnitelmat kasvattaa kotimaisten ohjelmien ostoja ovat tärkeitä alan kaikille toimijoille. Valiokunta on yhtynyt kertomuksessa esitettyyn näkemykseen, että suomalaisen median tärkein tulevaisuuden kysymys on, miten säilyttää kotimaisen sisällön ja tuotannon kilpailukyky.

Arvoisa herra puhemies! Valiokunta näkee suuria mahdollisuuksia siinä, että Yleisradion laaja ja arvokas arkisto avataan mahdollisimman kattavasti yleisön käyttöön. Valiokunta on kannustanut Yleä yhteistyöhön eri toimijoiden kesken arkiston käyttöä rajaavien ongelmien ratkaisemiseksi.

Lopuksi valiokunta pitää erittäin tärkeänä Ylen alueellisen televisio- ja radiotoiminnan merkitystä alueiden identiteetin vahvistajana ja monipuolisen ja kattavan alueellisen viestinnän, sananvapauden ja tiedonvälityksen takaajana.

Edellä esittelemäni mietintö on ollut yksimielinen.

Keskustelu päättyi.

Päätökset

Eduskunta hyväksyi valiokunnan ehdotuksen kannanotoksi kertomuksen johdosta.

Asian käsittely päättyi.

8) Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa annetun lain muuttamisesta

Mietintöjen pöydällepano

Hallituksen esitys HE 97/2014 vp

Lakivaliokunnan mietintö LaVM 9/2014 vp

Mietintö pantiin pöydälle 15.10.2014 pidettävään täysistuntoon.

9) Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eläkkeiden ja eräiden muiden etuuksien vuoden 2015 indeksitarkistuksista sekä laeiksi kansaneläkeindeksistä annetun lain 2 §:n ja toimeentulotuesta annetun lain 9 §:n muuttamisesta

Mietintöjen pöydällepano

Hallituksen esitys HE 153/2014 vp

Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö StVM 12/2014 vp

Mietintö pantiin pöydälle 15.10.2014 pidettävään täysistuntoon.

10) Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Matkailun edistämiskeskuksen toiminnan siirtämisestä Finpro ry:n ylläpidettäväksi

Mietintöjen pöydällepano

Hallituksen esitys HE 147/2014 vp

Talousvaliokunnan mietintö TaVM 16/2014 vp

Mietintö pantiin pöydälle 15.10.2014 pidettävään täysistuntoon.

11) Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kuluttajatutkimuskeskuksen toiminnan siirtämisestä Helsingin yliopistolle ja kuluttajatutkimuskeskuksen lakkauttamisesta

Mietintö pantiin pöydälle 15.10.2014 pidettävään täysistuntoon.

Mietintöjen pöydällepano
Hallituksen esitys HE 148/2014 vp
Talousvaliokunnan mietintö TaVM 17/2014 vp

Toinen varapuhemies Anssi Joutsenlahti:
Eduskunnan seuraava täysistunto on huomenna keskiviikkona 15.10.2014 kello 14.

Mietintö pantiin pöydälle 15.10.2014 pidettävään täysistuntoon.

12) Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi laivaväen työ- ja asuinympäristöstä sekä ruokahuollosta aluksella annetun lain muuttamisesta

Täysistunto lopetettiin kello 20.58.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Mietintöjen pöydällepano
Hallituksen esitys HE 90/2014 vp
Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietintö
TyVM 6/2014 vp

Seppo Tiitinen
